

18

CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI SOCIALE A REPUBLICII MOLDOVA
NATIONAL OFFICE OF SOCIAL INSURANCE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
НАЦИОНАЛЬНАЯ КАСА СОЦИАЛЬНОГО СТРАХОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

str. Gheorghe Tudor, 3, MD-2028, mun. Chișinău, tel. +373 22 257 825; e-mail: secretariat@cnas.gov.md; web: <https://cnas.gov.md>

06.06.2023 nr. 7069
La nr. _____ din _____

Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova
cancelaria@mf.gov.md

Copie: Ministerul Muncii și Protecției Sociale
secretariat@social.gov.md

Prin prezenta, Casa Națională de Asigurări Sociale comunică despre examinarea proiectului de hotărâre *privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală (număr unic 400/MF/2023)* și în limitele competenței sale funcționale prezintă următoarele obiecții și propuneri.

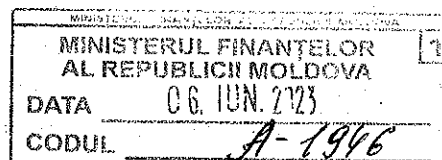
La Art. IV din Proiect, cu referire la propunerile de completare și ajustare a unor puncte din anexa nr. 3 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) le consideră inoportune din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile Codului Muncii, în contractul colectiv de muncă pot fi prevăzute, în funcție de situația economico-financiară a angajatorului, înlesniri și avantaje pentru salariați, precum și condiții de muncă mai favorabile în raport cu cele prevăzute de legislația în vigoare și de convențiile colective. Or, angajatorii sunt în drept să acorde avantaje salariaților, inclusiv sub formă de plăți sau drepturi în natură. Cu certitudine, că acestea se efectuează în cadrul raporturilor de muncă și fac parte *din costul forței de muncă*. **Costul forței de muncă** include remunerarea salariaților, respectiv salariile în numerar și în natură / beneficii, precum și contribuțiile de asigurări sociale ale angajatorilor (conform reglementărilor Comisiei Europene aprobate în Regulamentul (CE) nr.1737/2005 din 21.10.2005).

Asigurărilor sociale de stat obligatorii sunt pasibile salariile persoanelor angajate, indiferent de tipul acestora (directe sau ca drepturi în natură, beneficii), deoarece în esența sistemului public de asigurări sociale contribuțiile calculate la veniturile obținute pe parcursul activității economice ulterior, la survenirea riscului social, se materializează în prestații de asigurări sociale.

Extinderea drepturilor în natură, beneficiilor, avantajelor oferite salariaților ca pârghii de stimulare prin oferirea altor recompense suplimentare salariului direct, și la care nu se calculează contribuțiile de asigurări sociale obligatorii, în consecință afectează, pe de o parte, salariatul în dreptul de a beneficia de prestații de asigurări sociale calculate din salariul total și, pe de altă parte, afectează sustenabilitatea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Astfel, pentru a nu distorsiona componentele salarizării prin favorizarea, sporirea ponderii drepturilor în natură, beneficiilor la care nu se vor calcula contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, și pentru a nu crea precedente întru lărgirea tipurilor de venituri din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale, Casa Națională de Asigurări Sociale nu susține propunerile de completare a Anexei 3 la Legea nr. 489/1999.

Adițional celor expuse, Casa Națională de Asigurări Sociale vine cu unele propuneri de completare a Art. IV din Proiect, aferente tarifelor de asigurări sociale de stat obligatorii și termenelor de virare a acestora după cum urmează.

Astfel, în scopul respectării principiilor funcționării și organizării sistemului public de asigurări sociale stabilite în art. 3 al Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, în special al contributivității și egalității, propunem majorarea etapizată a tarifelor contribuțiilor de asigurări sociale stabilite în **Anexa nr. 1** la Legea nr. 489/1999, după cum urmează.

1. În Anexa nr. 1, la punctul 1.1., pentru sectorul privat, instituțiile de învățământ superior și a instituțiilor medico-sanitare ajustarea etapizată a tarifului de 24% la fondul de salarizare și alte recompense până la tariful de 29%, corespunzător angajatorilor autorităților / instituțiilor bugetare și autorităților / instituțiilor publice la autogestiune.

2. În Anexa nr. 1, la punctul 1.3., pentru persoanele care exercită independent profesiunea de medic în una dintre formele de organizare a activității profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 - majorarea treptată a tarifului de la 24% la 29% la venitul medicului de familie titular al practicii medicului de familie, determinat în conformitate cu prevederile legislației.

3. În Anexa nr. 1, la punctul 1.5., majorarea treptată a tarifului stabilit de 24% până la 29% la salariu și alte recompense cu restituirea din bugetul de stat a sumei de 6%.

Argumentare: Sustenabilitatea sistemului public de asigurări sociale poate fi asigurată doar în condiții de acoperire a cheltuielilor pentru prestațiile de asigurări sociale cu veniturile proprii, încasate la bugetul asigurărilor sociale de stat. Ponderea esențială în veniturile proprii o constituie contribuțiile de asigurări sociale, virate de plătitorii de contribuții, persoane juridice și fizice. Reieșind din principiile de constituire a unui sistem de asigurări viabil, CNAS permanent a optat și pentru respectarea principiului egalității participanților la sistem.

Cu părere de rău, pe parcursul anilor prin decizii politice neargumentate din punct de vedere a echității și egalității participanților la sistemul public de asigurări, s-au stabilit tarife preferențiale, diminuate, subvenționate pentru diferite categorii de plătitori: unele categorii de angajați din domeniul agriculturii, angajații la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației, angajații din domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi, persoanele care exercită independent profesiunea de medic în una dintre formele de organizare a activității profesionale prevăzute de Legea nr. 411/1995 ocrotirii sănătății, scopul urmărit fiind stimularea dezvoltării anumitor sectoare economice.

CNAS la fiecare inițiativă de acest gen și-a expus îngrijorarea privind asigurarea sustenabilității bugetului asigurărilor sociale de stat și dezacordul utilizării asigurărilor sociale ca instrument de susținere economică a anumitului sector. Suportul pentru dezvoltarea, impulsivitatea unor ramuri nu pot fi efectuate din contul contribuțiilor de asigurări sociale.

Practica anilor precedenți a demonstrat, că micșorarea tarifului contribuției în scopul lărgirii bazei de calcul din contul scoaterii fondului de remunerare a muncii din tenebritate nu s-au soldat cu rezultate palpabile.

4. În Anexa nr. 1, la punctele 1.6 și 1.7. cuvintele ”, persoanelor cu dizabilități” se substituie cu cuvintele ”pentru limită de vârstă”.

5. În Anexa nr. 1, la punctul 1.6¹ textul ”pensionarilor, persoanelor cu dizabilități, precum și a” se exclude.

Argumentare: Modificările operate vor permite fondatorilor Întreprinderilor individuale inclusiv fondatorilor Gospodăriilor țărănești, cât și persoanelor fizice care desfășoară activități independente și titularilor patentei de întreprinzător, care sunt persoane cu dizabilități, să se asigure pentru pensie pentru limită de vârstă.

Excluderea textului propus va aduce liber – profesioniștii în domeniul justiției în aceleași criterii de asigurare cu persoanele angajate prin contract individual de muncă, deoarece ei sunt asigurați de toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat. Or, modificarea propusă va acorda dreptul și la reexaminarea pensiei pentru limită de vârstă după stabilire.

6.În Anexa nr.1, la punctul 1.8., pentru persoanele care efectuează transport rutier de persoane în regim de taxi se propune stabilirea tarifului contribuțiilor de asigurări sociale de stat reieșind din fondul de salarizare și alte recompense în mărimile stabilite la pct. 1.1 pentru sectorul privat.

Argumentare: Modificarea respectivă va asigura dreptul persoanelor menționate la toate prestațiile de asigurări sociale, ca și pentru alte categorii de persoane asigurate care activează în baza contractelor individuale de muncă.

În cazul aplicării tarifelor generale Bugetul de asigurări sociale de stat va înregistra venituri proprii suplimentare în anii 2024-2026, după cum urmează.

Tipul plătitorului	Suma contribuțiilor conform tarifelor actuale, mil. lei				Suma contribuțiilor conform tarifelor propuse, mil. lei				Devieri, +/-, mil. lei		
	Cuantumul tarifului, %	2024	2025	2026	Cuantumul tarifului, %	2024	2025	2026	2024	2025	2026
Angajatorii sectorului privat, instituțiilor de învățământ superior și ai instituțiilor medico-sanitare	24%	15697,2	17392,5	19166,5	29%	18967,4	21015,9	23159,5	3270,2	3623,4	3993,0
Angajatorii din aviația civilă	32%	93,2	103,2	113,8	39%	113,5	125,8	138,6	20,4	22,6	24,9
Angajatorii din agricultură	18%	312,7	346,5	381,8	23%	399,6	442,7	487,9	86,9	96,2	106,1
Medicii independenți	24%	3,7	4,1	4,5	29%	4,5	4,9	5,4	0,8	0,8	0,9
Total		16106,7	17846,2	19666,6		19485,0	21589,4	23791,5	3378,2	3743,1	4124,9

Totodată, întru asigurarea sustenabilității sistemului public de asigurări sociale și reducerea decalajului temporar de casă a bugetului asigurărilor sociale de stat, se propune modificarea termenului de achitare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii până la data de 20 a lunii următoare celei de gestiune.

Director general

ex. S.Isac
022-257-832
Z.Mantaluța
022-257-822
O.Reguş
022-257-848

Digitally signed by Țîbîrnă Elena
Date: 2023.06.06 15:35:54 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Elena ȚÎBÎRNĂ

Document semnat electronic în conformitate cu Legea nr. 124/2022.
Verificarea semnăturii poate fi realizată la adresa: <https://msign.gov.md>.

**CONFEDERAȚIA NAȚIONALĂ
A SINDICATELOR DIN MOLDOVA**

2012, mun. Chișinău, str. 31 August, 129
Tel. 266502; 237304; Tel/fax: 234508
e-mail: office@cnsm.md

**НАЦИОНАЛЬНАЯ КОНФЕДЕРАЦИЯ
ПРОФСОЮЗОВ МОЛДОВЫ**

2012, мун. Кишинэу, ул. 31 Август, 129
Тел. 266502; 237304; Тел/факс: 234508
e-mail: office@cnsm.md

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	1
DATA	07. IUN 2023
CODUL	A-1936

05.06.2023 Nr. 03-02/ 443

La nr. _____ din _____

**Ministerul Finanțelor al
Republicii Moldova**

Prin prezenta, cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală, propunem următoarele.

Cu referire la art. II – Codul fiscal nr. 1163/1997.

1. Articolul 15. Propunem ca articolul respectiv să fie suplinit cu o literă nouă, având următorul conținut: „a¹) pentru persoane fizice, întreprinzători individuali și persoane care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției și în domeniul sănătății, venitul anual al cărora depășește suma de 1 200 000 de lei – în mărime de 20% din venitul anual impozabil”.

Propunem revenirea la impozitarea progresivă a veniturilor persoanelor fizice, fapt ce va contribui la asigurarea unei echități sociale, precum și la majorarea veniturilor bugetului de stat, urmare a introducerii unei noi grile de impozitare.

2. Articolul 15². La alin. (3) propunem să fie adăugată litera c) cu următorul conținut: „c) organizațiile sindicale și organizațiile patronale”. Scopul propunerii este de a asigura dreptul organizațiilor sindicale și organizațiilor patronale de a beneficia de mecanismul desemnării procentuale.

3. Articolul 19. La lit. a), după cuvântul „angajatului” să fie completat cu textul „și a plăților în favoarea angajatului pentru recuperarea cheltuielilor suportate de acesta în desfășurarea muncii la domiciliu și muncii la distanță”, în continuare după text. Scopul propunerii date este de a scuti de plata impozitului pe venit, a contribuțiilor de asigurări sociale de stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, a plăților efectuate de angajator în favoarea salariatului pentru acoperirea cheltuielilor suportate de ultimul în desfășurarea muncii la domiciliu și muncii la distanță (energie electrică, internet, rechizite de birou, uzura echipamentelor angajaților, altor cheltuieli suportate în scopul desfășurării muncii la domiciliu și la distanță), precum și a permite deducerea acestora.

Articolul să fie completat cu lit. a²), având următorul conținut: „valoarea cadourilor în natură, inclusiv voucherelor, al căror quantum depășește valoarea de 10% din salariul mediu lunar per salariat anual, oferite salariaților, precum și cele oferite pentru copiii minori ai salariaților, cu prilejul sărbătorilor profesionale (ziua profesională), zilelor de naștere și zilelor de sărbătoare nelucrătoare stabilite conform art. 111 din Codul muncii al Republicii Moldova.” Raționamentul acestei propuneri constă în faptul că, în practică, salariații beneficiază de cadouri, vouchere etc., oferite cu titlu de motivare și în scop de retenție a forței de muncă la întreprindere,

nu doar în cazul sărbătorilor pascale, Crăciunului sau 8 Martie, dar și cu prilejul oricăror altor sărbători indicate la art. 111 al Codului muncii al, iar în actele de parteneriat social (contracte colective de muncă, convenții colective) se conțin prevederi care permit acordarea de stimulări pentru salariați cu ocazia sărbătorilor, inclusiv celor nelucrătoare.

4. Articolul 20. Propunem completarea articolului respectiv cu litera g), având următorul conținut:

”g) indemnizația de eliberare achitată în conformitate cu prevederile art. 186 din Codul muncii”.

La lit. r), excluderea sintagmei *„În cazul ajutorului material acordat din mijloacele sindicatelor, limita neimpozabilă constituie un salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat anual de Guvern, per angajat anual, cu excepția ajutorului acordat în caz de deces și/sau boală a angajatului sau a rudelor și/sau afinelor de gradul I ai acestuia;”*

Totodată, propunem completarea articolului respectiv cu litera z²⁰⁾ cu următorul conținut:

„z²⁰⁾ ajutorul material, în expresie bănească sau naturală, acordat pe parcursul anului de angajator angajatului sau fostului angajat la locul de muncă de bază, în alte cazuri decât în cele specificate la lit. r) al art. 20 din Codul fiscal, a cărui mărime nu depășește un salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat anual de Guvern”.

Indemnizațiile de concediere nu constituie venituri salariale, acestea sunt garanții oferite salariatului și sunt doar o despăgubire pentru un prejudiciu, pentru o pagubă suferită ca urmare a pierderii sursei de existență/întreținere în cazul încetării contractului de muncă. Ca alternativă, în cazul neacceptării propunerii înaintate, considerăm oportun de a examina posibilitatea introducerii calculării contribuțiilor de asigurări sociale de stat aferente indemnizației de eliberare, astfel încât sumele respective să fie luate în calculul prestațiilor de asigurări sociale și pensiilor.

Dat fiind faptul că Codul muncii oferă angajatorului dreptul la plata ajutorului material, considerăm necesar ca acest ajutor să fie în mod similar cu cel acordat din sursele sindicatelor – neimpozabil.

5. Articolul 24. La alin. (19¹⁾) propunem excluderea textului „precum și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, aferente tichetelor de masă”.

În alineatul nou-propus (19³⁾), în punctul 1), după cuvântul „contractul” să fie adăugată sintagma „colectiv sau individul” și mai departe după text.

Concomitent, propunem completarea articolului cu două puncte noi, 26 și 27 cu următorul conținut:

- „26) Se permite deducerea plăților în favoarea lucrătorului pentru recuperarea cheltuielilor suportate de acesta în desfășurarea muncii la distanță, în modul stabilit de Guvern.”.

- „(27) Se permite deducerea mijloacele financiare cheltuite de angajator pentru realizarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă, în modul stabilit de Guvern”. În scopul susținerii angajatorilor și motivării salariaților din economia națională, propunem revenirea la scutirea tichetelor de masă de plata contribuțiilor de asigurări

sociale de stat, fapt care ar încuraja întreprinderile să contribuie la alimentarea salariaților lor. Or, costurile adiționale pe care acestea le implică, descurajează întreprinderile să acorde tichete de masa angajaților săi, mai cu seamă în situația economică actuală din țară, afectată de extinderea pandemiei Covid-19. Considerăm că asigurarea cu tichete de masa este un mecanism eficient care asigură o sănătate bună a beneficiarilor și contribuie astfel la creșterea productivității.

Scopul propunerii la pct. 26) este de a scuti de plata impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale de stat și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, a plăților efectuate de angajator în favoarea salariatului pentru acoperirea cheltuielilor suportate de ultimul în desfășurarea muncii la distanță (energie electrică, internet, rechizite de birou, uzura echipamentelor angajaților, altor cheltuieli suportate în scopul desfășurării muncii la distanță), precum și a permite deducerea acestora.

Totodată, propunerea în cauză are ca scop asigurarea implementării prevederilor art. 10, alin. (6) din Legea securității și sănătății în muncă 186/2008, care stabilește că „Mijloacele financiare cheltuite de către angajator pentru realizarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă sunt deductibile.”

6. Articolul 33. Propunem următoarele modificări:

- alin. (1) cifra „27000” să fie substituită cu cifra „40200”.
- la alin. (2) cifra „31500” să fie substituită cu cifra „47000”.

Conform datelor statistice din septembrie 2022, 93 la sută dintre angajați au avut un venit salarial până la 20 de mii de lei, dintre care, peste 24% - un salariu de până la 5000 de lei. Totodată, propunerea vizează și necesitatea ajustării scutirii personale, inclusiv celei majore, cel puțin la rata medie anuală pentru anul 2022 – 28,74% și media anuală prognozată pentru 2023 – 15,7%.

Suplimentar, ne expunem asupra examinării oportunității egalării scutirii personale la nivelul cuantumului salariului pe țară 48000 de lei (4000 de lei x 12 luni) pentru a nu admite diminuarea veniturilor populației, ca urmare a creșterii extrem de înalte a prețurilor și tarifelor, propunem de a majora mărimile scutirilor personale.

7. Articolul 34. Propunem următoarele:

- restabilirea alin. (1), abrogat în anul 2020, în redacția:

„(1) Persoana fizică rezidentă, aflată în relații de căsătorie, are dreptul la o scutire suplimentară în sumă de 40200 de lei anual, cu condiția că soția (soțul) nu beneficiază de scutire personală.”;

- la alin. (2) cifra „18 900” să fie substituită cu cifra „47000”;

- la alin. (3), după cuvântul „Prevederile” se va adăuga cuvântul „alin. (1) și”. Propunerea se referă la necesitatea restabilirii scutirii acordate pentru soț/soție deoarece, considerăm că obiectivul „de a motiva soțul/soția să revină pe piața muncii” nu a fost atins. Mai mult decât atât, sunt situații când soțul/soția sunt în afara pieței muncii din alte circumstanțe, decât nedorința de a se încadra în câmpul muncii (de exemplu: concediul de îngrijire a copilului, incapacitatea îndelungată de muncă (până

la constatarea și atribuirea dizabilității) ș.a.). Astfel, propunem ca scutirea respectivă să fie stabilită în mărimea scutirii personale.

Scutirea majorată acordată soției (soțului) se propune a fi stabilită în aceeași mărime ca și scutirea personală majoră.

8. Articolul 35. Propunem următoarele:

- la alin. (1) cifra „9000” să fie substituită cu cifra „29100”, iar cifra „18 900” cu cifra „47000”;

- la alin. (2), lit. b) cifra „11280” să fie substituită cu cifra „25200”.

Propunem stabilirea scutirii pentru persoanele întreținute, pornind de la valoarea minimului de existență multiplicat la 12 luni pentru fiecare persoană întreținută.

În categoriile respective, în marea majoritate se află copii, pentru întreținerea cărora sunt necesare mult mai multe mijloace financiare decât pentru un matur și părinții pensionari cu pensii mizere. Conform datelor Biroului Național de Statistică, în 2022, minimul de existență pentru copii a constituit în medie 2558,3 lei lunar. ($2558,3 \text{ lei} \times 12 \text{ luni} = 30699,6 \text{ lei}$), iar pentru pensionarii pentru limită de vârstă – 2193,3 lei lunar ($2193,3 \times 12 = 26319,6 \text{ lei}$).

9. Articolul 36. Este salutară ajustarea articolului respectiv cu organizațiile sindicale și patronale. Totodată, propunem completarea acestuia cu următoarele alineate noi, cu următorul conținut:

„(6¹) Se permite deducerea, în cuantumurile și condițiile stabilite de legislație, a sumelor pentru medicamente, investigații medicale, intervenții chirurgicale, neacoperite de fondul de asigurări obligatorii de asistență medicală”;

(6²) Se permite deducerea sumelor, în cuantum de până la 1% din salariu și alte plăți aferente acestuia, achitate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de cotizații de membru de sindicat

(6³) Se permite deducerea cheltuielilor pentru studiile în sistemul de învățământ, în scopul încheierii nivelului necesar de studii, prevăzut pentru funcția ocupată.

(6⁴) Se permite deducerea cheltuielilor pentru procurarea primei locuințe de persoanele fizice, în modul stabilit de Guvern.”

Propunerile menționate se înaintează în scopul sporirii protecției sociale a salariaților – plătitori ai impozitului pe venitul salarial. Propunerea de la alin. (6²) vine să asigure egalitatea de drepturi în cadrul parteneriatului social. Astfel, organizațiilor patronale, conform art. 24, alin. (15) din Codul fiscal li se permite deducerea cheltuielilor achitate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de taxe de aderare și cotizații de membru, destinate activității patronatelor, fundațiilor și altor asociații de reprezentare a activității de întreprinzător. Mai mult decât atât, în cazurile când din contul cotizațiilor sindicale colectate se acordă ajutoare materiale (care depășesc un salariu mediu prognozat), de asemenea, se calculează impozitul pe venit, aplicând, astfel, o dublă impozitare.

10. Articolul 96. Propunem la liniuța a patra de la litera b), substituirea cifrei „8%” cu „0%”. Propunerea dată vine în contextul majorării tarifului la gaze naturale, prin care se propune stabilirea cotei TVA zero la gazele naturale și gazele lichefiate,

atât la cele importate, cât și la cele livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum și la serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale, fapt care ar reduce cu tocmai 8% impactul majorării tarifului asupra consumatorilor casnici și vor limita impactul scumpirii gazelor naturale asupra prețurilor la produse.

11. Articolul 103. Propunem completarea articolului cu două alineate noi 2¹) și 2²), cu următorul cuprins:

„2¹) produsele alimentare; articolele din tricotaj; zahărul din sfecla de zahăr; produsele cosmetice și produsele de mașini agricole, produse de producătorii autohtoni;

2²) sortimentele de lemn de foc.”

În scopul protejării și susținerii producătorilor autohtoni, propunem scutirea de taxa pe valoare adăugată a produselor alimentare; articolelor din tricotaj; zahărului din sfecla de zahăr; produselor cosmetice; produselor de mașini agricole și sortimentele de lemn de foc.

12. Articolul 112, alin. (1), propunem substituirea sintagmei „1,2 milioane de lei” cu sintagma „1,6 milioane lei” în vederea ajustării valorii la rata inflației.

13. Articolul 282. Propunem expunerea alin (1) în următoarea redacție *„(1) Impozitul pe bunurile imobiliare se achită de subiectul impunerii la bugetele locale unde sunt amplasate obiectele impunerii, în părți egale nu mai târziu de 15 august și 15 octombrie a anului curent.”*

Articolul să fie completat cu un alineat nou (2), cu următorul conținut:

“(2) Contribuabilii care achită suma integrală a impozitului pentru anul fiscal în curs, până la 30 iunie a anului respectiv, beneficiază de dreptul la o reducere de 15% din suma impozitului, care urmează a fi achitat.”

Prin modificarea respectivă propunem restabilirea dreptului la o reducere de 15% din suma impozitului pe bunurile imobiliare pentru contribuabilii care achită suma integrală a impozitului pentru anul fiscal în curs, anterior termenului stabilit de legislație, având în vedere că această măsură motivează contribuabilii la achitarea în termen a impozitului și astfel stimulează încasarea mai rapidă a impozitului pe bunurile imobiliare, contribuind la suplimentarea bugetelor locale pentru asigurarea acoperirii la timp a cheltuielilor aferente bugetelor locale.

Concomitent, propunem modificarea mai multor legi în vederea îmbunătățirii conținutului normativ și susținerii salariaților (se anexează).

Președinte

Igor ZUBCU

Propunerile Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova la politica fiscală și vamală pentru anul 2024

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)
2.	Legea privind sistemul public de asigurări sociale, nr. 489/1999		
2.1.	<p>Articolul 17. Plătitorii contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat și cotele de contribuții de asigurări sociale</p> <p>...</p> <p>(4) Contribuția de asigurări sociale de stat obligatorie în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) se aprobă anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.</p>	<p>La art. 17 propunem un alineat nou, cu următorul conținut:</p> <p>„(5) Asigurații care achită contribuția de asigurări sociale de stat obligatorie în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) și beneficiază de toate tipurile de prestații sociale.”</p>	<p>Propunerea în cauză vizează necesitatea coînterării asiguraților cu contract de asigurare cu Casa Națională de Asigurări Sociale și creșterii numărului de persoane care să dorească să se asigure în sistemul de asigurări sociale, beneficiind de toate tipurile de prestații sociale.</p>
2.2.	<p>Anexa nr.3</p> <p>Tipuri de drepturi și de venituri aferent cărora nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii</p> <p>.....</p> <p>28) ajutorul material acordat din mijloacele sindicatelor și patronatelor, în limita unui salariu mediu lunar pe economie, prognostic și aprobat anual de către Guvern, per angajat anual, cu excepția ajutorului acordat în caz de deces și/sau boală a angajatului sau a rudelor și/sau afinitilor de gradul I ai acestuia;</p> <p>....</p>	<p>Propunem completarea Anexei nr. 3 „Tipuri de drepturi și de venituri din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii” cu două puncte noi, în următoarea redacție:</p> <p>„2’) Valoarea nominală a tichetelor de masă, stabilită în conformitate cu art. 4 alin. (1) din Legea nr. 166/2017 cu privire la tichetele de masă”;</p> <p>„42) plățile făcute în favoarea angajatului pentru recuperarea cheltuielilor suportate de acesta în desfășurarea muncii la domiciliu și muncii la distanță.”</p> <p>Excluderea la pct. 28) a sintagmei „în limita unui salariu mediu lunar pe economie, prognostic și aprobat anual de către Guvern, per angajat anual, cu excepția ajutorului acordat în caz de deces și/sau boală a angajatului sau a rudelor și/sau afinitilor de gradul I ai acestuia.”</p>	<p>Scopul propunerii date este de a scuti de contribuții de asigurări sociale valoarea nominală a tichetelor de masă, precum și de a scuti de plata impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale de stat și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, a plăților efectuate de angajator în favoarea salariatului pentru acoperirea cheltuielilor suportate de ultimul în desfășurarea muncii la domiciliu și muncii la distanță (energie electrică, internet, rechizite de birou, uzura echipamentelor angajaților, altor cheltuieli suportate în scopul desfășurării muncii la domiciliu și la distanță), precum și a permite deducerea acestora.</p> <p>Concomitent, propunem scutirea integrală a ajutorului material, acordat din mijloacele sindicatelor, de calcularea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii.</p>

3.	Legea asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale, nr. 756/1999		
3.1.	<p>Articolul 14. Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă</p> <p>.....</p> <p>(2¹) Cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă plătite din mijloacele angajatorului constituie 100% din salariul mediu al angajatului, determinat în modul stabilit de Guvern. Cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă plătite din mijloacele liber-profesionistului ce practică activitate în sectorul justiției se stabilește în proporție de 100% din salariul mediu lunar prognozat pe economie, stabilit de Guvern, pentru anul în care s-a produs riscul asigurat.</p> <p>.....</p> <p>(3¹) Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă se plătește pentru 20 de zile calendaristice, calculate de la data pierderii temporare a capacității de muncă, de către liber-profesionistul ce practică activitate în sectorul justiției la care s-a produs accidentul de muncă sau s-a constatat îmbolnăvirea profesională, din mijloacele proprii, iar din a 21-a zi calendaristică – de către Casa Națională de Asigurări Sociale, din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.</p>	<p>Propunem la art. 14, alin. (2¹) și (3¹) textul „liber-profesionistului care practică activitate în sectorul justiției” și, corespunzător „liber-profesionistul care practică activitate în sectorul justiției” să fie înlocuit cu textul „asiguratului care achită contribuția de asigurări sociale de stat obligatorie în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) care îi oferă dreptul de a beneficia de toate tipurile de prestații sociale” și, corespunzător cu textul „asiguratul care achită contribuția de asigurări sociale de stat obligatorie în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) care îi oferă dreptul de a beneficia de toate tipurile de prestații sociale”.</p>	<p>Propunerea în cauză vine să asigure posibilitatea de a beneficia de toate tipurile de prestații sociale pentru asigurații care achită contribuția de asigurări sociale de stat obligatorie în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală).</p>
4.	<p>Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, nr. 289/2004</p> <p>Articolul 18. Indemnizația pentru creșterea copilului</p> <p>...</p> <p>(7) Opțiunea solicitată inițial pentru stabilirea indemnizației pentru creșterea copilului nu poate fi modificată ulterior.</p>	<p>Propunem introducerea unui nou alineat (8) cu următorul conținut:</p> <p>„(8) Indemnizațiile pentru creșterea copilului, aflate în plată, se indexează anual la 1 aprilie, în funcție de creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent anului indexării. Coeficientul de indexare se stabilește de Guvern.”</p>	<p>Propunerea dată va contribui la menținerea puterii de cumpărare a indemnizațiilor pentru creșterea copilului, acordate persoanelor asigurate.</p>
5.	Legea privind sistemul public de pensii, nr. 156/1998		

5.1.	<p>Articolul 5. Stagiul de cotizare</p> <p>(2) Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sînt:</p> <p>.....</p> <p>b) perioada de îngrijire a unui copil pînă la vîrsta de 3 ani de către unul din părinți sau de tutore în caz de deces al ambilor părinți;</p>	<p>Propunem completarea literii b) în final cu următoarea sintagmă: „de către bunel, bunică sau o altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului”.</p>	<p>Legea nr. 289/2004 acordă dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului, la cerere, opțional: unuia dintre părinți, bunelului, bunicăi, altei rude care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorelui, dacă sînt persoane asigurate.</p> <p>Bunelul, bunica sau altă rudă care se ocupă nemijlocit cu îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, fiind persoane asigurate, dar ne fiind pensionari, pierd pînă la 3 ani stagiul de cotizare, astfel fiind discriminați în sistemul de asigurări.</p>
5.2.	<p>Articolul 15². Pensia anticipată pentru carieră lungă</p> <p>....</p> <p>(2) La calcularea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru carieră lungă nu se iau în calcul perioadele necontributive prevăzute la art. 5 alin. (2).</p> <p>....</p>	<p>Propunem completarea alin. (2) în final cu următoarea sintagmă „cu excepția, perioadelor necontributive prevăzute la art. 5 alin. (2) litera b) și e)”.</p>	<p>Propunerea ce vizează includerea perioadei necontributive de îngrijire a unui copil pînă la vîrsta de 3 ani de unul dintre părinți sau de tutore, în caz de deces al ambilor părinți, în stagiul de cotizare, necesar pentru stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, asigură dreptul femeilor de a beneficia de acest tip de pensie.</p> <p>În perioada de rezidențiat în învățămîntul postuniversitar obligatoriu, persoanele respective primesc salariu și achită contribuții obligatorii.</p>
6.	<p>Legea cu privire la acordarea indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți nr. 156/2019</p> <p>Articolul 1. Acordarea dreptului la indemnizație în cazul decesului unuia dintre soți</p> <p>....</p> <p>(4) Indemnizația se acordă dacă, la data decesului beneficiarului de pensie, soțul supraviețuitor a avut cel puțin 15 ani de căsătorie cu persoana decedată. Indemnizația se acordă indiferent dacă soțul supraviețuitor este sau nu beneficiar de pensii în sistemul public de pensii, cu condiția că pensia aflată în plată a soțului supraviețuitor sau venitul lunar</p>	<p>La art. 1, alin. (4) propunem de a exclude textul „cu condiția că pensia aflată în plată a soțului supraviețuitor sau venitul lunar asigurat, realizat de către acesta în luna decesului soțului, nu depășește de 1.5 ori minimumul de existență pentru pensionari, conform datelor Biroului Național de Statistică disponibile la momentul solicitării indemnizației”</p>	<p>Considerăm că indemnizația în cazul decesului unuia dintre soți trebuie acordată, indiferent de venitul soțului supraviețuitor.</p>

	asigurat realizat de către acesta în luna decesului soțului nu depășește de 1,5 ori minimul de existență pentru pensionari, conform datelor Biroului Național de Statistică disponibile la momentul solicitării indemnizației.		
7.	<p>Legea cu privire la tichetele de masă, nr. 166/2017</p> <p>Articolul 4. Valoarea nominală a tichetelor de masă</p> <p>(1) Valoarea nominală deductibilă în scopuri fiscale a unui tichet de masă pentru o zi lucrătoare trebuie să fie cuprinsă între 35 și 70 de lei. Valoarea tichetelor de masă nu include contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii.</p> <p>(2) Angajatorii pot acorda tichete de masă cu valoarea nominală mai mare, diferența dintre aceasta și valoarea nominală prevăzută la alin. (1) fiind nedeductibilă în scopuri fiscale.</p> <p>(3) Valoarea nominală a unui tichet de masă, prevăzută la alin. (1), se indexează anual, după caz, la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent, determinată în modul stabilit de către Guvern.</p>	<p>Propunem la art. 4, alin. (1):</p> <ul style="list-style-type: none"> - cifra „70” să fie modificată cu cifra „100”; - excluderea textului „Valoarea tichetelor de masă nu include contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii.” 	Propunerea respectivă reiese din rata medie a inflației prognozate pentru anul 2023 și creșterea galopantă a prețurilor la produsele alimentare.
	<p>Articolul 7. Regimul fiscal și cel aferent altor plăți obligatorii la bugetul public național în cadrul raporturilor dintre operatori, angajatori și unități comerciale /de alimentație publică</p> <p>(2) Valoarea nominală deductibilă a tichetelor de masă acordate de către angajator salariaților, potrivit prezentei legi, reprezintă un venit din care nu se calculează prime de asigurare obligatorie de asistență medicală (datorate de angajator și angajat) și impozit pe venit din salariu. În cazul în care valoarea nominală a tichetelor este mai mare decât limita stabilită la art. 4 alin. (1), pentru suma care depășește limita respectivă se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu.</p>	<p>La art. 7, alin. (2), propunem excluderea cuvintelor „(datorate de angajator și angajat)”, iar în continuare se adaugă textul „, contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii”, în continuare după text.</p>	Propunerea vizează excluderea prevederii, conform căreia valoarea tichetelor de masă este supusă contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii.
9.	Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014		
9.1.	<p>Articolul 66. Gestionarea angajamentelor</p> <p>...</p>	<p>Art. 66, alin.(5), să fie completat cu litera c), cu următorul conținut:</p> <p>„c) serviciile de organizare a tratamentului balneosanatorial al asiguraților și organizarea odihnei de vară a copiilor și adolescenților în sezonul estival.”</p>	<p>Propunem completarea cu prevederea privind acordarea, ca excepție, a plăților anticipate (avans) în mărime de cel puțin 75% pentru contractele care au ca obiect servicii de organizare a tratamentului</p>

	<p>(5) Se interzice încheierea de către autoritățile/instituțiile bugetare a contractelor cu efectuarea plăților anticipate (avans) pentru achiziționarea mărfurilor, serviciilor și lucrărilor, cu excepția:</p> <p>a) lucrărilor de construcții și reparații capitale, a căror valoare nu depășește 10 la sută din limita anuală stabilită pe obiectiv în scopul organizării proceselor tehnologice și procurării de materiale și utilaj, în cazul în care contractele de antrepriză încheiate între beneficiari și antreprenori prevăd astfel, cu confirmarea ulterioară a sumelor plătite prin volume de lucrări executate efectiv pe parcursul anului de gestiune;</p> <p>b) mărfurilor, serviciilor și lucrărilor care nu cad sub incidența Legii privind achizițiile publice.</p> <p>....</p>		<p>balneosanatoriu al asiguraților și a odihnei și întremării sănătății copiilor și adolescenților în sezonul estival întru asigurarea organizării conforme a odihnei/tratamentului categoriilor de populație menționate. Cu regret, norma juridică actuală interzice încheierea de către autoritățile/instituțiile bugetare a contractelor cu efectuarea plăților anticipate (avans) pentru achiziționarea mărfurilor, serviciilor și lucrărilor de organizare a tratamentului balneosanatoriu și odihna de vară a copiilor în sezonul estival, ceea ce pune în pericol activitatea acestor instituții din lipsa surselor financiare respective. Este imposibilă organizarea odihnei de vară a copiilor și adolescenților fără efectuarea plăților anticipate (avans) către entitățile care activează sezonier (în perioada de vară), precum și stațiunile balneoclimaterice, care nu efectuează alte genuri de activitate și nu dispun de capital de rezervă pentru a organiza tratamentul balneosanatoriu și odihna de vară a copiilor și adolescenților din familiile defavorizate, familiile cu mulți copii.</p>
10.	<p>Legea achizițiilor publice nr.131 din 03.07.2015, Monitorul Oficial al R. Moldova, nr.197-205/402 din 31.07.2015</p>		<p>Propunem completarea cu prevederea privind acordarea, ca excepție, a plăților anticipate (avans) <u>în mărime de cel puțin 75% pentru contractele care au ca obiect servicii de organizare a tratamentului balneosanatoriu al asiguraților și a odihnei și întremării sănătății</u></p>
10.1.	<p>Articolul 5. Excepții</p> <p>(1) Prevederile prezentei legi nu se aplică:</p> <p>....</p>	<p>Art. 5, alin. (1) să fie completat cu litera x'), cu următorul conținut:</p> <p>„x') contractelor care au ca obiect servicii de organizare a tratamentului balneosanatoriu al asiguraților și a odihnei și întremării sănătății copiilor și adolescenților în sezonul estival și care intră sub incidența codului CPV: 85000000-9 – servicii de sănătate și servicii de asistență socială.”</p>	

		<p>copiilor și adolescenților în sezonul estival întru asigurarea organizării conforme a odihnei/tratamentului categoriilor de populație menționate. Cu regret, norma juridică actuală interzice încheierea de către autoritățile/instituțiile bugetare a contractelor cu efectuarea plăților anticipate (avans) pentru achiziționarea mărfurilor, serviciilor și lucrărilor de organizare a tratamentului balneosanatorial și odihna de vară a copiilor în sezonul estival, ceea ce pune în pericol activitatea acestor instituții din lipsa surselor financiare respective. Este imposibilă organizarea odihnei de vară a copiilor și adolescenților fără efectuarea plăților anticipate (avans) către entitățile care activează sezonier (în perioada de vară), precum și stațiunile balneoclimaterice, care nu efectuează alte genuri de activitate și nu dispun de capital de rezervă pentru a organiza tratamentul balneosanatorial și odihna de vară a copiilor și adolescenților din familiile defavorizate, familiile cu mulți copii.</p>
11.	<p>Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, nr. 1585/1998</p>	<p>Propunem completarea cu un articol nou, cu următorul conținut: „Articolul 6³. Garanții pentru asigurații care nu au utilizat servicii acoperite de Programul unic. Plătorii de primă de asigurare în formă de contribuție procentuală la salariu, sunt în drept de a beneficia de un concediu suplimentar plătit sau de abonamente la săli de sport din contul fondurilor de asigurare obligatorii de asistență</p>
		<p>Se propune stabilirea unor stimulente pentru persoanele asigurate, care contribuie efectiv la menținerea unui mod sănătos de viață.</p>

		medicală, în cazul în care nu au utilizat pe parcursul anului precedent servicii prevăzute de Programul unic.”	
11.2.	<p>Articolul 16. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală</p> <p>(1) În scopul realizării asigurării obligatorii de asistență medicală, Compania Națională de Asigurări în Medicină constituie, din contul mijloacelor totale acumulate, și gestionează următoarele fonduri:</p> <p>a) fondul pentru achitarea serviciilor medicale și farmaceutice (pe subprograme de servicii medicale și, separat, pe subprogram de servicii farmaceutice destinat pentru compensarea medicamentelor);</p> <p>b) fondul de rezervă al asigurării obligatorii de asistență medicală;</p> <p>c) fondul măsurilor de profilaxie;</p> <p>d) fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale;</p> <p>e) fondul de administrare al sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală.</p>	La art. 16., alin. (1), lit. c) propunem în final să fie adăugată sintagma „și restabilire a sănătății prin tratament balneosanatorial”, în continuare după text.	Propunerea vizează introducerea posibilității finanțării din FAOAM a cheltuielilor pentru procurarea biletelor de tratament balneosanatorial.
12.	<p>Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală</p> <p>Art.9. – Suma transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate prevăzute la art. 4 alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală se stabilește anual prin legea bugetului de stat, reprezentând suma aprobată a transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul precedent, indexată cu indicii prețurilor de consum pentru anul precedent.</p>		
12.1		Propunem substituirea sintagmei „reprezentând suma aprobată a transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul precedent, indexată cu indicii prețurilor de consum pentru anul precedent.” cu sintagma „reprezentând suma rezultată din numărului persoanelor neangajate pentru care Guvernul are calitatea de asigurator (la data de 31 decembrie a anului precedent de asistență medicală, calculată în sumă fixă.”	Propunem majorarea transferurilor de la bugetul de stat pentru asigurarea persoanelor neangajate, prevăzute la art. 4, alin. (4) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585/1998, pentru care Guvernul are calitatea de asigurator, reieșind din numărului persoanelor neangajate pentru care Guvernul are calitatea de asigurator (la data de 31 decembrie a anului precedent anului de gestiune)

<p>și prima de asigurare obligatorie de asistență medicală, calculată în sumă fixă.</p>	<p>Este de menționat că numărul persoanelor asigurate de Guvern pe parcursul ultimilor ani a constituit în mediu circa două treimi din numărul total al persoanelor integrate în sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală, în timp ce transferurile de la bugetul de stat pentru categoriile de persoane asigurate de Guvern, reprezintă circa jumătate pentru anul curent. Prin urmare, este imperativ de a majora transferurile mijloacelor financiare din bugetul de stat către FAOAM pentru aceste categorii de persoane, fapt care ar suplimenta mijloacele financiare ale fondurilor pentru asigurarea unui acces larg la servicii medicale calitative, motivarea personalului din instituțiile medicale și modernizarea sistemului medical.</p> <p>Cu atât mai mult că ponderea majoritară din aceste categorii de persoane este constituită din acele categorii de persoane care au nevoie cel mai des de asistență medicală (copiii, pensionarii, gravidele și persoanele cu dizabilități).</p>

MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

șoseaua Hîncești, 84, MD-2021, mun. Chișinău
Tel. +373 22 25-20-70; Fax. +373 25-22-93
e-mail: cancelariama@army.gov.md; web: www.army.md

Nr. 11/756 din 05.06.2023

La nr. 18-69-5387 din 23.05.2023

Ministerul Finanțelor

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Apărării a examinat proiectul de hotărâre *privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală (număr unic 400/MF/2023)* și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Pentru realizarea eficientă a implementării prevederilor Hotărârii Guvernului nr.89 din 28 februarie 2023 „Pentru aprobarea Planului național de dezvoltare pentru anii 2023-2025” și al Hotărârii Guvernului nr.90 din 28 februarie 2023 „Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023”, solicităm de a fi analizate și incluse propunerile Ministerului Apărării pe domeniile de competență conform anexei.

Anexă pe 5 file.

Ministru

Digitally signed by Nosatfi Anatolie
Date: 2023.06.06 10:50:18 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Anatolie NOSATȚI

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA		1
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA		
DATA	06. IUN. 2023	
CODUL	A-1938	

Ex.: Ion Negruvodă
Tel.: 022-252-204
e-mail: ion.negruvoda@army.md

**SERVICIUL
PREVENIREA ȘI COMBATEREA
SPĂLĂRII BANILOR**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26, Tel. (+373) 21-21-20, www.spcsb.gov.md office@spcsb.gov.md

Nr. 01/2-30-852 din 09 iunie 2023

MINISTERUL FINANTELOR

E-mail: cancelaria@mf.gov.md

Copie: **CANCELARIA DE STAT**

E-mail: cancelaria@gov.md

La nr. 18-69-5387 din 22.05.2023 cu privire la solicitarea avizării proiectului de hotărâre *privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală (număr unic 400/MF/2023)*, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, intervine cu următoarea propunere de modificare și completare.

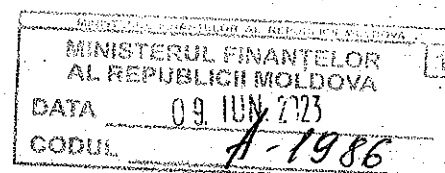
La prevederile pct. 36 privind completarea art. 131 din Codul fiscal cu alin. (12), se propune excluderea aliniatului (12) din Proiectul de Lege, întrucât art. 226¹¹ din Codul fiscal conține prevederi care permit Serviciului Fiscal de Stat să acceseze aceeași informație direct de la sursă: *bănci (sucursale), societăți de plată, societăți emitente de monedă electronică etc.*

Nu în ultimul rând, indicarea alin. (12) la art. 131, care este intitulat „*Organele cu atribuții de administrare fiscală*” poate crea confuzii cu privire la competențele și atribuțiile Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, atât la nivel național și internațional.

Daniel-Marius STAICU,

Director

Digitally signed by Staicu Daniel-Marius
Date: 2023.06.09 09:53:21 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

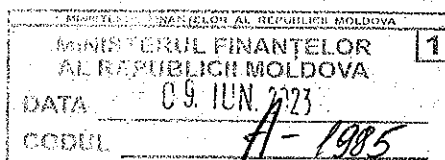

15

**Consiliul național de coordonare a Programului național
de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare
în Republica Moldova pentru anii 2023-2027**

Nr. 09/1996 din 08.06.2023

Ministerul Finanțelor

cancelaria@mf.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat

cancelaria@gov.md

Prin prezenta, Consiliului național de coordonare a Programului național de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare, instituit prin Hotărârea Guvernului nr. 129/2023, în conformitate cu Decizia nr. 1 din 30 mai 2023, prezintă următoarele propuneri la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală (**număr unic 400/MF/2023**).

Conform celui de-al doilea studiu național privind factorii de risc pentru bolile netransmisibile – STEPS 2021 Republica Moldova înregistrează una din cele mai înalte rate de consum zilnic a produselor din tutun, și anume – 46,6% printre bărbați și 5,8% printre femei. Accizele mai mari la produsele din tutun sunt cea mai eficientă modalitate de a descuraja consumul, cu avantajul suplimentar de a acumula bani pentru Guvern - bani care pot fi destinați programelor de sănătate, educație și prevenire a contrabandei și comerțului ilicit cu produse din tutun, în loc să ajungă sub formă de profituri pentru industria tutunului. Astfel creșterea semnificativă a accizelor la produsele din tutun este cea mai eficientă și mai rentabilă politică de control al consumului de tutun. Accizele mai mari - care sunt transferate fumătorilor sub forma unor prețuri mai mari – reduc consumul. Republica Moldova s-a angajat să apropie treptat rata accizelor la produsele din tutun, în măsura posibilului, ținând seama de constrângerile contextului regional, inclusiv printr-un dialog la nivel regional și în conformitate cu Convenția-cadru pentru controlul tutunului a Organizației Mondiale a Sănătății din 2003 (Acordul de asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, Articolul 55). Dat fiind faptul că în România, Turcia, Bulgaria rata accizelor la produsele din tutun sunt la un nivel înalt rămâne ca Moldova să apropie rata accizelor ținând cont de nivelul acestora în Ucraina.

Examinând Anexa nr.1 (pct.31. din Art. II. al proiectului de lege) se constată o discrepanță între obligația minimă de plată a accizelor pentru plata accizelor la produsele din tutun, propusă pentru anul 2025 – „nu mai puțin de 1372,46 lei”, precum și pentru anul 2026 – „nu mai puțin de 1468,54 lei”, față de obligația minimă de plată a accizelor pentru plata accizelor la produsele din tutun stabilită pentru anul 2025 în Ucraina. Conform Codului Fiscal al Ucrainei Податковий кодекс України | від 02.12.2010 № 2755-VI (rada.gov.ua) obligația minimă de plată a accizelor pentru plata accizelor la produsele din tutun pentru anul 2025 este de 3019,85 UAH, ceea ce constituie 1.455,87 MDL. Prin urmare, în Moldova, obligația minimă de plată a accizelor pentru plata accizelor la produsele din tutun, propusă pentru anul 2025, este cu 83,41 MDL mai mică decât cea stabilită în Ucraina. De menționat că în Ucraina, suplimentar la obligația minimă de plată a accizelor pentru plata accizelor la produsele din tutun, mai există și acciza de 5% pentru comerțul cu amănuntul a produselor din tutun ceea ce crește și mai mult prețul la produsele din tutun.

Prin urmare, la Anexa nr.1 (pct.31. din Art. II. al proiectului de lege) propunem modificarea obligației minime de plată a accizelor pentru plata accizelor la produsele din tutun, pentru pozițiile 240210000, 240220, 240290000 și ex. 2404 (Rezerve din tutun pentru dispozitive de încălzire a

tutunului), după cum urmează: pentru anul 2025 - „dar nu mai puțin de 1455,87 lei” și pentru anul 2026 – „dar nu mai puțin de 1641,20 lei”.

La Art. II, pct.31. din proiectul de lege, poziția „ex.2404” denumirea mărfii ”Cartușe și rezerve pentru țigarete electronice, inclusiv țigarete electronice de unică folosință” și la poziția „2404 12 000” denumirea mărfii „Flacoane de reumplere destinate cartușelor și țigaretelor electronice”, din Anexa nr.1, de substituit, în ambele cazuri, cu următoarea denumire: „lichid pentru produs conex (lichid pentru țigaretă electronică)”. Menționăm că Organizația Mondială a Sănătății recomandă accizarea tuturor lichidelor pentru produs conex (lichidelor pentru țigaretă electronică), indiferent dacă acestea conțin sau nu nicotină. În Republica Moldova, conform Studiului Global al Adolescenților despre Fumat (GYTS, 2019) 16,3% din adolescenți de 13 – 15 ani sunt fumători activi, și acest indicator este în creștere, comparativ cu studiul trecut (GYTS, 2013). Totodată, circa 10% din adolescenți consumă alte tipuri de produse din tutun, decât țigaretetele obișnuite: 3,9% dintre ei consumă produse din tutun care nu arde (IQOS) și 17,7% – țigaretete electronice. Prin urmare, accizarea tuturor lichidelor pentru țigaretete electronice, fie că acestea conțin sau nu nicotină, reprezintă o modalitate eficientă și importantă de reducere a consumului, în special în grupurile vulnerabile din care fac parte și adolescenții.

La Art. XI. din proiectul de lege:

Pct. 1. va avea următorul cuprins:

„1. La articolul 2:

din noțiunea „flacon de reumplere,, cuvintele și/sau alte substanțe nocive” se exclude;

se completează cu o noțiune nouă cu următorul cuprins: „*lichid pentru produs conex (lichid pentru țigaretă electronică)* - amestecuri lichide de substanțe chimice care conțin sau nu nicotină, utilizate pentru a crea vapori în țigările electronice și conținute, în special, în cartușe, flacoane de reumplere ori rezervoare pentru țigaretete electronice, țigaretete electronice de unică folosință sau al rezervoarelor sau al cartușelor de unică folosință, și alte recipiente de reîncărcare a țigaretetelor electronice.

Pct.2. se completează cu următorul alineat: „(1⁴) Se interzice comercializarea lichidului pentru produs conex pe care utilizatorul îl poate modifica - fie caracteristicile lichidului, fie ingredientele acestuia.”.

În alineatul din Nota informativă, de la pagina 8 „Stabilirea accizelor pe perioada următorilor 3 ani”, propunem substituirea sintagmei „cu indexarea anuală a acesteia la rata inflației prognozate de 7%”, ceea ce asigură previzibilitate pentru mediul de afaceri și prognozarea veniturilor bugetare” cu următoarea sintagmă „inclusiv pentru a asigura că majorările de accize sunt suficient de mari pentru a crește prețurile peste creșterea veniturilor, astfel încât consumul de produse din tutun să scadă efectiv.”. Menționăm că factorii de decizie politică trebuie să țină cont de accesibilitatea financiară atunci când iau în considerare majorările de accize. Un indicator util pentru a evalua performanța politicii fiscale în ansamblu privind impozitarea produselor din tutun, care sintetizează cele mai bune practici în domeniul impozitării tutunului prin combinarea celor patru componente cheie ale politicii fiscale, este i) nivelul prețurilor, ii) modificarea accesibilității în timp, iii) ponderea totală și a accizelor în prețul cu amănuntul și iv) structura impozitului pe tutun.

Președintele Consiliului,

Ministrul Sănătății

Digitally signed by Nemerenco Ala
Date: 2023.06.08 17:35:08 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ala NEMERENCO

MD-2068, Mun. Chisinau, str. A. Russo, 1
tel./fax: +373 22 31 11 37
e-mail: agentia.nucleara@anranr.gov.md

05.06.2023 nr. 01-04/479
La nr. 18-69-5387 din 22.05.2023

Ministerul Finanțelor
Cancelaria de Stat

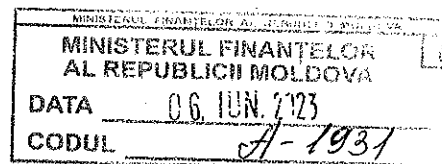
Agencia Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice a examinat solicitarea ce tine de avizarea/expertiza proiectului de hotărâre *privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală (număr unic 400/MF/2023)* care este susținut fără propuneri și obiecții.

Cu respect,
Director

Digitally signed by Bălan Ionel
Date: 2023.06.06 09:32:49 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ionel BĂLAN

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 08-06-5828

Chișinău

5 iunie 2023

Ministerul Finanțelor

Pentru informare: **Dlui Adrian BURAGA,**
director general al „Reforma Art” S.R.L.
e-mail: info@jurnaltv.md

Urmare a recepționării demersului dlui Adrian Buraga, director general al „Reforma Art” S.R.L., înregistrat cu nr. 15681 din 30.05.2023 (*se anexează*), referitor la plasarea pentru consultări publice a proiectului Hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală, solicit examinarea subiectului invocat.

Despre rezultatele examinării informați autorul demersului și Cancelaria de Stat.

**Secretar general
adjunct al Guvernului**

/semnat electronic/

Igor PȘENICINÎ

Digitally signed by Pșenicinî Igor
Date: 2023.06.05 16:30:55 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

*Ex. Oxana Crețu
Tel. 022 250 310*

Dlui Dorin Recean, *Prim-ministrul Republicii Moldova*

Dlui Igor Grosu, *Președintele Parlamentului Republicii Moldova*

Dnei Maia Sandu, *Președintele Republicii Moldova*

În spațiul public a fost plasat pentru consultări, proiectul Hotărîrii de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală¹.

O atenție aparte în cadrul acestui proiect o au propunerile de revizuire a noțiunii de „royalty” prin extinderea listei plăților ce nu vor fi considerate royalty, și anume plățile efectuate pentru obiectele de proprietate intelectuală create în cadrul exercitării atribuțiilor de muncă/serviciu. Astfel, se intenționează de a reglementa ca plățile efectuate în baza contractului de autor pentru crearea operei audiovizuale, care stabilește transmiterea, în schimbul unei remunerații echitabile, de către autorii operei către producătorul acesteia a următoarelor drepturi exclusive de valorificare a operei audiovizuale: de reproducere, distribuire, închiriere, demonstrare publică, interpretare publică, etc. vor fi impozitate analogic plăților salariale, și nu ca royalty (redevență), fiind asimilate unor angajamente salariale.

În acest context dorim să ne exprimăm profunda noastră îngrijorare și dezacord față de această inițiativă, de a asimila plata de royalty cu plata de salariu. Considerăm că această măsură nu este justă și nu ține cont de particularitățile și importanța drepturilor de autor.

În primul rând, plata de royalty este distinctă de plata salariului și reprezintă recunoașterea dreptului de autor al creatorilor și artiștilor. Aceștia sunt oameni care aduc în lumea noastră cultură și creație, contribuind astfel la dezvoltarea societății. Înlocuirea plății de royalty cu plata de salariu ar reduce semnificativ recompensa pentru munca artistică și ar diminua motivația creatorilor de a-și împărtăși talentul și creativitatea cu publicul.

În al doilea rând, plata de royalty este adesea bazată pe contracte și acorduri legale, care stabilesc o proporție justă între creator și beneficiar. Prin eliminarea acestei plăți distincte, autoritățile ar interveni în mod arbitrar în relațiile contractuale existente și ar afecta încrederea și stabilitatea acestor acorduri. În plus, ar exista un impact negativ asupra economiei creative, deoarece artiștii și creatorii ar putea avea mai puține resurse financiare pentru a-și finanța proiectele și pentru a-și dezvolta talentele.

¹ A se vedea <https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-hot%C4%83r%C3%A2rii-guvernului-privind-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-0>

Subiectul dat mai poate avea și un impact negativ asupra drepturilor și securității financiare a acestor profesioniști. În calitate de entitate care beneficiază de operele de autor creative, dorim să argumentăm în favoarea distincției clare între aceste două forme de compensare.

1. Natură distinctă: Plata de salariu și plata de royalty sunt două concepte distincte cu caracteristici și implicații diferite. Plata de salariu este asociată în mod tradițional cu munca într-un raport de subordonare, unde angajatorul stabilește reguli clare și ore de lucru definite pentru angajați. Pe de altă parte, plata de royalty reflectă drepturile de autor și proprietatea intelectuală a unei persoane, recompensând în mod direct creativitatea și inovația.

2. Riscul și recompensa: Cei care primesc plăți de royalty asumă un risc mai mare decât angajații cu salarii regulate. În cazul plății de royalty, beneficiile financiare sunt legate direct de succesul și popularitatea lucrărilor lor. Acest risc merită o recompensă adecvată, care să le ofere o securitate financiară pe termen lung și să îi motiveze să continue să creeze și să inoveze.

3. Complexitatea calculului: Determinarea valorii unei plăți de royalty implică adesea calcule complexe, care țin cont de vânzări, drepturi de autor, licențiere și alte aspecte legate de exploatarea operei. Aceasta necesită o înțelegere profundă a pieței și a industriei respective. În contrast, plata salariului este mai ușor de calculat, fiind bazată pe acordul contractual dintre angajat și angajator.

4. Drepturile de autor și proprietatea intelectuală: Plata de royalty este direct legată de drepturile de autor și proprietatea intelectuală a unui creator. Aceasta încurajează inovația și creativitatea, oferind o motivație puternică pentru ca artiștii, scriitorii, muzicienii și alți profesioniști să își continue activitatea și să-și împărtășească munca cu publicul. Asimilarea plății de royalty cu plata de salariu poate submina aceste drepturi și poate descuraja dezvoltarea culturii și a artei.

Este esențial să recunoaștem că drepturile de autor și plățile de royalty sunt un mecanism fundamental de susținere a creatorilor și artiștilor. Aceștia își dedică timpul și efortul pentru a crea opere originale, care aduc beneficii economice semnificative și îmbogățesc cultura și societatea noastră. Astfel, plata de royalty este o formă de recunoaștere a valorii inestimabile aduse de acești creatori și reprezintă o modalitate justă de a le compensa contribuția.

În același timp, asimilarea celor două noțiuni distincte ar contraveni unor reglementări internaționale exprese, cum sunt:

- prevederile Convenției Model cu privire la impozitele pe venit și impozitele pe capital, unde, la art. 12, royalty se definește ca fiind "plăți de orice natură, primite ca compensație pentru utilizarea sau concesiunea oricărui drept de autor asupra unei opere literare, artistice sau științifice, inclusiv asupra filmelor cinematografice, orice brevet de invenții, emblemă comercială, desen sau model, plan, formulă secretă sau procedeu, sau pentru informații referitoare la experiența în domeniul industrial, comercial sau științific". Din propunerile Ministerului Finanțelor, se exclud practic toate plățile posibile care ar nimeri sub incidența de royalty din domeniul audiovizual, fiind chiar o discriminare a autorilor din alte sfere.

- prevederile Convenției de la Berna cu privire la protecția operelor literare și artistice, la care țara noastră a aderat prin Hotărârea Parlamentului RM. nr. 511-XIII din 22.06.95. Potrivit prevederilor art. 2 al Convenției, „Expresia „opere literare și artistice” va include orice producție în domeniul literar, artistic și științific, oricare ar fi forma de expresie a acestora, cum ar fi cărți, pamflete și alte scrieri, prelegeri, comunicări, discursuri și alte lucrări de același gen, dramatice sau muzical-dramatice; opere coregrafice și pantomime, opere muzicale cu sau fără text; opere audiovizuale (cine-, tele-, video filme, filme cu diapozitive etc.); opere de pictură, grafică, arhitectură, sculptură, gravură și litografie, opere fotografice și opere obținute printr-un procedeu analogic fotografiei, opere de artă aplicată; ilustrații, hărți, planuri, schițe și opere tridimensionale referitoare la geografie, topografie, arhitectură sau știință.

Totodată, art. 15 al Convenției de la Berna prevede că „pentru ca autorul operelor literare și artistice ocrotite de prezenta Convenție să fie considerat ca atare și, în consecință, să fie îndrituit să acționeze în justiție violările acestui drept pe teritoriul statelor Uniunii, dacă legislația națională nu prevede contrariul, este suficient să apară numele autorului în opera respectivă în mod obișnuit. Prezentul paragraf va fi aplicat chiar dacă numele respectiv este un pseudonim, în cazul în care pseudonimul folosit de autor nu trezește îndoieli.”

Art.11 alin. (1) al Convenției menționate supra mai prevede că „autorii operelor literare și artistice se bucura de dreptul exclusiv de a autoriza: (i) difuzarea operelor lor sau comunicarea publică a acestora prin orice mijloace de difuzare a semnelor, sunetelor și imaginilor, altele decât cele radioelectrice; (ii) orice comunicare publică prin mijloace radioelectrice sau prin retransmitere a emisiunii unei opere, în cazul în care comunicarea respectivă este efectuată de o altă organizație decât cea inițială; (iii) comunicarea publică prin difuzoare sau prin alte aparate similare care transmit, prin semne, sunete sau imagini.”

- prevederile Directivei 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale. Această directivă, în art. 5 al Directivei prevede că ”în cazul în care un autor sau un artist interpret sau executant a transferat sau cedat dreptul său de închiriere în ceea ce privește o fonogramă sau un original sau o copie a unui film unui producător de fonograme sau de filme, autorul sau artistul interpret sau executant păstrează dreptul de a obține o remunerație echitabilă pentru închiriere.(2) Dreptul de a obține o remunerație echitabilă pentru închiriere nu poate face obiectul unei renunțări din partea autorilor sau a artiștilor interpreți sau executanți.”

În asemenea mod, datorită faptului că prevederile ce se încearcă a fi aprobate, vor contraveni expres unor reglementări expuse în actele internaționale la care Republica Moldova este parte, ele vor fi contrare și prevederilor art. 4 alin. (2) al Constituției Republicii Moldova, potrivit cărora dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Totodată, art. 8 al Constituției Republicii Moldova mai prevede că Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este

parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Din normele sus menționate, reiese că Republica Moldova urmează să respecte prevederile tratatelor internaționale. În caz dacă, Republica Moldova e parte a unui tratat internațional, iar Constituția sau un act normativ intern contravine tratatului internațional la care face parte, urmează în mod obligatorie să fie adaptată legislația sa la acel act internațional. Mai mult ca atât, chiar dacă Republica Moldova nu face parte a unui tratat internațional, legislația sa urmează a fi adaptată principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Astfel, stabilirea unor criterii diferite de definire a royalty decât cel unanim recunoscut de drept internațional, constituie o ingerință în dreptul internațional.

Nu în ultimul rând reglementările evidențiate vor aduce o supra-împovărare a radiodifuzorilor, la care va apărea obligația suplimentară de achitare a unor sume exorbitante în bugetul de stat. În asemenea mod, aceste instituții media vor fi nevoite să și reducă activitatea și să disponibilizeze personalul, ceea ce va afecta considerabil dreptul publicului la informare.

Urmează a se ține cont că piața media a Republicii Moldova este una specifică, ea încă nu a fost reformată de pe urma monopolului instituit anterior, lipsind posibilitatea de a obține beneficii, cauza fiind și lipsa unei economii adecvate, care să genereze resurse materiale suficiente, pentru a asigura plasarea publicității în volum suficient.

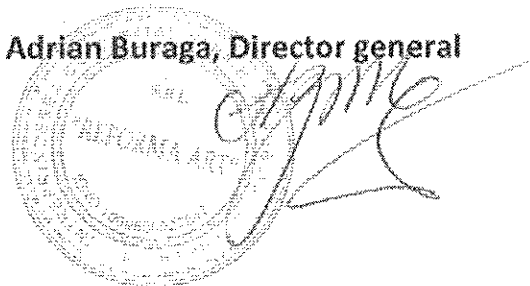
Mai este necesară o perioadă de circa 5 ani pentru a că dispară efectele nocive ale monopolurilor instituite anterior de clanurile oligarhico-mafiote asupra pieței audiovizuale și celei a publicității.

Intervenirea acum cu aceste modificări vor sugruma presa liberă și vor duce la dispariția mai multor surse de informare în masă.

În aceste împrejurări vă solicităm de a nu aproba reglementările expuse în proiectul enunțat și a nu lichida presa liberă și independentă din Republic Moldova!

Cu sinceritate,

Adrian Buraga, Director general

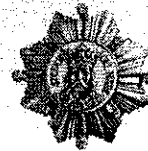

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2/8545 din 30.05.2023

La nr. 18-69-5387 din 22.05.2023

Ministerul Finanțelor

copie: Cancelaria de Stat

Prin prezenta, cu referire la proiectul de lege *pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală (număr unic 400/MF/2023)*, comunicăm următoarele.

Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass-mediei.

În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.

Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări.

Urmare celor expuse, solicităm condescendent expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului *definitivat*, pentru efectuarea expertizei anticorupție.

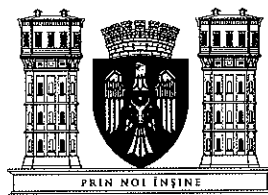
Director

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2023.05.30 16:06:46 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iulian RUSU

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
DATA	31 MAI 2023
CODUL	A-1889

orig. 15

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

nr. 2-01/2-199 din 05.06.2023

la nr. _____ din _____

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
DATA <u>07. IUN. 2023</u>	
CODUL <u>A-1899</u>	

Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova

Urmare a examinării proiectului de lege privind modificarea unor acte normative ce vizează politică fiscală și vamală, Primăria Municipiului Chișinău intervine cu unele propuneri și completări.

1. Referitor la art. II, pct. 7 și pct. 18 din proiect: modificarea art. 33 și art. 90¹ din Codul fiscal referitoare la schimbarea condițiilor de impozitare cu impozitul pe venit:

Propunem modificarea art. 12 „Transferuri cu destinație specială” din Legea nr. 397/2003 „Privind finanțele publice locale” prin introducerea prevederilor privind compensarea veniturilor ratate în cazul adoptării actelor legislative în urma cărora se afectează veniturile bugetelor UAT (compensarea pierderilor prin mecanismul relațiilor interbugetare între bugetul de stat și bugetele UAT).

2. Referitor la art. II, pct. 68-72 din proiect:

În prezent se constată un proces de diversificare a expedierii libere și tranzitului trimiterilor poștale, inclusiv prin folosirea sistemelor integrate automatizate de auto-deservire pentru recepționarea și distribuirea trimiterilor poștale (post-terminale poștale).

La momentul actual, Codul fiscal (Titlul VII) nu reglementează și nu prevede dreptul autorității deliberative a APL de a aplica taxe locale pentru activitatea post-terminalelor poștale, în funcție de posibilitățile și necesitățile unității administrativ-teritoriale. Serviciile respective sunt prestate de furnizorii de servicii poștale pe tot teritoriul Republicii Moldova, utilizând infrastructura publică a APL, inclusiv prin amplasarea de post-terminale poștale pe terenurile publice.

Urmare a examinării informațiilor disponibile în resursele informaționale, inclusiv pe paginile web ale furnizorilor de servicii poștale (Nova Poshta, Poșta Moldovei), constatăm amplasarea a peste 250 de post-terminale poștale pe teritoriul țării, dintre care circa 200 sunt amplasate pe teritoriul municipiului Chișinău, dintre care 80 unități - pe străzile orașului Chișinău (pe teren municipal), fără achitarea taxelor locale în bugetul local.

Pornind de la cele expuse, precum și având în vedere atribuțiile autorității administrației publice locale în domeniul administrării taxelor locale, considerăm oportună operarea următoarelor modificări la Codul Fiscal nr. 1163/1997:

1. Pct. 68 din proiect: Art. 288 „Noțiuni” se completează cu un alineat nou, care va avea următorul cuprins:

„18) *Post-terminal poștal* – unitate, sistem integrat automatizat de auto-deservire pentru recepționarea și distribuirea trimiterilor poștale”.

2. După pct. 68 din proiect, se include un pct. nou, care va avea următorul cuprins:

„Art. 289 alin. (2), după prevederea expusă la lit. q) se completează cu o prevedere nouă cu următorul cuprins:

„r) taxa pentru post-terminale poștale”.

3. Pct. 69 din proiect de expus în următoarea redacție:

69. La articolul 290 litera c), cuvintele „mijloacelor de transport,” se exclud și după lit. q) se completează cu o prevedere nouă, care va avea următorul cuprins:

„r) *taxa pentru post-terminalele poștale* – persoanele juridice sau persoanele fizice înregistrate în calitate de întreprinzător care prestează servicii poștale de colectare, recepționare, predare a trimiterilor poștale prin intermediul post-terminalelor poștale”.

4. Pct. 70 se completează cu o prevedere nouă, care va avea următorul cuprins:

„Art. 291 alin. 1) după lit. q) se completează cu o prevedere nouă, care va avea următorul cuprins:

„r) la taxa pentru post-terminale poștale – unitățile-furnizorii de servicii poștale, în conformitate cu prevederile Legii comunicațiilor poștale nr. 36/2016, care prestează servicii poștale de colectare, recepționare, predare a trimiterilor poștale prin intermediul post-terminalelor poștale”.

5. După pct. 70 din proiect, se include un punct nou cu următorul cuprins:

„Art. 293 (Modul de calculare) alin. (5), după sintagma „În cazul obiectelor impunerii stipulate la art. 291 lit. e), i), j) și q)” se completează cu sintagma „r)”, mai departe după text.

6. După pct. 71 din proiect, se include un punct nou cu următorul cuprins:

„Art. 297 alin. (6) se completează cu o prevedere nouă cu următorul cuprins:

„e) în cazul taxei pentru post-terminale poștale – în funcție de suprafața post-terminalului poștal, locul amplasării.”.

7. Pct. 72 din proiectul anexei (tabelul), se completează cu o prevedere nouă în următoarea redacție:

Denumirea taxei	Baza impozabilă a obiectului impunerii	Unitatea de măsură a cotei	Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite
1	2	3	4
Taxa pentru post- terminale poștale	Post-terminalele poștale, prin intermediul cărora se prestează servicii poștale de colectare, recepționare, predare a trimiterilor poștale	Lei anual pentru fiecare post- terminal	Trimestrial, până la data de 25 a lunii imediat următoare trimestrului gestionar

3. La art. IX din proiect referitor la modificarea art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale:

Propunem după cuvintele „pentru investiții capitale” de introdus în paranteze cuvintele „(construirea, renovarea, reconstruirea sau extinderea mijloacelor fixe existente)”, în conformitate cu specificările investițiilor capitale din ordinul ministrului finanțelor nr. 216/2015 cu privire la aprobarea Planului de conturi contabile în sistemul bugetar și a Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, și totodată, HG nr. 684/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la proiectele de investiții capitale publice.

Analogic, aceleași completări și la art. 45 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, în modul următor: după cuvintele „investiții capitale” de adăugat în paranteze cuvintele „(construirea, renovarea, reconstruirea sau extinderea mijloacelor fixe existente)”.

Suplimentar la proiect:

1. În conformitate cu art. 3 alin. (1) din Legea nr. 397/2003 „Privind finanțele publice locale”, bugetele locale sunt autonome, urmând să asigure efectuarea măsurilor pentru satisfacerea necesităților social-economice ale populației și dezvoltarea teritoriului în condițiile legilor nr. 436/2006 „Privind administrația publică locală” și nr. 435/2006 „Privind descentralizarea administrativă”.

În condițiile legislației existente, pe când ritmul creșterii ratei inflației în țară în anii 2022-2023 a influențat majorarea considerabilă a costurilor de întreținere și reparație a infrastructurii capitalei cu o populație de circa 780,0 mii de locuitori și ținându-se cont de faptul că dezvoltarea infrastructurii municipiului necesită investiții mari pentru a asigura funcționalitatea acesteia, executarea competențelor delegate APL din municipiul Chișinău în temeiul art. 4 din Legea nr. 435/2006, este foarte dificilă.

Menționăm că ponderea veniturilor colectate în teritoriul Chișinăului în veniturile republicii, planificate pentru anul 2023 în sumă de 30,9 mlrd. lei, constituie 22,0 mlrd. lei sau 71,2 %, dintre care bugetului municipal pentru anul 2023 îi revin 6,8 mlrd. lei sau 22,0 % din veniturile încasate în teritoriu.

În anul 2019, prin Legea nr. 178/2019, au fost operate modificări la Legea nr. 397/2003, începând cu 01.01.2020, privind majorarea pentru APL de ambele niveluri (**cu excepția bugetului municipal Chișinău**) a cotelor defalcărilor de la impozitul pe venitul persoanelor fizice cu 15-30 % din volumul colectat pe teritoriul UAT, în pofida contribuției municipiului Chișinău la formarea BNP.

Luând în considerare cele expuse, pentru consolidarea bazei fiscale și asigurarea întreținerii și dezvoltării capitalei, propunem repetat revizuirea prevederilor art. 5 din Legea nr. 397/2003 „Privind finanțele publice locale”, prin stabilirea cotelor procentuale ale defalcărilor de la impozitele generale de stat pentru bugetul municipal Chișinău:

- impozitul pe venitul persoanelor fizice în mărime de 70 % din volumul colectat în teritoriu;
- impozitul pe venitul persoanelor juridice în mărime de 20 % din volumul colectat în teritoriu.

2. În art. 40 alin. (5) din Legea nr. 436/2006, după cuvintele „primăriei municipiului Bălți,” se adaugă cuvintele „personalul subdiviziunilor consiliilor locale”, în continuare după text.

Prin art. II al Legii nr. 370/2023 „Privind modificarea actelor legislative”, au fost modificate prevederile art. 14 și art. 40 din Legea nr. 436/2006 în vederea acordării personalului primăriei a unei indemnizații. Drept scop al modificărilor a fost menționată motivarea personalului din cadrul APL întru realizarea eficientă a politicilor fiscale locale în vederea atingerii indicatorilor de colectare a taxelor și impozitelor locale din anii precedenți.

În municipiul Chișinău, în baza regulamentelor de funcționare aprobate de Consiliul municipal Chișinău, atribuțiile de administrare a activităților supuse taxelor locale și plăților – veniturilor proprii ale bugetului (plățile pentru locațiunea patrimoniului municipal și pentru arenda terenurilor municipale, plăți pentru certificatele de urbanism și autorizările de construire) sunt delegate subdiviziunilor Consiliului, care contribuie la încasarea deplină a plăților bugetare calculate.

3. În art. 2 al ordinului ministrului finanțelor nr. 158 din 25.11.2019 cu privire la aprobarea informațiilor furnizate de Serviciul Fiscal de Stat autorităților publice locale în scopul elaborării proiectelor bugetelor locale, după cuvintele „calculului impozitului pe bunurile imobiliare”, se vor adăuga cuvintele „și alte dări de seamă generalizatoare necesare și solicitate”.

În cadrul auditului conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public în anii 2018-2020 la UAT mun. Chișinău, Curtea de Conturi a Republicii Moldova a menționat că APL a municipiului Chișinău nu dispune de informație exhaustivă și veridică ce ține de indicatorii care stau la baza calculării veniturilor. Solicităm modificarea menționată în scopul lărgirii bazei de date privind baza fiscală a UAT.

PRIMAR GENERAL

Ion CEBAN

Confederația Națională
a Patronatului
din Republica Moldova

Facem
vocea business-ului
auzită!

Telefon: +373 22 224 244
Mobil: +373 692 40 700
Email: cnpm@cnpm.md
Website: www.cnpm.md

Ministerul Finanțelor
al Republicii Moldova

MD 2005, mun. Chișinău
str. Constantin Tănase, 7

nr. 08/1-71 din 05.06.2023

Ref: propuneri politică fiscală și vamală 2024

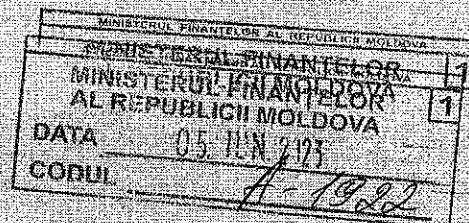
Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, consultînd membrii pe care îi reprezintă, transmite propunerile sale ce vizează politica fiscală și vamală pentru a. 2024, proiect propus spre consultare publică.

Rămînem deschiși pentru discuția în detalii, la necesitate, a fiecărei propuneri înaintate.

Vă mulțumim.

Leonid Cerescu

Președinte

Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Maria Cebotari 16, MD-2012, IDNO: 1010620006044
BC Moldindconbank SA, Sucursala RENĂȘTERE, MOLDM2X312, IBAN: MD85ML000000222402900344

*Obiecții și propuneri CNPM
la politica fiscal vamală 2024*

Art. IV. - Codul fiscal nr.1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	
Propunerile autorilor proiectului	Comentariile și propunerile CNPM
<p>Articolul 24:</p> <p>se completează cu alineatul (19³) cu următorul cuprins:</p> <p>“(19³) Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator în folosul angajatului pentru:</p> <p>1) cadouri în natură, inclusiv vouchere, oferite salariaților, precum și cele oferite pentru copiii minori ai acestora, cu ocazia sărbătorilor pascale, Crăciunului, 8 martie, zilelor de naștere, astfel cum este prevăzut în contractul de muncă sau în regulamentul intern.</p> <p>2) cheltuielile efectuate de angajatori pentru perfecționarea angajaților, alta decât prevăzută în alineatul (19), precum și cheltuielile efectuate în folosul angajaților aferente consolidării culturii corporative și spiritul de echipă, în modul stabilit de Guvern;</p> <p>3) abonamente pentru utilizarea facilităților sportive în vederea practicării sportului și educației fizice cu scop de întreținere, profilactic sau terapeutic oferite de furnizori ale căror activități sunt încadrate la codurile CAEM 9311, 9312 sau 9313, suportate de angajator pentru angajați, în mărime de până la 50% salariu mediu lunar pe economie prognozat și aprobat anul de Guvern, pe anul respectiv, pentru fiecare angajat.</p> <p>4) cheltuielile efectuate de angajatori pentru contractarea serviciilor medicale în folosul angajatului în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat anual de Guvern, pe anul respectiv, pentru fiecare angajat. Plafonul de deductibilitate a plăților efectuate în favoarea angajaților, prevăzute la prezentul alineat, constituie 15% din valoarea calculată ca diferența din fondul de retribuire a muncii total pe întreprindere, determinat pentru anul curent, și fondul de retribuire a muncii persoanelor specificate la grupele minore 112 și 121 din Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova. Toate cheltuielile trebuie să fie confirmate prin documentele primare emise pe numele angajatorului.”;</p>	<p>Cu privire la facilitățile acordate angajaților și angajatorilor pentru acordarea unor beneficii sociale</p> <p>Susținem intenția Guvernului de a acorda careva facilități angajaților și angajatorilor la acordarea unor beneficii sociale angajaților – prin scutirea acestora de impozitare și acordarea dreptului la deduceri pentru angajatori. Totuși, la acordarea acestor prevederi facilitare propunem să se țină cont de următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Pentru o transparență și simplitate să fie utilizat doar un singur indicator pentru determinarea mărimii maxime a veniturilor scutite de impozitare – spre exemplu salariu mediu prognozat pe economie ✓ De ajustat prevederile legate de deducerea acestor plăți facilitare pentru angajator – art. 24 al CF, care la moment cumva de limitează dublu, prin 2 indicatori diferiți. <p>Astfel în limita stabilită să fie deductibile în baza prevederilor speciale, iar peste limita stabilită să fie deductibile în baza normelor existente – art. 24 (19)², odată ce din sumele respective se vor calcula/ține plățile salariale stabilite.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Cu privire la cheltuielile legate de perfecționarea cadrelor altele decât cea legată de business – necesită o precizare. În caz contrar ar putea fi foarte interpretabil. Pentru a nu contravine principiului general de deducere a cheltuielilor aferente activității de întreprinzător stabilite la art. 24 (1) al CF, totuși aceste cheltuieli trebuie să fie legate nemijlocit de obținerea venitului impozabil ✓ Pentru a nu dezavantaja persoanele fizice, care nu vor primi astfel de ajutoare/plăți sociale, precum și cetățenii, care nu vor

<p>alineatul (20) va avea următorul cuprins:</p> <p>“(20) Se permite deducerea cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare facultativă de asistență medicală ale angajatului în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat anual de Guvern.”.</p> <p>se completează cu alineatul (26) cu următorul cuprins:</p> <p>“(26) Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru plățile efectuate în folosul angajatului cu scopul compensării costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor în vârstă de 0-3 ani în mărimea ce nu depășește valoarea 2500 lei lunar per copil. Limita maximă de deducere constituie 5% din fondul de retribuire a muncii, determinat pentru anul curent.”.</p>	<p>suporta cheltuieli determinate ca deductibile conform prezentul proiect, propunem sa rămână actualizat si mecanismul de scutiri – atât personale, dar si pentru persoanele întreținute. În cazul scutirilor pentru persoanele întreținute s-ar putea majora semnificativ pentru copii până la 3 ani, ca sa fie in condiții cit de cit similare cu persoanele, cărora li se vor face plăți neimpozabile.</p> <p>De asemenea să se reîntoarcă la scutirea matrimoniala (pentru soțul /soția care nu o utilizează).</p> <p>De asemenea de mers si pe indexarea scutirilor – pentru a asigura o susținere paturilor vulnerabile, inclusive a celor, care nu vor primi venituri de la angajatori</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ De exclus plafonul , la atingerea căruia nu se mai acorda scutire personală. Nu cred ca sunt pierderi considerabile la buget, dar in schimb va fi o abordare echivalenta. ✓ In condițiile, în care persoana fizica va putea sa-si deducă cheltuielile legate de procurarea poliței pentru asigurarea de viață, ar fi corect si rezonabil, de inclus prevederi speciale si pentru angajatori prin art. 24 al CF, care in situația în care vor decide sa achite aceste polițe pentru angajații săi sa poată deduce aceste costuri.
<p>La articolul 12:</p> <p>punctul 1) se completează cu litera g) cu următorul cuprins:</p> <p>“g) plățile efectuate pentru obiectele de proprietate intelectuală create în cadrul exercitării atribuțiilor de muncă/serviciu reglementate în Hotărârea Guvernului nr.1609/2003.”;</p> <p>punctul 3) va avea următorul cuprins:</p> <p>“3) Dividend – venit obținut din repartizarea (distribuirea) profitului net între acționari (asociați) participațiunii (acțiuni, părți sociale) la capitalul social, realizată în condițiile stabilite de lege, actul de constituire (statutul), hotărârea adunării generale a asociaților (acționarilor), decizia asociatului (acționarului) unic și/sau decizia consiliului societății, cu excepția venitului obținut în cazurile lichidării complete a agentului</p>	<p>Nu susținem propunerea de a considera în scop fiscal in calitate de dividend și plățile efectuate din venitul net către membrii săi (fondatori, acționari, etc.) care nu corespund cotelor sale de participare. Asemenea prevederi ar putea fi aplicate pentru a legalizata migrarea unor venituri operaționale, inclusiv salariale către veniturile investiționale cu un regim fiscal semnificativ mai redus. In aceste situații pe de o parte însăși bugetul de stat ar avea de suferit, iar pe de alta parte ar crea condiții neloiale in activitatea agenților economici care respecta cadrul legal.</p> <p>In schimb consideram absolut necesar de revenit la noțiunea de dividend aplicat anterior, unde era expres prevăzut, ca dividendele sub forma de acțiuni nu se considera ca dividend in scop fiscal,</p>

<p>economic. Repartizarea dividendelor în alt mod decât în conformitate cu cota de participare deținută în capitalul social se permite în cazul deținerii cotei de participare respective, pe o perioadă de cel puțin 3 ani consecutivi.”.</p>	<p>cu condiția, că mărimea acestor ajustări nu mărește baza valorică a acțiunilor (cotelor de participare) deja deținute. Astfel, acest principiu va permite de a impozita această creștere de valoare nu în momentul majorării capitalului social, dar în momentul vinderii acțiunilor (cotelor de participare). Modificarea acestui principiu ar însemna restabilirea prevederilor anterioare la art. 56 al CF.</p> <p>De asemenea, în contextul analizei tuturor operațiunilor legate de conturile de capital, propunem de a analiza scutirea de impozitul pe venit prevăzută la art. 55 al CF, care până în a. 2020 inclusiv se acorda doar la respectarea unor condiții legate de baza valorică a cotelor deținute, însă începând cu a. 2021 scutirea respectivă se acorda fără careva condiții. Astfel o scutire temporară s-a transformat într-o scutire permanentă de impozit și o modalitate legală de eschivare de la impozitare.</p>
<p>La articolul 20 la litera d⁶) textul “și (20)” se substituie cu textul “ , (19³), (20) și (26)”;</p>	<p>Lărgirea spectrului de venituri neimpozabile menționate la art. 20 în partea ce ține de colectarea de deșeuri, prin alinierea la toate tipurile de deșeuri ce urmează a se colecta în conformitate cu prevederile legii 209 cu privire la deșeuri</p>
<p>Reinclusiunea conceptului de creștere de capital în raport cu persoanele juridice.</p>	<p>La etapa actuală creșterea de capital este aplicabilă atât în raport cu persoanele fizice, cât și cu persoanele juridice nerezidente. Astfel, are loc aplicarea unor regimuri fiscale diferite de taxare a unor și aceleași venituri, în dependentă de statutul persoanei ce a obținut venitul, ceea ce încalcă grav unul din principiile stabilite prin Hotărârea Parlamentului privind Conceptul reformei fiscale – echitatea.</p>
<p>Articolul 36: denumirea articolului va avea următorul cuprins: “Alte deduceri aferente activității de întreprinzător”; la alineatul (2) după textul „art.52 alin.(1),” se completează cu textul “a organizațiilor sindicale și patronale”; alineatele (6) și (7) se abrogă.</p>	<p>Înțelegem ca scopul modificărilor propuse este de a acorda noi posibilități de deducere a cheltuielilor suportate de agenții economici la efectuarea plăților în favoarea asociațiilor sindicale și patronale. Totuși, aceasta propunere ar putea crea mai multe confuzii, deoarece art. 36 al CF pune accentul pe contribuțiile în scopuri filantropice și de sponsorizare, conținutul căreia este clar reglementat de Legea cu privire la filantropie și sponsorizare și practic nu prea este</p>

	<p>aplicabil în cadrul acestor asociații. În mare parte din motivul ca sponsorizarea înseamnă programe și acțiuni de interes public, ceea ce în multe situații ar fi dificil de dovedit.</p> <p>În opinia CNPM, aspectul legat de deducerea plăților în favoarea acestor asociații ar putea fi rezolvat prin modificarea cadrului legal (art. 24 (15)), prin care aceste costuri la moment sunt limitate - în mărime de 0,15% din fondul de salarizare, pe când corect ar fi ca deducerea acestora să fie permisă prin prisma art. 24 (1) al CF în calitate de cheltuieli ordinare și necesare. Ținem să menționăm că asemenea abordare în Europa o are doar Republica Moldova.</p> <p>Cel puțin acest regim de deducere urmează de aplicat în raport cu cotizațiile lunare/trimestriale, etc. achitate în favoarea oricăror asociații de business, membru căruia este agentul economic, deoarece scopul de bază a acestor asociații este anume apărarea intereselor membrilor săi, acordarea suportului necesar în activitatea desfășurată, servicii de advocacy, etc.</p>
<p>La articolul 71 alineatul (1) litera n) va avea următorul cuprins:</p> <p>“n) veniturile primite de persoane fizice nerezidente sub formă de salarii și alte remunerații similare din activitatea desfășurată conform contractului (acordului) de muncă, și/sau orice altă plată primită de administrator, fondator, membru al consiliului de administrație ori membru al organelor de conducere ale unui rezident al Republicii Moldova sau nerezident care dispune de o reprezentanță permanentă în Republica Moldova, dacă asemenea venituri sunt cheltuieli ale reprezentanței permanente, indiferent de locul exercitării efective a obligațiilor administrative încredințate acestor persoane;”.</p>	<p>La art. 71 alin. (1) lit. n), urmează a se specifica expres procedura de impozitare a veniturilor rezultate în urma încheierii contractelor civile cu nerezidenții, din motiv că redacția actuală a normei induce în eroare și oferă răspuns privind obținerea de către nerezidenți a altor venituri decât cele menționate la art. 71. O abordare care ar putea fi considerată ar putea fi excluderea cuvântului servicii din redacția art. 71 lit. b') Codul fiscal</p>
<p>Articolul 99 alineatul (4) se completează cu textul “ , iar pentru mărfurile, serviciile de producție proprie – costul de producție.”.</p>	<p>Cu privire la transmiterile gratuite în cadrul livrărilor impozabile – modificarea de la art. 99 (4) al CF, prin care se propune calcularea TVA de la transmiterea gratuită de la costul de producție este problematic de aplicat. În mare parte din considerentul că costurile de producție pot fi determinate nu doar lunar, dar și trimestrial/anual, pe când TVA se calculează doar</p>

	<p>lunar. În plus este un mecanism, destul de complicat. Se propune aplicarea mecanismului existent</p> <p>Totuși, în acest context, propune să se excludă limita de la art. 99 (5) legat de transmiterea gratuită în scop promoțional, deoarece pe de o parte se limitează agentul economic în promovarea produselor/serviciilor sale, pe de altă parte în cazul în care se vor acorda discount-uri limitarea data se poate ușor de evitat.</p>
	<p>Evitarea aplicării atât a accizei cât și TVA în raport cu autoturismele începând cu 2025, ceea ce e în contradicție cu Directivele Europene și creează disensiuni în cadrul completării chestionarului privind gradul de implementare a acordului de asociere. Mai mult ca atât, în redacția actuală a Codului fiscal, există scutiri/reduceri a mărimii accizei percepute în dependența de tipul autoturismului comercializat (electric/hybrid/plug-in), care prin redacția propusă vor fi excluse. Prin redacția propusă nu se conturează o abordare similară în raport cu mecanismul propus de taxare a autoturismelor cu TVA, ceea ce va avea efecte nefaste asupra mediului.</p>
Soarta sumelor de TVA acumulate până în a. 2023 la agenții economici cu drept de restituire	<p>Nu s-a regăsit în proiectul legii soarta TVA acumulat până în a. 2023, la care agenții economici aveau dreptul la restituire, însă nu l-au putut exercita să-l primească. Din 2023 – sunt prevederi, cu toate că din practica încă nu se restituie. Sau identificat soluții?</p>
Revizuirea pragului de înregistrare a TVA	<p>Consideram util majorarea pragului pentru înregistrarea ca plătitori de TVA – măcar la 2 mln. lei, dar și pentru aplicarea impozitării simplificate (4%). Cauza principală – inflația din ultimul timp</p>
Revizuirea art. 103 pct. (1) alin. 29)	<p>A extinde componența activelor pe termen lung, care pot face obiectul unei scutiri de TVA, cu condiția ca activul pe termen lung să fie inclus în capitalul social. În plus, putem considera o clădire administrativă destinată a fi inclusă în capitalul autorizat al unei persoane juridice care prestează servicii, de exemplu, servicii financiare sau de asigurări. Sau în cazul unei contribuții la capitalul social al unei clădiri care are suprafețe mari și nu este utilizată integral direct în producția de bunuri, prestarea de servicii și/sau efectuarea de</p>

	<p>lucrări. De asemenea, este recomandabil să se prevadă posibilitatea închirierii proprietății a unei părți din suprafața clădirii, cu condiția ca mijlocul fix primit sub formă de aport la capitalul social, nu va fi înstrăinat în termen de trei ani. În această perioadă, închirierea proprietății va fi supusă prevederilor art. 103 din Codul fiscal al Republicii Moldova.</p>
<p>Revizuirea cadrului legal aferent perfecționării active a produselor din tutun</p>	<p>Propunere excluderea din excluderea art.124 (6), și modificarea art.103 (3) prin excluderea frazei "exceptând mărfurile supuse accizelor"</p> <p>În contextul situației economice din Republica Moldova și al stării industriei autohtone de prelucrare a tutunului, o direcție de îmbunătățire ar fi producerea produselor din tutun "la comandă", în regim de perfecționare activă, ceea ce ar atrage investiții suplimentare în economia țării și ar spori veniturile bugetare.</p> <p>Cu toate acestea, conform legislației în vigoare, toată materia primă necesară producerii țigaretelor la comandă, introdusă pe teritoriul Republicii Moldova în regim de perfecționare activă, este supusă impozitării cu accize și TVA, cu posibilitatea restituirii acestora conform prevederilor legale.</p> <p>Astfel, producătorul autohton imobilizează în mod semnificativ resursele financiare pentru achitarea accizelor și TVA pe o perioadă de timp, recuperând aceste sume doar după exportul produselor finite (într-un interval de 30-90 de zile de la momentul exportului produselor finite). Această situație face ca activitatea să devină nerentabilă din cauza costurilor financiare ridicate, a ciclului operațional îndelungat, de la introducerea materiei prime până la exportul produsului finit și a necesității de a menține un preț competitiv pentru serviciile de producere a țigaretelor la comandă.</p>
<p>La articolul 257 alineatul (2) după textul „prin act normativ în vigoare,” se introduce textul „efectuarea livrării impozabile pe teritoriul țării cu eliberarea facturii fiscale alta decât e-factura, de către agentul economic inclus în lista privind</p>	<p>O sancțiune foarte dura legata de neutilizarea facturilor fiscale electronice – 30-40% din valoarea acestora – daca se emite factura pe hârtie, dar nu electronic. Abordarea nu este una proporțională abaterii/încălcării comise.</p>

utilizarea obligatorie a facturii fiscale electronice (e-factura), conform art.117 alin.(1 ¹),”.	
<p>Articolul 278. Obiectul de impozitare și baza impozabilă a bunurilor imobile</p> <p>(1)</p> <p>Obiectul impozitării îl constituie bunurile imobile, inclusiv terenurile, atât în limitele așezărilor, cât și în afara acestora, clădirile, structurile, casele individuale, apartamentele și alte spații izolate, inclusiv imobilele aflate în construcție (50 la sută sau mai mult) și a acestora. construcția nu a fost finalizată în trei ani de la începerea sa.</p> <p>Schimba în:</p>	A se modifica în: (1) Obiectul impozitării imobilelor în construcție ia naștere după darea în exploatare /punere în funcțiune a acestuia.
Modificări necesare legate de aplicarea conceptului preturilor de transfer	Preturile de transfer – va fi necesar de lucrat nu doar la legislația secundară, dar și la cea primară prin introducerea unor modificări importante, inclusiv poate amânarea implementării conceptului pentru o perioadă
Raționalizarea modului de calcul a cotelor de accize prin modificarea componentelor specifice și ad-valorem pentru pozițiile tarifare 240220	<p><i>Impactul:</i> asigurarea echității fiscale prin impozitarea progresivă a produselor din tutun, sporirea încasărilor sub formă de accize (+ 100 mln MDL anual)</p> <p><i>Majorarea componentei ad-valorem (% din preț maximal de vânzare) a accizei și micșorarea componentei specifice (MDL pentru 1000 bucăți, ajustarea Anexa nr. 1 (cap. 5, Codul Fiscal):</i></p>

Pozitia tarifara	Denumirea mărfii	Unitatea de măsură	Codul Fiscal	Proiect MF			Propunere		
			2023	2024	2025	2025	2024	2025	2025
240220	Țigarete care conțin tutun	1000 bucăți/ valoarea în lei	893,75 lei+13%,	956,32 lei+13%,	1023,27 lei +13%,	1094,90 lei +13%,	500 lei +35%,	535 lei +36%,	572 lei +37%,
	· Țigări cu filtru		dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de
	· fără filtru		1198,75 lei	1282,67 lei	1372,46 lei	1468,54 lei	1282,67 lei	1372,46 lei	1468,54 lei

Către: Dna Veronica SIREȚEANU

Ministra Finanțelor

DI Petru ROTARU,

Director al Serviciului Fiscal de Stat

Nr. 42/23-SD din 05 iunie 2023

Ref.: Propunerile prioritare privind politica fiscală și vamală 2024

Stimate dna Veronica Sirețeanu și dl Petru Rotaru,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și apreciază deschiderea Ministerului Finanțelor pentru un dialog constructiv și continuu, care oferă posibilitate de a exprima a participa în procesul decizional aferent proiectului Politicii fiscale și vamale 2024, prezentat de către Ministerul Finanțelor la data de 22 mai 2023.

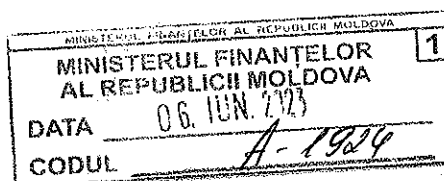
În lumina inițierii procesului de consultare și colectare a propunerilor mediului de afaceri referitoare la proiectul politicii fiscale și vamale prezentat, reiterăm câteva linii directorii care impactează negativ la moment dezvoltarea business-ului, precum și dezvoltarea economică sustenabilă în Republica Moldova în context de criză:

- Implementarea mecanismul economic de scutire aferent Răspunderii Extinse a Producătorilor (REP) și amendarea Legii 1540/1998 privind plata pentru poluare mediului. Astfel, companiile care implementează cerințele REP vor fi scutite de plata pentru poluarea mediului și vor fi pasibili de plata unor contribuții de mediu doar în eventualitatea în care nu ating țintele de valorificare prevăzute de legislația aferentă. În același timp, pentru a acorda timp suficient implementării cerințelor REP, în prima etapă companiile care nu implementează cerințele REP vor putea să continue activitatea de afaceri și să fie pasibili de plata de mediu conform prevederilor generale ale Legii 1540/1998. Pledăm pentru dezvoltarea sistemelor de depozit ce țin de ambalajul returnabil în contextul introducerii principiului de REP.

- Scutirea/amânarea de TVA pentru panouri fotovoltaice și invertoare cu eliminarea taxei vamale pentru invertoare achitate la import. Această măsură va accelera dezvoltarea sectorului energetic, și anume industria de regenerabile.

- Eliminarea limitei de 5 ani pentru raportarea pierderilor fiscale înregistrate:
 - măsura va permite valorificarea eficientă a pierderilor suportate și va susține companiile noi create sau intrate pe piața din RM în perioada pandemiei, crizei provocate de războiul din Ucraina, care au încetinit substanțial viteza de recuperare a investițiilor în RM,
 - în practica internațională sunt multe exemple de state care nu au limitări de raportare a pierderilor fiscale: Germania, Marea Britanie, Franța, Italia, etc. În România eşalonarea pierderii se efectuează pentru ultimii 7 ani, având una din cele mai rapide creșteri economice din Europa din ultimii ani,

- adițional va fi o măsură pozitivă pentru crearea unui cadru investițional mai favorabil și atragerea investițiilor străine.

o **Acordarea restituirii TVA la investițiile capitale, extinderea prevederilor art. 101¹ din Codul fiscal**

Conform legislației în vigoare, numai echipamentele destinate activității de producție beneficiază de restituirea TVA, nu și echipamentele destinate altor activități, cum ar fi comerțul. Astfel investitorii străini care nu intenționează să efectueze activități de producție sunt discriminați în favoarea celor care efectuează activități de producție, deși ar putea fi în egală măsură generatori de locuri de muncă și contribuabili la bugetul de stat și local.

- Clarificarea aplicabilității **art. 49 din Codul Fiscal** prin prisma modificărilor operate prin noul Cod vamal nr. 95/2021 și proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (referitor la Zonele Economice Libere) înregistrat în Parlament cu nr. 88 din 05.04.2023.

Modificările operate în Legea nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere precum și la art. 155 alin. (3) din Codul Vamal nou nr. 95/2021 exclud posibilitatea rezidenților ZEL de a produce în zona liberă mărfuri obținute integral sau transformate suficient.

Totodată, în momentul excluderii noțiunii de „produs în zonă economică liberă” vor apărea disensiuni juridice referitor la aplicabilitatea art. 49 Cod fiscal, din motiv că acesta se referă în exclusivitate la impozitarea rezidenților zonelor economice libere care produc mărfuri în zonele date.

- Exprimăm îngrijorarea privind implementarea **mecanismului prețurilor de transfer**, cât și a **dreptului Serviciului Fiscal de Stat de recalificare de tranzacții**, salutăm crearea grupului de lucru de către Ministerul Finanțelor pe aspectul dat, însă ținând cont de complexitatea procedurilor respective avem îngrijorarea că atât business-ul, cât și autoritățile publice nu vor face fața acestor proceduri noi. De asemenea, propunem amânarea implementării reglementărilor cu privire la prețurile de transfer și recalificarea tranzacțiilor după 01 ianuarie 2025.

- Propunerea legislativă de a atribui SFS un nou mandat privind posibilitatea recalificării tranzacțiilor este una care va crea impedimente majore pentru întreaga comunitate de afaceri. În particular, noile prevederi nu sunt însoțite de o fundamentare/argumentare rezonabilă privind necesitatea introducerii acestora, dar și a impactului noilor modificări asupra comunității de afaceri. Mai mult decât atât, modificările legislative propuse au un caracter foarte general, nefiind reglementate criteriile concrete și o metodologie clară privind modul aplicării acestora în cadrul controalelor fiscale. De asemenea, implementarea unor astfel de pârghii administrative, cu un impact major asupra întregii comunități de business, ar trebui să țină cont și de analiza practicii internaționale, în special a celei din Uniunea Europeană (UE) care oferă lecții importante privind necesitatea unei abordări chibzuite și graduale privind introducerea acestor tipuri de prevederi.

Înțelegem că obiectivul principal de elaborare a Politicii fiscale și vamale 2024 este de a oferi o legislație fiscală și vamală favorabilă dezvoltării economice, precum și susținerea mediului de afaceri. În acest sens, solicităm respectuos examinarea **propunerilor** prezentate de către mediul de afaceri la Politica

Către: Dna Veronica SIREȚEANU
Ministra Finanțelor

DI Petru ROTARU,
Director al Serviciului Fiscal de Stat

Nr. 42/23-SD din 05 iunie 2023

Ref.: Propunerile prioritare privind politica fiscală și vamală 2024

Stimate dna Veronica Sirețeanu și dl Petru Rotaru,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și apreciază deschiderea Ministerului Finanțelor pentru un dialog constructiv și continuu, care oferă posibilitate de a exprima a participa în procesul decizional aferent proiectului Politicii fiscale și vamale 2024, prezentat de către Ministerul Finanțelor la data de 22 mai 2023.

În lumina inițierii procesului de consultare și colectare a propunerilor mediului de afaceri referitoare la proiectul politicii fiscale și vamale prezentat, reiterăm câteva linii directorii care impactează negativ la moment dezvoltarea business-ului, precum și dezvoltarea economică sustenabilă în Republica Moldova în context de criză:

- Implementarea mecanismul economic de scutire aferent Răspunderii Extinse a Producătorilor (REP) și amendarea Legii 1540/1998 privind plata pentru poluare mediului. Astfel, companiile care implementează cerințele REP vor fi scutite de plata pentru poluarea mediului și vor fi pasibili de plata unor contribuții de mediu doar în eventualitatea în care nu ating țintele de valorificare prevăzute de legislația aferentă. În același timp, pentru a acorda timp suficient implementării cerințelor REP, în prima etapă companiile care nu implementează cerințele REP vor putea să continue activitatea de afaceri și să fie pasibili de plata de mediu conform prevederilor generale ale Legii 1540/1998. Pledăm pentru **dezvoltarea sistemelor de depozit ce ține de ambalajul returnabil în contextul introducerii principiului de REP.**

- **Scutirea/amânarea de TVA pentru panouri fotovoltaice și invertoare cu eliminarea taxei vamale pentru invertoare achitate la import.** Această măsură va accelera dezvoltarea sectorului energetic, și anume industria de regenerabile.

- **Eliminarea limitei de 5 ani pentru raportarea pierderilor fiscale înregistrate:**
 - măsura va permite valorificarea eficientă a pierderilor suportate și va susține companiile noi create sau intrate pe piața din RM în perioada pandemiei, crizei provocate de războiul din Ucraina, care au încetinit substanțial viteza de recuperare a investițiilor în RM,
 - în practica internațională sunt multe exemple de state care nu au limitări de raportare a pierderilor fiscale: Germania, Marea Britanie, Franța, Italia, etc. În România eşalonarea pierderii se efectuează pentru ultimii 7 ani, având una din cele mai rapide creșteri economice din Europa din ultimii ani,
 - adițional va fi o măsură pozitivă pentru crearea unui cadru investițional mai favorabil și atragerea investițiilor străine.

fiscală și vamală pentru anul 2024 (conform anexei), printre care următoarele considerăm **fiind de prioritate** și care **nu au fost incluse în proiectul politicii fiscale pentru anul 2024:**

1. Modificarea art. 95 alin. (2) lit. c) în vederea **excluderii limitei de 0,5% din venitul din vânzări** obținut pe parcursul anului precedent anului, în vederea aplicării TVA la livrarea de mărfuri și servicii efectuată **cu titlu gratuit în scopuri de publicitate și/sau de promovare a vânzărilor**. Materialele publicitare au doar scop informativ, nu pot fi valorificate de clienți în nici un alt mod și ar trebui să aibă același tratament TVA ca și celelalte forme de publicitate;

Conform prevederilor legislației UE (Directiva TVA 2006/112/CE), operațiunile întreprinse de entitate care presupun oferirea gratuită de materiale publicitare către clienți potențiali clienți, pot fi considerate ca fiind efectuate în scop de publicitate sau de promovare a vânzărilor și, prin urmare, nu ar trebui să fie considerate livrări de bunuri. Eliberarea gratuită a bunurilor este reglementată de art. 16 din Directiva TVA, care face o distincție între tratamentul TVA aplicabil bunurilor cedate cu titlu gratuit de subiectul impozabil în scop comercial și tratamentul aplicabil în cazul bunurilor cedate de subiectul impozabil în scopuri care nu au legătura cu activitatea sa de afaceri.

Astfel, în cazul livrărilor cu titlu gratuit care nu au legătura cu activitatea de afaceri a persoanei impozabile, operațiunile vor fi considerate a fi o livrare de bunuri impozabilă, iar, în acest caz, persoana impozabilă va fi obligată să colecteze TVA aferent acestei operațiuni. Pe de altă parte, livrările gratuite efectuate de o persoană impozabilă în interes comercial (inclusiv publicitate) nu vor fi considerate livrări de bunuri cu titlu gratuit și, prin urmare, persoana impozabilă nu va fi obligată să colecteze TVA. Astfel, accentul se pune pe obiectivul persoanei impozabile în efectuarea unei anumite operațiuni.

Scopul materialelor publicitare imprimate este să informeze consumatorii despre promoțiile curente. Distribuirea acestor materiale (flyere, pliante) este o formă de publicitate, la fel ca publicitatea radio, TV și panourile exterioare. Natura și scopul tranzacției sunt identice pentru aceste forme de publicitate și respectiv tratamentul fiscal ar trebui să fie identic

Contractarea unei companii terțe, ce prestează servicii de publicitate ce includ imprimarea și distribuirea materialelor publicitare, nu cade sub incidența art. 95 alin. (2) lit. c). În acest caz natura tranzacției este identică, consumatorul final primește pliante și flyere, însă tratamentul fiscal este diferit în dependența de cum este documentată tranzacția. La aplicarea prevederilor Codului Fiscal este esențial să se acorde prioritate naturii și conținutului tranzacției.

Distribuirea de ziare nu este o livrare cu titlu gratuit. Flyerele sunt bunuri care nu au destinația să fie comercializate. Ele nu au nici un folos pentru consumatori. Unicul lor scop este de informare și creșterea vânzărilor.

2. Dezvoltarea sectorului de servicii telecom prin revizuirea altor taxe specifice telecom, cum ar fi:

- taxa de asignare a frecvențelor sau așa numita taxa de licență, achitată la buget în momentul achiziționării frecvențelor/licenței,

- taxa/plata pentru utilizarea frecvențelor, achitată de furnizori către SNMFR conform condițiilor de licență pentru asigurarea compatibilității electromagnetice (în jur de 1 milion de euro achitat de fiecare furnizor anual, în dependență de cantitatea spectrului deținut).

Astfel, solicităm Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale să revizuiască metodologia de calcul a acestor taxe pentru alocarea frecvențelor radio cu reducerea lor cu 50%, totodată cu excluderea dublei impunerii de două autorități separate (SNMFR și ANRCETI), întrucât acest fapt împovărează exagerat și nejustificat operatorul telecom în procesul său de dezvoltare și investiție în rețelele sale. Totodată, atragem atenția Ministerului la posibilitatea de aplicare a prevederilor art. 16 al Codului European al Comunicațiilor Electronice, aprobat prin Directiva Europeană 2018/1972. Suplimentar la cele expuse supra, considerăm că este important de menționat și despre obligația furnizorilor să utilizeze, la instalarea rețelelor [800/900/1800 MHz], echipamente de cea mai actuală generație (nu se admite instalarea echipamentului de mână a doua), prevăzută de cap. V, punctul 19 alin. (1) din Condițiile speciale tip de licență pentru utilizarea frecvențelor/canalelor radio din benzile de frecvențe 791-821/832-862 MHz, 890-915/935-960 MHz și 1710 - 1785/1805 - 1880 MHz în scopul furnizării rețelelor serviciilor publice de comunicații electronice mobile celulare terestre aprobate de CA ANRCETI la data de 14.07.2014. Considerăm că, această prevedere urmează a fi modificată și racordată la reglementările UE referitoare la economia circulară, luând în considerare principiile economiei verzi. Astfel, în situația în care cadrul legal le va permite furnizorilor să reutilizeze și să achiziționeze echipamente de mână a doua, aceasta va contribui la diminuarea deșeurilor electronice și ar reduce impactul asupra mediului.

3. Revizuirea modului de impozitare a activității de colectare a deșeurilor de metale feroase și neferoase prin următoarele modificări:

- Se propune completarea art. 20 lit. y) din Codul fiscal - "veniturile obținute de persoanele fizice, cu excepția întreprinzătorilor individuali și gospodăriilor țărănești (de fermier), de la predarea ambalajului returnabil, a reziduurilor și deșeurilor de hârtie, carton, cauciuc, plastic și de sticlă (cioburi de sticlă), metale feroase și neferoase, precum și a acumulatorilor electrice uzate, precum și alte tipuri de deșeuri ce urmează a se colecta în conformitate cu Legea nr. 209/2016 cu privire la deșeuri.
- Se propune completarea art. 90¹ alin. (3¹) cu următorul text: „- 2% din venitul de vânzare a metalelor feroase;” și excluderea încărcăturii fiscale asupra veniturilor încasate de persoanele fizice ca urmare a comercializării a metalelor feroase uzate. Faptul dat va stimula persoanele fizice să vândă bunurile din metale feroase uzate și neutilizate și care pot aduce prejudicii din punct de vedere ecologic a locurilor unde acestea se păstrează, precum și comercializarea dată nu va fi în detrimentul persoanei fizice din punct de vedere economic.
- Debirocratizarea procesului de autorizare în domeniul colectării deșeurilor. Astfel, solicităm modificarea cadrului legal prin instituirea unui singur act permisiv pentru colectarea și exportul deșeurilor de metale feroase și neferoase, din motiv că la moment se necesită și autorizația de mediu și licența de activitate, fapt ce îngreunează mult activitatea mediului de afaceri.

4. Eliminarea obligației de semnare și stampilare a facturilor fiscale emise în baza avizului de însoțire a mărfii

Conformarea fiscală este asigurată prin documentarea livrărilor efectuate cu avizul de însoțire a mărfii/actul de primire predare, care este semnat și confirmat de ambele părți. Prețul aplicat este agreat

contractual. În acest caz, semnarea facturii fiscale de ambele părți este o dublare a documentării, care îngreunează procesul economic.

Modificarea propusă va eficientiza procedura de înregistrare a facturilor fiscale și va reduce costurile aferente serviciilor de curierat pentru furnizori. O asemenea practică este utilizată eficient în România și alte țări europene.

5. Propunem uniformizarea categoriilor de produse pentru care se aplică cota redusă de TVA 8%. De exemplu, să fie aplicată cota redusă pentru produse lactate, de panificație, fructe și legume. La moment se aplică 8% la anumite coduri de încadrare tarifară și este dificilă din punct de vedere tehnic identificarea și urmărirea codurilor tarifare. În practica altor țări, există multe exemple în care se aplică TVA la categorii mari de produse alimentare.

6. Solicităm revizuirea limitelor de deducere a cheltuielilor, precum și a scutirilor personale în linie cu inflația prognozată.

7. Având în vedere necesitatea stringentă din ultima perioadă, de promovare a mesajelor sociale necesare Statului, mai cu seamă în domeniul Sănătății Publice, dar și Securității Publice sau Naționale, instituțiile statului - Ministerul Sănătății, Ministerul de Interne, IGP, etc., semnează contracte cu mediul de afaceri în vederea producerii și distribuirii mesajelor de interes social. Cea mai solicitată formă de publicitate în aceste campanii este Publicitatea exterioară.

De regulă, condițiile acordurilor semnate între instituțiile de stat și agenții economici prevăd că firmele private își asumă toate cheltuielile privind: producția și plasarea publicității sociale, machetarea, tipărirea afişelor, salarii, vehicule speciale pentru montarea/demontarea imaginilor, iluminarea panourilor, costuri indirecte. Toate aceste costuri sunt achitate de agenții economici specializați. Acest lucru permite statului să realizeze campanii ample de comunicare strategică socială fără a cheltui bani din bugetul de stat.

La moment, Codul Fiscal prevede o clauză de scutire de taxă locală: "taxei de plasare (amplasare) a publicității (reclamei) – producătorii și difuzorii de publicitate socială și de publicitate plasată pe trimerile poștale", ceea ce nu acoperă publicitatea exterioară, iar agenții economici implicați în această activitate gratuit sunt obligați să mai achite și taxe locale pentru dispozitive de publicitate. Respectiv, trebuie de adus o claritate și de specificat clar că "se scutește toată publicitatea socială".

Pe lângă aceste argumente este de remarcat și faptul că agenții economici suportă costurile pentru aceste servicii din venitul firmei, care a fost o dată impozitat de stat, așadar statul care este comanditarul campaniei de publicitate sponsorizată de agentul economic nu mai poate încasa și o taxă pentru această plasare, pentru că astfel se creează o circumstanță de impozitare dublă.

8. În contextul politicii existente și a planului de acțiuni „Moldova fără numerar” al Guvernului Republicii Moldova privind diminuarea circuitului de cash în economia națională și a promovării decontărilor prin virament, mediul de afaceri de rând cu sistemul bancar sunt cei mai buni promotori ai decontărilor fără numerar.

Rezonând cu planul de acțiuni al Guvernului, mediul de afaceri lansează numeroase campanii promoționale, menite să promoveze cardurile bancare și achitățile prin intermediul acestora. În acest

context, noțiunea de "Campanie promoțională" prevăzută de art. 5 din Codul fiscal **nu mai satisface** acele programe elaborate de către mediul de afaceri în vederea promovării vânzărilor și achitărilor fără numerar. Suplimentar, noțiunea actuală cuprinde și componenta de jocuri de noroc și loterii, care în Codul fiscal au un regim separat de impozitare și acestea nu întrunesc scopul promovării vânzărilor.

În acest context, am analizat experiența României, pe care o considerăm una oportună și corectă și am constatat, că campaniile promoționale nu sunt limitate în timp și reprezintă acțiuni de promovare a produselor/serviciilor ca urmare a practicilor comerciale implementate de contribuabil.

A se vedea: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/Cod_fiscal_norme_11022020.htm.

9. Revizuirea prevederilor Legii nr. 166/2017 cu privire la tichetele de masă și excluderea prevederilor referitoare la evidența tichetelor de masă pe suport de hârtie, calculării TVA pe costul de imprimare a acestora din motiv că obligativitatea dată și-a pierdut actualitatea odată cu abrogarea din circuitul economic a tichetelor de masă pe suport de hârtie, precum și excludere principiilor de anulare a tichetelor de masă neutilizate, deoarece acestea au servit ca bază de clacul pentru prime obligatorii de asigurări sociale.

Totodată, intervenim cu unele **propuneri de modificare a Codului vamal nr. 95/2021**, după cum urmează:

1. Propunem completarea art. 344 Cod Vamal nr. 95/2021, cu următoarea prevedere: *"La solicitarea agentului economic, vămuirea poate fi efectuată la alte posturi vamale interne sau de frontiera decât locul de înregistrare a sediului juridic al agentului economic, cu acordul organului vamal"*. Noul Cod Vamal prevede doar posibilitatea declarării bunurilor la posturile vamale din raza de activitate a adresei juridice a agentului economic și nu permite detașarea la alte posturi. Argumentele pentru această modificare sunt următoarele:

- Reducerea timpului și costurilor de transport pentru agenții economici care au mai multe puncte de lucru/de descărcare pe teritoriul țării;
- Modificarea este necesară pentru reducerea timpului de livrare a mărfurilor perisabile, în cazul vămuirii la frontieră;
- Posibilitatea dată poate fi acordată ca un avantaj pentru agenții economici AEO;

2. Completarea Codului vamal cu norme referitoare la „Procedura aprobării tacite”, care are ca scop asigurarea unui climat prielnic mediului de afaceri, și astfel se propune ca Deciziile vamale eliberate la cererea agenților economici să fie examinate atât în termen cât și în cazul în care autoritatea vamală nu oferă în termen un răspuns să fie implementat un mecanism de aprobare tacită a acestei Decizii. Astfel, se va exclude factorului uman în tergiversarea examinării unei cereri înafara termenului limită legal. Mai mult ca atât, propunerea va armoniza cadrul normativ autohton la prevederile articolului 13 Proceduri de autorizare a Directivei 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne¹ (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 27.12.2006 L376/36).

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0123&from=RO> (pag. 20)

Alin. (4) al articolului 13 al acesteia stabilește expres că “În lipsa unui răspuns în termenul stabilit autorizația se consideră acordată”.

Totodată, în partea ce ține de proiectul de Politică fiscală și vamală 2024, intervenim cu următoarele propuneri și obiecții:

1. Excluderea modificării propuse la art. 103 alin. (24) din Codul fiscal, aferent impunerii cu TVA pentru autoturismele importate după 01.01.2025

În proiect se propune excluderea autoturismelor și altor autovehicule (pozițiile tarifare 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870340, 870350000, 870360, 870370000, 870380, 9705) de la livrările scutite de TVA începând cu 01.01.2025. Autoturismele importate în Republica Moldova până la 01.01.2025 au incluse în valoarea lor accizele majorate în vigoare de până la 01.01.2025. Aplicarea adițională TVA la valoarea autoturismelor importate până la 01.01.2025 va crește considerabil și nejustificat valoarea lor de vânzare. Autoturismele uzate sunt achiziționate de cele mai multe ori de către persoane fizice care nu vor putea deduce TVA aplicat.

Propunem păstrarea scutirii TVA pentru autoturismele importate până pe 01.01.2025 pentru care au fost achitate accizele la import.

Micșorarea graduală a cotei accizei este benefic însă conform redacției expuse triplează taxele la autoturisme noi, astfel solicităm regândirea mecanismului dat și excluderea taxei accizului de lux la mașini.

O altă îngrijorare a mediului de afaceri în raport cu această inițiativă este uniformizarea taxării cu TVA a tuturor tipuri de autoturisme. În speță, în redacția actuală a Codului fiscal, există scutiri/reduceri a mărimii accizei percepute în dependență de tipul autoturismului comercializat (electric/hybrid/plug-in). Prin redacția propusă nu se conturează o abordare similară în raport cu mecanismul propus de taxare a autoturismelor cu TVA, ceea ce va avea efecte nefaste asupra mediului.

2. Păstrarea redacției actuale a art. 161 alin. (8) din Codul fiscal, privind termenul de notificare a deciziilor privind schimbarea sediului și/sau despre constituirea subdiviziunii.

Propunem păstrarea termenului de 60 zile pentru notificarea deciziilor privind schimbarea sediului și/sau despre constituirea subdiviziunii.

3. La Art. XI pct. 2 din proiect se propune completarea art. 24 din Legea nr. 278/2007 privind controlul tutunului cu alin. (1¹) și (1²). În context, considerăm cerința de aplicare timbrelor de acciz eliberate în anul în care sunt fabricate produsele ca fiind una inoportună, reieșind din următoarele argumente.

Reieșind din practica existentă, de la plasarea comenzii de timbre și până la punerea la dispoziție producătorului a timbrelor sunt necesare circa două luni, reieșind din pașii care necesită a fi parcurși (plasarea comenzii, executarea comenzii de către CTIF, obținerea autorizației pentru export temporar a timbrelor, livrarea fizică a timbrelor).

Astfel, în mod practic, la începutul fiecărui an, producătorii de produse din tutun vor fi în imposibilitate de a fabrica mărfuri pentru piața din Republica Moldova, dat fiind faptul că timbrele care

vor fi solicitate în ianuarie vor fi disponibile pentru aplicare în fabrici abia în luna martie și respectiv mărfurile vor putea fi livrate către luna aprilie, ceea ce ar putea crea un deficit de produse pe piață și distorsiona logistica companiilor din industria tutunului sau genera costuri administrative exorbitante pentru companiile care vor fi în situația de a crea stocuri foarte mari. În această situație și bugetul de stat va avea de suferit, or importurile în primul trimestru a anului vor fi blocate și respectiv nu vor fi încasări din acciză.

Totodată, riscurile enumerate mai sus, în ceea ce ține de blocarea importurilor, sunt accentuate și mai mult de lipsa unor posibilități tehnice de a elibera timbre de acciză marcate cu data unui trimestru ulterior (confirmat în cadrul discuțiilor cu reprezentanții CTIF-ului), precum și de formularea propusă care stabilește că timbrele urmează a fi eliberate în anul fabricării produselor. Chiar dacă ar fi prevăzută o asemenea posibilitate, aceasta nu ar face decât să reducă neesențial termenul de livrare a mărfurilor, dat fiind faptul că fabricarea produselor nu poate fi efectuată din timp, dar numai în cursul anului de gestiune.

Mai mult ca atât, implementarea a unui astfel de mecanism începând cu 1 ianuarie 2024 va crea și pierderi companiilor care au plasat comenzi pentru a acoperi necesitatea cu timbre de acciză inclusiv pentru începutul anului 2024. Această obiecție este valabilă și pentru Art. II pct. 28 din proiectul Legii politicii fiscale, unde se propune completarea art. 123 din Codul Fiscal cu aliniatul (5²).

Suplimentar, considerăm că restricția privind plasarea produselor din tutun pe piață mai târziu de 24 luni de la data producerii este una abuzivă și neargumentată atât timp cât aceste produse au termen de valabilitate nelimitat.

De asemenea, este de remarcat și faptul că deși în Nota informativă modificarea se argumentează prin racordarea la Directiva 2014/40/UE, în textul Directivei menționate nu se regăsesc asemenea cerințe. Respectiv, nici scopul urmărit de către stat prin această modificare nu este unul clar.

În contextul celor expuse, modificarea propusă urmează a fi reconsiderată prin prisma celor expuse mai sus:

4. La **art. 24 alin. (19³)**, urmează a fi clarificată metoda de calcul expusă „Plafonul de deductibilitate a plăților efectuate în favoarea angajaților, prevăzute la prezentul alineat, constituie 15% din valoarea calculată ca diferența din fondul de retribuire a muncii total pe întreprindere, determinat pentru anul curent, și fondul de retribuire a muncii persoanelor specificate la grupele minore 112 și 121 din Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova. Toate cheltuielile trebuie să fie confirmate prin documentele primare emise pe numele angajatorului.”;

Norma expusă în redacția dată îngreunează mult procedura de acordare a scutirilor menționate la alin. (19³). Mai mult ca atât, ea poate fi calculată doar după expirarea anului fiscal, ceea ce presupune faptul, că angajatorul poate admite pe parcursul anului plăți sub diferite forme, care la calculul definitiv al mărimii deductibile a acestor plăți va rezulta cu sume nedeductibile în scopuri fiscale. Propunem elaborarea unei metode simpliste de aplicare a deductibilității plăților efectuate de către angajator în favoarea salariaților, care nu conține multe necunoscute. Metoda deducerii propusă în proiectul de Politică fiscală va descuraja angajatorul de a recurge la instrumentele specificate în alineatul dat.

Suplimentar, pentru cheltuielile suportate de către angajator în folosul angajatului conform p. (1) (cadouri în natură, vouchere, cadouri oferite copiilor minori ai angajaților cu ocazia sărbătorilor de Crăciun, Paște, 8 martie etc) de la acest alineat, urmează să fie aduse clarificări în aspect de calculare și aplicare a TVA la Capitolul II din Codul Fiscal.

6. Este important să excludem referința obligatorie la contractul individual sau colectiv de muncă pentru a avea dreptul la anumite deduceri a cheltuielilor angajatorului efectuate în favoarea salariaților, deoarece la modul practic acestea se aprobă prin Ordinul conducătorului sau alte acte normative interne (proceduri, regulamente).

7. Revizuirea mecanismului expus la art. 24 alin. (26) din proiect, și anume deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru plățile efectuate în folosul angajatului cu scopul compensării costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor în vârstă de 0-3 ani în mărimea ce nu depășește valoarea 2500 lei lunar per copil, ca o primă condiție de acordare a deducerii și stabilirea a doua condiție și „Limita maximă de deducere constituie 5% din fondul de retribuire a muncii, determinat pentru anul curent.”, descurajează angajatorul de a acorda salariatului plățile menționate. Mai mult ca atât, prevederea este una interpretabilă și nu este clar care deducere (prima sau a doua este prioritară). La fel, angajatorul fără să planifice careva cheltuieli nedeductibile, la sfârșitul anului va ajunge la plata suplimentară de impozite și taxe.

8. La art. 24 alin. (19³) și art. 24 alin. (26), pe partea de depășire a sumelor permise spre deducere urmează să se specifice expres, că suma depășirilor se consideră a fi facilitate acordată de patron conform art. 19 din Codul Fiscal și impozitate din plățile salariile conform art. 88 din Codul Fiscal, iar pentru angajator acestea se consideră a fi deductibile în scopuri fiscale conform prevederilor art. 24 alin (19²) din Codul Fiscal.

9. La art. 35² alin. (5), urmează a fi specificate expres care sume achitate de către persoana fizică pentru creditele ipotecare pot fi deduse, de exemplu suma principalului credit sau toată suma creditului inclusiv taxele pentru comisioane și dobânzi.

Salutăm lărgirea spectrului de deduceri la nivelul persoanei fizice, însă credem că redacția propusă ar crea interpretări duale de aplicare, motiv pentru care solicităm să interveniți și cu ajustarea normei în vederea menționării exprese dacă aceste sume permise spre deducere, vor participa la determinarea bazei valorice a activelor de capital pentru care au fost contractate credite ipotecare.

10. Propunem a completa redacția art. 24 cu posibilitatea deducerii cheltuielilor suportate pentru primele de asigurarea de viață, în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie prognozat și aprobat anual de Guvern pentru anul respectiv, per salariat. Coroborat, solicităm completarea art. 20 precum și a Legii nr. 489 cu cheltuielile suportate pentru primele de asigurarea de viață, în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie prognozat și aprobat anual de Guvern pentru anul respectiv, per salariat.

Asigurările de viață reprezintă un instrument pe larg utilizat în țările Uniunii Europene, atât prin preluarea unei sarcini asupra bugetului asigurărilor sociale, cât și prin creșterea gradului de retenție a salariaților la locul de muncă.

11. La art. 71 alin. (1) lit. n), urmează a se specifica expres procedura de impozitare a veniturilor obținute de către persoane fizice nerezidente de la plătitorii de venituri menționați la art. 90 din Codul fiscal, rezultate în urma încheierii contractelor civile, din motiv că redacția actuală a normei induce în eroare și nu cuprinde alt spectru de venituri obținute de către persoanele fizice nerezidente decât cele menționate la art. 71. Propunem excluderea sintagmei „servicii” din redacția art. 71 lit. b¹) Codul fiscal.

12. Solicităm includerea conceptului de creștere de capital aplicabil persoanelor juridice rezidente.

La etapa actuală creșterea de capital este aplicabilă atât în raport cu persoanele fizice, cât și cu persoanele juridice nerezidente. Astfel, are loc aplicarea unor regimuri fiscale diferite de taxare a unor și aceleași venituri, în dependență de statutul persoanei ce a obținut venitul, ceea ce încalcă grav unul din principiile stabilite prin Hotărârea Parlamentului privind Concepția reformei fiscale – echitatea.

13. În scopul aplicării unei cote unice la veniturile investiționale ale persoanelor fizice, propunem modificarea alineatului (3⁸) de la art.90¹, prin stabilirea cotei impozitului pe venit la veniturile din dobânzi la valori mobiliare de stat de 6% și a cotei impozitului de 12% la creșterea de capital de la valori mobiliare de stat (venitul din final din scont la valori mobiliare de stat fiind impozitat cu 6%).

14. La art. 226¹¹ la alin. (5) lit. a) din proiect, creează impedimente mari pentru raportarea informației de către instituțiile financiare aferent tranzacțiilor ale persoanelor fizice efectuate prin sisteme de remitere de bani, dificultatea dată e și mai specifică și agravată în cazul în care persoana fizică este cetățean străin sau cetățean străin nerezident care nu are conturi deschise în băncile din Republica Moldova.

15. Promovarea utilizării instrumentului Soluția fiscală individuală anticipată;

Soluția fiscală individuală anticipată reprezintă un instrument care contribuie la crearea unui cadru legislativ fiscal transparent și predictibil, prin care contribuabilii pot agreea în avans cu Serviciul Fiscal de Stat tratamentul fiscal aferent tranzacțiilor viitoare.

Înțelegem că din momentul implementării conceptului de soluție fiscală individuală nu a fost emisă nici o soluție. Totodată, nu se atestă o analiză a cauzelor care au stat la baza lipsei de interes din partea contribuabililor față de acest instrument.

Acest instrument pe larg se aplică în practica internațională, și înainte de a lua decizia de a exclude conceptul introdus în legislație la solicitarea mediului de afaceri, considerăm necesar să se asigure că: (i) au fost întreprinse măsurile privind popularizarea conceptului ca și un instrument de conformare voluntară, și (ii) au fost analizate prevederile cadrului legislativ care ar putea crea obstacole în aplicarea conceptului și înlăturarea acestora.

Înțelegem că unul din obiective propuse în proiectul de lege reprezintă îmbunătățirea administrării fiscale și vamale prin extinderea spectrului de instrumente disponibile pentru intervenție, în vederea diminuării economiei tenebre și reducerii interacțiunii dintre contribuabil și funcționarul fiscal.

Prin urmare, considerăm neacceptabil neglijarea unui instrument care contribuie la conformarea benevolă a contribuabililor, fără prezentarea argumentelor care au stat la baza acestei decizii.

Ca și comunitate de business, printre care sunt prezente companii multinaționale, Vă exprimăm deschiderea de a oferi suport necesar în alinierea conceptului și a practicii de implementare a soluției fiscale individuale anticipate pentru a atinge obiectivele propuse de Minister.

Totodată, atenționăm că EBA a prezentat anterior propunerile aferente Politicii fiscale și vamale prin Documentul de poziție EBA nr. 16/23-SD din 21 martie 2023.

De asemenea, reiterăm **necesitatea de conformare cu normele stabilite pentru intrare în vigoare a modificărilor care vizează politica fiscală**. În acest sens, solicităm revizuirea prevederilor ce țin de intrare în vigoare a modificărilor propuse în proiectul de lege în linie cu prevederile art. 56 alin. (2) din Legea 100/2017, și anume - **nu mai devreme de 6 luni de la data publicării legilor respective**.

Reieșind din cele menționate, solicităm respectuos examinarea propunerilor EBA Moldova și comunicăm despre deschiderea în organizarea unei sedințe tehnice pentru discutarea mai detaliată a propunerilor prezentate.

Anexa: 77 file;

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA
Director Executiv

Executor: Sandra DOLGHII
Email: sandra.dolghii@eba.md
Tel. 022 907025, 069949404

Nr. 01-DRA/ 726

7 iunie 2023

la Nr. _____

Ministerul Finanțelor

Cu referință la proiectul hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală, expus spre consultare publică, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) propune completarea acestuia la art. II cu un punct nou pentru includerea ANRCETI în lista subiecților scutiți de plata impozitului pe bunurile imobiliare prevăzută la art. 283 alin. (1) din Codul fiscal nr.1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare.

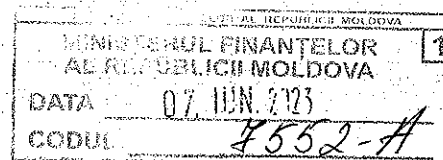
Cu respect,

Director

Digitally signed by Gaibu Sergiu
Date: 2023.06.07 16:56:15 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Sergiu GAIBU

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 14-10/111 din 12.06.2023

La _____ din _____

Ministerul Finanțelor
Copie: Cancelariei de Stat

Cu referire la proiectul de lege privind
modificarea unor acte normative ce vizează
politica fiscală și vamală

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	1
DATA 12 IUN 2023	
CODUL H-2010	

Cu referire la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală, înaintat pentru consultări publice, Biroul Național de Statistică, comunică următoarele obiecții și propuneri.

Art. XIII din proiectul legii, prin care se propune modificarea art.19 al Legii nr.93/2017 cu privire la statistica oficială, propunem a fi exclus.

Prevederile în cauză nu asigură securitatea raporturilor juridice și necesită excluderea având în vedere imperativul legal la nivel național cât și aquis-ul european la care Republica Moldova și-a asumat obligația de a se alinia în calitate de țară-candidat la UE.

Respectiv, datele aferente persoanelor fizice și juridice care au fost colectate de Biroul Național de Statistică în cadrul producerii statisticilor oficiale, în sensul art. 3 din Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială, se califică ca fiind date individuale, constituind conform art. 18 alin. (1) din Legea nr.93/2017 și date confidențiale (cu excepția celor stabilite la alin. (3) din același articol).

În același context, conform art. 16 alin. (4), art. 18 alin. (2) și art. 20 din Legea nr. 93/2017, legiuitorul a instituit **interdicția de a transmite/dezvălui către oricare persoană fizică sau juridică a datelor individuale dar și inadmisibilitatea utilizării datelor individuale colectate în alte scopuri decât producerea statisticii oficiale** – cerințe care au fost transpuse din Regulamentul 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind statisticile europene și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1101/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind transmiterea de date statistice confidențiale Biroului Statistic al Comunităților Europene, a Regulamentului (CE) nr. 322/97 al Consiliului privind statisticile comunitare și a Deciziei 89/382/CEE, Euratom a Consiliului de constituire a Comitetului pentru programele statistice ale Comunităților Europene.

Totodată am aprecia ca în procesul de avizare a proiectului actului normativ, să se țină cont de **cerințele art.32 alin. (1) al Legii nr.100/2017** prin care „Proiectul actului normativ ... se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate ... , care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect”, implementarea prevederilor Legii nr.93/2017 fiind atribuită în plan primordial Biroului Național de Statistică.

În contextul celor expuse supra, cu referire la normele de referință a cadrului național și cel european, propunerea de a institui norma privind transmiterea datelor individuale/confidențiale instituțiilor către Serviciul Fiscal de Stat – este incompatibilă cu

principiile fundamentale ale statisticii, motiv pentru care solicităm excluderea modificărilor în cauză.

Totodată, în corespundere cu prevederile Legii cu privire la statistica oficială, Biroul Național de Statistică va prezenta în adresa Serviciului Fiscal de Stat și altor utilizatori informația prevăzută în Programul Lucrărilor Statistice aprobat anual de Guvern.

Director general

Digitally signed by Cara Oleg
Date: 2023.06.12 16:37:51 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Oleg CARA

Ex: Diana Birsa

Tel.06777002

email: diana.birsa@statistica.gov.md

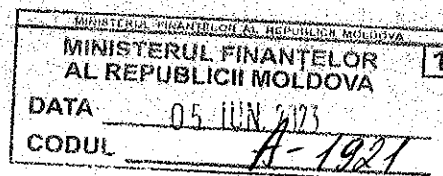
PROIECT

Către: Veronica SIREȚEANU

Ministru al Finanțelor

Nr. XX din XX iunie 2023

Ref.: Propunerile de politică fiscală și vamală 2024

Stimată Doamnă Sirețeanu,

Vă salutăm din numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham Moldova”).

Întâi de toate, apreciem pozitiv respectarea calendarului stabilit în legea privind finanțele publice și transparență bugetară pentru elaborarea proiectului de politică fiscală și vamală pentru anul 2024 cât și includerea unor inițiative pe care mediul de afaceri le promovează de mai mult timp.

Urmare examinării proiectului Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală pentru anul 2024, AmCham Moldova prezintă o serie de comentarii și propuneri, după cum urmează:

COMENTARIILE PUNCTUALE PE PROIECTUL SUPUS CONSULTĂRII

1. La articolul II (Codul fiscal nr.1163/1997):

- **Pct.1, la art. 5, pct. 29)** – Se propune următoarea completare: „[...] cu excepția dispozitivelor speciale (de tip terminal de plată în numerar, aparat de schimb valutar, bancomat, precum și altele ce dispun de un program de aplicație dedicat și identificabil) inclusiv spațiului pentru amplasarea acestor dispozitive.”.
- **Pct. 2, la art. 12, pct. 3),** este necesară clarificarea ultimei sintagme „[...] Repartizarea dividendelor în alt mod decât în conformitate cu cota de participație deținută în capitalul social se permite în cazul deținerii cotei de participație respective, pe o perioadă de cel puțin 3 ani consecutivi.”.
În opinia noastră, această redacție poate distorsiona înțelegerea de aplicarea corectă a legislației fiscale reieșind din prevederile altor acte normative în vigoare (SA, SRL, etc.) care reglementează aspectul de distribuire a dividendelor, procedura, documentarea, etc. Astfel, înțelegem conform altor acte normative că acesta se va califica „dividend” în scopuri fiscale și se va recunoaște ca venit în folosul persoanei fizice cu reținerea de 12% conform art. 90 din Codul fiscal iar în cazul persoanei juridice nu se va efectua nici o reținere din lipsa existenței temeiului legal (nu poate fi calificat ca donație). În cazul în care există precedente de evaziune prin aplicarea ratei mai mici de impozitate prin calificarea ca dividende, este necesar de reglementat acest lucru prin acte normative speciale. În temeiul celor menționate, se propune următoarea redacție: „Dividend – venit obținut din repartizarea (distribuirea) profitului net între acționari (asociați) **proporțional** participațiunii (acțiuni, părți sociale) la capitalul social, realizată în condițiile stabilite de lege, actul de constituire (statutul), hotărârea adunării generale a asociaților (acționarilor), decizia asociatului (acționarului) unic și/sau decizia consiliului societății, cu excepția venitului obținut în cazurile lichidării complete a agentului economic sau repartizarea profitului net în alt mod decât în conformitate cu cota de participație deținută în capitalul social se permite în cazul deținerii cotei de participație respective, pe o perioadă de cel puțin 3 ani consecutivi”.
- **Pct. 3, la art. 19, lit. a³),** expunerea expresă a tipurilor de sărbători: „[...] sărbătorilor pascale, Crăciunului, 8 martie, zilelor de naștere ...” – se propune excluderea limitării exacte în legătură cu zilele de sărbătoare,

acestea depind organizație, politică, cultura și etnia angajaților, etc. Astfel, propunem înlocuirea cu sintagma „zilelor de sărbătoare nelucrătoare conform Codului muncii și zilelor de naștere ...”. De asemenea, este necesar de a specifica baza de calcul în forma salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în care a fost oferit acest beneficiu.

- **Pct. 4**, la art. 20, lit. d⁶), se propune uniformizarea deductibilității asigurărilor de viață pentru persoane fizice și persoane fizice angajați prin introducerea alin. (20¹) în art. 20, lit. d⁶) „plățile suportate de angajator conform art. 24, alin. (19), (19¹) și (19³), (20), (20¹) și (26).

- **Pct. 5**, la art. 24, alin. (19³), pct. 1 – este necesară clarificarea dacă alin. (19²) este aplicabil în raport cu alin. (19³) și nu se contrazice din punct de vedere al deductibilității.

Pct. 2 – Lipsa cadrului normativ secundar nu permite, la etapa actuală, să înțelegem limitările și condițiile impuse. Această prevedere este sensibilă și poate impacta tratamentul pentru „formarea și perfecționarea cadrelor” fiind calificată ca alt tip. Luând în considerare că noile tendințe de organizare a training-urilor privind perfecționarea angajaților sunt organizate în alt format, mai puțin fiind respectată forma clasică, lasă loc pentru interpretare ca fiind tratat mai mult pentru consolidarea culturii corporative și spiritului de echipă.

Se propune următoarea redacție: „cheltuielile suportate de angajatori cu scopul consolidării culturii corporative și spiritului de echipă, în modul stabilit de Guvern”.

La art. 24, alin. (20) – Se propune uniformizarea deductibilității asigurărilor de viață pentru persoane fizice și persoane fizice angajați prin introducerea la alin. (20¹) „Se permite deducerea cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare de viață ale angajatului în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat anual de Guvern.”.

Tot la art. 24, se propune includerea unui alineat nou (20²): (20²) „Plățile efectuate de angajator impuse prin alte acte normative cu scopul de a asigura securitatea și sănătatea în muncă a angajaților”. Această necesitate de completare cu norma nominalizată reiese din considerentul că există o mulțime de acte normative ce obligă angajatorul să asigure securitatea, igiena și sănătatea în muncă a angajaților, care ulterior din punct de vedere fiscal se califică ca facilitate și nu se acceptă spre deductibilitate (Ex: HG nr. 819/2016 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru lucrul la monitor).

La art. 24, alin. (26) – Este necesară corelarea cu art. 19 pentru ca deductibilitatea și facilitatea să prevadă aceleași condiții, deductibilitate fiind condiționată suplimentar de „Limita maximă de deducere constituie 5% din fondul de retribuire a muncii, determinat pentru anul curent.”

Suplimentar, se propune modificarea alin. (3) al art. 24 în scopul permiterii la deduceri a cheltuielilor de reprezentanță în limita unui % din venitul impozabil (similar, spre exemplu, cheltuielilor neconfirmate documentar) fără obligația de colectare a tuturor documentelor menționate în HG nr. 693/2018.

- **Pct. 6**, la art. 31, alin. (3) – Notăm că propunerea anterioară referitoare la deducerea provizioanelor pentru asiguratori nu se regăsește în proiectul de lege. Este necesară includerea și a companiilor de asigurări care la fel fac parte din sectorul financiar în scopul permisiunii deducerii reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente, calculate conform IFRS. Astfel, se propune următoarea redacție: (3) „**Băncilor și companiilor de asigurări li se permite deducerea reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS**”.

La art. 31, alin. (4) – În redacția propusă sunt menționate expres OCN-urile care țin evidența contabilă conform SNC. Considerăm necesar de a include și OCN-urile care țin evidența contabilă conform IFRS. Astfel, se propune următoarea redacție: (4) „**Organizațiilor de creditare nebancaară care țin evidență conform Standardelor Naționale de Contabilitate li se permite deducerea provizioanelor destinate acoperirii eventualelor pierderi ce țin de nerestituirea creditelor nebancaare și neachitarea dobânzilor aferente și acoperirii creanțelor ce țin de nerecuperarea ratelor și a dobânzilor de leasing financiar în limita provizioanelor calculate conform regulamentelor Băncii Naționale a Moldovei.**

Organizațiilor de creditare nebancaară care țin evidență conform IFRS li se permite deducerea reducerilor pentru pierderi la active și angajamente condiționale, calculate conform IFRS”.

- **Pct. 8, la art. 35², alin. (4)** – Salutăm această inițiativă dar propunem să nu limităm această deducere doar la asigurările de viață dar să fie extinsă și asupra asigurărilor în general cu referire la clase și tipuri de asigurări pentru consumatori. Pentru o percepție corectă a deducerilor respective se propune enunțarea exhaustivă a claselor și tipurilor de asigurări conform Anexei la Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau reasigurare și anume: A. Asigurările de viață. B. 1. Asigurările de accidente; 2. Asigurările de sănătate; 8. Asigurările de incendiu și de alte calamități naturale; 14. Asigurările de credite, care acoperă riscul de credit ipotecar; 16. Asigurările de pierderi financiare. Toate privilegiile fiscale respective fiind valabile doar pentru persoane fizice. Drept efect, acest lucru va stimula economia și competitivitatea, va reduce presiunea asupra bugetului, va promova stabilitatea financiară, va crește gradul de penetrare a asigurărilor facultative. La fel, ținem să menționăm că anumite riscuri din clasa asigurărilor de viață sau asigurări de sănătate sunt specifice și altor clase de asigurări precum asigurări de accidente sau asigurări de sănătate care în urma modificărilor propuse nu ar beneficia pe privilegiu fiscal. Or, de exemplu, riscul de deces este specific mai multor clase de asigurări în calitate de risc auxiliar dar în cadrul cărora cetățenii nu vor beneficia de facilități fiscale doar pentru simplul fapt că nu sunt atribuite la asigurările de viață sau asigurările medicale facultative.
În temeiul celor menționate, se propune următoarea redacție: (4) „Se permite deducerea sumei achitate de către persoana fizică pentru procurarea primei de asigurare în baza contractului de asigurare încheiat în temeiul claselor de asigurarea de viață; asigurările de accidente; asigurările de sănătate; asigurările de incendiu și de alte calamități naturale; asigurările de credite care acoperă riscul de credit ipotecar; asigurările de pierderi financiare, în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie prognozat și aprobat anual de Guvern, pentru anul respectiv”.
- **Pct. 9, la art. 36** – Susținem această modificare, însă, în acest caz, este necesară majorarea plafonului de 5% prevăzut la art. 36. alin. (1) pentru că încorporează deja și organizațiile sindicale și patronale. Se propune majorarea plafonului cel puțin până la 6%.
- **Pct. 11, la art. 54¹, alin (3)²** – Administrarea acestei norme ar putea fi problematică, propunerea ar fi limitarea la deținerea cotei de participare la doar o singură companie în regim fiscal pentru IMM-uri, cu limitarea numărului de asociați la 2 sau 3 dar cu condiția implementării cu anul următor anului, în care se înregistrează această situație. De asemenea, se propune completarea cu fraza: „În cazul deținerii cotei de participare de către unul dintre acționari în trei sau mai multe companii, toate companiile pot alege aplicarea regimului standard de impozitare”.
- **Pct. 15, la art. 83, alin. (8)** – Ținând cont de posibilitatea prelungirii termenului de prezentare a Declarației depuse de persoanele fizice, considerăm necesar de a racorda și cu posibilitatea de direcționare a 2% din impozitul calculat și achitat către asociații prevăzute de Lege.
- **Pct. 18, la art. 90¹** – Se susține această modificare, însă, ar fi corect ca veniturile în suma scontului (diferența din prețul nominal al bonurilor de trezorerie și prețul de cumpărare) din procurarea bonurilor de trezorerie să fie tratate ca dobânzi, ca rezultat propunem următoare redacție a alin. 7) art. 12 al Codului Fiscal:
„7) Dobîndă, venit sub formă de dobîndă – orice venit obținut din creanțe de orice fel (indiferent de modul întocmirii), inclusiv veniturile de pe depunerile bănești, veniturile obținute în baza unui contract de leasing financiar, veniturile obținute de la valori mobiliare de stat, inclusiv sconturi, primele și premiile legate de asemenea valori primite la răscumpărarea și/sau la preschimbarea.
Adițional, redacția nouă a lit. c) alin. (4) al art. 90 din pct. 17 al proiectului contravine redacției noi al alineatului (3⁸), ca rezultat se propune următoarea redacție:
”3⁸) Ministerul finanțelor, dealeri primari în sensul legii 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat rețin un impozit în mărime de 6% din veniturile sub formă de dobânzi de la valorile mobiliare de stat obținute de către persoanele fizice.”
- **Pct. 23, la art. 103, alin. (1), pct. 24** – Se propune menținerea regimului actual de impozitare. Parcul auto din Republica Moldova este unul învechit, astfel, aspectul privind normele de particule emise depășesc normele

ecologice și de protecție a mediului. Propunerea dată urmează a fi evaluată suplimentar, inclusiv din perspectiva schimbării comportamentului cumpărătorului (leasing financiar vs leasing operațional). Acciza colectată în prezent este un „venit net la buget” iar în cazul aplicării TVA, agenții economici care o vor achita, vor avea dreptul de a lua în cont plățile făcute și în consecință Bugetul va avea doar de pierdut. Sub alt aspect, modificările propuse creează premise pentru migrarea afacerilor din domeniul automobilistic dintr-o zonă de transparență maximă, spre zona „tenebră”.

- **Pct. 38**, la art. 161, alin. 8 – Se propune menținerea perioadei de 60 zile. Această perioadă extinsă de timp este argumentată de timpul necesar pentru aprobarea contractelor de locațiune și înregistrarea acestora, inclusiv a contractelor de locațiune a imobilelor proprietate a statului.
- **Pct. 59**, la art. 253 – Se propune ca nivelul amenzilor prevăzute la alin. (6) și alin. (7) din articol să fie similar sumelor amenzilor maxime prevăzute la art. 260, alin. (1).
- **Pct. 68**, la art. 288 – Se propune completarea cu o noțiune nouă: (7¹) „Operatorul publicității exterioare – persoană, activitatea căreia constă în prestarea serviciilor de amplasare și promovare a publicității pe dispozitivele publicitare proprii către alți agenți economici – furnizori de publicitate”.
- **Pct. 69**, la art. 290, lit. c) – Se propune următoarea completare: c) „taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei) – persoanele juridice sau persoanele fizice înregistrate în calitate de întreprinzător care plasează și/sau difuzează informații publicitare (cu excepția publicității exterioare pentru autopromovare) prin intermediul mijloacelor cinematografice, rețelelor telefonice, telegrafice, telex, altor mijloace (cu excepția TV, internetului, radioului, presei periodice, tipăriturilor)”. Tot aici, propunem completarea lit. q) cu următoarea sintagmă: q) „taxa pentru dispozitivele publicitare – persoanele fizice înregistrate în calitate de întreprinzător și persoanele juridice, care dețin în posesie/folosință sau sînt proprietari ai dispozitivelor publicitare pentru promovarea produselor și serviciilor proprii, inclusiv și mărcii comerciale”.
- **Pct. 70**, la art. 291, alin. (1), lit. c) – Se propune completarea lit. c) în următoarea redacție: c) „la taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei) – serviciile de plasare și/sau difuzare a anunțurilor publicitare prin intermediul serviciilor cinematografice, video, prin rețelele telefonice, telegrafice, telex, prin dispozitivele operatorului publicității exterioare, prin alte mijloace (cu excepția TV, internetului, radioului, presei periodice, tipăriturilor);”.
- **Pct. 71**, la art. 295, lit. e) – Se susține propunerea înaintată și tot aici se propune completarea articolului cu lit. k) în următoarea redacție: k) „taxei pentru dispozitivele publicitare – persoanele juridice, care dețin în posesie/folosință sau sunt proprietari ai dispozitivelor publicitare, producători și difuzorii de publicitate socială, pentru perioada afișării publicității sociale, mesajului de interes public”.

De asemenea, se propune completarea art. 295 cu un pct. nou „lit. l” cu următorul conținut: „taxa pentru dispozitivele publicitare” - nu se aplică instituțiilor publice, cu excepția cazurilor când acestea fac reclamă unor activități economice. Nu se datorează taxa pentru afișele, panourile sau alte mijloace de reclamă și publicitate amplasate în interiorul clădirilor. Nu se aplică pentru panourile de identificare a instalațiilor energetice, marcaje de avertizare sau marcaje de circulație, precum și alte informații de utilitate publică și educaționale. Nu se datorează taxa pentru afișajul efectuat pe mijloacele de transport care nu sunt destinate, prin construcția lor, realizării de reclamă și publicitate. Nu se aplică taxa pentru afișele, panourile ce conțin informația ce se impune obligatoriu prin alte acte normative.”.

Au fost operate modificări în Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate care a modificat noțiunea de dispozitiv publicitar atribuind un sens exagerat de extins, fiind limitat doar la suprafața 1m², ceea ce în final cataloga orice dispozitiv publicitar/afiș, panou ce depășește 1m² ca publicitate, inclusiv afișele prevăzute obligatoriu prin Lege (ex: denumirea întreprinderii, panourile valutare, panourile cu prețurile la carburanți, etc).

- **Pct. 72**, Anexa la titlul VII, lit. c) – Se propune următoarea completare: c) „Taxă de plasare (amplasare) a publicității (reclamei) - Venitul din vânzări ale serviciilor de plasare și/sau difuzare a anunțurilor publicitare prin intermediul serviciilor cinematografice, video, prin rețelele telefonice, telegrafice, telex, prin alte mijloace (cu

excepția TV, internetului, radioului, presei periodice, tipăriturilor), cu excepția amplasării publicității exterioare pentru autopromovare". Tot aici, propunem completarea lit. q): q) Taxă pentru dispozitivele publicitare – „Suprafața feței (fețelor) dispozitivului publicitar pentru promovarea produselor și serviciilor proprii, inclusiv și mărcii comerciale".

2. La art. XI (Legea nr.278/2007 privind controlul tutunului)

- **Pct.2**, la art. 24, alin. (1¹), (1²) și (1³) – Considerăm cerința de aplicare a timbrelor de acciz eliberate în anul în care sunt fabricate produsele ca fiind una inoportună, reieșind din următoarele argumente. Ținând cont de practica existentă, de la plasarea comenzii de timbre și până la punerea la dispoziția producătorului a timbrelor sunt necesare circa 2 luni, reieșind din pașii care necesită a fi parcurși (plasarea comenzii, executarea comenzii de către CTIF, obținerea autorizației pentru export temporar a timbrelor, livrarea fizică a timbrelor). Astfel, în mod practic, la începutul fiecărui an, producătorii de produse din tutun vor fi în imposibilitate de a fabrica mărfuri pentru piața din Republica Moldova, dat fiind faptul că timbrele care vor fi solicitate în ianuarie vor fi disponibile pentru aplicare în fabrici abia în luna martie și respectiv mărfurile vor putea fi livrate către luna aprilie, ceea ce ar putea crea un deficit de produse pe piață, distorsiona logistica companiilor din industria tutunului, genera costuri administrative exorbitante pentru companiile care vor fi puse în situația de a crea stocuri foarte mari. În această situație și bugetul de stat va avea de suferit, or importurile în primul trimestru al anului vor fi blocate și respectiv nu vor fi încasări la buget din acciză.

Totodată, riscurile enumerate mai sus, în ceea ce ține de blocarea importurilor, sunt accentuate și mai mult de lipsa unor posibilități tehnice de a elibera timbre de acciz marcate cu data unui trimestru ulterior (confirmat în cadrul discuțiilor cu reprezentanții CTIF-ului), precum și de formularea propusă care stabilește că timbrele urmează a fi eliberate în anul fabricării produselor. Chiar dacă ar fi prevăzută o asemenea posibilitate, aceasta nu ar face decât să reducă neesențial termenul de livrare a mărfurilor, dat fiind faptul că fabricarea produselor nu poate fi efectuată din timp, dar numai în cursul anului de gestiune.

Mai mult ca atât, implementarea unui astfel de mecanism începând cu 1 ianuarie 2024 va crea și pierderi companiilor care au plasat comenzi pentru a acoperi necesitatea cu timbre de acciz inclusiv pentru începutul anului 2024.

Suplimentar, considerăm că restricția privind plasarea produselor din tutun pe piață mai târziu de 24 luni de la data producerii este una abuzivă și neargumentată atât timp cât aceste produse au termen de valabilitate nelimitat. De asemenea, această restricție este și una inechitabilă, având în vedere că acciza pentru produsele care nu vor putea fi plasate pe piață nu va putea fi restituită. Această obiecție este valabilă și pentru Art. II pct. 28 din proiectul Legii politicii fiscale, unde se propune completarea art. 123 din Codul Fiscal nr.1163/1997 cu aliniatul (5²).

De asemenea, este de remarcat și faptul că deși în Nota informativă modificarea se argumentează prin racordarea la Directiva 2014/40/UE, în textul Directivei menționate nu se regăsesc asemenea cerințe. Respectiv, nici scopul urmărit de către stat prin această modificare nu este unul clar.

În contextul celor expuse, modificarea propusă urmează a fi reconsiderată prin prisma celor menționate mai sus.

PROPUNERI SUPLIMENTARE, INCLUSIV DIN RÂNDUL CELOR CE NU AU FOST ACCEPTATE ÎN PROIECTUL DE LEGE

- Se propune completarea **Art. 10, alin. (9) din Legea 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi**, cu următorul conținut: „Limitarea sumei prevăzute la articolul 6 nu se aplică pentru depunerea de numerar în conturile deschise la bănci, **organizații de creditare nebanară**, asociații de economii și împrumut sau la prestatorii de servicii de plată care sunt autorizați de autoritatea competentă, inclusiv prin automatele de încasări în numerar".

Modificarea propusă oferă posibilitatea alocării resurselor financiare în zonele unde clienții în cele mai multe cazuri nu efectuează tranzacții prin virament, iar organizațiile de creditare nebanară la rândul lor, nu pot încasa mijloace bănești în numerar, în cazul în care clienții optează pentru această modalitate de plată, fiind puși în situația de a refuza plata clientului, ceea ce nemijlocit creează bariere sintetice în accesul de finanțare a populației.

- Se propune modificarea **Art. 7, alin. (2) a Legii nr. 166 din 21.09.2017 cu privire la tichetele de masă** în următoarea redacție: *„(2) Valoarea nominală deductibilă a tichetelor de masă acordate de către angajator salariaților, potrivit prezentei legi, reprezintă un venit din care nu se calculează prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, impozit pe venit din salariu, precum și contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii.”*. Diminuarea poverii fiscale a întreprinderilor prin excluderea impunerii cu contribuții de asigurări sociale de stat a unui beneficiu acordat salariaților anume pentru evitarea riscului social de boală, diminuarea fluctuației de personal, menținerea unei forțe de muncă stabile, performante și sănătoase la locurile de muncă din Republica Moldova. De asemenea, se propune completarea art. 3, alin. (1) cu propoziția: *„În cazul refuzului salariatului de a primi tichete de masă, valoarea neacordată a acestora nu constituie și nu se acordă ca și salariu”*. Redacția actuală a Legii nu prevede cum trebuie să acționeze angajatorul dacă salariatul refuză să primească tichete de masă, deși prevede că salariatul nu poate fi obligat să primească tichete de masă. Astfel, în situația în care câțiva salariați din unitate refuză să primească tichete de masă și solicită majorarea salariului cu această sumă, angajatorul nu poate să majoreze salariul doar la câțiva salariați pentru că tichetul de masă este prevăzut ca și alocație pentru hrană.

Tot aici, se propune modificare **pct. 39 din Anexa 3 a Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale** în următoarea redacție: *„(39) cheltuielile suportate de către angajator pentru acordarea tichetelor de masă în mărimea prevăzută la art. 4 alin.(1) din Legea nr. 166/2017 cu privire la tichetele de masă;”*. Această normă se propune pentru excluderea impozitării cu contribuții sociale la utilizarea tichetelor de masă. Norma dată împreună cu limitarea la salariu minim va duce la micșorarea fenomenului achitărilor salariilor în plic.

Studiul efectuat la comanda AmCham a confirmat faptul că utilizarea tichetelor de masă a favorizat creșterea veniturilor bugetului public național din TVA, reieșind din considerentul că utilizarea tichetelor de masă se face numai în cadrul rețelei de comercianți – plătitori de TVA – ca rezultat un leu cheltuit cu utilizarea tichetului de masă aduce cel puțin 23 bani din care TVA reprezintă 14,65% și diferența reprezintă taxele și impozite salariale.

Estimările declarate de către autorități cu privire la colectările adiționale în bugetul de stat din contul anulării facilităților fiscale pentru tichetele de masă se bazează pe raționamentul că angajatorii vor continua să ofere tichetele de masă, asumându-și costurile adiacente impozitării, sau vor prefera să majoreze salariile în cuantumul corespunzător valorii tichetelor de masă acordate anterior.

În contextul studiilor realizate, s-a constatat cu certitudine că așteptările Guvernului privind majorarea încasărilor la Bugetul asigurărilor sociale de stat sunt nefondate, or impozitarea tichetelor de masă nu va genera creșterea încasărilor la buget. Studiile date totodată au confirmat că anume tichetele de masă au fost primul și unicul instrument pe parcursul anilor 2018-2019 implementat de stat care a dus la combaterea fenomenului „piețelor centrale” cu utilizarea la scară largă a deținătorilor de patente în comerț. În orașe și centre raionale foarte des implementarea tichetelor de masă de către angajator a creat condiția când salariați au început să viziteze rețelele de magazine.

Mai mult, în condițiile în care există opțiunea de a beneficia de alocațiile de hrană (alternativa tichetelor de masă) care și în continuare vor fi scutite de taxe atât la angajatori cât și la salariați, indubitabil marea

parte a angajatorilor, în special cei mari și medii, care dispun de cantine sau posibilități de a contracta firme de catering, vor prefera să revină sau să beneficieze de această opțiune; pe când micii angajatori cu siguranță vor renunța la acest beneficiu din motiv simplu - lipsa de buget.

Mai mult, în contextul pandemiei, tichetele de masă au constituit un suport important pentru persoanele aflate în dificultate financiară în virtutea stagnării activității economice.

- **Provizioane în asigurări.** În propunerile înaintate, am atras atenția și asupra necesității provizionării activității de asigurări, similar celor ce se realizează în alte componente a industriei financiare. Companiile de asigurări în cadrul activității sale profesionale pe o piață reglementată înregistrează o serie de creanțe specifice, precum: creanțe referitoare la primele neîncasate de la asigurați; creanțe referitoare la primele neîncasate de la intermediari; creanțe referitoare la reasigurări; creanțe referitoare la regresele înaintate; creanțe referitoare la plasamente prin intermediul împrumuturilor acordate. Coroborând prevederile art. 6 (Definiții) Legea privind piața de capital nr. 171 din 11.07.2012 și art. 5 (Modul de ținere a contabilității și de aplicare a standardelor de contabilitate) alin. (4) Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017, societățile de asigurări țin contabilitatea în partidă dublă și întocmesc situații financiare conform IFRS. Astfel, societățile de asigurări aplică, inter alia, Standardul Internațional de Raportare Financiară 9 „Instrumente financiare” (în continuare IFRS 9), respectiv Standardul Internațional de Contabilitate 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare”, în baza Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 44 din 01.04.2013 privind acceptarea și publicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară. Conform Notei Informative a IFRS 9, deținut de IFRS Foundation^[1], deprecierea activelor financiare se recunoaște de îndată ce un instrument financiar este inițiat sau cumpărat, pierderile de credit anticipate pe 12 luni sunt recunoscute în contul de profit și pierdere, respectiv se provizionează. În documentul de analiză „Reserves, Provisions and Liabilities”^[2] dezvoltat în cadrul grupului de lucru al Comisiei Uniunii Europene privind elaborarea directivei cu referire la o bază fiscală consolidată comună a societăților, se menționează că în majoritatea, dacă nu toate statele membre, există reguli care să permită o deducere fiscală pentru provizioanele constituite drept rezultat al creanțelor derivate din comercializarea bunurilor/serviciilor cu plata în rate. Dincolo de acest principiu general, există multe modalități de punere în aplicare a acestei politici. De exemplu, provizionul poate fi dedus numai dacă au fost inițiate acțiuni legale împotriva debitorului; sau, doar provizioanele constituite pentru creanțe îndoielnice; sau provizioane în limita unui quantum procentual din valoarea totală a creanțelor; sau plafonul de deductibilitate al provizioanelor se calculează drept quantum procentual reieșind din experiența anterioară a contribuabilului sau pe baza mediei din industrie. Conform „Worldwide Tax Summaries 2017/18”^[3], PwC Europa, în țări precum Austria, Germania, Italia, Liechtenstein, Luxembourg, Norvegia, Olanda, Regatul Unit, Slovenia au fost identificate dispoziții ce oferă dreptul companiilor de deducere a provizioanelor pentru deprecierea creanțelor în limita unui quantum procentual din valoarea totală a creanțelor/vânzărilor. Astfel, propunem uniformizarea abordărilor în ceea ce ține de provizioanele din domeniul financiar și optarea fie pentru deducerea provizioanelor în baza modului stabilit instituțiilor financiare (în baza IFRS), fie organizațiilor de microfinanțare și/sau persoanelor care practică activitatea de leasing financiar (provizioanelor destinate acoperirii eventualelor pierderi ce țin de nerestituirea împrumuturilor și neachitarea dobânzilor aferente, care se determină conform regulamentelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare, iar provizioanelor destinate acoperirii creanțelor ce țin de nerecuperarea ratelor și neachitarea dobânzilor de leasing în mărime de până la 5% din soldul mediu anual al creanțelor aferente contractelor de leasing, dacă aceste creanțe sunt datorate de o persoană care nu este afiliată

^[1] <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/>

^[2] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/cctbwp6reservesfinal_en.pdf; 2005

^[3] <https://www.pwc.com/gx/en/tax/corporate-tax/worldwide-tax-summaries/pwc-worldwide-tax-summaries-corporate-taxes-2017-18-europe.pdf>

contribuabilului. Anterior, prin scrisoarea AmCham Nr. 61 din 28 aprilie 2021, comunitatea a atras atenție la existența problemei date pentru piața serviciilor de asigurare.

- **Cheltuieli (campanii) promoționale.** În contextul politicii existente și a planului de acțiuni „Moldova fără numerar” al Guvernului Republicii Moldova privind diminuarea circuitului de numerar în economia națională și a promovării decontărilor prin virament, mediul de afaceri de rând cu sistemul bancar sunt cei mai buni promotori ai decontărilor fără numerar. Rezonând cu planul de acțiuni al Guvernului, mediul de afaceri lansează numeroase campanii promoționale, menite să promoveze cardurile bancare și achitățile prin intermediul acestora. În acest context, noțiunea de „Campanie Promoțională” stabilită la articolul 5 din Codul fiscal nu mai satisface acele programe elaborate de către mediul de afaceri în vederea promovării vânzărilor și achităților fără numerar. Suplimentar, noțiunea actuală cuprinde și componenta de jocuri de noroc și loterii, care în Codul Fiscal au un regim separat de impozitare și suplimentar acestea nu întrunesc scopul promovării vânzărilor. În acest context, a fost analizată experiența României, care o considerăm una oportună și corectă și am constatat, că campaniile promoționale nu sunt limitate în timp și reprezintă acțiuni de promovarea produselor/serviciilor ca urmare a practicilor comerciale implementate de contribuabil. În această ordine de idei, propunem să fie modificată noțiunea de campanie promoțională, după cum urmează:

„Campanie promoțională - modalitate de promovare a vânzărilor prin organizarea de concursuri cu scopul promovării vânzărilor, anunțate public, cu acordarea de cadouri, premii, cashback, bonusuri sau alte câștiguri ca urmare a practicilor comerciale implementate de contribuabil”.

Tot aici, este necesară clarificarea noțiunii de cashback - distanță, reducerea de preț acordată cumpărătorului de către vânzător în cadrul programului de loialitate sau campanie promoțională.

- **Programul de fidelizare a angajaților, denumit generic „Stock option/inciative plan” (în continuare „SOP”) ca un nou concept în legislația națională.** Lipsa forței de muncă, mai ales a experților pe domenii înguste de pe piața muncii dar și atragerea și menținerea oamenilor cheie, pun o presiune în creștere pe bugetele companiilor. Mai ales în cazul activității antreprenoriale, care, în ultimii trei ani, au avut de înfruntat mai multe tipuri de crize, ce s-au reflectat în toate rezultatele economice. O soluție la care au apelat mai multe state a fost „planul de stimulente pe termen lung”, așa-numitul „Stock Option Plan” (în continuare „SOP”, termen utilizat la nivel internațional), prin care asociatul/acționarul majoritar permite salariatului să beneficieze și el de dezvoltarea și creșterea companiei prin incorporarea acestora la nivelul conducerii. SOP este potrivit oricărui tip de companii – și celor mari, listate sau nelistate, dar și celor aflate la început de cale. Cu alte cuvinte, prin SOP, angajatul devine co-interesat, acesta beneficiind și el de dezvoltarea și creșterea valorii companiei, rezultatul final fiind o aliniere a intereselor întreprinderii cu cele ale angajatului. Pot participa fie angajații cei mai importanți pentru creșterea companiei sau top managementul, fie toți salariații, iar schemele de remunerare în instrumente financiare recompensează angajatul pentru o performanță trecută, dar vizează una viitoare, pe termen lung.

Alinierea prevederilor legislației naționale la realitatea economică actuală precum și practica internațională existentă, prin care se acordă beneficii în acțiuni salariaților săi, este necesară pentru atragerea, menținerea și motivarea acestora de a se implica în dezvoltarea entității (propunerea desfășurată se regăsește în Anexa 1).

- Se propune completarea art. 15, lit. a) Cod fiscal în următoarea redacție: „a) pentru persoane fizice, întreprinzători individuali și persoanele care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției și în domeniul sănătății – în mărime de 12% din venitul anual impozabil, cu excepția venitului din investiții și financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova care se impozitează la cota de 6%”. Întrucât cu multe state nu sunt încheiate tratate bilaterale privind evitarea dublei impuneri se constată multe cazuri de impozitare în ambele state. Chiar și în cazul existenței Convenției de evitare a dublei impuneri, din cauza procedurii anevoioase și neconcordanța între perioadele fiscale și termenele de raportare diferite, se creează confuzii în acceptarea actelor ce permit trecerea în cont a impozitelor achitate în străinătate. Alt

argument ar fi principiul nediscriminării, dacă persoana fizică rezidentă ar obține dividende din investiții în Republica Moldova, ar achita impozit pe dividende în mărime de 6% (reținere finală) iar în cazul persoanei fizice care ar obține dividende din venit de investiții în afara Republicii Moldova, ar avea obligații fiscale în mărime de 12%. Considerăm că această modificare va impulsiona conformarea benevolă și declararea mijloacelor bănești a persoanelor fizice care obțin venituri din dividende din investiții în afara Republicii Moldova, crescând respectiv și încasările la buget.

- Se propune completarea art. 103, alin. (2) cu lit. b1): b1) „*Prin derogarea la litera b) mărfurile autohtone anterior exportate cu utilizarea serviciilor poștale și reintroduse în termen de 9 luni de la data exportului, în aceeași stare. Dacă la realizarea exportului, suma T.V.A. pentru marfa respectivă a fost restituită, contribuabil este obligat să calculeze și să declare suma T.V.A. pentru luna în care a avut loc reintroducerea mărfii*”.

În condițiile de pandemie globală și criză regională de securitate, s-a modificat mult comportamentul consumatorului care a dat preferință comerțului online, a avut loc o limitare a pieței interne și a cererii pentru mărfurile producătorilor locali, precum și au fost puternic afectate lanțurile de aprovizionare în mai multe domenii tradiționale ale economiei noastre orientate spre export. În aceste condiții, companiile locale din mai multe domenii depun efort sporit în promovarea brandurilor proprii pe plan internațional, fidelizarea clienților de peste hotare prin servicii de livrare rapidă, cât și opțiunea de retur, precum este prevăzut de dreptul european a consumatorului. Totuși, legislația internă nu este pe deplin adaptată și tratează cu consecințele de rigoare, returul mărfii ca import, fără o simplificare a procedurilor vamale și aplicarea TVA.

- La art. 264, alin. (2) se propune modificarea sintagmei „*conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale ori nu a fost prezentată*” cu sintagma „*reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale*”.

În contextul art. 16 alin. (3) și art. 60 alin. (1) lit b) din Codul penal al Republicii Moldova, evaziunea fiscală (stabilită la art. 244 din Codul penal) este clasificată drept infracțiune mai puțin gravă, cu termenul de prescripție de 5 ani.

Concomitent, legislația fiscală (art. 264 alin. (1) din Codul fiscal) stabilește un termen de prescripție de 4 ani, însă potrivit alin. (2) al art. 264 din Codul fiscal, acest termen poate fi omis, în 3 situații:

- darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare;
- darea de seamă fiscală reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale;
- darea de seamă fiscală nu a fost prezentată.

Considerăm că termenul de prescripție al încălcării legislației fiscale nu poate fi mai mare decât cel al comiterii infracțiunilor (evaziunea fiscală), în plus omiterea termenului de prescripție în cadrul controalelor fiscale poate fi interpretată ca un abuz al Serviciului fiscal (prin prelungirea nelimitată în timp a perioadei de control). Astfel, în temeiul celor menționate, este necesară ajustarea prevederilor Codului fiscal la normele Codului penal, astfel termenul de prescripție pentru încălcările fiscale să fie de 4 ani cum stabilește art. 264 alin. (1) din Codul fiscal, termenul de control fiind prelungit doar în cazul infracțiunilor.

- În partea ce ține de prevederile noului Cod vamal nr. 95/2021, propunem următoarele:
 - Completarea art. 118, alin. (5) cu următorul text: „În cazul în care la apariția datoriei vamale în rezultatul unui control ulterior se va stabili că informațiile din actele anexate la declarația vamală pe baza căroră s-a efectuat importul au fost exacte și complete, iar Serviciul Vamal în scopul verificării corectitudinii datelor conținute în declarația vamală acceptată a întreprins acțiuni prevăzute de art. 181, nu va fi percepută majorarea de întârziere (penalitate)”;
 - Modificarea art. 352, alin. (8) prin substituirea termenului de „10 zile” cu termenul „30 zile”;
 - Modificarea art. 378, alin. (2) prin substituirea termenului de „3 ani” cu termenul „1 an”;

- Completarea art. 384 cu un nou alineat (4) în următoarea redacție: „În cazul constatării contravenției prevăzute la alin. 2, în rezultatul controlului ulterior al declarațiilor vamale la care Serviciul Vamal în scopul verificării corectitudinii datelor conținute în declarația vamală acceptată a întreprins acțiuni prevăzute de art. 181, se aplică sancțiuni sub formă de amendă în mărime de 4% din suma diminuată a drepturilor de import”;
- Modificarea art. 389, prin substituirea cuvântului „necesare” cu „obligatorii”;
- Abrogarea art. 396;
- Abrogarea art. 399.

De asemenea, insistăm asupra propunerilor anterior înaintate prin scrisoarea de poziție ce ține de propunerile de politică fiscală și vamală pentru 2024, printre care:

- ✓ **Elaborarea și includerea prevederilor aferente comerțului electronic, inițiativelor de stimulare a investițiilor, a economiei verzi și a creșterii economice per ansamblu;**
- ✓ **Elaborarea cadrului normativ aferent prețurilor de transfer;**
- ✓ **Revederea taxei vamale pentru concentratele exotice importate pentru a asigura competitivitatea producătorului autohton de sucuri (Legea nr. 172/2014 cu privire la Nomenclatura Combinată a mărfurilor a Republicii Moldova, cap. 24).**
- ✓ **Revederea amenzilor disproporționate pentru nerespectarea de către titular a regimului vamal suspensiv;**
- ✓ **Extinderea implementării Directivei 2011/64 până în 2030, ceea ce va permite creșteri graduale și echilibrate ale accizelor, va exclude amplificarea comerțului ilegal cu produse din tutun în Republica Moldova și va asigura venituri la bugetul de stat stabile și durabile. Mai multe detalii se prezintă în scrisoarea de poziție.**

Vă rog să îl considerați pe Mihai Burunciuc, Policy Manager, în calitate de persoană de contact din partea AmCham Moldova (mihaiburunciuc@amcham.md) pentru ulterioara interacțiune la acest subiect.

Cu această ocazie, AmCham Moldova apreciază deschiderea Ministerului Finanțelor, exprimându-ne disponibilitatea pentru detalieria comentariilor și propunerilor adresate.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”

Anexa 1

Programul de fidelizare a angajaților, denumit generic „Stock option/inciative plan” (în continuare „SOP”) ca un nou concept în legislația națională.

Companiile multinaționale cu sediul în Republica Moldova evită să implementeze programe de fidelizare a angajaților de tip SOP din motivul lipsei unui cadru legal la nivel național care să reglementeze aspectul juridic, inclusiv și regimul fiscal a acestui tip de fidelizare. În forma actuală a legislației fiscale, entitățile pledează ca angajații să participe la programe de fidelizare inițiate de societate-mamă nerezidentă decât să fie inițiate de către întreprinderile rezidente. Motivul fiind: incertitudinea aplicării mecanismului de impozitare din partea Autorităților fiscale locale în cadrul unui eventual control fapt ce generează riscuri fiscale majore (exemplu confirmat în practica fiscală a României până la implementarea prevederilor aferente SOP).

Luând în considerare experiența vastă de implementare a Directivelor Europene în politica fiscală a României, inclusiv aspectele ce reglementează programul de tip SOP, începând cu anul 2016, constatăm că ANAF, nu a abrogat inițiativă legislativă dar a considerat-o funcțională și binevenită în mediul de afaceri majorând indirect impozitele și taxele la bugetul de stat, doar prin eliminarea limitărilor și constrângerilor legislative.

Ce presupune de fapt Programa SOP?

- Programul poate fi inițiat: de orice persoană juridică (totuși din practică se aplică mai mult de contribuabilii mari și start-upuri);
- Beneficiari ai programului sunt: angajații, administratorii, directorii persoanei juridice sau ai persoanelor juridice interdependente.;
- Condițiile de îndeplinire fiind: perioada programului care trebuie să cuprindă o perioadă de minim 1 an între momentul acordării dreptului și momentul exercitării acestora;
- Recompensa programului: pot primi la momentul exercitării opțiunii titluri de participare, în mod gratuit sau la preț preferențial;

Relevăm că SOP este o necesitate pentru Republica Moldova și în acest context este necesar să fie revăzute prevederile mai multor acte normative, aliniate la practica internațională pentru a fi funcționale și anume:

- Legea cu privire la societățile pe acțiuni nr.1134/1997;
- Legea privind societățile pe acțiuni nr.135 /2007;
- Legea cu privire la piața de capital nr.171/2012;
- Codul fiscal și alte acte normative aferente.

În cazul în care societatea este listată la bursă, trebuie luate în calcul prevederile legislației pieței de capital. De asemenea, societățile listate sunt obligate conform Directivei UE nr. 2017/828 în ceea ce privește încurajarea implicării pe termen lung a acționarilor (SRD II). Aceste prevederi au fost transpuse în august 2020 în România – să elaboreze o politică de remunerare în ceea ce privește conducătorii, care poate include remunerare prin intermediul acestor planuri.

Propuneri de modificare a legislației fiscale

SOP este un instrument foarte important pentru mediul de afaceri în situația de criză a forței de muncă, consecințele pandemiei, crizei energetice, inflație, războiul din statul vecin care a generat un flux intens de emigrare.

Regimul fiscal clar definit, va crea o bună oportunitate pentru angajatori (investitori străini):

- pentru a atrage și menține angajații calificați fără pierderi fiscale nefondate;
- recunoașterea și evaluarea contribuției angajaților;
- creșterea productivității entității și impozitarea veniturilor acestora;
- dezvoltarea pieței de capital prin familiarizarea cu regulile de joc a persoanelor fizice și implicarea directă și indirectă a acestora.

Din punct de vedere fiscal, acest tip de venit se cataloghează ca și venit din investiții și nu este tratat ca și un venit de natură salarială. Deci, implicațiile fiscale apar doar în urma obținerii venitului din dividende (6% impozit pe venit) în mărimea titlurilor de participare sau în situația vânzării/ altui mod de înstrăinare a titlurilor de participare de către beneficiar ca un activ de capital.

Reglementările fiscale propuse vin să elimine orice interpretare de a aplica abuziv alt mecanism de impozitare, mai ales în momentul de acceptare a ofertei sau în momentul de exercitare, când de facto persistă incertitudinea că angajatul va valorifica beneficiul peste 1 an de zile, nefiind respectat principiul de casă/ de încasare a venitului cu persoana fizică.

Astfel, constatăm o necesitate stringentă de a fi completat Codul Fiscal al Republicii Moldova luând ca bază experiența României:

Nr.	Tip (incluere /abrogare /modificare/ completare)	Propunere	Argumentarea completării /modificării
Art.5	incluere	[x] „ <i>stock option (inciantive) plan</i> ” - un program inițiat în cadrul unei persoane juridice prin care se acordă angajaților, administratorilor și/sau directorilor acesteia sau ai persoanelor juridice interdependente, dreptul de a achiziționa la un preț preferențial sau de a primi cu titlu gratuit un număr determinat de titluri de participare, definite potrivit pct. X, emise de entitatea respectivă. Pentru calificarea unui program ca fiind „ <i>stock option plan</i> ”, programul respectiv trebuie să cuprindă o perioadă minimă de un an între <u>momentul acordării dreptului și momentul exercitării acestuia</u>	Propunem noțiunea în textul original „ <i>stock option (inciantive) plan</i> ” utilizat pe larg la nivel internațional, inclusiv România fiind păstrată esența planului, și să nu distorsioneze prin interpretări înțelegerea mecanismului de funcționare, obiectivele, etc. mai ales de către investitorii străini. <i>Perioada Programului - minim 1 an – angajatorii prin promisiunile legale oferite angajaților, dar care pot fi valorificate după o perioadă de minim 1 an de zile, urmăresc păstrarea forței de muncă (în special angajații cheie) pentru o perioadă mai îndelungată, de implicarea mai activă a angajatului și majorarea contribuției la dezvoltarea entității.</i>

		<u>(achiziționării titlurilor de participare);</u>	
Art.5	includere	[x]) "titlu de participare - orice acțiune sau altă parte socială într-o societate în nume colectiv, societate în comandită simplă, societate pe acțiuni, societate în comandită pe acțiuni, societate cu răspundere limitată sau într-o altă persoană juridică ori deținerile la un fond de investiții;"	Este necesar să fie definită noțiunea de „titlu de participare”. Codul Fiscal actual nu definește decât acționar și asociat unde se utilizează termenii de „acțiune și asociat”.
Art.20	includere	[x]) "avantajele sub forma dreptului la „stock options plan”, la momentul acordării și la momentul exercitării acestora”;	Luând în considerare că participarea în Programul „Stock Option Plan”, nu generează automat beneficii care pot fi valorificate de către angajați, din considerentul că aceste programe presupun condiții multiple: de a rămâne angajat, de creșterea valorii acțiunilor pe piață etc., în caz contrar dacă nu se respectă, angajatul în final nu beneficiază de nimic. Astfel, pentru a evita interpretări precum că la acordare dreptului de a participa în program reprezintă avantaj salarial, necesită de a fi menționat că este imposibil doar ca activ de capital la vânzarea instrumentului financiar obținut.
Art.39 alin.(1) lit.a)	completare	Modificarea art.39 (1) Active de capital reprezintă: a. <i>Titluri de capital sau titluri de participare: acțiuni și alte valori mobiliare similare acțiunilor, precum și orice alt tip de valori mobiliare, care pot fi convertite în acțiuni sau care oferă dreptul de a cumpăra acțiuni ale aceluiași emitent</i>	Necesitatea stringentă de a aduce mai multă claritate prevederilor, în ceea ce privește noțiunea de „active de capital” art. 39, care propunem să fie corelat cu noțiunile definite în Legea cu privire la piața de capital nr. 171/2012. Adițional, urmează a fi corelat cu art. 90 din Codul Fiscal prin modificarea lit. c) alin. (4), nu se reține prealabil impozitul din înstrăinarea valorilor mobiliare, cu textul nou „din înstrăinarea activelor de capital”. Pentru că nu toate valorile mobiliare se încadrează în definiția de active de capital precum: bonurile de trezorerie etc.

		<p>b. obligațiuni și alte tipuri de valori mobiliare de creanță, precum și orice alt tip de valori mobiliare, care pot fi convertite sau care oferă dreptul de a cumpăra obligațiuni și alte tipuri de valori mobiliare de creanță ale aceluiași emitent;</p> <p>c. terenurile;</p> <p>d. opțiuni la procurarea sau vânzarea activelor de capital;</p> <p>e. orice alte valori mobiliare negociabile care dau dreptul de a achiziționa astfel de valori mobiliare pe calea subscrierii sau schimbului.</p> <p>f. proprietatea nefolosită în activitatea de întreprinzător</p>	<p>reținerea finală se efectuează diferit conform art. 90¹, (3⁸) „Persoanele specificate la art. 90 rețin un impozit în mărime de 12% din veniturile <u>sub formă de dobânzi și/sau creștere de capital</u> determinată conform art. 40 alin.(7) de la valorile mobiliare de stat obținute de către persoanele fizice.”</p> <p>Pentru evitarea interpretărilor în ceea ce privește Programul SOP, este necesară și includerea termenului de „titlu de participare”.</p>
Art.40	includere	<p>[x]) În cazul tranzacțiilor cu titluri de participare dobândite la preț preferențial sau gratuit, în cadrul sistemului „stock options plan”, câștigul se determină ca diferență între prețul de vânzare (suma încasată/venitul obținut) a titlurilor de participare și baza valorică a acestor active.</p> <p>[x]) În cazul în care dreptul primit de a participa în programul SOP s-a finalizat direct cu decontarea în numerar, câștigul se determină ca diferență între suma încasată/venitul obținut din înstrăinarea dreptului de a primi titluri de participare și baza valorică a acestor active de capital.</p>	Este necesar de definit modul de determinare a creșterii sau pierderii de capital în scopuri fiscale
Art.42	completare	[x]) valoarea activelor reprezintă prețul de achiziție preferențial care include costurile aferente tranzacției în cadrul programului „stock option plan”. Pentru titlurile de participare	Este necesar de definit care este baza valorică a acestora.

		<i>dobândite cu titlu gratuit valoarea activelor este considerată egală cu zero.</i>	
--	--	--	--

Nr.e/70-23 din 05.06.2023

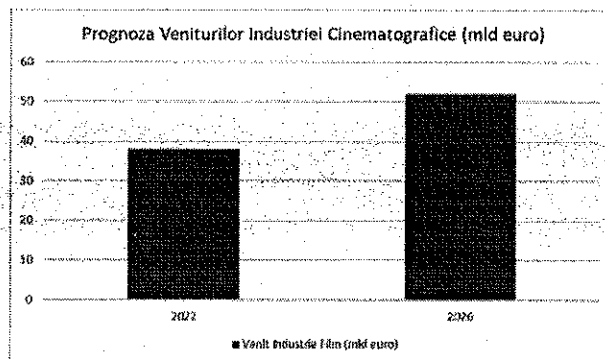
Ministerul Finanțelor

Prin prezenta, Centrul Național al Cinematografiei vă remite propunerile cu privire la modificarea actelor normative ce vizează politica fiscală și vamală pentru anul 2024.

Sprijinul public pentru cinematografie este considerat unul de ordin strategic, datorită impactului cultural, economic, social, de identitate și de imagine pentru o țară. Inclusiv datorită efectului multiplicativ pe care îl are asupra altor arte, industrii creative și sectoare, precum turismul, HORECA, asigurări, companii de logistică, zonelor urbane și rurale (prin utilizarea locațiilor), crearea directă și indirectă a locurilor de muncă (conform studiilor din industrie, 1 loc de muncă în film crează 2,5 locuri de muncă per țară).

În scopul garantării unei dezvoltări a domeniului cinematografic, guvernele din diverse țări au elaborat mecanisme de finanțare și sprijin adecvate procesului tehnologic al producției de film, care să securizeze coproducțiile internaționale, să garanteze libertatea de expresie și diversitate culturală, să dezvolte spiritul participativ al comunităților și transparența decizională.

Menționăm totodată contextul european în care această industrie cunoaște o dinamică enormă și o dezvoltare impresionantă pe parcursul ultimilor ani, producția audiovizuală fiind pe locul trei în generarea veniturilor în economia europeană.

Prin urmare, Centrul Național al Cinematografiei, ținând cont de procesul de consultări publice asupra politicii fiscale și vamale pentru anul 2024, precum și de:

1. necesitatea instituirii Fondului cinematografiei, prevăzut în planul de acțiune al Guvernului pentru anul 2023 și în Planul Național de acțiuni privind realizarea criteriilor de aderare a RM la UE,
2. contextul asumării racordării legislației la IQ-ul comunitar și a necesității implementării unor politici audiovizuale europene,
3. având în vedere necesitatea stringentă a producerii unui conținut audiovizual național, autohton, ca alternativă a conținutului audiovizual oferit de industria din Rusia, și care are un impact extrem de toxic asupra populației RM,

intervine cu următoarele propuneri pentru anul fiscal 2024:

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
DATA	05. IUN. 2023
CODUL	A-1908

Pentru Codul Fiscal:

1. Includerea unei contribuții lunare în valoare de 1 leu (un leu) la abonamentele de telefonie GSM, ceea ce presupune, de fapt, 12 lei (doisprezece lei) anual de la fiecare plătitor, aceasta fiind considerată o sumă nesemnificativă (simbolică). Potrivit datelor sondajului efectuat la comanda Centrului Național al Cinematografiei, realizat de Magenta, mai mult de 50% dintre cetățeni sunt gata să contribuie lunar cu o plată pentru producția de film autohton și dezvoltarea infrastructurii de distribuție a filmului (până la 3 lei - 10%, de la 4 la 6 lei - 8%, de la 7-10 lei - 12% și mai mult de 10 lei - 21%).

2. Diminuarea taxei TVA pentru biletele de cinema la 8% și introducerea unei taxe de 8% din vânzările acestor bilete, care să fie vărsate în Fondul cinematografiei, în vederea dezvoltării infrastructurii de film. Numărul de cinematografe în RM pe parcursul a 30 ani de independență s-a redus de la 57 la 7, iar din cele 7 activează în regim normal de facto doar 2. Astfel prin diminuarea cotei TVA statul va încuraja aceasta activitate, totodată cinematografele vor contribui la producția locală de film, distribuția și promovarea filmului european, pe de o parte, iar pe de alta parte vor putea beneficia de fonduri în cazul în care vor aplica cu proiecte de interes public.

3. Includerea unei contribuții de 20% din vânzările filmelor produse cu suportul Centrului Național al Cinematografiei.

4. Redirecționarea a 4% din veniturile realizate pe teritoriul Republicii Moldova de către platformele VoD, atât locale cât și internaționale, ținând cont de practicile reglementate la nivelul UE în cadrul programului Single Digital Market, care e inclus în PNA.

Pentru Codul Valam:

Scutirea de taxe vamale a echipamentelor profesionale de filmare și proiecție digitală. Aceste echipamente sunt extrem de scumpe, iar taxele vamale și de import demotivează agenții economici de a investi în un domeniu care nu aduce un profit imediat. Scutirea poate avea loc în baza unei evaluări a CNC a destinației echipamentului.

Cu referire la utilizatorii platformei VOD din Republica Moldova, informăm că această categorie de contribuabili nu are obligații aferente impozitului pe venit, iar în partea ce ține de sumele taxei pe valoarea adăugată achitate la buget, se prezintă informația după cum urmează:

Nr.	Denumirea	Taxa pe valoarea adăugată achitată în perioada anului 2022, mii lei
1	HBO EUROPE S.R.O	135,44
2	SHUTTERSTOCK IRELAND LTD	53,17
3	NETFLIX INTERNATIONAL B.V.	7.544,87
4	ООО ИВИ.РУ	233,01
5	VIMEO, INC.	67,58
6	SHUTTERSTOCK INC.	33,38

7	GODADDY.COM, LLC.	1.203,38
---	-------------------	----------

De către contribuabilii ce au raportat Biroului Național de Statistică genul principal de activitate 59.13 "Activități de distribuție a filmelor cinematografice, video și a programelor de televiziune", conform CAEM Rev.2, au fost achitate obligații, după cum urmează:

Nr.	Denumirea	Impozit pe venit achitat în perioada anului 2022, mii lei	Taxa pe valoarea adăugată achitată în perioada anului 2022, mii lei
1	SOCIETATEA CU RĂSPUNDERE LIMITATA "COLAJ-COLOR"	172,00	6,53
2	INTREPRINDEREA MIXTA "ANGEL AUDIOVISUAL" SOCIETATE CU RĂSPUNDERE LIMITATA	30,82	0,00
3	SOCIETATEA CU RĂSPUNDERE LIMITATA "COLAJ MEDIA"	1 750,00	8 641,65
4	SOCIETATEA CU RĂSPUNDERE LIMITATĂ "FLORCINEMA"	100,04	0,00
5	SOCIETATEA CU RĂSPUNDERE LIMITATA "INTERFILM INTERNATIONAL"	0,00	1 977,91
6	SOCIETATEA CU RĂSPUNDERE LIMITATA "SPORT MEDIA GRUP"	152,27	356,92
7	SOCIETATEA CU RĂSPUNDERE LIMITATA "STORY TOURS MEDIA"	0,49	0,00
8	SOCIETATEA CU RĂSPUNDERE LIMITATA "MEDIASAT-TV"	1,10	0,00

Prin aceste propuneri, vom obține o schimbare a paradigmei finanțării domeniului în conformitate cu standardele UE, garantând astfel sustenabilitatea finanțării și libertatea de exprimare, diminuând dependența domeniului de contextele politice și deschizând posibilitatea de extindere a produselor audiovizuale finanțate. Totodată, acestea vor permite diversificarea de produs și includerea conținutului TV în programul de finanțări, contribuind la crearea unui conținut autohton de calitate ca o alternativă la conținutul străin, predominant rus.

Menționăm că prezentele propuneri se bazează pe studii ale legislațiilor europene și pe practicile din Uniunea Europeană, care au demonstrat viabilitate și funcționalitate de-a lungul anilor.

Impactul acestor propuneri va viza:

- **Producția** - Implementarea acestor propuneri vor sprijini producția de film autohton prin finanțare stabilă și sustenabilă, stimulând astfel creșterea numărului de producții cinematografice în Republica Moldova și promovând creativitatea și inovația în domeniu.

• **Infrastructură** - Fondurile colectate prin propunerile date vor fi folosite pentru dezvoltarea infrastructurii cinematografice, inclusiv construirea și modernizarea sălilor de cinema, crearea de studiouri de producție și facilități tehnice, precum și alte investiții necesare pentru sprijinirea industriei cinematografice.

• **Distribuție** - O parte din fondurile colectate vor fi alocate dezvoltării infrastructurii de distribuție a filmului autohton, incluzând susținerea distribuției în sălile de cinema, promovarea filmelor autohtone pe platformele digitale și facilitarea accesului acestora către publicul larg.

• **Educație** - Consolidarea capacității instituționale ar contribui la dezvoltarea programelor de educație în domeniul cinematografiei, prin inițiative de formare și instruire pentru tineri și profesioniști, acordarea de burse și programe de mentorat pentru promovarea noilor talente și dezvoltarea competențelor în diverse domenii ale cinematografiei.

• **Promovare**: Fondurile alocate vor fi utilizate pentru promovarea filmelor autohtone la nivel național și internațional, prin participarea la festivaluri și evenimente cinematografice, campanii de marketing online, facilitarea distribuției internaționale a producțiilor autohtone și crearea de strategii de promovare eficiente

• **Consolidarea capacității instituționale**: Implementarea propunerilor vor consolida capacitatea instituțională a Centrului Național al Cinematografiei și altor organisme din industria cinematografică, prin îmbunătățirea structurilor administrative, creșterea expertizei profesionale și dezvoltarea de politici coerente și eficiente.

• **Salvgardarea patrimoniului audiovizual**: Crearea Fondului va crea condiții pentru salvgardarea patrimoniului audiovizual al Republicii Moldova. Aceasta ar putea include documentarea și restaurarea filmelor vechi, digitalizarea și păstrarea colecțiilor de arhivă, precum și promovarea și protejarea moștenirii culturale cinematografice a țării.

Pe plan economic, va fi posibilă facilitarea considerabilă a procesului de dezvoltare a domeniului producției de film și alte opere audiovizuale. Anume prin asigurarea eficienței și monitorizării resurselor financiare publice, alocate acestui fond, vom atrage investitori străini, interesați de oportunitățile oferite de țara noastră.

Pe plan social, beneficiile care pot fi aduse sunt sporirea diversității culturale și lingvistice, cât și dezvoltarea pieței forței de muncă prin sporirea capacității personalului calificat la producția de film și de proiecte audiovizuale, dezvoltarea coeziunii sociale și a identității naționale. Creșterea turismului datorită promovării țării în cadrul producției de film și producției audiovizuale este un alt beneficiu pe plan social al implementării mecanismului.

Valentina Iusuphodjaev
Director CNC

Digitally signed by Iusuphodjaev Valentina
Date: 2023.06.05 12:52:18 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**Asociația Băncilor
din Moldova**

**Moldovan Banks
Association**

str. Tighina 49/3, of. 44, MD-2001, mun. Chisinau, Republica Moldova,
tel/fax (+373 22) 88 80 63; tel. (+373 22) 88 82 94
E-mail: info@abm.md

nr. 02-07/121
din 08.06.2023

**Doamnei Veronica Sirețeanu
Ministra Finanțelor**

Stimată doamnă Ministră,

Asociația Băncilor din Moldova (în continuare - ABM) a examinat Proiectul Hotărîrii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală și comunică următoarele.

ABM salută și apreciază inițiativa Ministerului Finanțelor de a trasa obiective strategice pe termen lung în domeniul finanțelor publice, ceea ce asigură crearea unei viziuni certe privind politicile publice ce urmează a fi elaborate și implementate, având drept scop final o contribuție mai sporită a finanțelor publice la creșterea economică și bunăstarea cetățenilor.

După cum am comunicat și anterior, în opinia noastră, o componentă importantă în acest sens sunt investițiile publice și private ale căror sursă de finanțare sunt în special economiile populației, care prin instrumentele de atragere (acțiuni, VMS-uri, dobânzi, etc) sunt canalizate în procesele economice, inclusiv cele investiționale.

Pentru dezvoltarea acestor procese economice este necesară excluderea oricăror bariere ce ar determina o reținere a participanților în plasarea economiilor în instrumentele financiare, precum și simplificarea sistemului de impozitare.

În acest sens, ABM mulțumește pentru deschiderea manifestată și considerarea propunerii noastre privind simplificarea (unificarea) sistemului de impozitare a veniturilor investiționale

Totodată, în urma unei analize minuțioase a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală, ABM în numele comunității bancare prezintă atașat propuneri suplimentare la unele acte legislative (Codul Fiscal, Legea privind tichetele de masă și Regulamentului cu privire la modul de operare cu tichetele de masă), care vin să ajusteze la realitățile actuale sau să elimine unele prevederi depășite de timp, să simplifice modul de desfășurare a activității de întreprinzător, precum și să introducă norme de impozitare fiscală clare și juste.

În speranța că propunerile noastre vor contribui la îmbunătățirea Proiectului de lege și că vor fi avute în vedere la adoptarea proiectului în redacție finală, vă asigurăm de întreaga noastră disponibilitate de colaborare și implicare în acest proces.

Cu respect,

Digitally signed by Noroc Dorel
Date: 2023.06.08 10:27:18 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**Dorel NOROC
Președinte**

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA		1
DATA	08. IUN. 2023	
CODUL	A-1945	

05.06.2023 nr. 502 - 03/17

Ministerul Finanțelor

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (CCI a RM), vă asigură de înalta sa considerație și cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează propunerile de politici bugetar-fiscale pentru anul 2024, plasat pentru consultații publice, prezintă spre considerare propunerile și obiecțiile pe marginea proiectul de lege propus spre examinare (Anexă).

Totodată, reiterăm propunerile prezentate anterior spre considerare în procesul elaborării politicii bugetar-fiscale pentru anul 2024, care nu se regăsesc în proiectul de lege menționat.

Anexă 21 file.

Președinte

Serghei HAREA

Exec. Diana Russu
(022) 224983

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
1	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
DATA	05. IUN. 2023
CODUL	A-1910

Certificat nr. 11150 ISO 9001

Propuneri pentru elaborarea proiectului de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2024

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
Codul fiscal nr.1163/1997	Articolul 5. Noțiuni generale alin 5) 5) Rezident: a) orice persoană fizică care corespunde uneia din cerințele de mai jos: i) are domiciliu permanent în Republica Moldova, inclusiv: - se află la tratament sau la odihnă, sau la învățătură, sau în deplasare peste hotare; - este persoană cu funcții de răspundere a Republicii Moldova, aflată în exercițiul funcțiilor peste hotare; - deține permis de ședere permanentă valabil, eliberat în conformitate cu Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte; ii) se află în Republica Moldova cel puțin 183 de zile pe parcursul anului fiscal; b) orice persoană juridică sau formă organizatorică cu statut de persoană fizică a cărei activitate este organizată sau gestionată în Republica Moldova ori al cărei loc de bază de desfășurare a activității este Republica Moldova.	5) Rezident: a) orice persoană fizică care corespunde uneia din cerințele de mai jos: i) are domiciliu permanent în Republica Moldova, inclusiv: - se află la tratament sau la odihnă, sau la învățătură, sau în deplasare peste hotare; - este persoană cu funcții de răspundere a Republicii Moldova, aflată în exercițiul funcțiilor peste hotare; - deține permis de ședere permanentă valabil, eliberat în conformitate cu Legea nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte; ii) se află în Republica Moldova cel puțin 183 de zile pe parcursul anului fiscal; b) orice persoană juridică sau formă organizatorică cu statut de persoană fizică a cărei activitate este organizată sau gestionată în Republica Moldova ori al cărei loc de bază de desfășurare a activității este Republica Moldova.	Această concretizare va facilita înțelegerea și identificarea corectă a statutului de rezidentă al persoanelor fizice care dețin act de identitate Permis de ședere permanent în care este menționată Viza de reședință (domiciliul permanent) și va exonera plătitorul de venituri de la modificarea permanentă a statutului de rezidentă al acestor persoane la începutul fiecărui an fiscal și ulterior de la recalculul impozitului pe venit și depunerea repetată a Dărilor de seamă fiscale, după documentarea faptului șederii acestuia timp de 183 zile pe parcursul anului fiscal prin solicitarea certificatelor de la Poliția de frontieră sau a Certificatului de rezidență fiscală eliberate de către Serviciul Fiscal de stat	Impact bugetar nu există
	Articolul 5. Noțiuni generale alin 38) 38) Campanie promoțională – modalitate de promovare a vânzărilor prin organizarea de concursuri cu scopul promovării vânzărilor, anunțate public, cu acordarea de cadouri, premii, cashback, bonusuri sau alte câștiguri ca	38) Campanie promoțională - modalitate de promovare a vânzărilor prin organizarea de concursuri cu scopul promovării vânzărilor, anunțate public, cu acordarea de cadouri, premii, cashback, bonusuri sau alte câștiguri ca	În contextul politicii existente și a planului de acțiuni "Moldova fără numerar" al Guvernului Republicii Moldova privind diminuarea circuitului de cash în economia națională și a promovării decontărilor prin virament, mediul de afaceri de rând cu sistemul bancar sunt cei mai buni promotori ai decontărilor fără numerar.	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	anunțate public și desfășurate pe o perioadă de timp limitată, cu acordarea de cadouri, premii, cîștiguri.	urmare a practicilor comerciale implementate de contribuabili.	<p>Rezonând cu planul de acțiuni al Guvernului, mediul de afaceri lansează numeroase campanii promoționale, menite să promoveze cardurile bancare și achitățile prin intermediul acestora. În acest context, noțiunea de "Campanie Promoțională" stabilită la articolul 5 din Codul Fiscal nu mai satisface acele programe elaborate de către mediul de afaceri în vederea promovării vânzărilor și achităților fără numerar. Suplimentar, noțiunea actuală cuprinde și componenta de jocuri de noroc și loterii, care în Codul Fiscal au un regim separat de impozitare și acestea nu întrunesc scopul promovării vânzărilor.</p> <p>În acest context, am analizat experiența României, pe care o considerăm una oportună și corectă și am constatat, că în țară campaniile promoționale nu sunt limitate în timp și reprezintă acțiuni de promovare a produselor/serviciilor ca urmare a practicilor comerciale implementate de contribuabili.</p> <p>În această ordine de idei, propunem să fie modificată noțiunea de campanie promoțională.</p>	
	<p>Articolul 19. Facilități acordate de angajator</p> <p>Facilitățile impozabile acordate de angajator includ:</p> <p>d) suma dobânzii, determinată reieșind din diferența pozitivă a dobânzilor aplicate la creditele noi acordate persoanelor fizice pe un termen ce depășește 5 ani, stabilită de Banca Națională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent calculată pentru împrumuturile acordate de către angajator</p>	<p>Se propune expunerea art. 19 lit. d) în următoarea redacție:</p> <p>"d) suma dobânzii, determinată reieșind din diferența pozitivă dintre rata medie ponderată a dobânzilor aplicate la creditele noi acordate persoanelor fizice pe un termen ce depășește 5 ani, stabilită de Banca Națională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent calculată pentru împrumuturile acordate de către angajator salariatului.</p> <p>Prevederile prezentei litera nu se aplică creditelor acordate de bănci și organizații de creditare nebankare angajaților acestora în condițiile</p>	<p>Luând în considerare, că rata de referință pentru determinarea facilității impozabile este doar una pentru toate tipurile de împrumuturi, înțelegem că și respectarea principiilor de "condiții generale" pentru bănci este acordarea angajaților săi a creditelor aplicând rata care se încadrează în intervalul de rate aplicate la credite acordate persoanelor terțe. Este necesar de venit cu o detaliere a noțiunii de "condiții generale" și de modificat sintagma „persoane terțe”, din considerentul că instituțiile bancare și nebankare au diferite tipuri de produse financiare care se oferă în diferite condiții luând în considerare capacitatea de plată a persoanelor, termenele și riscurile de rambursare. Adicional, instituțiile pentru anumite produse financiare poate acorda</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	<p>salariatului. Prevederile prezentei litere nu se aplică creditelor acordate de bănci și organizații de creditare nebankare angajaților acestora în condițiile generale în care acestea acordă credite persoanelor terțe;</p>	<p>generale în care acestea acordă credite persoanelor fizice terțe. În sensul prezentului articol, prin "condiții generale" se înțelege condițiile acceptate de către bănci și organizații de creditare nebankare prin oferirea creditelor ce puțin unei persoane fizice terțe pentru aceleași produs financiar, oferit angajaților.</p>	<p>persoanelor fizice terțe, credite la o rată mai mică stabilită de BNM. Astfel, creditele acordate în condițiile în care sunt acordate și persoanelor fizice terțe, nu se considera a fi o facilitate acordată de patron.</p>	
	<p>La pct. 5 din proiect referitor la redacția art. 24 alin 19/3: " Articolul 24: se completează cu alineatul (19³) cu următorul cuprins: "(19³) Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator în folosul angajatului pentru: 1) cadouri în natură, inclusiv vouchere, oferite salariaților, precum și cele oferite pentru copii minori ai acestora, cu ocazia sărbătorilor pascale, Crăciunului, 8 martie, zilelor de naștere, astfel cum este prevăzut în contractul de muncă sau în regulamentul intern. 2) cheltuielile efectuate de angajatori pentru perfecționarea angajaților, alta decât prevăzută în alineatul (19), precum și cheltuielile efectuate în folosul angajaților aferente consolidării culturii corporative și spiritul de echipă, în modul stabilit de Guvern; 3) abonamente pentru utilizarea facilităților sportive în vederea practicării sportului și educației fizice cu scop de întreținere, profilactic sau terapeutic oferite</p>		<p>La art. 24 alin. (19³), urmează a fi clarificată metoda de calcul expusă. „Plafonul de deductibilitate a plăților efectuate în favoarea angajaților, prevăzute la prezentul alineat, constituie 15% din valoarea calculată ca diferența din fondul de retribuire a muncii total pe întreprindere, determinat pentru anul curent, și fondul de retribuire a muncii persoanelor specificate la grupele minore 112 și 121 din Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova. Toate cheltuielile trebuie să fie confirmate prin documentele primare emise pe numele angajatorului.”</p> <p>Propunem elaborarea unei metode simpliste de aplicare a deductibilității plăților efectuate de către angajator în favoarea salariaților, care nu conține multe necunoscute.</p> <p>Suplimentar, pentru cheltuielile suportate de către angajator în folosul angajatului conform p. (1) (cadouri în natură, vouchere, cadouri oferite copiilor minori ai angajaților cu ocazia sărbătorilor de Crăciun, Paște, 8 martie etc) de la acest alineat, urmează să fie aduse clarificări în aspect de calculare și aplicare a TVA la Capitolul II din Codul Fiscal.</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	<p>de furnizori ale căror activități sunt încadrate la codurile CAEM 9311, 9312 sau 9313, suportate de angajator pentru angajați, în mărime de până la 50% salariu mediu lunar pe economie prognozat și aprobat anul de Guvern, pe anul respectiv, pentru fiecare angajat.</p> <p>4) cheltuielile efectuate de angajatori pentru contractarea serviciilor medicale în folosul angajatului în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat anual de Guvern, pe anul respectiv, pentru fiecare angajat.</p> <p>Plafonul de deductibilitate a plăților efectuate în favoarea angajaților, prevăzute la prezentul alineat, constituie 15% din valoarea calculată ca diferența din fondul de retribuire a muncii total pe întreprindere, determinat pentru anul curent, și fondul de retribuire a muncii persoanelor specificate la grupele minore 112 și 121 din Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova. Toate cheltuielile trebuie să fie confirmate prin documentele primare emise pe numele angajatorului.”;</p>			
	La capitolul 4 " SCUTIRI ȘI ALTE DEDUCERI"		<p>Propunem revizuirea limitelor de deducere a cheltuielilor, precum și a scutirilor personale în linie cu inflația prognozată.</p> <p>De asemenea propunem excluderea referinței obligatorii în proiectul politicii fiscale la contractul individual sau colectiv de muncă pentru a avea</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
			dreptul la anumite deduceri a cheltuielilor angajatorului efectuate în favoarea salariaților, deoarece la modul practic acestea se aprobă prin Ordinul conducătorului sau alte acte normative interne (proceduri, regulamente), aprobarea prin contracte individuale/colective fiind foarte anevoioase și de durată.	
	Articolul 37. Subiecții creșterii sau pierderii de capital Prevederile prezentului capitol se aplică tuturor contribuabililor (persoane fizice sau juridice), rezidenți și nerezidenți ai Republicii Moldova, care vînd, schimbă sau înstrăinează sub altă formă active de capital.	Articolul 37. Subiecții creșterii sau pierderii de capital Prevederile prezentului capitol se aplică tuturor contribuabililor (persoane fizice sau juridice), rezidenți și nerezidenți ai Republicii Moldova, care vînd, schimbă sau înstrăinează sub altă formă active de capital.	Această abordare va stabili reguli de impozitare pentru activele de capital, inclusiv și pentru entitățile de interes public care țin evidența contabilă în conformitate cu IFRS, cum ar fi activele (acțiuni, valori mobiliare) clasificate ca active la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global. În conformitate cu IFRS 9 modificarea valorii acestor active se reflectă în capital, și, niciodată nu se regăsesc în conturile de profit sau pierdere. Readucerea acestei norme, va determina expres impozitarea acestei categorii de active, și, anume modificarea valorii juste, prin prisma determinării creșterii de capital și impozitării acesteia.	
	Articolul 37. Subiecții creșterii sau pierderii de capital Prevederile prezentului capitol se aplică contribuabililor se aplică contribuabililor persoane fizice rezidenți și nerezidenți ai Republicii Moldova care nu practică activitate de întreprinzător și care vînd, schimbă sau înstrăinează sub altă formă active de capital.	Propunem completarea articolului 44 cu alineatul (9 ¹), cu următoarea redacție. (9 ¹) Diminuările/majorările care se înregistrează în debitul/creditul conturilor de capital urmare implementării unui nou IFRS sau a unor actualizări ale IFRS intrate în vigoare, se recunosc în scopuri fiscale ca elemente similare veniturilor/cheltuielilor în perioada în care au fost înregistrate modificările în conturile de capital".	Propunerea este similar experienței României	
	Articolul 90¹. Reținerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3 ⁷) Băncile, asociațiile de economii și împrumut, precum și emitenții de valori mobiliare corporative rețin un impozit în mărime de 7% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente.	La art. 90¹: 1. alin. (3 ⁷), cifra "7%" se substituie cu "6%". 2. alin. (3 ⁸), va avea următorul cuprins: "(3 ⁸) Persoanele specificate la art. 90 rețin un impozit în mărime de 6% din veniturile sub formă de dobânzi și/sau 12% din creșterea de capital	O componentă importantă a politicii fiscale și vamale sunt investițiile publice și private ale căror sursă de finanțare sunt în special economiile populației, care prin instrumentele de atragere (acțiuni, VMS-uri, dobânzi, etc) sunt canalizate în procesele economice, inclusiv cele investiționale. Pentru dezvoltarea acestor procese economice este necesară excluderea oricăror bariere ce ar	Se estimează un impact bugetar aferent modificării cotei impozitului pe venit reținut din dobânzi în mărime de 20 mil. Lei, fără a ține cont de efectul pozitiv măsurii asupra proceselor economice. Menționăm că acest impact este precedat de o

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	(3 ^o) Persoanele specificate la art. 90 rețin un impozit în mărime de 12% din veniturile sub formă de dobânzi și/sau creșterea de capital determinată conform art. 40 alin. (7) de la valorile mobiliare de stat obținute de către persoanele fizice.	determinată conform art. 40 alin. (7) aferent valorilor mobiliare de stat obținute de către persoanele fizice rezidente.”	<p>determina o reținere a participanților în plasarea economiilor în instrumentele financiare, <i>precum și simplificarea sistemului de impozitare.</i></p> <p>Or, la moment suntem în prezența unui sistem neuniform de impozitare a veniturilor investiționale, ceea ce creează dificultăți în procesul de administrare (reținerea, declararea și achitarea impozitului) și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6% dividende; - 6% creștere de capital, inclusiv în cazul VMS-urilor (cele pe termen scurt); - 12% dobânzi aferente VMS-urilor, (în special cele pe termen mediu și lung); - 7% dobânzi aferente depozitelor. <p>Astfel, pentru a asigura o simplitate în procesul de impozitare a veniturilor investiționale ale populației, respectiv stimularea acestora, se propune amendarea Codului Fiscal, conform propunerilor indicate în tabel.</p>	creștere a veniturilor bugetare urmare creșterii cotei de la 3% la 7%
	Cu referire la pct. 38 din Proiect. La articolul 161 alineatul (8) textul „60 de zile” se substituie cu textul „30 de zile”.	(8) La adoptarea deciziei despre schimbarea sediului și/sau despre constituirea subdiviziunii, contribuabilul, în termen de 60 de zile de la data dobândirii dreptului de proprietate (posesie, locațiune), informează Serviciul Fiscal de Stat despre schimbarea sediului său și/sau prezintă informațiile inițiale, iar ulterior informează despre modificările cu privire la sediul subdiviziunii sale, precum și despre sistarea temporară a activității subdiviziunii.	Considerăm necesar păstrarea redacției actuale a art. 161 alin. (8) din Codul fiscal, privind termenul de 60 zile de notificare a deciziilor privind schimbarea sediului și/sau despre constituirea subdiviziunii. Modificarea pe un termen mai mic nu este justificată.	
Legea nr. 166/2017 cu privire la tichetele de masă				
	Articolul 2. Noțiunile de bază în sensul prezentei legi, următoarele noțiuni de bază semnifică: <i>tichet de masă – card de plată</i>	Articolul 2. Noțiunile de bază în sensul prezentei legi, următoarele noțiuni de bază semnifică: <i>tichet de masă electronic– înscrierea valorii nominalei într-un cont special</i>	Tichetul de masa este un stimulent sub forma de mijloace bănești care se oferă de către angajator salariaților, cu scopul asigurării alimentației acestuia. Cardul de plata sau dispozitivul electronic (Garmin, Google pay, Apple Pay etc.)	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandări)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	<p>prevăzut la art.5 pct.40¹ din Codul fiscal, emis de către operator în condițiile prezentei legi, acordat de către angajator salariaților, pentru a fi folosit ca instrument de plată în scopul procurării de produse alimentare în unitățile comerciale/de alimentație publică care au încheiat un contract de prestare a serviciilor cu operatorul;</p>	<p>acordat de către angajator salariaților, emiterea și evidența cărui se asigură de către operatorul de tichete de masă. Accesul la tichet fiind realizat de deținător prin intermediul cardului de plată sau altor dispozitive electronice definite, conform prevederilor art.5 pct.40¹ din Codul fiscal, emis în condițiile prezentei legi, prin intermediul căroră pot fi efectuate plăți, inclusiv online, în scopul procurării de produse alimentare în unitățile comerciale/de alimentație publică care au încheiat un contract de prestare a serviciilor cu operatorul;</p>	<p>servesec doar ca instrument de acces la mijloacele bănești alocate sub forma de tichete de masa, si, este parte componenta a serviciului de decontare a mijloacelor bănești oferit de către operatorul de tichete de masa.</p>	
	<p>Articolul 3. Acordarea tichetelor de masă</p> <p>(1) Angajatorul este în drept să acorde salariaților o alocație individuală de hrană, sub forma tichetelor de masă, achitând integral operatorului valoarea nominală a acestora, plata pentru imprimare emiterii și gestionarea tichetelor de masă și alte servicii prevăzute de contractele încheiate între operator și angajator. Este interzis angajatorilor, la oferirea tichetelor de masă, să reducă salariul angajaților beneficiari de tichete de masă.</p> <p>(2) În cazul cumulului de funcții, tichetele de masă pot fi acordate numai de către angajatorii unde salariații în cauză își au locul de muncă de bază.</p> <p>(3) Acordarea tichetelor de masă este facultativă. Angajatorul este în drept să</p>	<p>Articolul 3. Acordarea tichetelor de masă</p> <p>(1) Angajatorul este în drept să acorde salariaților o alocație individuală de hrană, sub forma tichetelor de masă, achitând integral operatorului valoarea nominală a acestora, plata pentru imprimare emiterii și gestionarea tichetelor de masă și alte servicii prevăzute de contractele încheiate între operator și angajator. Este interzis angajatorilor, la oferirea tichetelor de masă, să reducă salariul angajaților beneficiari de tichete de masă.</p> <p>(3) Acordarea tichetelor de masă este</p>	<p>Propunerea are drept scop ajustarea tehnică având în vedere că tichete sub formă de hârtie nu se mai emit.</p> <p>Cu referire la reglementarea de la art. 3 alin.(2), propunem de analizat posibilitatea de a acorda tichete de masa la locul de munca prin cumul proportional timpului de munca efectuat. Or, în opinia noastră, nu există motive de ce prevederile legale privind tichetele de masa s-ar răstrânge doar asupra angajatorilor unde salariații își au locul de muncă de bază, atât timp cât la locul de muncă de bază salariatul poate să nu beneficieze de tichete de masă.</p> <p>Modificarea redacțională</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	<p>suporte cheltuieli pentru hrană pentru un angajat, care vor fi deduse în scopuri fiscale conform art.24 alin.(19) din Codul fiscal, ori să acorde tichete de masă, fiind permisă doar o singură opțiune.</p> <p>(5) Condițiile de acordare a tichetelor de masă de către angajatorii unități private se stabilesc de aceștia în contractele colective de muncă, actele normative la nivel de unitate, contractele individuale de muncă.</p> <p>(4) Angajatorul este obligat să țină evidența tichetelor de masă acordate salariaților.</p> <p>(5) Condițiile de acordare a tichetelor de masă de către angajatorii unități private se stabilesc de aceștia în contractele colective de muncă, actele normative la nivel de unitate, contractele individuale de muncă</p>	<p>facultativă. Angajatorul este în drept să suporte cheltuieli pentru hrană pentru un angajat, care vor fi deduse în scopuri fiscale conform art.24 alin.(19) din Codul fiscal, ori să acorde tichete de masă, masa care sunt deductibile în scopuri fiscale împreună cu contribuțiile de asigurări sociale conform art.24 alin.(19) din Codul fiscal, fiind permisă doar o singură opțiune.</p> <p>Alin. (4) se exclude</p> <p>(5) Condițiile de acordare a tichetelor de masă de către angajatorii unități private se stabilesc de aceștia în contractele colective de muncă, actele normative la nivel de unitate, contractele individuale de muncă sau alte acte normative interne ale angajatorului.</p>	<p>Angajatorul nu necesita sa tina evidenta tichetelor de masa după serie si număr decât evidenta contabilă a valorii acestora si impozitarea respectiva</p> <p>Tichetele de masă pot fi acordate și în baza unor acte interne ale entității.</p>	
	<p>Articolul 4. Valoarea nominală a tichetelor de masă</p> <p>....</p> <p>(3) Valoarea nominală a unui tichet de masă, prevăzută la alin.(1), se indexează anual, după caz, la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent, determinată în modul stabilit de</p>		<p>La alin. (3) este menționat despre indexarea valorii nominale a tichetului, dar nu este clar de unde obține angajatorul noua valoare.</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare către Guvern.	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	<p>Articolul 5. Numărul și valoarea tichetelor de masă</p> <p>(2) Valoarea totală a tichetelor de masă transferată pe cardul de plată al salariatului trebuie să fie egală cu numărul zilelor lucrate efectiv de acestuia pe parcursul lunii precedente înmulțit cu valoarea nominală a tichetului acordat salariatului.</p> <p>(3) În numărul total de ore lucrate nu se include perioada în care salariatul este în deplasare în interes de serviciu și primește diurnă.</p> <p>(4) Valoarea totală a tichetelor de masă, transferată pe cardul de plată al salariatului care desfășoară munca în schimburi, trebuie să fie egală cu numărul total de ore lucrate pe parcursul lunii precedente împărțit la opt, înmulțit cu valoarea nominală a tichetului acordat salariatului. Rezultatul se aproximează, conform regulilor matematice, până la un număr întreg.</p>	<p>Articolul 5. Numărul și valoarea tichetelor de masă</p> <p>(2) Valoarea totală a tichetelor de masă transferată pe contul special, la care salariatul are acces în baza cardului de plată sau altui dispozitiv electronic, utilizat pentru efectuarea plăților cu tichete de masă cardul de plată al salariatului trebuie să fie egală cu numărul zilelor lucrate efectiv de acesta pe parcursul lunii precedente curente înmulțit cu valoarea nominală a tichetului acordat salariatului.</p> <p>(3) În numărul total de ore lucrate nu se include perioada în care salariatul este în deplasare în interes de serviciu și primește diurnă.</p> <p>(4) Valoarea totală a tichetelor de masă, transferată pe cardul de plată, dispozitivul electronic al salariatului, care desfășoară munca în schimburi, trebuie să fie egală cu numărul total de ore lucrate pe parcursul lunii precedente împărțit la opt, înmulțit cu valoarea nominală a tichetului acordat salariatului. Rezultatul se aproximează, conform regulilor matematice, până la un număr întreg.</p>	<p>Luând în considerare că s-au anulat tichetele de masă pe hârtie, propunem să fie acordate tichetele de masă la finele lunii sau în zilele prevăzute de achitarea salariului conform politicii interne a întreprinderii.</p> <p>Mai mult, conform experienței României, plata se efectuează pentru luna următoare: "(1) Tichetele de masă pe suport hârtie se distribuie de către angajator, lunar, în ultima decadă a fiecărei luni, pentru luna următoare."</p>	
	<p>Articolul 6. Utilizarea tichetelor de masă</p> <p>(2) Tichetele de masă pot fi utilizate doar de salariat, la prezentarea actului de identitate.</p>	<p>2) Tichetele de masă pot fi utilizate doar de salariat.</p>	<p>Sintagma "la prezentarea actului de identitate" nu mai este relevantă, deoarece cardul de plată îl definește doar titularul tichetelor de masă, respectiv urmează să fie abrogată.</p> <p>Această prevedere avea sens doar în cazul tichetelor de masă pe suport de hârtie</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	<p>Articolul 7. Regimul fiscal și cel aferent altor plăți obligatorii la bugetul public național în cadrul raporturilor dintre operatorii, angajatori și unități comerciale/de alimentație publică</p>	<p>Articolul 7. Regimul fiscal și cel aferent altor plăți obligatorii la bugetul public național în cadrul raporturilor dintre operatorii, angajatori și unități comerciale/de alimentație publică</p>		
	<p>Articolul 7. Regimul fiscal și cel aferent altor plăți obligatorii la bugetul public național în cadrul raporturilor dintre operatorii, angajatori și unități comerciale/de alimentație publică</p> <p>(1) În cadrul procesului de emiteri, acordare, acceptare și rambursare a valorii tichetelor de masă, potrivit prezentei legi, controlul asupra respectării legislației fiscale, precum și a legislației cu privire la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală, este exercitat de către Serviciul Fiscal de Stat.</p> <p>(2) (...) În cazul în care valoarea nominală a tichetelor este mai mare decât limita stabilită la art.4 alin.(1), pentru suma care depășește limita respectivă se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu.</p> <p>(3) Valoarea nominală totală a tichetelor de masă achitată operatorului de către angajatori nu reprezintă obiect impozabil cu T.V.A. Obligația privind plata T.V.A. este calculată, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, pentru plata pentru imprimarea tichetelor de masă (cu excepția valorii nominale), precum și pentru plata serviciilor prestate de către operator, conform contractelor încheiate cu</p>	<p>Articolul 7. Regimul fiscal și cel aferent altor plăți obligatorii la bugetul public național în cadrul raporturilor dintre operatorii, angajatori și unități comerciale/de alimentație publică</p> <p>(1) În cadrul procesului de emiteri, acordare, acceptare și rambursare a valorii tichetelor de masă, potrivit prezentei legi, controlul asupra respectării legislației fiscale, precum și a legislației cu privire la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală, este exercitat de către Serviciul Fiscal de Stat.</p> <p>(2) (...) În cazul în care valoarea nominală a tichetelor este mai mare decât limita stabilită la art.4 alin.(1), pentru suma care depășește limita respectivă se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozit pe venit din salariu.</p> <p>(3) Valoarea nominală totală a tichetelor de masă achitată operatorului de către angajatori nu reprezintă obiect impozabil cu T.V.A. Obligația privind plata T.V.A. este calculată, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, pentru plata pentru imprimarea tichetelor de masă (cu excepția valorii nominale), precum și pentru plata serviciilor prestate de către operator, conform contractelor încheiate cu</p>	<p>Alin. 2. Contravine cu prevederea de la art. 4 alin (2) din prezenta lege si de la art. 24 alin (19/2) din Codul Fiscal:</p> <p>"Suma care depășește valoarea nominală a tichetelor de masa aprobate ca fiind deductibile in scopuri fiscale sau se impozitează la salariat ca facilitare acordata de patron sau nu este deductibila in scopuri fiscale pentru angajator."</p> <p>Emiterea tichetelor de masa si oferirea instrumentului de acces - card de plata, la mijloacele bănești alocate sub forma de tichete de masa este un serviciu financiar conform art.103 alin.12 din Codul Fiscal, la care nu se aplica TVA, serviciul prestat fiind de decontare.</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	<p>plata pentru imprimarea tichetelor de masă (cu excepția valorii nominale), precum și pentru plata serviciilor prestate de către operator, conform contractelor încheiate cu angajatorii și unitățile comerciale/de alimentație publică.</p>	<p>angajatorii și unitățile comerciale/de alimentație publică.</p>	<p>In contextul prevederii prezentei legi, când tichetele de masa se emiteau pe suport de hartie, Serviciul de imprimare a tichetelor de masa se efectua, aceasta considerandu-se o livrare impozabila. In contextul tichetelor de masa electronice, operatorul de tichete de masa (instituita financiara) presteaza servicii financiare (decontarea mijloacelor banesti), utilizandu-se card de plata, sau alt dispozitiv electronic de acces la tichete de masa, acestea fiind scutite de TVA prin prisma art. 103 alin (12) din Codul fiscal.</p>	
	<p>Articolul 10. Tichetul de masă</p> <p>[Art. 10 alin. (1)-(3) abrogate prin Legea nr. 171 din 19.12.2019, în vigoare 01.01.2020]</p> <p>(4) Tichetul de masă emis de către operator trebuie să fie identificat în sisteme informatice cu să conțină următoarele elemente obligatorii:</p> <p>a) denumirea și codul fiscal al angajatorului;</p> <p>b) numele și prenumele salariatului beneficiar al tichetelor de masă;</p> <p>c) denumirea operatorului;</p> <p>d) numărul de identificare, unic la nivel de operator;</p> <p>e) perioada de valabilitate ;</p>	<p>Articolul 10. Tichetul de masă</p> <p>[Art. 10 alin. (1)-(3) abrogate prin Legea nr. 171 din 19.12.2019, în vigoare 01.01.2020]</p> <p>(4) Tichetul de masă emis de către operator trebuie să fie identificat în sisteme informatice cu să conțină următoarele elemente obligatorii minime:</p> <p>a) denumirea și codul fiscal al angajatorului;</p> <p>b) numele și prenumele salariatului beneficiar al tichetelor de masă;</p> <p>c) denumirea operatorului;</p> <p>d) numărul de identificare, unic la nivel de operator;</p> <p>e) perioada de valabilitate ;</p>	<p>Ref la alin. 4). Daca ne referim la faptul ca tichetul de masa electronic este o inscriere de mijloace bănești , transferate de către angajator, si, care pot fi utilizate de către salariat doar pentru produse alimentare, atunci e de menționat ca tichetul nu conține aceste date, dar este identificabil in sistemul informational al operatorului de tichete de masa prin aceste date</p> <p>Urmează de revizuit datele de identificare ale tichetelor de masa electronice din sistemul informational al operatorului, nu toate sunt necesare, nu toate sunt utile.</p> <p>Cu referire la lit. e) Considerăm ca Tichetele de masa sunt un stimulent pentru salariat pentru munca depusa de catre salariat, deci este un beneficiu primit pentru munca depusa, si , respective nu trebuie anulate. Suplimentar , aceste beneficii au servit ca baza de calcul pentru contribuții obligatorii de asigurări sociale, si , ulterior, aceste valori participa in calculul la alte prestatii sociale, fiind raportate de către angajator in darea de seama fiscală IPC.</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	<p>f) elemente de siguranță (PIN, CIP);</p> <p>g) cuvintele "TICHET DE MASĂ", cu litere majuscule.</p> <p>(5) Tichetele de masă pot fi utilizate în mod exclusiv pentru achitarea mesei sau pentru achiziționarea produselor alimentare și nu trebuie să permită efectuarea operațiunilor de depunere sau de retragere de numerar în sau de pe cardul de plată (altele decât cele cu valoarea nominală a tichetelor de masă) ori de transfer de tichetelor de masă) mijloace către alte conturi ale salariaților și/sau ale angajatorului, și/sau ale terților.</p> <p>(6) Circulația tichetelor de masă, organizată de către operator în colaborare cu angajatorul, trebuie să permită beneficiarilor tichetelor de masă accesul la informațiile privind utilizarea și soldul valorii nominale a tichetelor de masă transferate salariaților pe cardul de plată.</p>	<p>f) elemente de siguranță (PIN, CIP);</p> <p>g) cuvintele "TICHET DE MASĂ", cu litere majuscule.</p> <p>(5) Tichetele de masă pot fi utilizate în mod exclusiv pentru achitarea mesei sau pentru achiziționarea produselor alimentare și nu trebuie să permită efectuarea operațiunilor de depunere sau de retragere de numerar în sau de pe cardul de plată (altele decât cele cu valoarea nominală a tichetelor de masă) ori de transfer de mijloace către alte conturi ale salariaților și/sau ale angajatorului, și/sau ale terților.</p> <p>(6) Circulația tichetelor de masă, organizată de către operator în colaborare cu angajatorul, trebuie să permită beneficiarilor tichetelor de masă accesul la informațiile privind utilizarea și soldul valorii nominale a tichetelor de masă transferate salariaților pe cardul de plată.</p>	<p>Asadar, anularea tichetelor de masa in legatura cu stabilirea termenului de valabilitate a acestora nu este corecta. Si termenul de valabilitate în acest sens, urmează a fi exclus.</p> <p>Cu referire la lit. f) Acest element tine de criteriile de Securitate aplicate de catre banca in dependenta de cerintele ISO in acest sens si cerintele sistemelor de plata. Respectiv urmează a fi exclus de aici</p> <p>Prevederea de la lit. g) Este un criteriu învechit , deoarece tichet de masa este o înscrisiere de Mijloace bănești si nu este instrumental de plata. Deci, urmează a fi exclus.</p> <p>La alin. 5 (sintagma "pe cardul de plată". Instrumentul de plata (card, NFC, ApplePay...) potential ar putea fi utilizat si prin e-commerce la procurarea produselor alimentare</p>	
	<p>Capitolul III</p> <p>PROCURAREA, ACCEPTAREA ȘI RAMBURSAREA VALORII TICHETELOR DE MASĂ</p> <p>Articolul 11. Procurarea tichetelor de masă</p> <p>(1) Angajatorii încheie contracte privind emiterea tichete de masă de către operator, selectat de comun acord cu organizația sindicală sau, în lipsa</p>	<p>Capitolul III</p> <p>PROCURAREA, ACCEPTAREA ȘI RAMBURSAREA VALORII TICHETELOR DE MASĂ</p> <p>Articolul 11. Procurarea tichetelor de masă</p> <p>(1) Angajatorii încheie contracte privind emiterea tichete de masă de către operator, selectat de comun acord cu organizația sindicală sau, în lipsa</p>	<p>La art. 11 alin. 1) expresia "procură tichete" nu mai este relevantă și actuală și urmează a fi modificată corespunzător. Angajatorii nu procura , ci transfera Mijloace bănești operatorului de tichete de masa pentru ca operatorul sa emită si sa aloce tichetele de masa salariaților angajatorului, în</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandări)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	<p>sindicală sau, în lipsa acesteia, cu reprezentanții salariaților, în baza contractului încheiat cu acesta.</p> <p>(2) Operatorii sînt obligați să transmită angajatorilor lista unităților comerciale/de alimentație publică la care pot fi utilizate tichetele de masă.</p> <p>(3) Operatorul este în drept să nu livreze tichete de masă pînă la achitarea deplină de către angajator a valorii nominale a tichetelor de masă, a plății pentru imprimare, precum și pentru serviciile aferente achitate de către angajator, conform contractului încheiat între operator și angajator.</p> <p>(4) Achitarea de către angajatori a valorii nominale a tichetelor de masă, a plății pentru imprimare, precum și pentru serviciile aferente achitate de către angajator, conform contractului încheiat între operator și angajator, se efectuează numai prin transfer bancar.</p> <p>(5) În termen de 30 de zile calendaristice de la data expirării termenului de valabilitate a tichetelor de masă, angajatorul este în drept să solicite operatorului schimbarea tichetelor neutilizate sau deteriorate cu altele noi, în limita valorii nominale, sau restituirea valorii nominale a acestora. La emiterea tichetelor noi, în caz de schimbare a celor deteriorate, angajatorul achită operatorului plata pentru imprimare.</p>	<p>acesteia, cu reprezentanții salariaților, în baza contractului încheiat cu acesta.</p> <p>(2) Operatorii sînt obligați să transmită informeze angajatorii despre ter lista unităților comerciale/de alimentație publică la care pot fi utilizate tichetele de masă.</p> <p>(3) Operatorul este în drept să nu livreze tichete de masă pînă la achitarea deplină de către angajator a valorii nominale a tichetelor de masă, a plății pentru imprimare, precum și pentru serviciile aferente achitate de către angajator, conform contractului încheiat între operator și angajator.</p> <p>(4) Achitarea de către angajatori a valorii nominale a tichetelor de masă, a plății pentru imprimare serviciul de decontare, precum și pentru serviciile aferente achitate de către angajator, conform contractului încheiat între operator și angajator, se efectuează numai prin transfer bancar.</p> <p>(5) În termen de 30 de zile calendaristice de la data expirării termenului de valabilitate a tichetelor de masă, angajatorul este în drept să solicite operatorului schimbarea tichetelor neutilizate sau deteriorate cu altele noi, în limita valorii nominale, sau restituirea valorii nominale a acestora. La emiterea tichetelor noi, în caz de schimbare a celor deteriorate, angajatorul achită operatorului plata pentru imprimare.</p>	<p>baza listelor</p> <p>Totodată propunem să fie examinată posibilitatea excluderii integrale a alin 1 sau expunerii într-o redacție nouă care ar corespunde următoarelor argumente. Alin.(1) nu are relevanță din următoarele considerente: 1. persoanele responsabile din cadrul companiei sunt angajați și oricum reprezintă angajații, 2. nu toate companiile dispun de syndicate 3. Nu sunt multe companii pe teritoriul RM operatori pentru selecție.</p> <p>La alin. 2) propunem substituirea expresiei "să transmită" cu "să informeze". Ca regula lista unităților comerciale/de alimentație publică la care pot fi utilizate tichetele de masă se comunică prin afisarea informațiilor pe site-ul oficial al operatorului de tichete de masa.</p> <p>Prevederile alin. 3 și 5 sînt învechite, aplicabile doar în cazul tichetelor pe suport de hârtie</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandări)	Argumentarea propunerii (recomandări)	Impactul bugetar (după caz)
	<p>Articolul 15. Rambursarea valorii tichetelor de masă</p> <p>(1) Unitățile comerciale/de alimentație publică prezintă operatorului tichetele de masă acceptate în vederea rambursării valorii acestora, nu mai târziu de 2 luni de la expirarea perioadei de valabilitate a tichetelor de masă.</p> <p>(2) Operatorul este obligat să ramburseze valoarea nominală a tichetelor de masă, în conformitate cu prevederile contractuale, în termen de cel mult 30 de zile de la data recepționării tichetelor de masă prezentate de către unitățile comerciale/de alimentație publică spre rambursare. Operatorul rambursează unităților comerciale/de alimentație publică valoarea nominală totală a tichetelor de masă acceptate de operator, reținând din aceasta valoarea serviciilor prestate unităților comerciale/de alimentație publică, potrivit contractului încheiat între aceștia.</p> <p>(3) Operatorul este obligat să ramburseze unităților comerciale/de alimentație publică valoarea nominală a tuturor tichetelor de masă emise de către acesta, valabile la data acceptării acestora de către unitățile comerciale/de alimentație publică. Operatorul nu este obligat să ramburseze valoarea nominală a tichetelor recepționate de la unitățile comerciale/de alimentație publică după expirarea a 2 luni de la data expirării perioadei lor de valabilitate și nici a tichetelor de masă deteriorate. Criteriile conform cărora tichetele de masă se consideră deteriorate sînt reglementate</p>	<p>Articolul 15. Rambursarea valorii tichetelor de masă</p> <p>(4) Unitățile comerciale/de alimentație publică prezintă operatorului tichetele de masă acceptate în vederea rambursării valorii acestora, nu mai târziu de 2 luni de la expirarea perioadei de valabilitate a tichetelor de masă.</p> <p>(2) Operatorul este obligat să ramburseze valoarea nominală a tichetelor de masă, în conformitate cu prevederile contractuale, în termen de cel mult 30 de zile de la data recepționării tichetelor de masă prezentate de către unitățile comerciale/de alimentație publică spre rambursare. Operatorul rambursează unităților comerciale/de alimentație publică valoarea nominală totală a tichetelor de masă acceptate de operator, reținând din aceasta valoarea serviciilor prestate unităților comerciale/de alimentație publică, potrivit contractului încheiat între aceștia.</p> <p>(3) Operatorul este obligat să ramburseze unităților comerciale/de alimentație publică valoarea nominală a tuturor tichetelor de masă emise de către acesta, valabile la data acceptării acestora de către unitățile comerciale/de alimentație publică. Operatorul nu este obligat să ramburseze valoarea nominală a tichetelor recepționate de la unitățile comerciale/de alimentație publică după expirarea a 2 luni de la data expirării perioadei lor de valabilitate și nici a tichetelor de masă deteriorate. Criteriile conform cărora tichetele de masă se consideră deteriorate sînt reglementate</p>	<p>Conform articolului 3 al Legii 166, Tichetul de masă este o alocație individuală de hrana care poate fi acordată de către angajator angajatului. Conform art. 5 al Legii 166, Valoarea totală a tichetelor de masă transferată pe cardul de plată al salariatului trebuie să fie egală cu numărul zilelor lucrate efectiv de acesta pe parcursul lunii precedente înmulțit cu valoarea nominală a tichetului acordat salariatului. Aici concluzionăm, ca în cazul în care angajatorul decide să acorde o alocație pentru hrana salariaților săi sub forma de tichete de masă, această alocație este acordată pentru perioada deja lucrată de către angajat și, respectiv, dreptul anagajatului la aceasta alocatie ar trebui sa fie ireversibila. Deci, valoarea tichetelor de masa nu trebuie anulata.</p> <p>Suplimentar, tichetele de masă acordate au servit ca temel pentru calcularea primelor obligatorii de asistenta sociala si au fost raportate prin dările de seama fiscale, astfel au participat ca baza de calcul pentru diferite alocații sociale efectuate de catre stat. In aceasta ordine de idei, tichetele de masa nu pot fi anulate.</p> <p>Anularea tichetelor avea un sens in cazul emiterii pe suport de hârtie a acestora, ceea ce s-a anulat de mult, însă anumite prevederi nu au fost adaptate la noile realități.</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	<p>recepționate de la unitățile comerciale/de alimentație publică după expirarea a 2 luni de la data expirării perioadei lor de valabilitate și nici a tichetelor de masă deteriorate. Criteriile conform cărora tichetele de masă se consideră deteriorate sînt reglementate de contractul încheiat între operator și unitățile comerciale/de alimentație publică.</p> <p>(4) Rambursarea de către operatori a valorii nominale a tichetelor de masă, cu reținerea valorii serviciilor prestate unităților comerciale/de alimentație publică, se efectuează numai prin transfer bancar.</p>	<p>de contractul încheiat între operator și unitățile comerciale/de alimentație publică.</p> <p>(4) Rambursarea de către operatori a valorii nominale a tichetelor de masă, cu reținerea valorii serviciilor prestate unităților comerciale/de alimentație publică, se efectuează numai prin transfer bancar.</p>		
	<p>Articolul 16. Evidența și păstrarea tichetelor de masă</p> <p>(2) Din motive de siguranță, tichetele de masă acceptate de unitățile comerciale/de alimentație publică și a căror valoare a fost rambursată de către operator vor fi înregistrate ca fiind primite de către operator și vor fi distruse după expirarea a 6 luni de la primirea acestora de la unitățile comerciale/de alimentație publică.</p> <p>(3) Evidența tranzacțiilor cu tichete de masă se realizează de către operatori prin intermediul unui sistem informațional care să permită stocarea corespunzătoare a datelor în condiții de protecție și siguranță pentru o perioadă de cel puțin 5 ani.</p>	<p>Articolul 16. Evidența și păstrarea tichetelor de masă</p> <p>(2) Din motive de siguranță, tichetele de masă acceptate de unitățile comerciale/de alimentație publică și a căror valoare a fost rambursată de către operator vor fi înregistrate ca fiind primite de către operator și vor fi distruse după expirarea a 6 luni de la primirea acestora de la unitățile comerciale/de alimentație publică.</p> <p>(3) Evidența tranzacțiilor cu tichete de masă se realizează de către operatori prin intermediul unui sistem informațional care să permită stocarea corespunzătoare a datelor în condiții de protecție și siguranță pentru o perioadă de cel puțin 5 ani.</p>	<p>La art. 16 alin. 2) Urmează să fie exclus. Acesta a avut sens în contextul când existau tichete de masă pe suport de hârtie</p>	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandări)	Argumentarea propunerii (recomandări)	Impactul bugetar (după caz)
	Hotărârea Guvernului nr/ 27/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de operare cu tichetele de masă			
	Comentariu general: Propunerile ce urmează <i>infra</i> , pe marginea Regulamentului cu privire la modul de operare cu tichetele de masa, sînt expuse în logica propunerilor de modificare a Legii privind tichetele de masa și urmează a fi analizate suplimentar (separat sau concomitent cu promovarea modificărilor legislative în contextul politicii fiscal-vamale pentru anul 2024), ca și continuitate a argumentelor expuse mai sus.			
	Pct. 1, alin. 1) 4) <i>principiul "primul intrat - primul ieșit"</i> – conform căruia tichetele de masă transferate cu cea mai îndepărtată dată a emiterii sînt debitate primele la efectuarea cumpărăturilor;	Pct. 1, alin. 1) 4) <i>principiul "primul intrat - primul ieșit"</i> – principiu conform căruia tichetele de masă transferate emise cu cea mai îndepărtată dată a emiterii sînt debitate primele la efectuarea cumpărăturilor;		
	2. Prezentul Regulament se aplică asupra: 3) unităților comerciale/ de alimentație publică ce prestează servicii de alimentație publică și/sau vînd produse alimentare.	3) unităților comerciale/ de alimentație publică (inclusiv on-line) ce prestează servicii de alimentație publică, vînd produse alimentare, și/sau livrează/ambalează produse alimentare.	În opinia noastră, posibilitatea utilizării tichetelor de masă trebuie să se răsfrîngă și în privința serviciilor/vînzărilor prestate prin internet, inclusiv să permită și servicii de livrare/ambalare a produselor alimentare	
	6. În cazul oricăror modificări ale normelor prezentului Regulament, tichetele de masă aflate în circulație sînt valabile în continuare pentru perioada în care au fost emise.	6. În cazul oricăror modificări ale normelor prezentului Regulament, tichetele de masă aflate în circulație sînt valabile în continuare pentru perioada în care au fost emise. până la utilizarea completă a acestora de către titularul tichetelor de masa.		
	7. Angajatorul este în drept să acorde salariiilor o alocăție individuală de hrană sub formă de tichet de masă.	7. Angajatorul este în drept să acorde salariiilor o alocăție individuală pentru asigurarea alimentației de hrană sub formă de tichet de masă.		
	10. Salariatul poate beneficia de tichete de masă doar de la locul de muncă de bază.		Propunem de modificat, prin acordarea dreptului la tichete de masa la locul de munca prin cumul, proportional timpului de munca prestat	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	12. Valoarea maximă totală a tichetelor de masă, transferată pe cardul de plată al salariatului care desfășoară munca în schimburi, trebuie să fie egală cu numărul total de ore lucrate pe parcursul lunii precedente împărțit la opt, înmulțit cu valoarea nominală a tichetului acordat salariatului. Rezultatul se aproximează, conform regulilor matematice, până la un număr întreg.	12. Valoarea maximă totală a tichetelor de masă, transferată pe contul special de evidență a tichetelor de masă cardul de plată ale salariatului care desfășoară munca în schimburi, trebuie să fie egală cu numărul total de ore lucrate pe parcursul lunii precedente împărțit la opt, înmulțit cu valoarea nominală a tichetului acordat salariatului. Rezultatul se aproximează, conform regulilor matematice, până la un număr întreg.		
	13. În cazul încetării raporturilor de muncă din oricare motiv, salariatul este în drept să beneficieze de tichete de masă pentru zilele efectiv lucrate de la data de 1 a lunii de concediere până la ziua în care a fost concediat Dreptul de a beneficia de tichete de masă încetează după 60 de zile de la data încetării raporturilor de muncă.	13. În cazul încetării raporturilor de muncă din oricare motiv, salariatul este în drept să beneficieze de tichete de masă pentru zilele efectiv lucrate de la data de 1 a lunii de concediere până la ziua în care a fost concediat Dreptul de a beneficia de tichete de masă încetează după 60 de zile de la data încetării raporturilor de muncă.	A se vedea comentariile la Lege. Atat timp cât valoarea nominală a tichetelor de masă servesc ca temei pentru calcularea prestațiilor sociale, și, de la ele se calculează contribuții obligatorii de asistență socială, acestea nu pot fi și nu trebuie anulate sau considerate ca fiind expirate.	
	14. În cazul încetării raporturilor de muncă, angajatorul acordă tichete de masă persoanei concediate în termen de 15 zile de la data încetării raporturilor de muncă pentru luna precedentă, precum și pentru luna curentă, dacă tichetele nu au fost acordate înainte de data încetării raporturilor de muncă.	14. În cazul încetării raporturilor de muncă, angajatorul acordă tichete de masă persoanei concediate nu mai tarziu decât timp de în termen de 15 zile lucratoare după e la data încetării raporturilor de muncă pentru luna precedentă, precum și pentru luna curentă, dacă tichetele nu au fost acordate înainte de data încetării raporturilor de muncă.		

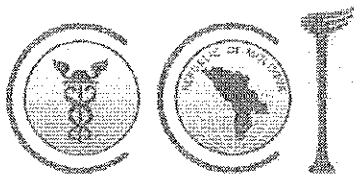
Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	18. Angajatorul nu este în drept să ceară de la angajat cardul de plată pe care este transferată valoarea tichetului de masă în urma încetării raporturilor de muncă.	18. Angajatorul nu este în drept să ceară de la angajat cardul de plată pe care este transferată valoarea tichetului de masă în urma încetării raporturilor de muncă.	Considerăm pct. 18 ca fiind epuizat ca sens, deoarece tichetul de masă ar putea fi utilizat prin intermediul diferitor instrumente de plată: card de plată, NFC, ApplePay etc, și, cardul de plată este proprietatea operatorului de tichete de masă, iar persoana fizică este posesor al cardului de plată aferent tichetelor de masă. Cardul de plată este proprietatea operatorului de tichete de masă.	
	19. Tichetul de masă este valabil timp de 6 luni de la data transferului valorii nominale a acestuia pe cardul de plată al salariatului.	19. Tichetul de masă este valabil timp de 6 luni de la data transferului valorii nominale a acestuia pe cardul de plată al salariatului.	Pct. 19 Urmează a fi abrogat, în temeiul aceluși comentarii ca și mai sus. Tichetul nu poate fi anulat sau declarat expirat deoarece de la el se calculează contribuțiile de asigurări sociale.	
	20. Salariatul este obligat să prezinte angajatorului o declarație pe propria răspundere privind beneficierea de tichete de masă doar la locul de muncă de bază. Modelul declarației pe proprie răspundere se stabilește de Ministerul Finanțelor.	20. Salariatul este obligat să prezinte angajatorului o declarație pe propria răspundere privind beneficierea de tichete de masă doar la locul de muncă de bază. Modelul declarației pe proprie răspundere se stabilește de Ministerul Finanțelor.	Propunem excluderea pct. 20. Nu este clar sensul unei astfel de Declarații pe proprie răspundere.	
	21. În cazul beneficierii de către salariat de tichete de masă la două sau mai multe locuri de muncă concomitent, valoarea tichetelor de masă respective constituie venituri impozabile pentru salariat.		În situația prevăzută la pct. 21 propunem de formulat astfel încât să rezulte 2 opțiuni: Valoarea tichetului de masă care depășește valoarea nominal deductibilă este impozabilă pentru salariat deductibilă pentru angajator, în cazul în care depășirea valorii nominale deductibile se impozitează conform art.19 și 88 din Codul Fiscal.	
	22. În cazul în care salariatul lucrează pentru diferiți angajatori același număr de ore, locul de muncă de bază se stabilește individual de către salariat prin prezentarea declarației pe propria răspundere angajatorului. Locul de muncă de bază în acest caz nu poate fi schimbat mai des decât o dată pe lună.		De actualizat în cazul în care se va accepta emiterea tichetelor de masă la locul de baza și la locul de munca prin cumul	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	25. Angajatorul este obligat să înștiințeze lunar salariații despre valoarea tichetelor acordate pe cardul de plată și data transferului acestora.	25. Angajatorul este obligat să înștiințeze lunar salariații despre valoarea tichetelor acordate pe cardul de plată prin intermediul operatorului de tichete de masa și data transferului acestora.	Considerăm că această prevedere privind obligația de informare nu este rezonabilă, atât timp cât valoarea tichetelor de masa primite este văzută de către salariat în extrasul de cont special unde se duce evidența tichetelor de masa	
	27. Comenzile de achiziție de tichete de masă transmise operatorilor de către angajatori conțin cel puțin următoarele informații: numele salariaților cărora li se atribuie tichetele, numărul unic de identificare al cardului de plată corespunzător fiecărui salariat, valoarea nominală a tichetului de masă și valoarea nominală totală a tichetelor de masă acordate fiecărui salariat.	27. Comenzile de achiziție de tichete de masă transmise operatorilor de către angajatori conțin cel puțin următoarele informații: numele salariaților cărora li se atribuie tichetele, numărul unic de identificare al cardului de plată corespunzător fiecărui salariat, valoarea nominală a tichetului de masă și valoarea nominală totală a tichetelor de masă acordate fiecărui salariat.	Pct. 27 este învechit ca sens. Acesta și-a pierdut actualitatea odată cu refuzul de la tichete de masa pe suport de hârtie	
	28. Comenzile de achiziție de suporturi electronice pentru tichete de masă transmise operatorilor de către angajatori conțin cel puțin numele și codul personal (IDNP) corespunzător fiecărui salariat beneficiar.	28. Comenzile de achiziție-emitere a tichetelor de masa de suporturi electronice pentru tichete de masă transmise operatorilor de către angajatori conțin cel puțin numele și codul personal (IDNP) corespunzător fiecărui salariat beneficiar.		
	49. Operatorul este obligat să nu admită și să contracareze contrafacerea tichetelor de masă prin includerea elementelor de siguranță noi.	49. Operatorul este obligat să nu admită și să contracareze contrafacerea tichetelor de masă prin includerea elementelor de siguranță noi.	În contextual tichetelor de masa pe suport electronic nu este actuala aceasta prevedere	
	51. Operatorul este obligat să publice raportul de audit pe pagina sa web în urma efectuării procedurii de audit		Nu este actuala prevederea data. Propunem excluderea	

Nr. d/o	Denumirea legii, numărul și conținutul articolelor care se propun spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar (după caz)
	anuale obligatorii de către o companie de audit externă, cu prezentarea acestuia unităților comerciale/ de alimentație publică sau altor utilizatori de informație financiară acreditați prin acte normative, la solicitarea acestora.			
	63. Cardul de plată este valabil în condițiile stabilite de operator.	63. Cardul de plată , ca instrument de acces la tichete de masa, este valabil în condițiile stabilite de operator.		
	67. Regimul fiscal al tichetelor de masă este reglementat de normele Codului fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997 și prevederile Legii nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă. Valoarea nominală deductibilă în scopuri fiscale a unui tichet de masă pentru o zi lucrătoare trebuie să fie cuprinsă între 35 și 55 de lei. Valoarea tichetelor de masă nu include contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii.		Propunem ca valoarea nominală deductibilă a tichetelor de masa sa fie stabilită doar in lege si exclusa din aceste regulamente. Regulamentul urmează sa facă trimitere la prevederea legii.	

**Propunerile și obiecțiile CCI a RM pe marginea proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează
propunerile de politici bugetar-fiscale pentru anul 2024**

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative	Obiectii/Propuneri
Art. I. - Legea nr. 845/1992 Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi	
Art. 36 ⁵ alin (2) Măsuri de sprijin și încurajare a antreprenoriatului social	<p>Se propune completarea cu lit d) în următoarea redacție:</p> <p><i>"d) scutire de la plata taxelor pentru înregistrare de stat și furnizare de informație;"</i></p> <p>Măsura se propune în contextul eforturilor statului de a susține antreprneoriatul social în vederea integrării persoanelor cu nevoi speciale în activitatea economică.</p>
Art. II. - Codul fiscal nr.1163/1997	
Pct. 23. din proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală: "La articolul alineatul (1): punctul 24) se abrogă;"	<p>Se propune păstrarea scutirii TVA pentru autoturismele importate până la 01.01.2025 pentru care au fost achitate accizele la import. Autoturismele importate în RM până la 01.01.2025 au incluse în valoarea lor accizele majorate în vigoare de până la 01.01.2025. Aplicarea adițională a TVA la valoarea autoturismelor importate până la 01.01.2025 va crește considerabil și nejustificat valoarea lor de vânzare. Autoturismele uzate sunt achiziționate de cele mai multe ori de către persoane fizice care nu vor putea deduce TVA aplicat.</p>
Art.15 ² Desemnarea procentuală	<p>Se propune:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Modificarea alin (1) art. 15², în vederea extinderii asupra agenților economici a debursării unui anumit % din impozitul pe venit în contul Federațiilor Sportive de Profil, Cluburilor Sportive Profesioniiste sau a Asociațiilor Sportive de Amatori, înregistrați ca persoane juridice și în lista Federațiilor Sportive Naționale 2) A completa articolul 15² alin. (3) cu litera "c" cu următorul cuprins: <i>"c) federațiile sportive de profil - membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv, cluburile sportive profesioniiste sau asociațiile sportive de amatori cu personalitate juridică și înregistrați în registrul Federațiilor sportive de profil, membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv."</i> <p>Analiza experienței naționale și regionale arată posibilitatea dezvoltării următoarelor facilități fiscale menite să contribuie la dezvoltarea culturii sportive și atragerii investițiilor în sportul profesionist și de amatori din Republica Moldova. Inițiativa legislativă a deputaților Parlamentului RM și a CCI a RM se anexează (Anexa 1-2).</p>
Art.20 Sursele de venit neimpozabile	<p>Se propune completarea art. 20 cu litera "t)" cu următorul cuprins: <i>" t') ajutorul financiar sau investiții obținute de federațiile sportive de profil, membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv, cluburile sportive profesioniiste sau asociațiile sportive de amatori cu personalitate juridică și înregistrați în registrul federațiilor sportive de profil - membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv, de la agenții economici rezidenți"</i></p> <p>Analiza experienței naționale și regionale arată posibilitatea dezvoltării următoarelor facilități fiscale menite să contribuie la dezvoltarea culturii sportive și atragerii investițiilor în sportul profesionist și de amatori din Republica Moldova. Inițiativa legislativă</p>

05.06.2023 nr. 502-03/17

Ministerul Finanțelor

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (CCI a RM), vă asigură de înalta sa considerație și cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează propunerile de politici bugetar-fiscale pentru anul 2024, plasat pentru consultații publice, prezintă spre considerare propunerile și obiecțiile pe marginea proiectul de lege propus spre examinare (Anexă).

Totodată, reiterăm propunerile prezentate anterior spre considerare în procesul elaborării politicii bugetar-fiscale pentru anul 2024, care nu se regăsesc în proiectul de lege menționat.

Anexă 21 file.

Președinte

Serghei HAREA

Exec. Diana Russu
(022) 224983

Certificat nr. 11150 ISO 9001

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative	Obiectul/Propuneri
	a deputaților Parlamentului RM și a CCI a RM se anexează (Anexa 1-2).
<p>Art.24 Art. 24 Deducerea cheltuielilor aferente activității de întreprinzător alineatul (19) și (19²)</p> <p>(19) Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru transportul, hrana și studiile profesionale ale angajatului, inclusiv a cheltuielilor legate de organizarea și realizarea programelor de formare profesională tehnică prin învățământ dual, conform modului stabilit de Guvern.</p> <p>(19²) Fără a aduce atingere prevederilor din prezentul articol, cu excepția alin.(1), se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru orice plăți efectuate în folosul angajatului, în raport cu care au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii în raport cu care au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și au fost reținute primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozitul pe venit din salariu, datorate de angajator și angajat.</p>	<p>Se propune expunerea alin. 19 și 19² în următoarea redacție:</p> <p>- <i>alin. (19), după sintagma "și studiile profesionale ale angajatului" se completează cu sintagma "și studenților stagiați și/ sau în formare",</i></p> <p><i>alin. (19²) după sintagma "plăți efectuate în folosul angajatului" se completează cu sintagma "și studenților stagiați și/ sau în formare".</i></p> <p>Propunerea prevede extinderea deducerii cheltuielilor de transport, hrană și studiile profesionale, precum și în raport cu care au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și au fost reținute primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozitul pe venit din salariu, datorate de angajator și angajat asupra studenților stagiați la și/sau în formare.</p> <p>Plățile efectuate în folosul Ucenicilor sunt plăți ce țin de un contract de drept civil, și sunt impozitate cu impozitul pe venit (din salariu). La fel se calculează și se rețin primele de asigurare obligatorii de asistență medicală.</p> <p>Deducerea cheltuielilor agentului economic aferente învățării la locul de muncă precum și a cheltuielilor în raport cu care au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și au fost reținute primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozitul pe venit din salariul studenților în formare, va condiționa un flux de tineri specialiști în sfera de producție, cu calificări corespunzătoare necesităților mediului de afaceri.</p>
Art.36 Alte deduceri	<p>Se propune deducerea impozitului pe venit reinvestit pentru agenții economici care au ca gen de activitate Club Sportiv Profesionișt, oficial înregistrat la Federația Sportivă de Profil prin completarea art. 36, alin. (2), după sintagma "specificate la art. 52 alin. (1)", se completează cu textul "a organizațiilor sportive sub forma Federațiilor de profil - membre ale Comitetului Național Olimpic Sportiv, cluburilor sportive profesionale sau asociațiilor sportive de amatori cu personalitate juridică și înregistrate în registrul Federațiilor sportive de profil - membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv"</p> <p>Analiza experienței naționale și regionale arată posibilitatea dezvoltării următoarelor facilități fiscale menite să contribuie la dezvoltarea culturii sportive și atragerii investițiilor în sportul profesionișt și de amatori din Republica Moldova. Inițiativa legislativă a deputaților Parlamentului RM și a CCI a RM se anexează (Anexa 1-2).</p>
Art. 95 (2) Nu constituie obiecte impozabile:	Se propune excluderea din punctul (c) a limitei de 0,5% din venitul din vânzări obținut pe parcursul anului precedent anului, în vederea aplicării TVA la livrarea de mărfuri și servicii efectuată cu titlu gratuit în scopuri de publicitate și/sau de promovare a vânzărilor.

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative	Obiectii/Propuneri
	<p>Materialele publicitate au doar scop informativ, nu pot fi valorificate de clienți în nici un alt mod și ar trebui să dispună de același tratament TVA ca și celelalte forme de publicitate</p> <p>Scopul materialelor publicitate imprimate este sa informeze consumatorii despre promoțiile curente. Distribuirea acestor materiale (flyere, pliante) este o forma de publicitate, la fel ca publicitatea radio, TV și panourile exterioare. Natura și scopul tranzacției sunt identice pentru aceste forme de publicitate și respectiv tratamentul fiscal ar trebui sa fie identic</p> <p>Contractarea unei companii terțe, ce prestează servicii de publicitate ce includ imprimarea și distribuirea materialelor publicitate, nu cade sub incidenta art. 95 (2) punct (c). în acest caz natura tranzacției este identica, consumatorul final primește plante și flyere, însă tratamentul fiscal este diferit în dependenta de cum este documentata tranzacția. La aplicarea prevederilor Codului Fiscal este esențial sa se acorde prioritate naturii și conținutului tranzacției</p> <p>Distribuirea de ziare nu este o livrare cu titlu gratuit. Flyerele sunt bunuri care nu au destinația sa fie comercializate. Ele nu au nici un folos pentru consumatori. Unicul lor scop este de informare.</p>
<p>Art.96 Cotele T.V.A.</p> <p>b) - 8% – la producția din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie și horticultură în formă naturală, produsă, importată și/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, de la pozițiile tarifare...;</p> <p>- 8% – la zahărul din sfeclă de zahăr, produs, importat și/sau livrat pe teritoriul Republicii Moldova;</p> <p>- 8% – la biocombustibilul solid destinat producerii energiei electrice, energiei termice și apei calde livrat pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv la materia primă livrată în scopul producerii biocombustibilului solid, sub formă de produse din activitatea agricolă și silvică, reziduuri vegetale agricole și forestiere, reziduuri vegetale provenite din industria alimentară, reziduuri de lemn, precum și la energia termică produsă din biocombustibil solid, livrată instituțiilor publice;</p>	<p>Se propune revizuirea regimului TVA în agricultură în vederea echilibrării acesteia <i>pe întreg lanțul valoric</i>: la import și procurări și vânzări interne (8% achiziție 8% vânzare sau alternativ o valoare medie de 12 % pe întregul lanț).</p> <p>Este necesară revizuirea regimului TVA în agricultură, în contextul în care aplicarea cotei reduce a TVA în mărime de 8% are loc atât pentru livrările interne, cât și pentru importul de produse agricole, aceasta își atinge doar obiectivul de accesibilitate a produselor agricole pentru populație, nu și creșterea competitivității producției naționale.</p> <p>Urmare introducerii cotei reduce a TVA, diferențele de cote a TVA pentru input-urile și output-urile (8% și respectiv 20%) în agricultură au determinat acumulări în cont a sumei acesteia de către producătorii agricoli.</p> <p>Astfel, producătorii de cereale au acumulat în contul TVA, sume substanțiale pe care nu le pot restitui de la bugetul de stat. Majorarea cotei TVA de la 8 la 20% pentru cereale, respectiv dreptul producătorilor de a obține restituirea diferenței de 12 % din bugetul de stat, pune guvernul în dificultate de a rambursa această diferență, iar întârzierea generează, de la an la an, acumulări tot mai împovătoare.</p> <p>Aplicarea cotei TVA reduce în zootehnie a fost abordată de mai multe ori de către sectorul asociativ și reprezentativ, însă nu a fost soluționată. Vorbim aici de cotele TVA, aplicabile livrărilor efectuate și anume, cele generate de modificările operate la art. 96 din Codul Fiscal prin Legea nr. 50 din 03.04.2015, începând cu 07.04.2015, urmare a căroră, sectorul zootehnic (producătorii de carne și ouă pentru consum) este obligat să achite TVA la cota standard în mărime de 20% din valoarea impozabilă a livrărilor efectuate.</p> <p>Modificările menționate mai sus, precum și excluderea ouălor și a cârnii din lista bunurilor impozitate cu cota TVA în mărime de 8%, defavorizează dezvoltarea acestui sector, deoarece cerealele, livrările cărora se impozitează cu TVA 8%, reprezintă peste 70% din toate consumurile întreprinderilor zootehnice - ouă, carne, tineret avicol, și altele.</p> <p>CCI a RM solicită să fie inclusă în grupul de lucru, care urmează a fi creat pentru examinarea acestui subiect.</p>

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative	Obiectul/Propuneri
<p>Art.96 Cotele T.V.A.</p> <p>b) cote reduse în mărime de: - 8% ...</p>	<p>Se propune completarea lit. b) al art. 96 cu următorul alineat / ” - 8% - la energia termică livrată instituțiilor publice” .</p> <p>Reducerea cotei TVA ar diminua cheltuielile instituțiilor publice și respectiv ar reduce alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat către acestea. Spre exemplu, 25% din consumatorii S.A. „CET-Nord”, sunt instituțiile publice. Suplimentar reducerea costurilor de achiziție a energiei termice va reprezenta un stimul de reconectare a instituțiilor publice la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică ceea ce corespunde programului Guvernului cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate.</p>
<p>Art. 103 Scutirea de T.V.A., alin (1): punctul 13) serviciile poștale, inclusiv distribuția pensilor, subvențiilor, indemnizațiilor;</p>	<p>Se propune expunerea pct. 13) din alin. (1) al art 103 în următoarea redacție:</p> <p>”13) <i>serviciile poștale din sfera serviciului poștal universal; serviciile de tipărire a mărcilor poștale; serviciile de distribuție a pensilor, subvențiilor și indemnizațiilor;</i>”.</p> <p>Propunerea în cauză de scutire de TVA a Serviciilor poștale din sfera serviciului poștal universal, reiese din angajamentele Republicii Moldova din Acordul de asociere RM-UE de a transpune în legislația națională prevederile Directivei poștale a UE nr 97/67/CE din 15 decembrie 1997, prin care Statele membre adoptă măsuri pentru a asigura că tarifele pentru fiecare dintre serviciile care fac parte din prestarea serviciului universal sunt conforme cu principiul: prețurile din prestarea serviciului poștal universal trebuie să fie accesibile și trebuie să fie la un nivel la care toți utilizatorii au acces la serviciile furnizate. Astfel, conform art.21 din Legea comunicațiilor poștale nr.36/2016 în care au fost transpuse prevederile Directivei poștale, dreptul de acces la serviciul poștal universal reprezintă dreptul de a beneficia de furnizarea permanentă a serviciilor incluse în sfera serviciului poștal universal, de un anumit nivel de calitate, în orice punct de pe teritoriul Republicii Moldova, la tarife accesibile tuturor utilizatorilor, în condiții nediscriminatorii. Aceste servicii sunt servicii de interes economic general și sunt îndreptate către toți cetățenii Republicii Moldova.</p> <p>Prin această propunere, scutirea de TVA va fi aplicabilă doar pentru serviciile poștale din sfera serviciului poștal universal: serviciile de scrisori, pachete mici și colete poștale până la 10 kg. Celelalte servicii poștale: colete poștale mai mari de 10 kg, trimiteri EMS și altele nu vor cădea sub incidența scutirilor de TVA.</p> <p>Mai menționăm și faptul că țările membre ale Uniunii Europene la fel stabilesc scutire de TVA pentru serviciile poștale din sfera serviciului poștal universal. De exemplu, în România scrisorile și coletele poștale până la 10 kg sunt scutite de TVA, pentru celelalte servicii poștale se aplică TVA.</p> <p>Mărcile poștale, fiind însemne ale statului utilizate pentru plata serviciilor poștale, constituie imprimare de valoare emisă exclusiv sub autoritatea statului. Serviciile de tipărire a mărcilor poștale urmează a fi scutite de T.V.A., în caz contrar, tarifele de furnizare a serviciilor poștale vor fi majorate cu 20% din suma serviciilor de tipărire. Aceasta majorare va fi în discordanță cu angajamentele asumate de RM prin Acordului de asociere, dar și cu prevederile Legii comunicațiilor poștale nr.36/2016.</p> <p>Cât privește serviciile de distribuție a pensilor, subvențiilor și indemnizațiilor, acestea sunt servicii de plată, care nu fac parte din serviciile poștale și urmează a fi descrise ca servicii aparte.</p> <p><i>Se preconizează o defalcare la buget de la serviciile poștale neincluse în sfera serviciului poștal universal furnizate de Î.S. „Poșta Moldovei” în valoarea de 480 mii lei (0,2 T.V.A. x 24 mln. lei), conform datelor pentru anul 2022.</i></p> <p>Suma serviciilor de tipărire a mărcilor poștale în timp de un an calendaristic este aproximativ de 480 mii lei fără T.V.A.</p>
<p>Art. 103 alin. (9²)</p>	<p>Se propune completarea alin. (9²) după cuvintele „în scop de construire a instituțiilor de asistență socială” cu cuvintele „sportului,</p>

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative	Obiectul/Propuneri
<p>Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere mărfurile și serviciile importate sau procurate pe teritoriul Republicii Moldova de către organizațiile necomerciale care corespund cerințelor art.52, în scop de construire a instituțiilor de asistență socială, precum și mărfurile și serviciile importate sau procurate pe teritoriul Republicii Moldova de către aceste organizații necomerciale pentru necesitățile instituțiilor menționate.</p>	<p>educației fizice și turismului social, protecției mediului” În acest fel va fi stimulată dezvoltarea protecției mediului înconjurător în Republica Moldova, prin intermediul organizațiilor necomerciale.</p>
<p>Articolul 104. Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere Se scutesc de T.V.A. cu drept de deducere:</p>	<p>Se propune completarea art. 104 cu litera b¹) cu următorul conținut: ”b¹) energia electrică de echilibrare pentru participanții la piața energiei electrice” Începând cu 01/06/2022 au intrat în vigoare Regulile pieței energiei electrice aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283 din 07.08.2020, conform căreia piața centralizată și obligatorie pentru toți titularii de licență (producere, distribuție, transport, furnizare), care este una de echilibrare. Totodată, Titlul III al Codului Fiscal nu acoperă întregul proces și participanți ai pieței de echilibrare, ceea ce generează dificultăți în aplicarea cotei T.V.A., dat fiind faptul, ca până la moment nu existat un precedent în vederea aplicării cotelor T.V.A. pentru energia electrică de echilibrare. Aplicarea pentru energia electrică de echilibrare a cotei scutit de T.V.A. cu drept de deducere va aduce în concordanță legislația fiscală cu modificările Regulilor pieței energiei electrice.</p>
<p>Art. XV. Codul Vamal nr.95/2021</p>	
<p>“Articolul 12. Reprezentantul vamal</p>	<p>Redacția nouă inversează noțiuni de reprezentare directă și indirectă, și transpune în mod incoerent legislația EU în acest domeniu. Cod vamal actual prevede că reprezentant poate fi doar broker vamal. Totodată, în afară de reprezentant vamal, declarațiile vamale pot fi întocmite și de ag.ec. în nume propriu – fără reprezentant. Prin norme noi se creează o nouă situație pe piața de servicii respective. Astfel, art.12 în redacție nouă exclude licențierea activității de broker vamal, necesitate de a constitui garanția financiară și în general liberalizează acces la activitate de reprezentant în vamă (indirect), dat fiind orice persoana va putea fi reprezentant indirect. Dacă această este scopul urmărit, atunci propoziție Reprezentarea indirectă în vamă poate fi efectuată de către brokerul vamal sau orice persoană desemnată în calitate de reprezentant vamal, este lipsită de sens, ori reprezentantul poate fi orice persoană (care nu are nevoie de licență și nici de specialiști în vămuire).</p>

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative	Obiecții/Propuneri
	<p>Legislația EU prevede în art. 18 Cod vamal (3) Statele membre pot stabili, în conformitate cu legislația Uniunii, condițiile în care un reprezentant vamal poate furniza servicii în statul membru în care este stabilit. Acest punct se referă la condiții pentru reprezentant dar nu pentru broker. Astfel, legislația națională trebuie fie să liberalizeze total acces la servicii de reprezentant fie să limiteze pentru ag.ec. care corespund anumitor criterii. Aplicarea ambelor situații concomitent, ceea ce se propune acum, nu este coerentă.</p> <p>Cât privește referința la condițiile din art. 39-42 care se referă la criteriile pentru AEOC. Legislația UE nu prevede astfel de drept al AEO de a activa în calitate de reprezentant (direct sau indirect) în țara unde este înregistrat AEO. Punctul respectiv din art. 18 din cod vamal EU se referă exclusiv la acordarea dreptului AEOC să acționeze ca reprezentant în alt stat membru EU, dar nu în același stat în care este înregistrat. Respectiv punctul dat este transpus cu denaturarea sensului textului din Cod EU.</p> <p>Dacă să ne referim la legislația statelor-membre, precum Romania, ORDIN ANAF Nr. 2460 prevede că reprezentare directă a unei persoane pe teritoriul vamal al României poate fi realizată de către orice persoană stabilită în România care este în măsură să furnizeze toate informațiile care sunt solicitate pentru aplicarea dispozițiilor care reglementează regimul vamal pentru mărfurile care fac obiectul declarației vamale. Această persoană trebuie să fie, de asemenea, în măsură să prezinte mărfurile în cauză sau să asigure prezentarea acestora în vamă, precum și documentele justificative.</p> <p>În aceste condiții redacția nouă inversează noțiuni de reprezentare directă și indirectă, și transpune în mod incoerent legislația EU. Considerăm că trebuie să fie menținută practica existentă, când reprezentare poate fi realizată de brokerii vamali.</p> <p>Condiția ce ține de specialiști în domeniul vămii respectivă, este una nouă, (fiind aplicată mai mulți ani în urmă).</p> <p>De menționat că condițiile de licențiere a activității de broker vamal este un domeniu nearmonizat la nivel EU, nu se regăsește în Codul Vamal al uniunii și ține de competența statelor membre.</p> <p>Propunerea respectivă a fost susținută de asociația brokerilor ținând cont că în UE a fost elaborat un standard EN 16992:2017: Competențe ale reprezentanților vamali.</p> <p>Însă, până prezent nu a fost elaborat /dezvoltat procesul și criteriile de evaluare a specialiștilor.</p> <p>Cursuri de instruire a specialiștilor urmează a fi acreditate, iar procedura de evaluare reglementată prin act normativ, ori la moment, nici-o instituție nu are cursul acreditat pentru specialiști și procesul de evaluare dezvoltat și funcțional.</p> <p>În aceste condiții, se propune că perfecționarea profesională să continue a fi organizată de companii de broker benevol.</p> <p>Redacția propusă:</p> <p>Art. 12 (3) Reprezentarea în vamă poate fi efectuată de către brokerul vamal.</p> <p>(5) Broker vamal este persoana juridică, înregistrată în conformitate cu legislația, care deține licență pentru activitatea de broker vamal eliberată de Agenția Servicii Publice și care declară mărfurile, le prezintă pentru vămire, efectuează și alte operațiuni vamale.</p> <p>(6) Licența pentru activitatea de broker vamal se eliberează dacă persoana îndeplinește cumulativ următoarele condiții:</p> <p>a) respectă condițiile generale de eliberare a actelor permise, stabilite de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;</p> <p>b) dispune de o bază tehnico-materială care să permită desfășurarea activității de broker vamal;</p>

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative	Obiectii/Propuneri
	<p>c) dispune de echipamente informatonale și de comunicație necesare utilizării sistemului informațional vamal;</p> <p>d) nu a comis încălcări sistematice ale legislației vamale și/sau fiscale care aduc prejudiciu bugetului de stat în temeiul hotărârii judecătorești definitive;</p> <p>e) dispune de o garanție pentru asigurarea responsabilității pentru datoria vamală calculată, în mărime de cel puțin 2000000 de lei;</p> <p>f) are angajată cel puțin o persoană care va efectua operațiuni vamale.</p>
<p>Legea 1380/1997 cu privire la tariful vamal și nr. 172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor</p> <p>Articolul 28. Scutirea de taxa vamală</p> <p>Anexa la legea nr.172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor</p>	<p>Se propune eliminarea taxei de import la materia primă ce nu se produce pe teritoriul Republicii Moldova și care este utilizată exclusiv în procesul de producere a entităților locale importatoare a acestei materii prime.</p> <p>Lipsa totală sau taxe vamale mici în statele vecine (Ucraina, România) pentru materia primă destinată procesului de producere, au drept urmare micșorarea cotei pe piață a producătorilor autohtoni și a importului în masă a produselor alimentare din alte țări. Aceasta are, de asemenea, o influență enormă asupra pierderii de valută de către Republica Moldova.</p> <p>Această măsură ar permite eliberarea mijloacelor financiare pentru a fi utilizate în procesul incubajiei, proces foarte costisitor, care, până la ecluzarea pulilor, generează cheltuieli substanțiale, în special, cele legate de resursele energetice, care urmare conflictului din regiune au crescut substanțial.</p>

+ suplimentar

Anexă
Propunerile și obiectiile CCI a RM pe marginea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează
propunerile de politici bugetar-fiscale pentru anul 2024

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative		Obiectii/Propuneri
Art. II. - Codul fiscal nr.1163/1997		
Pct. 31. Anexa nr. 1 la titlul IV va avea următorul cuprins:	<p>Se propune păstrarea cotei de acciz la parfumurilor și apelor de toaletă de la poziția tarifară 330300 sau ca la articolul 124 aliniatul 16 să fie adăugată și scutirea de la plata accizelor a alcoolului etilic nedenaturat de la poziția tarifară 220710000 utilizat la fabricarea produselor de parfumerie.</p> <p>În noile modificări Anexa nr. 1 la titlul IV a fost exclusă poziția tarifară 330300 (parfumuri și ape de toaletă). Totodată în anul 2023 a fost exclus din articolul 124 aliniatul 16 scutirea de la plata accizelor a alcoolului etilic nedenaturat de la poziția tarifară 220710000 utilizat la fabricarea produselor de parfumerie.</p> <p>În rezultat producătorii autohtoni iarăși sunt defavorizați în raport cu importatorii:</p> <ul style="list-style-type: none">- odată cu excluderea parfumurilor și apelor de toaletă de la poziția tarifară 330300 din lista mărfurilor supuse accizelor importatorii nu vor mai calcula și plăti accize nici la importul acestor mărfuri nici la livrările pe teritoriul Republicii Moldova.- producătorul autohton însă va fi nevoit să calculeze și să achite accize pentru alcoolul etilic nedenaturat de la poziția tarifară 2207100000, iar accizele vor fi raportate direct la costurile de producere. Luând în considerație nivelul accizelor stabilite de alcoolul etilic nedenaturat costul produselor autohtone va fi de 4-5 ori mai mare decât a celor de import.- Exporturile de parfumuri și ape de toaletă de la poziția tarifară 330300 la fel vor deveni necompetitive deoarece la articolul 125 nu este prevăzută restituirea accizelor pentru mărfurile supuse accizelor care au fost utilizate la producerea mărfurilor nesupuse accizelor și ulterior exportate.	
Art. 124 Înlesniri la plata accizelor	<p>Se solicită în articolul 124 să fie introdus un alineat nou 16' care să prevadă scutirea de la plata accizelor a alcoolului etilic nedenaturat de la poziția tarifară 220710000 utilizat la fabricarea dezinfectanților pentru igiena umană de la poziția tarifară 3808, Grupa principală 1 a anexe nr. 1 a HG nr. 344/2020 di 10.06.2022 "pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide".</p> <p>O altă problemă care a început din anul 2021 sunt accizele la alcoolul etilic nedenaturat de la poziția tarifară 2207100000 utilizat ca materie primă pentru fabricarea dezinfectanților pentru igiena umană de la poziția tarifară 3808, Grupa principală 1 a anexe nr. 1 a HG nr. 344/2020 di 10.06.2022 "pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide". Ca urmare producătorii autohtoni suportă costuri de 4-5 ori mi mari decât producătorii din afara țării care importă soluțiile dezinfectante și nu mai pot fi competitivi nici pe piața locală nici la export</p>	

Parlamentul
Republicii Moldova

AT nr. 06/02-161

07.02.2023

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroul Permanent
al Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexe:

1. Proiectul de lege.
2. Nota informativă.

**Deputați în Parlament
Alexandr Trubca**

LEGE

pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 166/2017 cu privire la tichetele de masă și Codul Fiscal nr. 1163/1997)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I. Legea Nr. 166/2017 cu privire la tichetele de masă (Publicat: 20-10-2017 în Monitorul Oficial Nr. 364-370 art. 618) cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Titlul Legii va avea următorul cuprins: „Legea cu privire la tichetele de masă și tichetele de sport”.
2. În textul Legii, cu excepția art. 6 alin. (3) și a cazurilor prevăzute de prezenta lege, sintagma „tichet de masă” se substituie cu cuvântul „tichet” conform contextului și regulilor gramaticale.
3. În textul Legii, cu excepția art. 12, alin. (1) după sintagma „unități comerciale/de alimentație publică” se completează cu textul „sau de activități sportive” conform contextului și regulilor gramaticale.
4. În textul legii, în cazul tuturor titlurilor de capitole și articole după sintagma „tichet de masă” se completează cu textul „și tichet de sport” conform contextului și regulilor gramaticale.
5. La art. 1 după sintagma „tichetelor de masă” se completează cu textul „și tichetelor de sport”.
6. La art. 2 după noțiunea „tichet de masă” se completează cu noțiunea:
„*tichet de sport* - card de plată prevăzut la art. 5 pct. 40¹ din Codul fiscal, emis de către operator în condițiile prezentei legi, acordat de către angajator salariaților, pentru a fi folosit ca instrument de plată în scopul procurării de servicii în domeniul activităților sportive în unitățile comerciale care au încheiat un contract de prestare a serviciilor cu operatorul;”.
7. La art. 2, în definiția noțiunii „operator” după sintagma „tichetele de masă” se completează cu textul „și/sau tichetele de sport”.

8. La art. 2, noțiunea „unitate comercială / de alimentație publică se completează cu textul „sau de activități sportive”, iar în definiția noțiunii după sintagma „vinde produse alimentare,” se completează cu textul „sau prestează servicii de activități sportive”.
9. La art. 3, alin. (1) sintagma „de hrană” se exclude.
10. La art. 3, alin. (1) după sintagma „sub forma tichetelor de masă” se completează cu textul „și/sau tichetelor de sport”.
11. Art. 3, alin. (3) va avea următorul conținut „Acordarea tichetelor de masă și tichetelor de sport este facultativă”
12. Art. 3 se completează cu aliniatul (3¹) care va avea următorul conținut „Angajatorul este în drept să suporte cheltuieli pentru hrană pentru un angajat, care vor fi deduse în scopuri fiscale conform art. 24 alin. (19) din Codul fiscal, ori să acorde tichete de masă, fiind permisă doar o singură opțiune.”
13. La art. 3, alin. (6) după sintagma „tichetele de masă” se completează cu textul „și tichetele de sport”.
14. La art. 4, alin. (1) sintagma „trebuie să fie cuprinsă între 35 și 55 de lei” se înlocuiește cu textul „nu va depăși 2% din cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real”.
15. La art. 4, aliniatul (3) se exclude.
16. La art. 5, alin. (2) și alin. (4) sintagma „de masă” se substituie cu textul „de fiecare categorie”
17. Articolul 6 se completează cu aliniatul (4) cu următorul conținut:
„(4) Se interzice folosirea tichetelor de sport pentru:
a) procurarea de produse și bunuri
b) procurarea altor servicii, decât cele sportive
c) schimbul contra mijloacelor bănești în numerar
d) achitarea serviciilor antrenorilor, maseorilor sau a oricărui alt personal.
18. La art. 8, alin. (1) după sintagma „tichetele de masă” se completează cu textul „și/sau tichete de sport”

19. La art. 10, alin. (4) după sintagma „Tichetul de masă” se completează cu textul „și tichetul de sport”.
20. La art. 10, alin. (4), lit. g) după sintagma „TICHET DE MASĂ” se completează cu textul „sau după caz „TICHET DE SPORT””
21. La art. 10, alin. (5) cuvântul „sau” la prima utilizare în enunț se substituie cu simbolul „, ”, iar după sintagma „achiziționarea produselor alimentare...” se completează cu textul „sau după caz achiziționarea serviciilor în domeniul activităților sportive”
22. Art. 12 se completează cu alin. (1¹) cu următorul conținut „Unitățile de activități sportive care doresc să accepte tichetele ca instrument de plată pentru vânzarea serviciilor în domeniul activităților sportive trebuie să respecte prevederile legislației în vigoare cu privire la normele de securitate și calitate în prestarea serviciilor respective. Conformitatea unităților de activități sportive va fi atestată de o instituție de drept public stabilită de Guvern.”
23. La Art. 14, lit. c) după sintagma „produse alimentare” se completează cu textul „sau după caz servicii din domeniul activității sportive”.
24. La Art. 14, lit. f) după sintagma „produselor alimentare” se completează cu textul „sau după caz serviciilor din domeniului activității sportive”
25. La Art. 21, lit. d) se exclude.

Articolul II. Codul fiscal Nr. 1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În textul Legii, după sintagma „tichet de masă” se completează cu textul „și tichet de sport ” conform contextului și regulilor gramaticale.
2. La art. 95, alin. (2) în ambele cazuri, după sintagma „unitățile comerciale/de alimentație publice” se completează cu textul „sau de activități sportive”.
3. Art. 15², alin. (3) se completează cu litera c), cu următorul cuprins: “c) Federațiile sportive de profil – membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv, Cluburile sportive profesioniste sau Asociațiile sportive de amatori,

cu personalitate juridică și înregistrați în registrul Federațiilor sportive de profil – membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv.”

4. Art. 20 se completează cu litera t¹), cu următorul cuprins „t¹) ajutorul financiar sau investiții obținute de Federațiile sportive de profil – membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv, Cluburile sportive profesioniste sau Asociațiile sportive de amatori, cu personalitate juridică și înregistrați în registrul Federațiilor sportive de profil – membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv, de la agenții economici rezidenți.”
5. La art. 36, alin. (2) după sintagma „specificate la art.52 alin.(1),” se completează cu textul „a organizațiilor sportive sub forma Federațiilor sportive de profil – membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv, cluburilor sportive profesioniste sau asociațiilor sportive de amatori, cu personalitate juridică și înregistrați în registrul Federațiilor sportive de profil – membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv”.

Articolul III. Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului.

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat și înaintat de către Alexandr Trubca, Deputat în Parlamentul RM, în conformitate cu art.47 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr.797/1996.

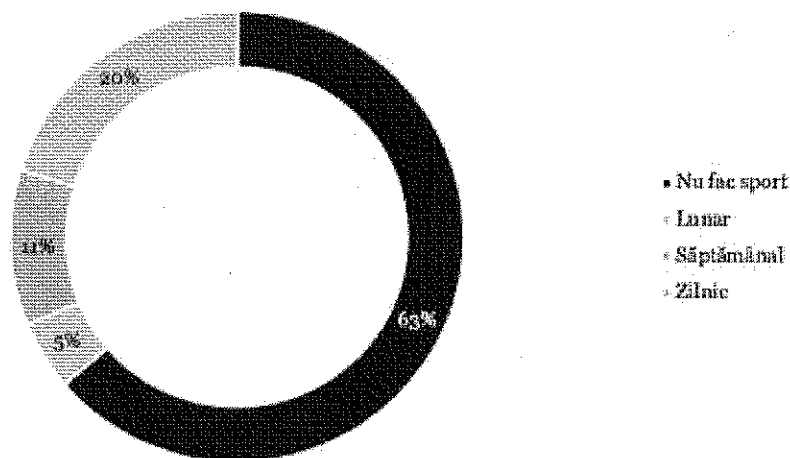
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite.

Prezentul proiect de Lege a fost elaborat în scopul creșterii nivelului general de practicare a sportului amatoricesc în Republica Moldova și implicit a îmbunătățirii sănătății cetățenilor, pentru extinderea mecanismelor fiscale existente de suport al asociațiilor neguvernamentale de utilitate publică și culturilor religioase asupra Fereațiilor sportive – membre ale CNOS și cluburilor sportive afiliate acestor federații, precum și pentru atragerea investițiilor private în domeniul sportului.

Analiza studiilor calitative relevă că doar cca.37%¹ din locuitorii Moldovei practică uneori sportul. Din totalul de 37%, cca. 5% îl practică lunar, alte 11% săptămânal și doar 20% din persoane practică sportul zilnic.

Figura 1. Rata persoanelor care fac sport în Moldova, %

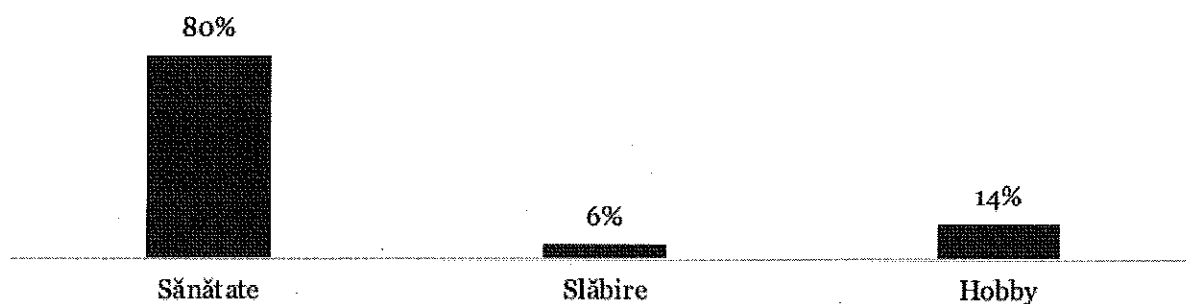
¹ Magenta Consulting SRL, <https://consulting.md/rom/statistici-si-publicatii/infografic-cat-sport-se-face-in-moldova>, 2019.

Sursa: Magenta Consulting

În ceea ce privește distribuția geografică, din rândul celor care practică cel puțin săptămânal sportul 1/3 reprezintă locuitorii ai Chișinăului. Din perspectiva repartizării pe vârste se constată că cele mai multe dintre persoanele care sunt active din punct de vedere fizic cu regularitate au peste 30 de ani, ponderea celor de 50+ ani fiind de 47%.

Figura 2. Motivarea moldovenilor de a face sport

Sursa: Magenta Consulting

Din perspectiva motivului care stă la baza practicării sportului, în Republica Moldova, se constată că 80% dintre acei care practică sportul o fac pentru ca să se simtă bine și sănătos. Acesta este cel mai menționat motiv și printre europeni: fiecare al doilea spune că face sport pentru ca să-și îmbunătățească starea sănătății. 14% dintre moldoveni fac mișcare din plăcere sau hobby și doar 6% - pentru că vor să slăbească. Printre alte motive se numără și cel de autoapărare sau pentru a acumula masă musculară. Se vede că prioritățile moldovenilor s-au schimbat în ultimii 4 ani. În 2015, doar o treime dintre respondenți spuneau că fac mișcare pentru sănătate și 15% - pentru a slăbi.

În ceea ce privește tipul sportul practicați 41% dintre moldoveni au menționat gimnastica. Al doilea cel mai practicat sport este alergatul (18%), plimbările și fotbalul.

Femeile obișnuiesc să facă gimnastică și plimbări într-o proporție mai mare decât bărbații. Alergatul și fotbalul sunt practicate într-o proporție mai mare de bărbați.

Se pare că persoanele mai mature au înțeles că gimnastica de dimineață sau plimbările regulate sunt obiceiuri sănătoase – 67% moldovenii care o fac au vârsta de 50+. În același timp, tineretul practică fotbalul și joggingul. Plimbările sunt preferate într-o măsură mai mare de către persoanele din mediul urban.

Investițiile în sportul amator reprezintă o provocare majoră pentru moldoveni. Sălile de sport sunt vizitate de o pondere de 17% dintre acei care fac sport și dacă raportăm această rată la populația generală, doar 6% dintre moldoveni merg la o sală de sport.

Putem afirma că moldovenii nu sunt adepți ai sălilor de sport, comparativ cu alte țări, așa cum 27% din populația adultă la nivel global sunt membri ai unui centru de fitness.

Majoritatea celor care frecventează sălile de sport sunt bărbați (64%), 85 la sută au vârsta de până la 50 de ani și mai mult de jumătate sunt din Chișinău. Sălile de sport sunt vizitate în mare parte de persoanele cu studii superioare (69%), iar 2/3 au sunt angajați, fie că sunt specialiști și muncitori calificați, funcționari publici sau ocupă o funcție de conducere.

În ceea ce privește costurile suportate de către cetățeni pentru practicarea sportului profesionist se constată că un moldovean plătește în medie 485 de lei pe lună pentru un abonament la o sală de sport. Bărbații scot din buzunar o sumă ușor mai mare (în medie, 506 lei lunar) decât femeile².

În același timp, deși practicarea sportului amator nu reprezintă o prioritate pentru majoritatea moldovenilor, datele statistice privind cauzele morbidității arată că cca. 66% din numărul total al deceselor sunt cauzate de bolile cardio-vasculare, or în conformitate cu datele prezentate de studiile recente realizate în statele membre UE, a fost constatată o legătură directă între rata bolilor cardiovasculare și practicarea sportului³.

În aceeași ordine de idei, un alt studiu realizat la nivelul statelor membre UE arată că practicarea sportului de către angajați conduce la creșterea

² Datele anului 2019.

³ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25804555>

performanței profesionale și la o eficiență mai mare în rândurile angajaților⁴.

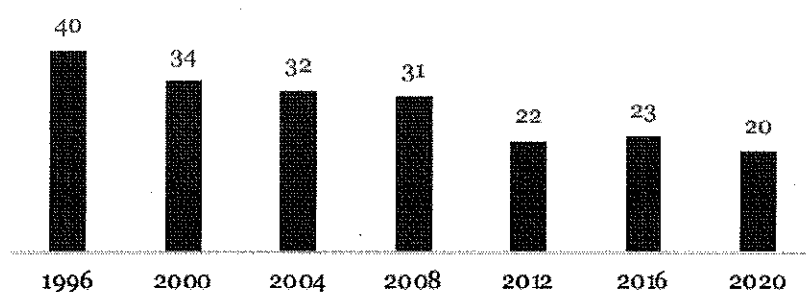
Reieșind din cele menționate mai sus, este evidentă necesitate dezvoltării unui instrument de stimulare a practicării utilizării sportului de către populația Republicii Moldova, care poate fi realizată fie prin frecventarea sălilor de fitness, bazinelor sau practicarea sportului amatoricesc în cadrul diferitor edificii sportive precum stadioanele de fotbal sau corturile de tenis.

În acest sens a fost formulată propunerea dezvoltării ideii tichetelor de masă prin dezvoltarea practicii tichetelor de sport, oferite de către angajator angajaților suplimentar la salariul de bază, acestea bucurându-se de aceleași facilități fiscale ca și în cazul tichetelor de masă.

În ceea ce privește sportul de performanță, analiza nivelului de dezvoltare a relevă o degradare lentă a acestuia.

Unul din principalii indicatori privind rezultatele sportului profesionist îl reprezintă numărul jucătorilor calificați și numărul medaliilor obținute de reprezentanții Republicii Moldova la Jocurile Olimpice. Astfel se constată că începând cu prima participare de la JO de la Atlanta din 1996 numărul atleticii calificați a scăzut continuu de la 40 de atletici în 1996 la Atlanta doar 20 la Jocurile Olimpice de la Tokyo 2020.

Figura 3. Numărul de atletici din Republica Moldova calificați la Jocurile Olimpice de Vară 1996-2016

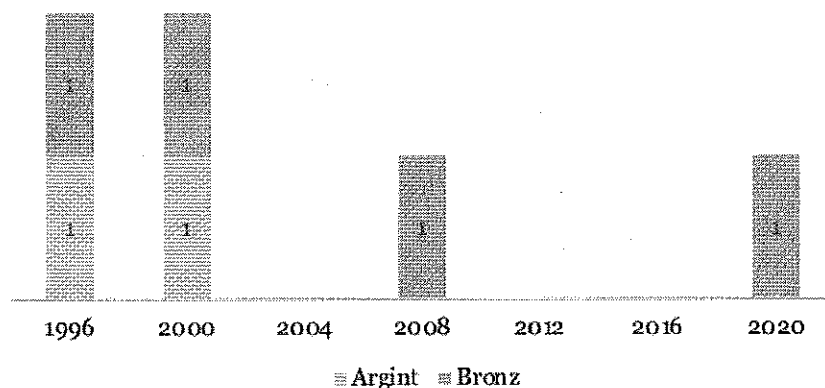

Sursa: Comitetul Național Olimpic și sportiv

În aceeași ordine de idei se constată și o scădere drastică a numărului de medalii obținute la Jocurile Olimpice. Astfel dacă la JO 1996 atleticii din Republica Moldova au obținut 2 medalii – 1 de argint și 1 de bronz, atunci în perioada 2004-2020 atleticii din Moldova au reușit să obțină doar 2 medalii de bronz.

⁴ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9fc2b8a0-e537-11e7-9749-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-56006094>

Figura 4. Numărul de medalii obținute de atleticii din Republica Moldova la JO de vară 1996-2016

Sursa: Comitetul Național Olimpic și sportiv

De asemenea este important de menționat faptul că în anii 2012 și 2016 atleticii moldoveni au reușit obținerea a 3 medalii de bronz, însă în toate trei cazuri acestea au fost retrase pentru utilizarea dopajului.

În altă ordine de idei, analiza datelor cantitative referitor număr total al sportivilor profesioniști denotă o scădere drastică a numărului de tineri atleți, în comparație cu numărul de atleți consacrați, fapt care demonstrează o scădere bruscă a dezvoltării sportului profesionist în rândul noilor generații.

Astfel, în perioada 1996-2017 numărul total al sportivilor care dețin categoria I Juniori a scăzut de cca. 3 ori de la 3457 în 1996 la doar 1163 în 2017. Mai mult de atât doar între 2011 și 2017 numărul acestora a scăzut de la 3374 la 1163. În perioada 2018 – 2021 datele nici nu au fost colectate de BNS.

Aceeași tendință se constată și în cazul sportivilor de Categoria I, II și III. Astfel, doar în perioada 2011 și 2017 numărul total al sportivilor de Categoria II și III a scăzut de la 3088 la 2700, iar a celor de Categoria I de la 602 la 440.

În același timp numărul sportivilor consacrați, care și-au început pregătirea în perioada anilor 1990-2000 este în creștere. În cazul Maeștrilor ai sportului creșterea este de la 17 în 1996 la 140 în 2017, iar în cazul Maeștrilor internaționali ai sportului creșterea este și mai impunătoare de la doar 9 în 1996 la 58 în 2018.

Tendința de scădere a numărului de sportivi profesioniști este într-o oarecare măsură explicată de evoluția nivelului de dezvoltare a infrastructurii sportive.

Unicul indicator care a înregistrat o creștere nesemnificativă o reprezintă numărul de stadioane cu peste 500 de locuri, numărul acestora crescând de la 52 în 2011 la 58 în 2021. Totuși acest indicator este mai mic decât valoarea de 60 s-a înregistrat în 1998.

Tabelul 1. Evoluția principalilor indicatori de infrastructură sportivă

INDICATOR	1996	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stadioane cu 500 de locuri	53	51	50	50	52	55	55	55	58
Construcții sportive de plan (terenuri)	4009	3025	3026	3028	2993	2856	2674	2637	2853
Săli sportive	1227	1268	1268	1262	1263	1218	1192	1183	1194
Bazine de înot	50	25	24	24	25	25	25	25	25
Încăperi suplimentare pentru sport	683	532	437	397	361	395	398	442	806

Sursa: BNS

Așa cum poate fi constatat din Tabelul 1, se constată o degradare continuă a infrastructurii sportive, fapt care subminează eforturile de dezvoltare a sportului de performanță. Evoluția principalilor indicatori privind infrastructura sportivă conduce la diminuarea pe de o parte a numărului spațiilor fizice unde sportul poate fi practicat, iar pe de altă parte are și efecte de demoralizare a potențialilor sportivi care decid să facă sport de performanță din cauza lipsei unei infrastructuri elementare.

Reieșind de circumstanțele descrise mai sus, s-a constatat necesitatea dezvoltării unor instrumente de motivare fiscală suplimentare pentru atragerea investițiilor în sportului de performanță. În acest sens proiectul de lege vine cu un șir de modificări la Codul fiscal, prin care urmărește lărgirea liste de beneficiari ai instrumentului de transfer a 2% din contul impozitului pe venit prin includerea Federațiilor sportive membre ale CNOS și a cluburilor sportive înregistrate în cadrul federațiilor respective în lista beneficiarilor.

Suplimentar, pentru a atrage investițiile private în sportul de performanță, proiectul de lege prevede extinderea dreptului de deduceri în scopuri fiscale a donațiilor și asupra donațiilor realizate în favoarea Federațiilor sportive de profil – membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv, cluburilor sportive profesioniste sau asociațiilor sportive de amatori, cu personalitate juridică și înregistrați în registrul Federațiilor sportive de profil – membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul în cauză prevede modificarea a 2 acte normative și anume a Legii 166/2017 cu privire la tichetele de masă și a Cdoului Fiscal nr. 1163/1997. Modificările propuse țin de introducerea și reglementarea noțiunii de tichete de sport, instrument similar tichetelor de masă, destinate achiziției serviciilor în domeniul sportului. Totodată, proiectul prevede extinderea dreptului direcționării a 2% din venitul impozabil și deducerea în scopuri fiscale a donațiilor făcute în favoarea Federațiilor sportive de profil – membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv, cluburilor sportive profesioniste sau asociațiilor sportive de amatori, cu personalitate juridică și înregistrați în registrul Federațiilor sportive de profil – membre ale Comitetului Național Olimpic și Sportiv.

5. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul de lege nu prevede costuri care urmează să fie acoperite din sursele bugetului de stat. Totuși, teoretic, implementarea prevederilor proiectului de lege propus (în partea ce ține de tichetele de sport) poate genera o scădere a veniturilor la bugetul de stat.

Pentru estimarea pierderilor potențiale la bugetul de stat au fost analizată trei scenarii posibile și anume:

- a. Scenariul Politică Implementată (Scenariul I)
- b. Scenariul Status Quo (Scenariul II) – Agentul economic nu oferă careva bonusuri salariale sau achiziționează servicii de sport pentru salariat
- c. Scenariul Agentul Economic acordă un bonus salarial pentru practicarea sportului sau achită serviciile de sport (Scenariul III)

Tabelul 2. Analiza comparativă a impactului fiscal pentru cele 3 Scenarii analizate

Nr.	Descriptiv	Scenariul I	Scenariul II	Scenariul III
-----	------------	-------------	--------------	---------------

1	Costuri anuale 1 salariat (240 zile lucrătoare)	16 800 ⁵ MDL	0 MDL	26 013 MDL
2	Venitul acumulat pe contul Agentului Economic la finalul perioadei fiscale	0 MDL	16 800 MDL	0 MDL
3	TVA-ul achitat de prestatorul de servii servicii în domeniul activităților sportive.	3 360MDL	0 MDL	3 360 MDL
4	Impozitul pe venit achitat de agentul economic	0 MDL	2016 MDL	0 MDL
5	Impozitul pe dividende achitate fondatorului agentului economic	0 MDL	887 MDL	0 MDL
6	Impozitul pe venit al persoanelor fizice	0 MDL	0 MDL	2 290 MDL
7	CNAS	0 MDL	0 MDL	5 034 MDL
8	CNAM	0 MDL	0 MDL	1 888 MDL
9	Venituri la bugetul de stat 1 Salariat	3 360 MDL	2 903 MDL	5 650 MDL
10	Venituri Bugetare Total per 34 000 ⁶ salariați	114.2 m MDL	98.7 m MDL	192.1 m MDL

Sursa: BNS, Analiza autorilor

Astfel, așa cum poate fi observat în Tabelul 2, teoretic implementarea propunerii de politică publică prezentat (în partea ce ține de tichetele de masă) la nivelul a 10% din totalul salariaților din mediul urban ar putea genera venituri la bugetul de stat mai mari cu cca. 15.5 m MDL comparativ cu Scenariul Status Quo – în care se presupune că agentul economic extrage suma alocată pentru tichetele de masă în calitate de dividende. Totodată, implementarea politicii propuse ar putea costa bugetul de stat cca. 77.9 m MDL în cazul în care agenții economici ar decide să achite abonamentele sportive sau să ofere un bonus salarial angajaților în acest sens. Or, scopul legii constă în creșterea numărului de cetățeni care practică sportul amatoricesc și impactul pozitiv asupra sănătății a practicării sportului. Însă, în cazul aplicării Scenariului III probabilitatea practicării sportului în cazul oferirii unui bonus salarial în acest sens este una redusă, existând

⁵ Valoarea a fost stabilită drept 2% (valoarea maximă admisibilă de proiectul de lege pentru un tichet de masă) din suma de 3500 care reprezintă quantumul minim garantat al salariului în sectorul real în anul 2022.

⁶ Valoarea de 34 000 salariați a fost calculată ca 10% din totalul de salariați înregistrați în anul 2021 conform BNS în mediul urban

probabilitatea foarte mare că salariații vor îndrepta veniturile date în alte scopuri, iar achitarea de către angajator a serviciilor nu garantează practicarea sportului de către angajat al sportului. În același timp, implementarea politicii propuse practic garantează practicarea sportului de către beneficiar, din timp ce fiecare este achitată în baza tichetelor de sport.

În ceea ce privește celelalte propuneri de modificare a cadrului normativ incluse în proiectul de lege, acestea nu vor conduce la diminuarea veniturilor bugetului, întrucât doar extind categoria potențială de beneficiari ai facilităților fiscale existente.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

După aprobarea proiectului dat va fi necesară revizuirea a cel puțin a unui act normativ secundar și anume a HG 277/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de operare cu tichetele de masă. Necesitatea altor intervenții la actele normative secundare urmează să fie stabilită de Guvern.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege urmează a fi supus consultărilor publice în conformitate cu prevederile legale.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 35 din legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, fiind solicitată efectuarea expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de lege.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Expertiza de compatibilitate nu este necesară, dat fiind faptul că actul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017 în procesul desfășurării procesului de avizare.

11. Constatările altor expertize

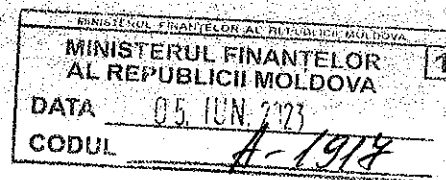
Proiectul de lege nu necesită a fi supus altor consultări.

AS

Nr. 59
Din 5 iunie 2023

Ministerul Finanțelor

Ref: Politica Fiscală și Vamală pentru 2024

Stimate Domn / Doamnă,

Asociația Investitorilor Străini (FIA Moldova) Vă salută și exprimă înaltele sale considerațiuni.

În contextul proiectului Politicii Fiscale și Vamale pentru anul 2024, comunitatea FIA vine să salute elaborarea acestui document de politici de către Minister în termenii prestabiliți în legislație, dar și să exprime susținerea unor prevederi ale proiectului, printre care:

- stabilirea accizelor pentru un calendar fiscal de 3 ani, ceea ce asigură previzibilitate pentru mediul de afaceri și prognozarea veniturilor bugetare;
- deducerea cheltuielilor suportate de angajator pentru compensarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor, acordarea abonamentelor de sport, cadourilor în natură, inclusiv voucherelor, cheltuieli suportate cu scopul perfecționării angajaților (team-building, training), cheltuielile aferente contractării serviciilor medicale;
- majorarea plafonului deductibil pentru primele de asigurare facultativă de asistență medicală în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat anual de Guvern;
- majorarea plafonului de la 360 mii lei până la 720 mii lei a venitului anual impozabil obținut de către persoanele fizice;
- clarificarea calificării venitului nerezidentului care urmează să fie impozitat în Republica Moldova;
- clarificarea desfășurării activității independente, ca alternativă pentru "patentele în comerț", și altele.

De asemenea, experții FIA vin cu un set de propuneri pentru a fi analizate și reflectate adițional în Politică, printre care:

Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile

Se propune expunerea art. 20 lit. (d⁶) în următoarea redacție:

"(d⁶) plățile suportate de angajator conform art. 24 alin. (19), (19¹), (20) și (20¹)"

În contextul evoluțiilor demografice, stimularea economisirilor private pe termen lung devine una din principalele opțiuni pentru susținerea sistemului asigurărilor sociale. În condițiile în care deficitul forței de muncă este o problemă acută pentru oricare sector al economiei, angajatorii sunt determinați să creeze cele mai bune condiții de muncă pentru salariații lor. Astfel, pentru atragerea și menținerea personalului, angajatorii oferă o gamă variată de beneficii, printre care pot fi introduse și asigurările de viață. Asigurarea de viață este o alternativă ce poate oferi beneficii importante reflectate în creșterea gradului de protecție a populației și va contribui la garantarea unor resurse financiare necesare la un moment dat într-o familie pentru a menține standardul de viață al acesteia în cazul producerii unui eveniment neprevăzut (deces, accident, îmbolnăvire invalidantă), care, pentru majoritatea familiilor, are ca efect o scădere drastică a nivelului de trai și dependența de ajutoarele sociale oferite de stat.

Mai mult ca atât, primele colectate de către asigurătorii care practică asigurări de viață, sunt investite pentru acoperirea rezervelor tehnice și matematice de asigurări, astfel susținând activitatea economică.

Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activității de întreprinzător

În vedere alinierii prevederilor de deductibilitate pentru persoane fizice și persoane fizice/angajați, propunem permiterea spre deducere a cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare de viață a angajatului.

Se propune completarea articolului 24 din Codul fiscal cu alineatul (20¹) în următoarea redacție:

"(20¹) Se permite deducerea anuală a primelor de asigurare de viață plătite de angajator pentru angajat în baza contractului de asigurare de viață."

Asigurările de viață pot contribui la diminuarea dezechilibrelor sociale prin complementarea programelor publice de asistență socială. În același timp o politică continuă de susținere din partea statului, cu o estimare de impact minim asupra bugetului public poate aduce beneficii importante reflectate în creșterea gradului de protecție a populației. Este relevant faptul că deficitul de protecție al populației s-a amplificat în ultimii ani, ceea ce ar justifica o intervenție din partea autorităților publice pentru încurajarea comportamentului de protecție privat.

Avantajele susținerii de către stat a dezvoltării asigurărilor de viață rezidă în:

- scăderea nivelului de dependență al populației de sistemul public de asistență socială;
- creșterea nivelului de protecție al populației.

Dezvoltarea asigurărilor de viață ar contribui la diminuarea dezechilibrelor sociale și creșterea bunăstării populației, stimulând familiile să achiziționeze protecția suplimentară de care au nevoie.

Asigurările de viață dezvoltă, pe lângă asigurarea protecției financiare a familiilor împotriva riscurilor, un comportament responsabil pentru sustenabilitatea veniturilor familiale.

Pe de altă parte pentru reducerea deficitului de protecție al populației mai este necesar și:

- Încurajarea schimbării de mentalitate în rândul populației în ceea ce privește protecția împotriva riscurilor, prin conștientizarea responsabilității individuale;
- Eforturi comune și susținute la nivel de industrie și autorități pentru educarea populației și promovarea beneficiilor asigurărilor de viață;
- Introducerea de facilități fiscale care să încurajeze popularizarea polițelor de asigurări de viață și beneficiilor acestora.

În același timp companiile de asigurări oferă surse de finanțare pentru guvern și sectorul privat pe termen lung. În țările OECD, companiile de asigurări sunt cei mai mari investitori instituționali (sursa: Insurance Europe). Însă, în comparație cu țările din regiune, Republica Moldova are cea mai scăzută rată de penetrare a asigurărilor de viață în PIB. Comparația defavorabilă cu statele din regiune arată că Moldova pierde an de an potențialul social și economic ale pieței asigurărilor de viață, economia pierzând resurse importante pentru investiții. În aceste condiții, toți actorii implicați resimt nevoia unui stimulent care să așeze piața asigurărilor de viață pe un curs ascendent de durată.

Asigurarea de viață este unul dintre instrumentele utilizate de un număr mare de state în aplicarea politicii lor sociale. Majoritatea membrilor OECD, precum și o bună parte dintre statele membre ale Uniunii Europene stimulează prin mijloace fiscale dezvoltarea pieței asigurărilor de viață. Acest lucru se concretizează prin reduceri de impozite sau deductibilitatea primelor de asigurare. Gradul de densitate a asigurărilor – volumul de prime de asigurare repartizate pe cap de locuitor – a crescut substanțial în aceste state datorită deductibilității fiscale a primelor de asigurare.

Exemple de facilități fiscale în domeniul asigurărilor de viață și efectul pozitiv avut asupra dezvoltării pieței:

BULGARIA: deductibilitate pentru primele de asigurare, în limita a 10% din venitul personal anual.

CEHIA: începând din 2001, a acordat deductibilitate pentru primele de asigurări de viață încheiate pentru minimum 5 ani, înaintea împlinirii vârstei de 60 de ani, în limita a aproximativ 400 EUR/anual. Dacă se renunță la poliță înainte de maturitate, toate beneficiile fiscale trebuie returnate.

ESTONIA: deductibilitate totală pentru primele plătite pentru asigurări de viață încheiate pentru minimum 10 ani.

LITUANIA: deductibilitate pentru primele plătite pentru asigurări de viață încheiate pentru minimum 10 ani. Suma dedusă poate fi în limita a 4 salarii minime pe economie.

LETONIA: deductibilitate pentru primele plătite pentru asigurări de viață încheiate pentru minim 5 ani.

Se propune completarea articolului 24 din Codul fiscal cu alineatul (201) în următoarea redacție:

„Se permite deducerea cheltuielilor de protocol în limita de 2% din venitul contabil. În cadrul cheltuielilor de protocol se includ și cheltuielile înregistrate cu TVA aferent cadourilor/suvenirelor oferite de contribuabil.” Actualmente, cheltuielile de protocol nu se recunosc în scopuri fiscale, dar direct contribuie la creșterea beneficiilor de menținerea relațiilor companiilor și în final la dezvoltarea întregii economii naționale. Prin urmare, aceasta va contribui esențial la susținerea mediului de afaceri în RM.

Oferirea stimulentele fiscale pentru entitățile care implementează și promovează economia verde prin activitatea sa

Conceptul privind elaborarea Programului de Promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova conține politici de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova. La moment, un accent maxim se pune pe armonizarea legislației RM cu Directivele UE.

Pactul Ecologic European este un set de inițiative politice ale Comisiei Europene cu scopul general de a face Europa climatică neutră în 2050. Moldova fiind stat candidat din 2022, reiterăm importanța subiectului legat de elaborarea inițiativelor de stimulare a investițiilor, a economiei verzi și a creșterii economice, per ansamblu. În ultimii 2-3 ani s-a accentuat dependența Republicii Moldova de sursele de energie produsă prin arderea combustibililor fosili. Creșterea excesivă a prețului la combustibilii fosili au produs în lanț o creștere istorică a prețului la energie electrică. Necesitatea accelerării investițiilor în energia verde este evidentă și necesară inclusiv prin stimulente fiscale.

Din perspectivă fiscală, companiile care nu vor investi, vor continua să consume energie la prețurile curente, vor avea costuri mai mari, respectiv profiturile se vor diminua și impozitul pe venit încasat de stat va fi mai mic.

Pe segmentul economiei verzi, statul trebuie să intervină imperativ și cit mai curând posibil, să ajute la motivarea companiilor să producă/să ofere produse/servicii mai ecologice și mai ecologice, contribuind astfel la ecologizarea generală a economiei și pieței Republicii Moldova.

Totodată, stimulentele fiscale vor fi eficiente la acest capitol luând exemplul altor state:

1. credit fiscal pentru energie regenerabilă - investitorii pot beneficia de un credit fiscal pentru energie regenerabilă (Investment Tax Credit), care poate ajuta la reducerea costurilor de investiții inițiale pentru proiecte de energie solară și eoliană.
2. reduceri fiscale pentru mașini electrice – se oferă o reducere fiscală de până la 7.000 de euro pentru achiziționarea unei mașini electrice.
3. amortizare accelerată - companiile care investesc în echipamente de producție a energiei verzi pot beneficia de o amortizare accelerată, ceea ce înseamnă că își pot deduce o proporție mai mare din costul echipamentelor în primii ani.
4. reduceri fiscale pentru panouri solare - se oferă subvenții generoase și reduceri fiscale pentru panourile solare, pentru a spori producția de energie regenerabilă.
5. deductibilitatea cheltuielilor de mediu - companiile care fac investiții pentru a reduce impactul asupra mediului, cum ar fi instalarea unor echipamente de energie verde sau îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor, pot beneficia de deduceri fiscale.

Articolul 31. Limitarea altor deduceri

(3) Băncilor li se permite deducerea reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS.

Se propune expunerea alineatului (3) al articolului 31 într-o nouă redacție, astfel stabilind condiții echivalente atât pentru bănci, cât pentru asigurători în contextul deductibilității provizioanelor reducerilor

pentru pierderi la active și angajamente condiționale. Astfel, articolul 31 alineatul (3) va avea următorul cuprins:

“(3) Băncilor și asiguratorilor (reasiguratorilor) li se permite deducerea provizioanelor, reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS.”

În anul 2024, companiile de asigurări vor aplica pentru prima dată prevederile standardului IFRS 9, care va înlocui IAS 39, similar cu trecerea băncilor de la IAS 39 la IFRS 9 în anul 20218.

Pentru aplicarea uniformă și crearea condițiilor echivalente a regulilor privind deducerea reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS în sectorul financiar, se propune ajustarea art. 31, alin. (3).

În același timp, considerăm imperios necesar să atenționăm asupra faptului că deducerea provizioanelor pentru reducerea pierderilor la active și angajamente condiționale - nu este reglementată de prevederile art. 50 alin. (3) din Codul fiscal așa cum greșit s-a concluzionat în anii precedenți. Art. 50 alin. (3) din Codul fiscal reglementează deducerea indemnizațiilor de asigurare și despăgubirilor de asigurare, precum și a altor plăți efectuate de către asigurator/reasigurator în favoarea asiguratului/persoanei terțe sau beneficiarului asigurării și/sau reasiguratului, în conformitate cu contractul de asigurare și/sau de reasigurare încheiat și deducerea cheltuielilor asiguratorului legate de formarea rezervelor tehnice și rezervelor matematice, în modul stabilit de Guvern.

Modificarea art. 95 (2) punct (c) Cod Fiscal în vederea excluderii limitei de 0,5% din venitul din vânzări obținut pe parcursul anului precedent, în vederea aplicării TVA la livrarea de mărfuri și servicii efectuată cu titlu gratuit în scopuri de publicitate și/sau de promovare a vânzărilor:

Materialele publicitare au doar scop informativ, nu pot fi valorificate de clienți în nici un alt mod și ar trebui să aibă același tratament TVA ca și celelalte forme de publicitate;

Scopul materialelor publicitare imprimate este să informeze consumatorii despre promoțiile curente. Distribuirea acestor materiale (*flyere*, pliante) este o formă de publicitate, la fel ca publicitatea radio, TV și panourile exterioare. Natura și scopul tranzacției sunt identice pentru aceste forme de publicitate și respectiv tratamentul fiscal ar trebui să fie identic;

Contractarea unei companii terțe, ce prestează servicii de publicitate ce includ imprimarea și distribuirea materialelor publicitare, nu cade sub incidența art. 95 (2) punct (c). În acest caz, natura tranzacției este identică, consumatorul final primește pliante și *flyere*, însă tratamentul fiscal este diferit în dependență de cum este documentată tranzacția. La aplicarea prevederilor Codului Fiscal este esențial să se acorde prioritate naturii și conținutului tranzacției.

Distribuirea de ziare nu este o livrare cu titlu gratuit. *Flyerele* sunt bunuri care nu au destinația să fie comercializate. Ele nu au nici un folos pentru consumatori. Scopul acestora constă în informare și creșterea vânzărilor.

Extinderea domeniului de aplicare a art. 101¹ Restituirea TVA la investițiile capitale

Propunem modificarea alineatului (1¹) art. 101¹ prin înlocuirea sintagmei „investiții capitale în clădiri utilizate în procesul de producție, prestare de servicii sau executare de lucrări” cu următoarea sintagmă: „investiții capitale în clădiri utilizate în cadrul activității de întreprinzător”.

Conform legislației în vigoare, numai echipamentele destinate activității de producție beneficiază de restituirea TVA, nu și echipamentele destinate altor activități, cum ar fi comerțul. Astfel, investitorii străini care nu intenționează să efectueze activități de producție sunt discriminați în favoarea celor care efectuează activități de producție, deși ar putea fi în egală măsură generatori de locuri de muncă și contribuabili la bugetul de stat și local.

Excluderea penalizării cumpărătorului, în cazul în care furnizorul nu utilizează e-Factura

Considerăm că penalizarea pentru neutilizarea facturilor fiscale electronice trebuie să fie pe seama emitentului și nicidecum lipsirea de deducerea TVA a cumpărătorului. Astfel, propunem excluderea art.102 alin. (18) din Codul fiscal.

Excluderea de la art. 103 alin. 24 a autoturismelor importate după 01.01.2025

În proiect se propune excluderea autoturismelor și altor autovehicule (pozițiile tarifare 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870340, 870350000, 870360, 870370000, 870380, 9705) de la livrările scutite de TVA, începând cu 01.01.2025. Autoturismele importate în RM până la 01.01.2025 au incluse în valoarea lor accizele majorate în vigoare de până la 01.01.2025. Aplicarea adițională TVA la valoarea autoturismelor importate până la 01.01.2025 va crește considerabil și nejustificat valoarea lor de vânzare. Autoturismele uzate sunt achiziționate de cele mai multe ori de către persoane fizice care nu vor putea deduce TVA aplicat.

Propunem păstrarea scutirii TVA pentru autoturismele importate până pe 01.01.2025 pentru care au fost achitate accizele la import.

Păstrarea redacției actuale a art. 161, alin. 8 privind termenul de notificare a deciziilor privind schimbarea sediului și/sau despre constituirea subdiviziunii

Propunem păstrarea termenului de 60 zile pentru notificarea deciziilor privind schimbarea sediului și/sau despre constituirea subdiviziunii.

Efectuarea vămuirii, la solicitarea agentului economic cu statut AEO, la alte posturi vamale interne sau de frontieră decât locul de înregistrare a sediului juridic

Propunem completarea art. 344 cu un nou alineat: „La solicitarea agentului economic, vămuirea poate fi efectuată și la alte posturi vamale interne sau de frontieră decât locul de înregistrare a sediului juridic al agentului economic, cu acordul organului vamal, pentru agenții economici cu statut AEO”.

Codul Vamal actual la art. 132 pct. 2 prevede acesta posibilitate: „La solicitarea persoanei, vămuirea poate fi efectuată, cu acordul organului vamal, în alte locuri și în ore extra program, din contul persoanei”. De asemenea, Serviciul Vamal a elaborat și Ordinul nr. 436-O din 27.10.2017 cu privire la stabilirea locurilor de vămuire a mărfurilor. Întrucât Codul Vamal nou nu prevede posibilitatea de alegere a agentului economic a locului de vămuire, Ordinul sus-menționat posibil să fie abrogat.

Alegerea locului de vămuire ar fi un beneficiu pentru agenții economici cu statut AEO, dar de asemenea reduce timpul de vămuire și costurile de transport, mai ales pentru persoanele juridice care dețin mai multe filiale pe teritoriul republicii. De asemenea, se mărește timpul de livrare și în cazul în care sunt mai multe locații de descărcare din țară.

Eliminarea limitei de 5 ani pentru raportarea pierderilor fiscale înregistrate, cu următoarele argumente:

- Măsura va permite valorificarea eficientă a pierderilor suportate și va susține companiile noi create sau intrate pe piața din RM în perioada pandemiei, crizei provocate de războiul din Ucraina, care au încetinit substanțial viteza de recuperare a investițiilor în RM;
- În practica internațională sunt multe exemple de state care nu au limitări de reportare a pierderilor fiscale: Germania, Marea Britanie, Franța, Italia, etc.;
- Adițional, va fi o măsură pozitivă pentru crearea unui cadru investițional mai favorabil și atragerea investițiilor străine;

- Criza pandemică, războiul din Ucraina, creșterea inflației au încetinit substanțial viteza de recuperare a investițiilor în RM;
- În România, eșalonarea pierderii se efectuează pentru ultimii 7 ani, având una din cele mai rapide creșteri economice din Europa din ultimii ani;
- Posibilitatea de a repune în lucru pierderea suportată pentru a obține profit va fi o măsură de susținere a mediului de afaceri afectat.
- Valorificarea nelimitată a pierderilor fiscale este un drept al agentului economic. Aceste pierderi sunt suportate în scop antreprenorial, corectitudinea lor este verificată de către autorități în cadrul controalelor fiscale. Limitarea utilizării pierderilor pune presiune suplimentară pe companii, care oricum au ca scop principal valorificarea profitabilă a investițiilor create.

Eliminarea obligației de semnare și ștampilare a facturilor fiscale emise în baza avizului de însoțire a mărfii

Conformarea fiscală este asigurată prin documentarea livrărilor efectuate cu avizul de însoțire a mărfii / actul de primire predare, care este semnat și confirmat de ambele părți. Prețul aplicat este agreat contractual. În acest caz, semnarea facturii fiscale de ambele părți este o dublare a documentării, care îngreunează procesul economic.

Modificarea va eficientiza procedura de înregistrare a facturilor fiscale, va reduce costurile aferente serviciilor de curierat pentru furnizori.

Această practică este utilizată eficient în România și alte țări europene.

Uniformizarea categoriilor de produse pentru care se aplică cota redusă de TVA 8%

Propunem uniformizarea categoriilor de produse pentru care se aplică cota redusă de TVA 8%. Pentru o evidență simplă, clară și transparentă, propunem să fie aplicată cota redusă pentru categorii mari de produse și anume: **produse lactate (0401, 0402, 0403, 0404, 0405, 0406), de panificație (1901, 1905), fructe și legume (0701-0714, 0801-0810, 1001-1008, 1201-1214).**

La moment se aplică TVA 8% la anumite coduri de încadrare tarifară și este dificil din punct de vedere tehnic identificarea și urmărirea codurilor tarifare pentru fiecare articol separat.

În practica altor țări, există multe exemple în care se aplică TVA la categorii mari de produse alimentare. De exemplu:

- România – TVA redus la 9% la comercializarea de alimente și băuturi destinate consumului animal și uman, inclusiv ingredientele folosite pentru prepararea alimentelor;
- Austria - TVA redus la 10% la produse alimentare, cărți, produse farmaceutice, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale și divertisment, hoteluri;
- Belgia - TVA redus la 6% la produse alimentare, cărți, apă, produse farmaceutice, servicii medicale, ziare, evenimente culturale și de divertisment, hoteluri;
- Cipru - TVA redus la 5% pentru produse alimentare, cărți, produse farmaceutice, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale, de divertisment și sportive;
- Republica Cehă - TVA redus la 15% la produse alimentare, servicii medicale și farmaceutice, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale și de divertisment, hoteluri; și TVA redus la 10% la medicamente, cărți și produse alimentare pentru bebeluși;
- Germania - TVA redus la 7% pentru produse alimentare, cărți, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale și de divertisment, hoteluri;
- Grecia - TVA redus la 13% la produse alimentare, produse farmaceutice, servicii medicale, evenimente culturale, de divertisment și sportive;
- Polonia - TVA redus la 8% pentru produse farmaceutice, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, hoteluri, restaurante, evenimente culturale, sportive și de divertisment; și TVA redus la 5% la produse alimentare;
- Slovacia - TVA redus la 10% pentru cărți, produse alimentare și farmaceutice, servicii medicale, evenimente culturale.

Excluderea impozitării tichetelor de masa cu contribuții sociale

În condițiile în care există opțiunea de a beneficia de alocațiile de hrană prevăzute de HG.693/2018 (alternativa tichetelor de masă) care și în continuare vor fi scutite de taxe atât la angajatori cât și la salariați, indubitabil marea parte a angajatorilor, în special cei mari și medii, care dispun de cantine sau posibilități de a contracta firme de *catering*, vor prefera să revină sau să beneficieze de această opțiune. Pe când micii angajatori cu siguranță vor renunța la acest beneficiu din simplu motiv, lipsa de buget. Mai mult, în contextul pandemiei, tichetele de masă au constituit un suport important pentru persoanele aflate în dificultate financiară în virtutea stagnării activității economice.

Deducere cheltuielilor de taxi suportate de companie pentru asigurarea transportului în scopuri de serviciu, ca: deplasarea la o întâlnire de afacere, deplasare la serviciu în cazul lipsei transportului direct, în cazul asigurării unui proces optim și eficient de lucru.

Impozitul pentru bunurile imobiliare, racordarea cu prevederile Legii nr.28/2016 cu privire la accesul la proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice

La 15.04.2016 a intrat în vigoare Legea nr.28 cu privire la accesul la proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice. Ar.9 alin.(3) și art.41 prevăd expres că furnizorul de servicii publice nu poate fi obligat să plătească impozite, taxe, tarife, chirii pentru locațiune spațiilor interne și externe pentru construirea sau instalarea rețelelor. Până în prezent, furnizorii de rețele și/sau servicii publice de comunicații electronice calculează impozitul pe bunuri imobiliare pentru spațiile / terenurile asupra cărora au drept la acces.

Pentru a putea utiliza în practică prevederile Legii nr.28/2016, propunem de a stipula expres în legislația fiscală că contribuabilii sunt scutiți de calcularea impozitului pe bunurile imobiliare pentru suprafețele / terenurile ce fac obiectul unui contract de acces.

Astfel, se propune de a completa art.277 alin. (1) litera c) al Codului fiscal, după cuvintele „Republicii Moldova” să se introducă textul *„cu excepția celor care dețin dreptul de acces, în conformitate cu Legea nr.28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice”*.

Pe final, reiterăm considerațiile noastre, apreciem dialogul constructiv cu mediul de afaceri și sperăm că propunerile enumerate mai sus vor fi acceptate și incluse în proiectul Politicii Fiscale și Vamale pentru 2024.

Mulțumim anticipat.

Cu profund respect,

**Director executiv
Ana Groza**

Bună ziua,

Atașat găsiți propunerile Membrului AIR – Kaufland însoțite de argumentare clară. Au fost marcate cu roșu temele de interes major pentru desfășurarea activității lor.

Vă mulțumesc!
O zi bună!

Cu deosebit respect,
Echipa Executivă AIR

Tel MD: +373 (0) 60 719 719
e-mail: secretariat@air-rm.md
Republica Moldova, or. Chișinău
str. Mihai Viteazul 4

Zimbra

cancelaria@mf.gov.md

Propuneri proiect politica fiscala 2024

From : secretariat@air-rm.md

Mon, Jun 05, 2023 08:48 AM

Subject : Propuneri proiect politica fiscala 2024 2 attachments**To :** cancelaria@mf.gov.md, cristina cotelea
<cristina.cotelea@mf.gov.md>**Cc :** dan nutiu <dan.nutiu@air-rm.md>

I. Propuneri de modificarea proiectului propus pentru Politica Fiscala si vamala 2024

1. Excluderea de la art. 103 alin. 24 a autoturismelor importate dupa 01.01.2025

In proiect se propune excluderea autoturismelor si altor autovehicule (pozitiile tarifare 870321, 870322, 870323, 870324, 870331, 870332, 870333, 870340, 870350000, 870360, 870370000, 870380, 9705) de la livrarile scutite de TVA incepind cu 01.01.2025. Autoturismele importate in RM pina la 01.01.2025 au incluse in valoarea lor accizele majorate in vigoare de pina la 01.01.2025. Aplicarea aditioanala TVA la valoarea autoturismelor importate pina la 01.01.2025 va creste considerabil si nejustificat valoarea lor de vanzare. Autoturismele uzate sunt achizitionate de cele mai multe ori de catre persoane fizice care nu vor putea deduce TVA aplicat.

Propunem pastrarea scutirii TVA pentru autorismele importate pina pe 01.01.2025 pentru care au fost achitate accizele la import.

2. Pastrarea redactiei actuale a art. 161, alin. 8 privind termenul de notificare a deciziilor privind schimbarea sediului si/sau despre constituirea subdiviziunii.

Propunem pastrarea termenului de 60 zile pentru notificarea deciziilor privind schimbarea sediului si/sau despre constituirea subdiviziunii.

II. Propuneri din partea businessului, neacceptate de catre Ministerul Finantelor:

1. Efectuarea vamuirii, la solicitarea agentului economic cu statut AEO, la alte posturi vamale interne sau de frontiera decat locul de inregistrare a sediului juridic

Propunem completarea art. 344 cu un nou aliniat: „La solicitarea agentului economic, vamuirea poate fi efectuata si la alte posturi vamale interne sau de frontiera decat locul de inregistrare a sediului juridic al agentului economic, cu acordul organului vamal, pentru agentii economici cu statut AEO”.

- Codul vamal actual la art. 132 pct. 2 prevede acesta posibilitate: „La solicitarea persoanei, vamuirea poate fi efectuata, cu acordul organului vamal, in alte locuri si in ore extra program, din contul persoanei”. De asemenea, Serviciul vamal a elaborat si Ordinul nr. 436-O din 27.10.2017 cu privire la stabilirea locurilor de vamuire a marfurilor. Reiesind din aceea ca Codul Vamal nou nu prevede posibilitatea de alegere a agentului economic a locului de vamuire Ordinul sus mentionat posibil sa fie abrogat.

- Alegerea locului de vamuire ar fi un beneficul pentru agentii economici cu statut AEO, dar de asemenea reduce timpul de vamuire si costurile de transport mai ales pentru persoanele juridice care detin mai multe filiale pe teritoriul republicii. Prin lipsa acestor prevederi ar insemna ca procedura de import se face conform adresei juridice in Chisinau de exemplu si dupa perfectarea importului camionul cu marfa pleaca la descarcare de exemplu la Balti. De asemenea, se mareste timpul de livrare si in cazul in care sunt mai multe locatii de descarcare din republica. In momentul de fata noi beneficiem de autorizatie de vamuire la PVFI Leuseni si dupa finisare procesului de import camioanele se duc direct la descarcare conform itinerariului. Dar odata cu intrarea in vigoare a noului Cod Vamal presupunem ca SV nu va mai elibera asemenea autorizatii.

2. Extinderea domeniului de aplicare a art. 101¹ Restituirea TVA la investitiile capitale

Propunem modificarea alineatului (1¹) art 101¹ prin înlocuirea sintagmei „investitii capitale în cladiri utilizate în procesul de productie, prestare de servicii sau executare de lucrari” cu următoarea sintagma „investitii capitale în cladiri utilizate în cadrul activitatii de întreprinzător”.

Conform legislației în vigoare, numai echipamentele destinate activității de producție beneficiază de restituirea TVA, nu și echipamentele destinate altor activități, cum ar fi comerțul. Astfel investitorii străini care nu intenționează să efectueze activități de producție sunt discriminați în favoarea celor care efectuează activități de producție, deși ar putea fi în egală măsură generatori de locuri de muncă și contribuabili la bugetul de stat și local.

3. Eliminarea limitei de 5 ani pentru reportarea pierderilor fiscale înregistrate:

- Măsura va permite valorificarea eficientă a pierderilor suportate și va susține companiile noi create sau intrate pe piața din RM în perioada pandemiei, crizei provocate de războiul din Ucraina, care au încetinit substanțial viteza de recuperare a investițiilor în RM
- În practica internațională sunt multe exemple de state care nu au limitări de reportare a pierderilor fiscale: Germania, Marea Britanie, Franța, Italia, etc.
- Adicional, va fi o măsură pozitivă pentru crearea unui cadru investițional mai favorabil și atragerea investițiilor străine
- Criza pandemică, războiul din Ucraina, creșterea inflației au încetinit substanțial viteza de recuperare a investițiilor în RM.
- În România esalonarea pierderii se efectuează pentru ultimii 7 ani, având una din cele mai rapide creșteri economice din Europa din ultimii ani.
- Posibilitatea de a repune în lucru pierderea suportată pentru a obține profit va fi o măsură de susținere a mediului de afaceri afectat.
- Valorificarea nelimitată a pierderilor fiscale este un drept al agentului economic. Aceste pierderi sunt suportate în scop antreprenorial, corectitudinea lor este verificată de către autorități în cadrul controalelor fiscale. Limitarea utilizării pierderilor pune presiune suplimentară pe companii care oricum au ca scop principal valorificarea profitabilă a investițiilor create.

4. Modificarea art 95 (2) punct (c) în vederea excluderii limitei de 0,5% din venitul din vânzări obținut pe parcursul anului precedent anului, în vederea aplicării TVA la livrarea de mărfuri și servicii efectuată cu titlu gratuit în scopuri de publicitate și/sau de promovare a vânzărilor:

- Materialele publicitare au doar scop informativ, nu pot fi valorificate de clienți în nici un alt mod și ar trebui să aibă același tratament TVA ca și celelalte forme de publicitate
- Scopul materialelor publicitare imprimate este să informeze consumatorii despre promoțiile curente. Distribuirea acestor materiale (flyere, pliante) este o formă de publicitate, la fel ca publicitatea radio, TV și panourile exterioare. Natura și scopul tranzacției sunt identice pentru aceste forme de publicitate și respectiv tratamentul fiscal ar trebui să fie identic
- Contractarea unei companii terțe, ce prestează servicii de publicitate ce includ imprimarea și distribuirea materialelor publicitare, nu cade sub incidența art 95 (2) punct (c). În acest caz natura tranzacției este identică, consumatorul final primește pliante și flyere, însă tratamentul fiscal este diferit în dependența de cum este documentată tranzacția. La aplicarea prevederilor Codului Fiscal este esențial să se acorde prioritate naturii și conținutului tranzacției
- Distribuirea de ziare nu este o livrare cu titlu gratuit. Flyerele sunt bunuri care nu au destinația să fie comercializate. Ele nu au nici un folos pentru consumatori. Unicul lor scop este de informare și creșterea vânzărilor.

5. Eliminarea obligației de semnare și stampilare a facturilor fiscale emise în baza avizului de însoțire a marfii

- Conformarea fiscală este asigurată prin documentarea livrarilor efectuate cu avizul de însoțire a marfii / actul de primire predare, care este semnat și confirmat de ambele părți. Pretul

aplicat este agreat contractual. In acest caz, semnarea facturii fiscale de ambele parti este o dublare a documentarii, care ingreuneaza procesul economic.

- Modificarea va eficientiza procedura de inregistrare a facturilor fiscale, va reduce costurile aferente serviciilor de curierat pentru furnizori.
- Aceasta practica este utilizata eficient in Romania si alte tari europene.

6. Uniformizarea categoriilor de produse pentru care se aplica cota redusa de TVA 8%

Propunem uniformizarea categoriilor de produse pentru care se aplica cota redusa de TVA 8%. Pentru o evidenta simpla, clara si transparenta, propunem sa fie aplicata cota redusa pentru categorii mari de produse si anume: **produse lactate (0401, 0402, 0403, 0404, 0405, 0406), de panificatie (1901, 1905), fructe si legume (0701-0714, 0801-0810, 1001-1008, 1201-1214).**

La moment se aplica TVA 8% la anumite coduri de incadrare tarifara si este dificil din punct de vedere tehnic identificarea si urmarirea codurilor tarifare pentru fiecare articol separat.

De exemplu aplicam cota TVA 8% – la painea si produsele de panificatie (190120000, 190540, 190590300, 190590700, 190590800); laptele si produsele lactate (0401, 0402, 0403, 0405, 040610300 si 040610500 – cu un continut de grasimi de maximum 40% din greutate). Ar fi mult mai simplu daca am aplica cota TVA redusa la toate produsele de panificatie si produse lactate, conform nomenclurii combinate a marfurilor.

In practica altor tari, exista multe exemple in care se aplica TVA la categorii mari de produse alimentare. De exemplu:

- Romania – TVA redus la 9% la comercializarea de alimente si bauturi destinate consumului animal si uman, inclusiv ingredientele folosite pentru prepararea alimentelor;
- Austria - TVA redus la 10% la produse alimentare, carti, produse farmaceutice, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale si divertisment, hoteluri;
- Belgia - TVA redus la 6% la produse alimentare, carti, apa, produse farmaceutice, servicii medicale, ziare, evenimente culturale si de divertisment, hoteluri;
- Cipru - TVA redus la 5% pentru produse alimentare, carti, produse farmaceutice, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale, de divertisment si sportive;
- Republica Ceha - TVA redus la 15% la produse alimentare, servicii medicale si farmaceutice, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale si de divertisment, hoteluri; si TVA redus la 10% la medicamente, carti si produse alimentare pentru bebelusi;
- Germania - TVA redus la 7% pentru produse alimentare, carti, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale si de divertisment, hoteluri;
- Grecia - TVA redus la 13% la produse alimentare, produse farmaceutice, servicii medicale, evenimente culturale, de divertisment si sportive;
- Polonia - TVA redus la 8% pentru produse farmaceutice, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, hoteluri, restaurante, evenimente culturale, sportive si de divertisment; si TVA redus la 5% la produse alimentare;
- Slovacia - TVA redus la 10% pentru carti, produse alimentare si farmaceutice, servicii medicale, evenimente culturale

UNIUNEA AVOCATILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Cabinetul avocatului «Litvinenco Igor»

Republica Moldova, mun. Chișinău, șos. Hîncești, nr. 38 B

date de contact: mob.: 069340394, e-mail: litvinenco@yahoo.com

Ministerul Finanțelor

Copia:

Guvernul Republicii Moldova

Nr. 01/29-05/2023 din 29 mai 2023

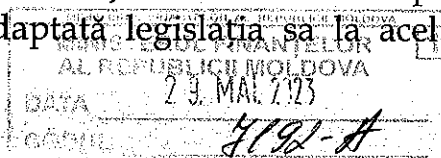
OBIECȚII

*la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea
proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative
ce vizează politica fiscală și vamală*

Acționând în temeiul legii cu privire la avocatură, ținând cont de prestarea multiplelor servicii juridice societăților ce activează în domeniul audiovizual, înaintez prezentele obiecții la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală, din următoarele considerente:

La data de 22 mai 2023, pe pagina web a Ministerului Finanțelor a fost publicat proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală. Făcând cunoștință cu conținutul acestuia, se constată că prin proiectul sus menționat s-a urmărit scopul excluderii contractelor de autor/cesiunea de creanțe din întreaga activitate audiovizuală, calificând orice plată efectuată autorilor pentru crearea conținutului media, ca retribuție salarială. Poziția dată, este una eronată, din următoarele considerente:

1. Potrivit prevederilor art. 4 alin. (2) al Constituției Republicii Moldova, „Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”
2. Totodată, art. 8 al Constituției Republicii Moldova mai prevede că "(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”
3. Din normele sus menționate, reiese că Republica Moldova urmează să respecte prevederile tratatelor internaționale. În caz dacă, Republica Moldova e parte a unui tratat internațional, iar Constituția sau un act normativ intern contravine tratatului internațional la care face parte, urmează în mod obligatorie să fie adaptată legislația sa la acel act

internațional. Mai mult ca atât, chiar dacă Republica Moldova nu face parte a unui tratat internațional, legislația sa urmează a fi adaptată principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional.

4. Stabilirea unor criterii diferite de definire a royalty decât cel unanim recunoscut de drept internațional, constituie o ingerință în dreptul internațional.
5. Potrivit prevederilor Convenției Model cu privire la impozitele pe venit și impozitele pe capital, la art. 12, royalty se definește ca fiind "plăți de orice natură, primite ca compensație pentru utilizarea sau concesionarea oricărui drept de autor asupra unei opere literare, artistice sau științifice, inclusiv asupra filmelor cinematografice, orice brevet de invenții, emblemă comercială, desen sau model, plan, formulă secretă sau procedeu, sau pentru informații referitoare la experiența în domeniul industrial, comercial sau științific".
6. Din propunerile Ministerului Finanțelor, se solicită ca art. 12 al Codului Fiscal să fie completat suplimentar cu o excepție care nu se consideră royalty, și anume „plățile efectuate pentru obiectele de proprietate intelectuală create în cadrul exercitării atribuțiilor de muncă/serviciu reglementate în Hotărârea Guvernului nr.1609/2003”.

Prin propunerea dată, se exclud practic toate plățile posibile care ar nimeri sub incidența de royalty din domeniul audiovizual. Or, nu este clar ce plăți ar mai rămâne care ar nimeri sub incidența noțiunii de royalty achitat autorilor din Republica Moldova în domeniul audiovizualului.

7. Autorul proiectului, face trimitere la prevederile Hotărârii Guvernului nr.1609/2003, în susținerea poziției sale. Această hotărâre aprobă **Regulamentul privind obiectele de proprietate intelectuală create în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu**. Însăși în textul Regulamentului, însuși legiuitorul indică diferențierea plăților achitate de angajator către salariat sau autor. Astfel, p.20 al Regulamentului prevede în mod expres că „Autorul (coautorii), fiind în relații de muncă cu angajatorul, beneficiază de remunerarea stabilită conform prevederilor prezentului Regulament, independent de salariul achitat de angajator în baza contractului de muncă, cu excepția cazului în care contractul de muncă prevede altfel.” De aici reiese că salariatul, autor al Obiectului de proprietate intelectuală, în mod obligatoriu urmează să dețină două contracte, unul de angajare, și altul de reglementare a modului de utilizare a operei sale și mărimea redevenței sale pentru producerea și valorificarea operei sale. Astfel, **proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală, vine în contradicție directă cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1609/2003.**
8. Mai mult ca atât, dacă să dezvoltăm această idee, constatăm că potrivit prevederilor art. 128 alin. (1) al Codului muncii, „Salariul reprezintă

orice recompensă sau câștig evaluat în bani, plătit salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă, pentru munca prestată sau care urmează a fi prestată." Este interzis achitarea salariatului cu plata sub formă de salariu, în afara contractului individual de muncă. Art. 130 alin. (1) al Codului muncii, prevede că „salariul include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), salariul suplimentar (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăți de stimulare și compensare." La ce categorie de plăți se propune să fie efectuate aceste redevențe pentru valorificarea drepturilor de autor? De asemenea, urmează să se țină cont că la achitarea salariului, angajatorul nu urmează să admită discriminări. Or, art. 128 alin. (2)- (2²) stabilește criterii de evaluare a prestării muncii. În calitate de criteriu, lipsește capacitatea intelectuală de creație a salariatului. Atunci, cum angajatorul va demonstra în situații de conflict sau control, că nu admite discriminarea achitând salariatului autor - plata sub formă de salariu care include compensația pentru drepturi de autor - mai mare decât a altui salariat, neavând un criteriu juridic bine reglementat în acest domeniu?

9. Totodată, urmează să se țină cont că prin Hotărârea Parlamentului RM. nr. 511-XIII din 22.06.95, Republica Moldova a aderat la Convenția de la Berna cu privire la protecția operelor literare și artistice. Potrivit prevederilor art. 2 al Convenției, „Expresia "opere literare și artistice" va include orice producție în domeniul literar, artistic și științific, oricare ar fi forma de expresie a acestora, cum ar fi cărți, pamflete și alte scrieri, prelegeri, comunicări, discursuri și alte lucrări de același gen, dramatice sau muzical-dramatice; opere coregrafice și pantomime, opere muzicale cu sau fără text; opere audiovizuale (cine-,tele-, video filme, filme cu diapozitive etc.); opere de pictură, grafică, arhitectură, sculptură, gravură și litografie, opere fotografice și opere obținute printr-un procedeu analogic fotografiei, opere de artă aplicată; ilustrații, hărți, planuri, schițe și opere tridimensionale referitoare la geografie, topografie, arhitectură sau știință.
10. Totodată, art. 15 al Convenției de la Berna prevede că „pentru ca autorul operelor literare și artistice ocrotite de prezenta Convenție să fie considerat ca atare și, în consecință, să fie îndrituit să acționeze în justiție violările acestui drept pe teritoriul statelor Uniunii, dacă legislația națională nu prevede contrariul, este suficient să apară numele autorului în opera respectivă în mod obișnuit. Prezentul paragraf va fi aplicat chiar dacă numele respectiv este un pseudonim, în cazul în care pseudonimul folosit de autor nu trezește îndoieli."
11. Art.11 alin. (1) al Convenției mai prevede că „autorii operelor literare și artistice se bucura de dreptul exclusiv de a autoriza: (i) difuzarea operelor lor sau comunicarea publică a acestora prin orice mijloace de difuzare a semnelor, sunetelor și imaginilor, altele decât cele

radioelectrice; (ii) orice comunicare publica prin mijloace radioelectrice sau prin retransmitere a emisiunii unei opere, în cazul în care comunicarea respectiva este efectuată de o alta organizație decât cea inițială; (iii) comunicarea publica prin difuzoare sau prin alte aparate similare care transmit, prin semne, sunete sau imagini."

12. De asemenea, urmează să se țină cont că Republica Moldova mai este parte a Directivei 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale. Această directivă, în art. 5 al Directivei prevede că "în cazul în care un autor sau un artist interpret sau executant a transferat sau cedat dreptul său de închiriere în ceea ce privește o fonogramă sau un original sau o copie a unui film unui producător de fonograme sau de filme, autorul sau artistul interpret sau executant păstrează dreptul de a obține o remunerație echitabilă pentru închiriere.(2) Dreptul de a obține o remunerație echitabilă pentru închiriere nu poate face obiectul unei renunțări din partea autorilor sau a artiștilor interpreți sau executanți."
13. Potrivit prevederilor art. 19 al Legii Nr. 230 din 28-07-2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe "(1) Sunt autori (coautori) ai operei audiovizuale, în condițiile art. 9:a) realizatorul principal (regizorul);b) autorul scenariului (scenaristul);c) autorul dialogului; d) compozitorul – autorul oricărei opere muzicale (cu sau fără text) special creată pentru opera audiovizuală; e) autorul grafic pentru operele de animație sau al secvențelor de animație când acestea din urmă reprezintă o parte importantă a operei; f) alți posibili autori care au contribuit substanțial la realizarea operei audiovizuale, conform prevederilor contractului dintre producător și regizor."
14. Totodată, alin. (9) al articolului citat mai sus prevede că "(9) Prin contractele încheiate între autorii operei audiovizuale și producător, în lipsa unei prevederi contrare, se prezumă că aceștia, cu excepția autorilor muzicii special create, îi cedează producătorului drepturile patrimoniale exclusive privind utilizarea operei în ansamblul său, prevăzute la art. 11, precum și dreptul de a autoriza dublarea și subtitrarea, în schimbul unei remunerații echitabile. În cazul drepturilor exclusive de închiriere și împrumut se aplică dispozițiile art. 81."
15. Art. 81 al Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe la rândul său, prevăd că "(1) Autorul sau interpretul păstrează dreptul de a obține o remunerație echitabilă în cazul în care a transmis, prin contract de cesiune, drepturile exclusive de închiriere sau împrumut către un producător de fonograme, de videograme sau de opere audiovizuale."

16. La fel, urmează să se țină cont de prevederile art.33 al Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe, care prevede că "(1) În lipsa unei prevederi contractuale contrare, drepturile patrimoniale pentru operele create în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu precizate în contractul individual de muncă aparțin autorului operei create, dar acesta poate autoriza utilizarea operei de către terți numai cu consimțământul angajatorului și cu recompensarea lui pentru contribuția la costurile creației. Utilizarea operei de către angajator în cadrul obiectului de activitate nu necesită autorizarea salariatului autor. (2) În cazul în care contractul individual de muncă conține o prevedere în sensul alin. (1), aceasta urmează să prevadă termenul pentru care au fost transmise drepturile patrimoniale de autor. În absența precizării termenului, acesta este de trei ani de la data predării operei. (3) După expirarea termenului prevăzut la alin. (2), în lipsa unei prevederi contractuale contrare, angajatorul, în vederea compensării costurilor suportate de el pentru crearea operei de către salariat, în cadrul atribuțiilor de serviciu, este îndreptățit să îi pretindă autorului plata unei cote rezonabile din veniturile obținute din utilizarea operei. (4) La expirarea termenului menționat la alin. (2), drepturile patrimoniale revin autorului. (5) Autorul unei opere create în cadrul unui contract individual de muncă își păstrează dreptul exclusiv de utilizare a operei, ca parte din ansamblul creației sale. (6) În cazul unei interpretări sau execuții efectuate de un interpret în cadrul unui contract individual de muncă, drepturile patrimoniale prevăzute la art. 42 care sunt transmise angajatorului trebuie să fie expres prevăzute în contractul individual de muncă. (7) Autorul operei create în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu nu are dreptul să interzică angajatorului său să o publice sau să o facă în alt mod accesibilă pentru public. (8) La utilizarea operei create în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, numele autorului se indică în cazul când acest lucru este posibil. Angajatorul, de asemenea, are dreptul să ceară indicarea denumirii sale sau a numelui său la orice utilizare a operei."
17. În cumulul celor relatate, reiese că autor este orice persoană fizică, care independent sau împreună cu mai multe persoane a creat o operă audiovizuală. O dată fiind creată, el în mod obligatoriu își rezervă toate drepturile patrimoniale de valorificare asupra acestuia. Chiar dacă această operă audiovizuală a fost elaborată la comanda angajatorului, autorul este în drept să primească o remunerație echitabilă.
18. Totodată, remunerația echitabilă nu poate fi echivalentă cu salariul acestuia primit la locul de muncă, deoarece remunerația dată autorului o poate primi de la fostul său angajator și după desfacerea contractului individual de muncă, dacă acesta o valorifică în continuare. Anume din aceste considerente, în art.33 al Legii privind dreptul de autor și

drepturile conexe, se indică expresia "(1) În lipsa unei prevederi contractuale contrare..." Prin urmare, plata pentru valorificarea drepturilor de autor, depășește reglementarea din domeniu Codului muncii, intrând în aplicativitatea dreptului civil și anume libertatea contractuală, unde oricine își poate alege în mod liber contractantul și conținutul acestuia.

19. Deci, reiese că indiferent de faptul dacă este un salariat angajat sau nu, dacă în cadrul exercitării atribuțiilor sale de serviciu, ar putea fi creată o operă audiovizuală (operă de serviciu), și dacă angajatorul face parte din rândurile potențialilor autori specificați în art. 19 al Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe, angajatorul urmează să prevadă o clauză separată în contractul de muncă, sau într-un acord separat (contract de autor sau contract de cesiune de creanță), modul de valorificare a drepturilor patrimoniale și termenul acestora în schimbul unei remunerații echitabile. Iar ținând cont de Convențiile și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, aceste plăți (remunerație echitabilă) pentru valorificarea drepturilor patrimoniale ale operelor, cad sub incidența plăților de royalty.
20. Un alt aspect important care a fost scăpat de autorul proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală, este faptul că nu au fost reglementate pe larg, care sunt criteriile de determinare a unei persoane de a fi considerat salariat sau doar autor independent. Or, după cum s-a menționat mai sus, indiferent de statutul autorului, angajat sau neangajat, dacă acesta, prin activitatea sa intelectuală, a creat o operă audiovizuală, urmează a fi remunerat atât cu salariu (dacă este angajat), cât și cu o remunerație pentru valorificarea drepturilor sale conexe.
21. Potrivit prevederilor art. 1 al Codului muncii "*salariat* – este o persoană fizică (bărbat sau femeie) care prestează o muncă conform unei anumite specialități, calificări sau într-o anumită funcție, în schimbul unui salariu, în baza contractului individual de muncă". Însă nu este clar cum urmează a fi remunerat autorul care a participat la creația operei audiovizuale doar parțial, cu sau fără tehnica oferită de beneficiar, cu sau fără indicațiile acestuia.
22. În legislația națională, aceste criterii sunt slab definite, ceea ce face practic imposibil de a reglementa corect relațiile dintre potențialul utilizator al drepturilor conexe și autor. Să urmărim următorul exemplu: e necesar de a crea o operă audiovizuală, prin derivarea acesteia și anume dublarea operei originale într-o altă limbă. Pentru aceasta, este necesar un anumit timbru de voce, caracteristic doar unei anumite persoane. Persoana dată își exprimă acordul de a sonoriza un personaj anumit cu o durată nu mai mare de 3 minute. Cum urmează să

fie remunerată această persoană? Ca salariat în schimbul unui salariu de 100 de lei, sau ca autor în schimbul remunerației de royalty de 100 de lei pentru acele 3 minute? Cum este reglementată situația dacă sonorizarea se face acasă la autor cu tehnica personală, în afara orelor sale de muncă? Și cum este reglementată situația dacă aceeași sonorizare se face în studioul organizației audiovizuale?

23. Toate aceste incertitudini, fac problematică reglementarea juridică corectă a relațiilor dintre autor și organizațiile audiovizuale. Conform practicii internaționale, pentru ca o persoană să fie considerată salariat, aceasta urmează să îndeplinească minim 5 criterii din 7, și anume:

- Să aibă un salariu bine determinat;
- Să aibă un regim de muncă bine determinat;
- Să aibă un loc de muncă bine determinat;
- Să se supună unor obligații funcționale bine determinate;
- Să dispună de unele drepturi și garanții;
- Să dispună de tehnic/ utilaj oferit gratuit de angajator;
- Să poartă răspundere disciplinară.

24. Dacă persoana nu se încadrează în minim 5 criterii din cele sus menționate, aceasta nu se poate asocia fără acordul acestuia ca fiind salariat și prin urmare, retribuirea acestuia nu poate fi asociată ca salariu.

25. Conform exemplului redat în p. 20, persoana care a sonorizat doar 3 minute nu are nici un loc de muncă, nici un regim de muncă, el poate utiliza tehnica personală, totodată nu poate fi sancționat disciplinar. Deci, ce relații contractuale va avea acest autor/coautor în raport cu organizația audiovizuală, ținând cont că acesta, prin activitatea sa creatoare, va fi coautorul operei audiovizuale derivate. După părerea noastră, unicul raport juridic real posibil este cel de autor sau de cesiune a creanței, iar plata efectuată acestuia în mod obligatoriu urmează să se supună reglementării de royalty.

Din aceste considerente, propunerea privind completarea prevederilor art. 12 al Codului fiscal, este una greșită, creează confuzii în aplicare și contravine tratatelor, convențiilor internaționale precum și a principiilor și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, din ce considerente urmează a fi exclusă din proiect.

Cu profund respect,

Litvinenco Igor, avocat

Digitally signed by Litvinenco Igor
Date: 2023.05.29 15:31:06 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Către: Veronica SIREȚEANU
Ministrul Finanțelor Republicii Moldova

Ref.: Recomandări pentru Politica fiscală și vamală pentru anul 2024

Stimată Doamnă Ministră,

Vă salutăm din numele Alianței Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova, în continuare „AIM”. În contextul „anunțului privind lansarea procesului de consultare publică a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, ce vizează măsurile de politici bugetar-fiscale pentru anul 2024” venim cu următoarea scrisoare de poziție.

În primul rând, ne exprimăm aprecierea față de faptul că politica fiscală vamală a fost anunțată pentru consultări în luna mai, fapt care încurajează transparența și participarea unui număr mai mare de companii în procesul decizional. Una dintre principalele noastre observații se referă la consolidarea relațiilor dintre angajați și angajatori, aspect care joacă un rol important în dezvoltarea sectorului IMM-lor.

În ceea ce privește propunerile noastre și argumentele aferente, am analizat materialele expuse și venim cu următoarele propuneri și argumente aferente propunerilor formulate.

La articolul II (Codul fiscal nr.1163/1997) propunem:

Pct. 11., următoarea redacție a art. 54¹:

(1) Subiecți ai impunerii sânt agenții economici care:

a) nu sunt persoane fizice care practică activitate de antreprenoriat - întreprinzători individuali sau

gospodării țărănești (de fermier);

b) au în calitate de acționari (asociați) direcți persoane juridice cu o pondere totală în capitalul social

de până la 40% inclusiv.

(3) Agenții economici pot alege regimul de impozitare prevăzut de prezentul capitol sau regimul de impozitare aplicat în modul general stabilit dacă aceștia: a) conform situației din data de 31

decembrie a perioadei fiscale precedente perioadei fiscale de declarare, au obținut venituri totale în sumă de până la 3,6 milioane de lei;

b) conform situației din data de 31 decembrie a perioadei fiscale precedente perioadei fiscale de declarare, nu au obținut venit din vânzări;

c) s-au înregistrat pe parcursul perioadei fiscale de declarare.

Alegerea regimului fiscal se realizează, prin indicarea lui în politica de contabilitate a agentului economic, pentru subiecții menționați la lit.a) și b) până la data de 25 aprilie, iar pentru subiecții menționați la lit.c) până la data de 25 a lunii următoare trimestrului de înregistrare.

(3¹) Agenții economici, conform situației din data de 31 decembrie a perioadei fiscale precedente perioadei fiscale de declarare, au obținut venituri totale ce depășesc 3,6 milioane de lei, aplică regimul de impozitare în modul general stabilit.

(6) Agenții economici care aplică regimul de impozitare conform prezentului capitol utilizează regulile de evidență prevăzute la cap.6 din prezentul titlu.

La moment, migrarea contribuabililor din sectorul agenților economici subiecți ai sectorului întreprinderilor mici și mijlocii la un regim de impozitare simplificat este condiționat de înregistrarea în calitate de plătitor T.V.A., ceea ce efectiv diminuează destul de mult posibilitatea de aplicare la acest regim pentru un spectru mai larg de entități ale IMM-urilor (conform legislației unul din plafoanele maxime ale IMM-urilor este cifra de afaceri de 50 mil lei, iar plafonul de înregistrare în calitate de plătitor T.V.A. este la nivelul de 1,2 mil lei).

Extinderea spectrului de aplicare pentru entitățile ce înregistrează cifra de afaceri peste plafonul stabilit (triplicul celui existent la moment) ar da posibilitatea pe de o parte de a optimiza fiscal IMM-urile, pe de altă parte sistemul simplificat asigură încasări la buget aferent impozitului pe venit indiferent și necondiționat de rezultatul financiar sau profitul până la impozitare obținut, ceea ce va genera venituri bugetare suplimentare.

Ca rezultat se propune limitarea utilizării impozitării date numai pentru companii în care participarea persoanele juridice în capitalul statutar nu depășesc 40%

Un argument în plus ar fi și luarea în considerație a experienței țărilor din regiune, de exemplu în România, un regim similar funcționează având o limită de eligibilitate de 500 mii EUR (anterior fiind 1 mil. EUR).

Propunerile adiționale privind modificarea Codului Fiscal nr.1163/1997:

Expunerea art. 54³ în următoarea redacție:

AP Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 202, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova
Tel: +373 699 27 000
nr. 7543, cod fiscal 1016620001867
liliana.busuioc@sme.md www.sme.md

"Cota impozitului pe venit constituie 3% din obiectul impunerii."

În contextul de a majora spectrul de accesibilitate a IMM-urilor la un regim fiscal simplificat ar fi justificată revenirea la cota de impozitare de 3% din venitul impozabil. Un argument în plus ar fi și luarea în considerație a experienței țărilor din regiune, de exemplu în România, un regim similar funcționează având o cotă de impozitare de 1% din venitul impozabil.

Modificarea art. 96 lit. b) și anume:

liniile opt și nouă cifrele „12%” în „6%”.

Sectorul HoReCa a fost filiera antreprenorială care a fost puternic afectată de restricțiile pandemice și de criza economică care continuă în regiune și la nivel mondial.

În acest context, a fost stabilită temporar cota redusă de 6% la livrările de produse și servicii aferent entităților din acest sector.

În condițiile în care sectorul hotelier și turistic este unul destul de fragil și în dezvoltare este necesar de a diminua șarja fiscală aferent TVA pentru consumatorul final, cu scopul de a majora cererea la serviciile și produsele din acest sector, iar aceasta ar crea o majorare a încasărilor la buget pe cale extensivă și chiar din surse directe de impozitare (impozit pe venit, contribuții de asigurări sociale de stat etc.).

De asemenea aceste modificări ar menține entitățile autohtone în domeniu în condiții concurențiale similare cu țările megieșe și din regiune.

Un argument suplimentar pentru menținerea cotei reduse de 6% din sector ar fi creșterea galopantă a costurilor, mai ales ce ține de produsele alimentare, materialele de construcții și resursele energetice, iar reducerea cotei TVA ar determina diminuarea prețurilor și respectiv ar determina și o diminuare a ratei inflației per total.

În plus ar fi și luarea în considerație a experienței țărilor din regiune, de exemplu în România, un regim similar funcționează având o cotă redusă T.V.A. de 5%.

Art. 103 alin. (2) se modifică după cum urmează:

la litera b) după cuvântul "stare" se introduce sintagma ", cu excepția celor prevăzute la lit. B1)".

Se completează cu o nouă litera b1) cu următorul conținut:

"b1) mărfurile autohtone anterior exportate cu utilizarea serviciilor poștale și reintroduse în termen de 3 luni de la data exportului, în aceeași stare. Dacă, la realizarea exportului, suma T.V.A. pentru marfa respectivă a fost restituită, contribuabilul este obligat să calculeze și să declare suma T.V.A. restituită anterior, indicând valoarea dată pentru luna în care a avut loc reintroducerea mărfii;"

Ajustări date sunt necesare reieșind din următoarele considerente:

- restituirea bunurilor, inclusiv pentru schimb, care conform datelor internaționale, ajung la valoarea de 20-30 % din vânzări;
- 99,9% reprezintă plata pentru utilizarea sistemelor internaționale de plată de tip VISA, Mastercard, Paypal etc.

În această ordine prevederile prezentate mai sus:

- a) va da posibilitatea aplicării scutirii de TVA fără prezentarea certificatului emis de SFS care confirmă nerambursarea TVA pentru coletul rambursat (reimportat);

Articolul 117¹ se completează cu un nou alineat (15) cu următorul cuprins:

(15) La efectuarea livrărilor de mărfuri, achitate prin intermediul cardului de plată de afaceri (business) în cazul utilizării e-facturii, furnizorul eliberează factura fiscală în termen ce nu poate depăși 10 zile calendaristice ale lunii următoare celei în care a avut loc livrarea documentată prin factura fiscală respectivă.

Ajustarea art. 117¹ este efectuată pentru confirmarea deducerilor și sumelor TVA prevăzute pentru plățile cu carduri de business, art. 24 cu alin (10¹). Astfel, prin intermediul acestei ajustări, agenții economici, își vor putea deduce suma TVA, cât și cheltuiala ordinară aferentă activității de întreprinzător pentru procurările care au fost achitate prin intermediul cardului de plată de afaceri (business), nu doar pentru servicii, dar și pentru mărfuri. Cu alte cuvinte, apariția obligației fiscale, adică dovada predării dreptului asupra mărfurilor, va fi justificată de către cec/extras de card business, până la eliberarea e-facturii, care se va efectua în termen de 10 zile calendaristice după finalizarea lunii.

În concluzie, apreciem eforturile Ministerului Finanțelor și suntem convinși că implementarea propunerilor noastre vor contribui la stimularea creșterii economice și la consolidarea sectorului IMM-urilor din Republica Moldova.

Ne exprimăm disponibilitatea de a colabora în continuare cu Ministerul Finanțelor pentru a dezvolta și implementa politici fiscal și vamale eficiente și echitabile, care să sprijine întreprinderile mici și mijlocii și să stimuleze dezvoltarea economică durabilă.

Cu deosebită considerație,

Liliana Busuioc
Director Executiv AIM

Digitally signed by Busuioc Liliana
Date: 2023.06.05 23:01:38 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Data: luni, 5 iunie 2023

Nr. SC 3/3

În atenția: doamnei Ministră a Finanțelor, Veronica Sirețeanu

Subiect: Aviz la Politica Fiscală și Vamală

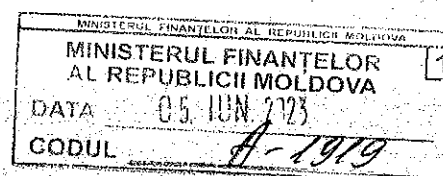
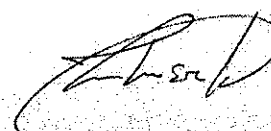
Stimată doamnă Ministră,

Centrul Analitic Independent Expert-Grup salută intenția Ministerului pe care-l conduceți de creare a unui sistem fiscal și vamal „armonizat și echitabil”, de susținere a „creșterii rezilienței persoanelor fizice prin intermediul instrumentelor fiscale” și de „combatere a fenomenului salariului în plic”.

În vederea sprijinirii efortului instituției pe care o conduceți, înaintăm propunerile de modificare a proiectul de lege supus consultărilor publice, dar și a altor hotărâri de guvern, care, în opinia noastră, sunt determinante în atingerea Țintelor pe care vi le-ați propus.

Cu deosebit respect,

Director executiv,
Centrul Analitic Independent Expert-Grup,
Adrian Lupușor.

Comentariile EG la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală.

Tabel nr. 1 Propuneri la proiectul de HG privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală.

Nr.	Prevederea inclusă în proiect	Propunerea de modificare	Argumentare
1.	<p>Art. XIII. – Articolul 19 din Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 216-228 art. 349), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) Prin derogare de la alin. (1) producătorii de statistici oficiale prezintă informația deținută Serviciului Fiscal de Stat aferent persoanelor care practică activitate de întreprinzător și/sau profesională, cu excepția informațiilor despre persoane fizice cetățeni, care nu desfășoară activitate de întreprinzător.”.</p>	Propunem excluderea acestui amendament.	<p>Propunerea vine în contradicție cu prevederile Codului de bune practici al statisticilor europene, principiul 5, în conformitate cu care confidențialitatea furnizorilor de date, confidențialitatea informațiilor pe care aceștia le furnizează, utilizarea datelor respective numai în scopuri statistice și securitatea datelor trebuie să fie garantate prin lege. În contextul aspirațiilor Republicii Moldova de aderare la UE, trebuie să se țină cont de faptul că în țările-membre nu producătorii de statistici oficiale sunt surse de informare pentru autoritățile fiscale, ci datele fiscale sunt o importantă sursă administrativă pentru producerea indicatorilor statistici. Neglijarea acestui principiu va constitui o piedică în calea aderării. De asemenea, accesul SFS la micro-datele individuale colectate în scopuri statistice, fără anonimizarea lor, va submina încrederea respondenților în producătorii de statistici oficiale și va compromite calitatea datelor colectate, ceea ce se va răsfărânge negativ și asupra calității politicilor publice. Aceasta</p>

			capătă o importanță deosebită în contextul recensământului populației și locuințelor care va fi realizat în 2024.
2.	1. Articolul 90 ¹ : la alineatul (3 ⁷), textul "în mărime de 7%" se substituie cu textul "în mărimea de 6%",	(3 ⁷) Băncile, asociațiile de economii și împrumut, emitenții de valori mobiliare corporative, precum și emitenții de valori mobiliare emise de orașe sau alte forme administrativ-teritoriale impozit în mărime de 6% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente.	<p>Salutăm propunerea Ministerului Finanțelor în vederea unificării cotelor impozitului pe venit aferent veniturilor investiționale.</p> <p>Totodată, în timpul examinării proiectului politicii fiscale am depistat că valorile mobiliare emise de orașe sau alte forme administrativ-teritoriale locale (obligațiuni municipale) nu se regăsesc parte a politicii de uniformizare a veniturilor aferente veniturilor investiționale, motiv pentru care propunem includerea acestora alături de depozitele bancare și valorile mobiliare corporative cu mecanismul de reținere finală a impozitului pe venit.</p> <p>Este de menționat că până la momentul actual 3 primării (Sîngera, Ceadr-Lunga și Chișinău) au reușit să emită obligațiuni municipale, acestea fiind subscrise integral după lansarea Ofertelor Publice.</p> <p>Este de menționat, că încurajarea emisiunilor de obligațiuni municipale comportă mai multe avantaje, precum:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Emiterea de obligațiuni municipale este efectuată prin mecanismul pieței de capital, respectiv se asigură transparența

			<p>deplină la toate etapele mobilizării resurselor aferente investiției. De asemenea, utilizarea acestui instrument de finanțare se încadrează în documentele de politici și se înscrie și în logica de dezvoltare a pieței de capital din țară, obligațiunile urmând a fi expuse ulterior și pe piața secundară;</p> <p>2. Participarea publicului larg la finanțarea proiectelor investiționale ale autorităților publice locale va crește implicarea cetățenilor în guvernarea locală, iar gradul de participare va reprezenta un indicator ferm al importanței proiectelor investiționale pentru locuitorii comunității locale finanțate și a gradului de încredere în capacitățile de guvernare a autorității locale.</p> <p>3. Comparativ cu creditele bancare, care pot fi contractate lejer de primării, obligațiunile municipale oferă filtre adiționale de siguranță pentru bugetul public și interesul public în general, având în vedere că se respectă standardele de transparență ale pieței de capital. De asemenea, aceasta reprezintă și un bun prilej de a spori capacitățile operaționale ale administrațiilor primăriilor;</p> <p>4. Prin emisia de obligațiuni municipale,</p>
--	--	--	---

			<p>primăriile vor avea posibilitatea să co-finanțeze proiecte generatoare de venituri, asigurând un grafic de stingere a obligațiunilor corelat cu veniturile potențiale generate (cum ar fi spre exemplu extinderea rețelei de aprovizionare cu apă și achiziția de consumatori noi, dezvoltarea transportului public sau a altor servicii publice care sunt prestate contra plată). De asemenea, primăriile vor putea colecta în timp util cotele de co-participare cu finanțe pentru accesarea granturilor, care deseori reprezintă barieră pentru o serie de primării la înaintarea aplicațiilor de grant;</p> <p>5. Sustenabilitatea finanțelor publice nu este afectată, întrucât etapele emisiunii de obligațiuni municipale includ în mod obligatoriu și necesitatea obținerii Avizului din partea Ministerului Finanțelor, care va putea evalua viabilitatea proiectelor investiționale propuse și capacitatea de rambursare a datoriei de către APL-uri;</p>

	<p>- Art II punctele 31, 32, 33 din proiect, Anexa nr.2, la titlul IV ce se propune a fi aprobată pentru anii 2025, 2026, 2027</p>		<p>mod special pentru autovehiculele avariate și pentru cele procurate la mâna a doua, inclusiv de la persoane fizice. În lipsa elaborării unui nomenclator și în cazul stabilirii valorii în funcție de contractul de vânzare-cumpărare există riscul diminuării valorii în vamă prin indicarea în contractul de vânzare-cumpărarea a unei valori net inferioare celei reale. În contextul introducerii TVA la importul autoturismelor, considerăm oportună substituirea accizului la devamare cu o eventuală taxă ecologică care să țină cont de vechimea sau starea tehnică a unității de transport importate. Stabilirea cotei accizului în funcție de cilindree nu neapărat ține cont de impactul de mediu al autovehiculului. Mai curând, vârsta și starea tehnică a autovehiculului și nu cilindreea este cea care generează un impact de mediu mai mare. Suplimentar, este necesar a fi menționat că se impune o evidență mult mai riguroasă a calității vehiculelor importate (cu o eventuală mențiune făcută de serviciul vamal și/sau certificatul de înmatriculare a unității de transport a mențiunii: importat avariata/mașină reparată) și cu un control mult mai riguros al parcursului unității de transport la intrarea în țară (la moment, serviciul vamal nu documentează parcursul unității de transport importate). Îmbunătățirea acestor aspecte ar crea premisele necesare pentru introducerea unui mecanism obiectiv și rafinat de taxă de mediu aplicată la</p>
--	--	--	---

			importul autovehiculelor care ar putea substitui accizul.
8.	<p>Art II din proiect, punct 73 completarea art 336 din Codul fiscal cu punctul 2¹⁾ cu următorul cuprins:</p> <p>„2¹⁾ Autoturism – vehicul rutier cu cel puțin 4 roți și o viteză maximă constructivă mai mare de 25 km/h, care este construit și echipat pentru transportul de persoane și care are cel mult 9 locuri pe scaune, inclusiv locul conducătorului auto;”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Excluderea completării art 336 a Codului fiscal cu punctul 2¹⁾, - La punctul 31, 32, 33, din proiect, Substituirea noțiunii de autoturism cu cea de autovehicul în tot cuprinsul anexei nr. 1 la titlul IV al Codului Fiscal „Mărfuri supuse accizelor”. 	<p>Noțiunea de „autoturism” propusă a fi inclusă la art 336 a Codului fiscal este una mult mai îngustă decât cea de „autovehicul” prevăzută și definită de lege (art. 336 al.2)). Această noțiune cuprinde și vehiculele care s-ar clasifica în definiția propusă de Autoturism. În cazul introducerii noțiunii de autoturism, există riscul ca autovehiculele cu 3 roți, dar care nu sunt motocicletă, sau cele cu numai 2 locuri să fie scutite de la plata taxei de folosire a drumurilor. Mai mult, noțiunea de „folosire a drumurilor” menționată la articolul 336 al. 8) din Cod se referă la autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova și nu la autoturisme. Introducerea noțiunii de „autoturism” poate determina exceptarea de la necesitatea plății vinetei de către proprietarii de autoturisme definite conform noțiunii propuse dar și proprietarii autovehiculelor cu 3 roți sau 2 locuri inclusiv șoferul.</p>
9.	<p>Art II din proiect, punct 73 propune modificarea și punctului 10) art. 336 din Codul fiscal și introducerea unui punct nou 10¹⁾ cu următorul cuprins:</p> <p>10) Motocicletă – autovehicul cu două roți, cu sau fără ataș, având motor electric sau o capacitate cilindrică a motorului mai mare de 50 cm3, precum și autovehicul cu trei roți simetrice față de axa sa longitudinală (motocar), având motor electric sau capacitatea cilindrică a motorului mai mare de 50 cm3.</p>	<p>10) Motocicletă – autovehicul cu două roți, cu sau fără ataș, având motor electric sau o capacitate cilindrică a motorului mai mare de 50 cm3, precum și autovehicul cu trei roți simetrice față de axa sa longitudinală (motocar), având motor electric sau capacitatea cilindrică a motorului mai mare de 50 cm3.</p>	<p>În conformitate punctul 2. din Regulamentul cu privire la permisul de conducere... HG 1452/2007 un autovehicul poate fi condus pe drumurile publice doar dacă conducătorul acestuia posedă permis de conducere corespunzător categoriei/subcategoriei din care face parte vehiculul condus.</p>

	<p>50 cm3, precum și autovehicul cu trei roți simetrice față de axa sa longitudinală (motocar), având motor electric sau capacitatea cilindrică a motorului mai mare de 50 cm3 și masa echipată mai mică de 400 kg.</p> <p>10¹⁾ Moped, scuter, motoretă – autovehicul cu două sau trei roți a cărui viteză maximă prin construcție este mai mare de 25 km/h, dar nu depășește 45 km/h, care este echipat cu un motor electric sau motor cu ardere internă, cu aprindere prin scânteie, cu o capacitate cilindrică ce nu depășește 50 cm3, și a cărui masă nu depășește 350 kg”.</p>		<p>Punctul 4 al Regulamentului grupează vehiculele în subcategoriile AM, A1, A2, A, B1, B2, BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE, F, H, I. Categoria de vehicule care se încearcă a fi reglementată prin modificările operate la art 336 Cod fiscal, nu corespunde categoriilor determinate conform HG 1452/2007.</p> <p>Astfel, subcategoria AM, HG 1452/2007 nu prevede limitări de masă a vehiculului, iar pentru cele electrice există limitări de putere maximă a motorului electric, limitare care nu este prevăzută în definiția propusă a fi introdusă la al 10¹⁾.</p> <p>Astfel, noțiunea de motocicletă propusă pentru al. 10 art 336 Cod fiscal nu corespunde cu subcategoria A1, A2, A din HG 1452/2007. În aceste circumstanțe, este posibilă materializarea riscului ca o motocicletă cu ataș cu masa mai mare de 400 kg să nu achite taxa de folosire a drumurilor pentru că depășește masa prevăzută în Codul fiscal. Cu toate acestea, o astfel de unitate de transport va putea fi înmatriculată și condusă pe drumurile publice din Republica Moldova.</p>
10.	<p>La Art. II, Punct 75 din proiect, anexa nr. 1 la titlul IX al Codului Fiscal Taxa pentru folosirea drumurilor</p>	<p>Anexa nr 1 titlul IX Codul fiscal, criteriul nr 2 se reda în redacția de mai jos cu includerea în tabelul din anexa nr.1 a unui criteriu nou 2¹ cu conținutul din tabelul de mai jos:</p>	<p>Este salutară intenția autorilor proiectului de a introduce taxa de folosire a drumurilor inclusiv pentru autovehiculele electrice, cu toate acestea taxele de folosire a drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova nu țin cont de modul în care diferite</p>

			<p>unități de transport exercită influență diferită asupra infrastructurii rutiere.</p> <p>Taxa pentru folosirea drumurilor trebuie să fie corelată și cu impactul pe care o unitate de transport o are asupra infrastructurii rutiere. La zi, proprietarul unui autoturism cu o cilindree de 2500 cm³ achită o taxă de folosire a drumurilor în cuantum de 2250 lei (2500*0.9lei/cm³). O sumă identică o achită proprietarul unei semiremorci cu capacitatea de ridicare înscrisă în certificatul de înmatriculare de 10 tone (taxa de folosire a drumurilor este stabilită în mărime de 225 lei/tonă). Proprietarul unui autoturism cu o cilindree de 3500 cm³ achită o taxă de folosire a drumurilor similară unui proprietar de autocamion (tir), în condițiile în care impactul acestor autovehicule asupra infrastructurii rutiere este total diferită. Un astfel de statu-quo este unul inechitabil. La fel de frustrant este și tratamentul autovehiculelor pentru utilizări speciale care achită o taxă de folosire a drumurilor echivalentă celei aplicabile posesorilor de autoturisme de promenadă.</p> <p>În context, este de menționat că până la apariția motoarelor hibride și a celor cu propulsie electrică, cilindreea era un proxy satisfăcător pentru a discrimina între autoturisme de diferită masă. Pentru un vehicul cu o masă mai mare era nevoie de un motor mai puternic, or, anume masa vehiculului este generatoarea forțelor dinamice</p>	
2	Autoturisme		Taxa lei	
	a) de până la 1500 kg inclusiv	kg	0.60	
	b) de la 1501 până la 2500 kg inclusiv	kg	0.90	
	c) de la 2501 la 3500 kg inclusiv	kg	1.00	
	d) de la 3501 la 4500 kg inclusiv	kg	1.20	
	e) peste 4501 kg	kg	1.80	
2 ¹	Autovehicule pentru utilizări speciale pe șasiu de autoturism, indiferent de modul de propulsare (carburant sau electricitate), cu masa totală:			
	a) de până la 1500 kg inclusiv	kg	0.80	
	b) de la 1501 până la 2500 kg inclusiv	kg	1.20	

		b) de peste 20 t inclusiv	ton a	2000
--	--	------------------------------	----------	------

Suplimentar, menționăm că în contextul în care, în conformitate cu nota informativă, proiectul de lege întinde, printre altele, și „**identificarea pârgurilor care ar crea premise pentru diminuarea fenomenului salariului în plic**”¹ este surprinzător că acesta nu include și prevederile aferente introducerii Mecanismului automatizat de subvenționare a creșterii salariale (MASCS). Menționăm că acest mecanism a fost discutat și andosat în cadrul conferinței internaționale din 04.11.2022 „Moldova trece pe alb” cu participarea Președintelui Republicii Moldova, a Ministrului Finanțelor, Ministrului Muncii și Protecției Sociale și ai înalților reprezentanți ai Organizației Internaționale a Muncii (ILO). Reamintim că acest mecanism prevede rambursarea costurilor fiscale pentru angajatorii care majorează cu minim 50% salariul salariaților cu timp de muncă deplin. Majorarea salarială operată este evaluată în raport cu salariul angajatului din perioada de referință (exercițiul fiscal anterior celui în care a fost operată majorarea). Proiectul a trecut printr-un amplu proces de consultări, fiind avizat pozitiv atât de autoritățile administrației publice centrale, patronate, sindicate și reprezentanți ai asociațiilor de business, cât și de Comisia de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător. Prin urmare, pentru satisfacerea obiectivului de „diminuare a fenomenului salariului în plic”, propunem includerea MASCS în cadrul acestei inițiative legislative.

Tabel nr. 2 Propuneri de modificare a unor Hotărâri de Guvern

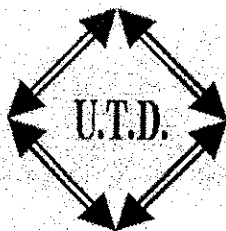
Nr.	Prevederea inclusă în proiect	Propunerea de modificare	Argumentare
1.		Propunem modificarea HGRM Nr. 693 din 11.07.2018 cu privire la determinarea obligatiilor fiscale aferente impozitului pe venit, Secțiunea 1 <i>Deducerea cheltuielilor privind transportul organizat al angajaților/zilierilor</i> , art. 34 astfel încât să fie prevăzută indexarea anuală a plafonului pentru deducerea cheltuielilor	Conform cadrului normativ în vigoare, este prevăzută deductibilitatea fiscală a costurilor suportate de angajatori pentru transportul angajaților în limita maximă a plafonului mediu în sumă fixă de 65 de lei (fără TVA) per angajat/zilier pentru fiecare zi efectiv lucrată (actualizată în iunie 2022). Având în vedere evoluția rapidă a

¹ Pag 1 Nota informativă la HG la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală

		<p>suportate de angajatori pentru transportul organizat al angajaților în funcție de evoluția indicelui prețurilor la combustibili și carburanți.</p>	<p>prețurilor și necesitatea de ajustare a limitei fixe care apare frecvent, ar fi oportun de automatizat această ajustare prin indexarea anuală la indicele prețurilor la combustibili. Această modificare va spori atât accesul angajatorilor la forța de muncă în descreștere, cât și accesul lucrătorilor la oportunitățile de angajare care nu există în localitățile lor. Conform unui studiu realizat de <u>Expert-Grup</u>, sporirea mobilității forței de muncă este necesară în contextul în care în Republica Moldova există raioane unde rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 de ani este foarte joasă: Cantemir (19%), Căușeni (25%), Leova (25%) etc.</p>
2.		<p>Propunem modificarea HGRM Nr. 693 din 11.07.2018 cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit, astfel încât să fie prevăzută deductibilitatea cheltuielilor suportate de angajatori pentru a face vehiculele sau spațiile mai accesibile angajaților cu dizabilități (modificarea autobuzelor pentru a fi potrivite pentru scaune cu rotile, amenajarea pe teritoriul întreprinderii a trotuarelor largi și a rampelor de acces etc.).</p>	<p>Cadrul normativ în vigoare nu prevede deductibilitatea unor astfel de cheltuieli, deși deducerea / subvenționarea cheltuielilor angajatorilor pentru adaptarea locurilor de muncă și a mijloacelor de transport la nevoile angajaților cu dizabilități este o practică normală în alte țări, menită să stimuleze angajarea persoanelor cu dizabilități în câmpul muncii. Bunăoară, în SUA, conform programului <u>Disabled Access Credit: Architectural and Transportation Barrier Removal Deduction</u>, întreprinderile mici pot deduce anual până la 15 000 USD din cheltuielile suportate pentru a face vehiculele sau facilitățile de uz public mai accesibile angajaților cu dizabilități. Exemplele de achiziții aplicabile includ construcția</p>

			<p>de rampe de accesibilitate, parcuri speciale, trotuare largi, modificarea vehiculelor corporative pentru a fi potrivite pentru scaune cu roțile. În Cipru, <u>statul acordă granturi</u> în volum de 25% din costurile eligibile, cu un maximum de 5 000 EUR de persoană, pentru construcția de instalații, amenajarea spațiilor, achiziționarea de mașini / echipamente, alte costuri de administrare și transport, care derivă direct din angajarea persoanelor cu dizabilități</p>
3.		<p>Propunem modificarea <u>HGRM Nr. 1413 din 27.12.2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport astfel încât să fie prevăzute compensații de transport diferențiate (mai mari) pentru persoanele cu dizabilități angajate în câmpul muncii, ținând cont de cheltuielile lor mai mari, dacă angajatorul lor nu asigură transportul la și de la locul de muncă.</u></p>	<p>Conform cadrului normativ în vigoare, este prevăzută compensarea costurilor de transport ale persoanelor cu dizabilități în mărime de 180/240/480 lei trimestrial (în funcție de severitatea dizabilității), însă mărimea compensației nu depinde de faptul dacă aceste persoane sunt angajate în câmpul muncii sau nu. Având în vedere faptul că persoanele cu dizabilități angajate în câmpul muncii se deplasează mai frecvent la și de la locul de muncă decât persoanele neangajate, ar fi judicios ca mărimea compensațiilor pentru transport să țină cont de acest aspect. Aceasta va ușura angajarea persoanelor cu dizabilități în câmpul muncii.</p>
4.		<p>Propunem modificarea <u>HGRM Nr. 49 din 29.04.2021 pentru aprobarea Regulamentului privind subvenționarea locurilor de muncă pentru a acorda tuturor agenților economici care</u></p>	<p><i>Regulamentul privind subvenționarea locurilor de muncă</i> prevede acordarea agenților economici a subvențiilor aferente cheltuielilor privind plata salariului persoanelor cu dizabilități în mărime de</p>

		<p>angajează persoane cu dizabilități aceleași subvenții aferente cheltuielilor privind plata salariului ca și în cazul întreprinderilor specializate (pentru surzi, orbi etc.). De asemenea, propunem și actualizarea plafoanelor de acordare a subvențiilor, ținând cont de evoluția salariilor.</p>	<p>50-100% din suma impozitelor aferente plăților salariale, dar nu mai mult de 1000-2000 de lei lunar per salariat (în funcție de gradul de dizabilitate). În cazul întreprinderilor specializate, subvențiile sunt în mărime de 230-300% din suma impozitelor aferente plăților salariale, cu plafoane de 4600-6000 de lei lunar per salariat. Dar întreprinderile specializate sunt puține și se pot afla la distanțe mari de locurile de trai ale persoanelor cu dizabilități, de aceea ar fi rațional de extins aceleași subvenții și asupra agenților economici nespecializați care angajează persoane cu dizabilități.</p>
--	--	--	---

UNIUNEA TRANSPORTATORILOR ȘI DRUMARILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

ASOCIAȚIE PATRONALĂ

Vlad Tepes, 3, Chisinau, MD-2028, Republic of Moldova, tel/fax: (373) 0-22-73-53-63, ,tel.: 0-22-24-46-03; 0-22-24-45-81,
Email: utd_chisinau61@mail.ru

№ 18 din 05.06.2023

Ministerul Finanțelor
CNPM

Asociația patronală Uniunea Transportatorilor și Drumarilor din Republica Moldova vă prezintă Avizul la proiectul politicii fiscale pentru anul 2024;

În conformitate cu scrisoarea nr. 15/3-06/145 UTD prin scrisoarea nr. 23 din 20.06.2022 a prezentat propunerile transportatorilor pentru politica fiscală pentru anul 2023 care cu părere de rău nu au fost luate în considerație de Ministerul Finanțelor cu pretextul că nu se atârână la politica fiscală.

Propunerile prevedeau:

1. modificarea Legii Nr. 720/1996 „Fondul rutier” la nivelul conținutului anului 2008. Și prelungirea Strategii de transport și logistică pentru anii 2013-2022 ; până în anul 2033. La baza propunerii au stat situația de degradare a rețelei drumurilor din Țară. La 01 iulie 2022 47,3% din ele se află în stare rea și foarte rea. La începutul anului 2015 drumuri în stare rea și foarte rea erau 25%. Situația dată sa creat în anul 2015 când Fondul Rutier a fost diminuat esențial pentru acoperirea deficitului bugetar. Practica dată sa repetat anual. Ca rezultat pentru anul 2023 pentru Fondul rutier se prevede finanțarea la nivelul anului 2022. Considerăm că această politică, de finanțare a întreținerii și reparației curente a drumurilor, care aduce la degradare acestora este incorectă. Ne luarea în considerație a propunerilor UTD, precum și a proiectelor înaintate de MIDR la modificarea unor acte normative (modul de administrare a drumurilor) și evitarea întâlnirii cu reprezentanții transportatorilor și drumarilor, va avea ca consecință pierderi enorme pentru transportatori, economia țării și degradarea rapidă drumurilor (proprietatea statului).

Propunerile înaintate de UTD prevăd ca Fondul Rutier să fie parte componentă a Bugetului de Stat. Repartizarea sumelor acumulate, conform Strategiei se vor repartiza conform normativelor stabilite pentru:

- Fondul Rutier se gestionează de Guvern
- Pentru rețelele raionale se gestionează de consiliile raionale
- Pentru organele publice locale se gestionează de consiliile locale

Cu deosebire de propunerile Ministerul Finanțelor noi considerăm că pentru organele publice Raionale și locale, este necesar de atribuit Administrației de Stat a Drumurilor unele funcții suplimentare de consultanță și control, asupra valorificării surselor repartizate pentru rețelele de drumuri cu destinație raională și celor locale.

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA		1
DATA	05. IUN. 2023	
CODUL	A-1914	

Dacă se va efectua analiza utilizării surselor, care au fost eliberate acestor organe în anul 2022 considerăm că se vor adevăra propunerile noastre.

În prezent sistemul existent de finanțare a creat două probleme:

- LIPSA SURSELOR DE FINANȚARE
- NEVALORIFICAREA SURSELOR DISTRIBUITE.

România a format două unități de gestionare a surselor financiare în domeniul drumurilor:

- Pentru valorificarea Investițiilor
- Pentru valorificarea surselor Fondului rutier.

Majoritatea statelor, în situații de criză, consideră că finanțarea lucrărilor de reparație, întreținere și reconstrucție a drumurilor, este o cale efectivă de depășire a Situațiilor de criză.

Ignorarea propunerilor partenerilor sociali în situație de criză o considerăm ca o acțiune ne admisibilă pentru calea de aderare la Uniunea Europeană. Eficiența căilor propuse se dovedește prin argumente și discuții.

Problemele legate de Formarea și gestionarea Fondului Rutier au o importanță majoră pentru economia țării.

Referitor la legătura Fondului rutier cu Politica fiscală.

Am sperat la o discuție directă, la problema dată, cu participarea Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei și MIDR cu părere de rău aceasta nu sa întâmplat.

Legătura este foarte transparentă -- MĂRIMA ACCIZELOR la benzină, motorină și gazul lichefiat, precum și mărimea taxelor rutiere care conform a celor două strategii au stat la baza formării Fondului rutier. Destinația căruia este finanțarea întreținerii rețelei existente în limitele care ar exclude degradarea rețelei existente de drumuri Naționale, Raionale și locale. Cu părere de rău politica promovată de Ministerul Finanțelor din anul 2015 are ca rezultat majorarea rețelei de drumuri naționale și raionale care se află în stare rea și foarte rea sa majorat de la 25% la 46,3% la începutul anului 2023. Utilizatorii prelungesc finanțarea prin achitarea accizelor: care au constituit în anul :

2014	La 1000kg	Benzina – 3500lei;	Motorina – 1455lei
2018		benzina - 4961lei	Motorina - 2092lei
2021		benzina - 6496lei	Motorina – 2734 lei
2023		Benzina - 7719lei	Motorina - 3248 lei
Majorarea 2014-2023		4219lei	1798lei
2026 proiect		Benzina - 9456,12lei	Motorina - 3978,95l
Majorarea 2026 către 2015		5956lei	2523lei

Taxele rutiere sau majorat în perioada 2014 - 2023 cu 150%

Pierderile directe ale transportatorilor anual cresc esențial.

Pierderile indirecte din cauza degradării rețelei rutiere este cu mult mai mare.

Situația cere implicarea parlamentului și Guvernului.

2. Codul fiscal. Sa propus completarea art. 104. cu un aliniat nou cu următorul conținut:

j) Transporturile naționale de călători pe rute regulate .
Propunerea dată a avut ca scop susținerea transportatorilor care activează la transporturile date pe de o parte și susținerea populației de la sate prin diminuarea costurilor la transporturile interne de călători pe rutele raionale și interraionale.

Propunerea dată are o importanță socială:

- Păstrarea rețelei de rute regulate între sate și centrele raionale și asigurarea accesului populației de la sate, la serviciile regulate de transport.
- Diminuarea costului unui pas/km care de asemenea asigură accesul populației la serviciile de transport.
- Propunerea prevede și ce beneficii, inclusiv financiare urma să le primească Bugetul de Stat.

Cu părere de rău problema dată și căile de rezolvare nu interesează Ministerul Finanțelor.

3. Legea Nr. 287/2017 Modificarea art.32 p.(1) al. a):

- sa propus excluderea sintagmei „entităților mijlocii”

Propunerea dată a avut ca țel excluderea de la obligativitatea de a prezenta auditul obligatoriu la darea de seamă financiară.

Propunerea dată nu aduce pierderi Bugetului de stat. Conform prevederilor legii date companiile mici, care la darea de seamă depășesc doi indici de pildă:

- Mărimea activelor a depășit cifra de 63,6mil.lei
- Numărul de angajați mediu pe an constituie 51 persoane

Întreprinderea dată automat se transformă în medie și la darea de seamă este obligată să prezinte auditul financiar. Costul acestuia depășește profitul anual al agentului economic. Problema dată se discută ani la rând. Parlamentul a abrogat pentru un an aplicarea prevederii date că Ministerul Finanțelor să înainteze propuneri,

Considerăm că ne luarea în considerație a propunerilor și altor membrii al CNPM ne obligă de a selecta propunerile care le considerăm importante pentru economia țării și să insistăm la discuția lor în cadrul unor grupe de specialiști.

4. În ce privește proiectul politicii fiscale pentru anul 2024 contrar declarațiilor referitor la principiile care au stat la baza elaborării:

1. o legislație fiscală și vamală favorabilă dezvoltării economice;
2. susținerea mediului de afaceri
3. consolidarea veniturilor bugetare în vederea susținerii cheltuielilor publice

Politica fiscală și vamală este orientată la majorarea veniturilor la Buget. Agenții economici din domeniul transporturilor în perioada sa de activitate practic nu au simțit susținere din partea statului. Investițiile din transport sunt investiții private ale agenților economici și persoanelor private din țară. Susținerea statului la

situația care sa creat, în legătură cu acțiunile militare din Ucraina a distrus legăturile economice care au existat, au distrus lanțurile logistice care au fost create anterior. Formarea altor noi cer investiții pe care transportatorii nu le posedă.

Suplimentar la cele expuse transportatorii solicită și promovarea unor modificări în unele acte legislative care nu au direct legătura cu Politica fiscală însă ar crea un climat de activitate mai favorabil pentru transportatori ce ar permite majorarea veniturilor acestora și majorarea defalcărilor la bugetul statului:

1. Guvernul României prin Legea nr.72/2022 a modificat diurna pe teritoriul țării și în străinătate. Diurnele în străinătate au fost admise la majorare de 2.5 ori. Aceasta a creat probleme suplimentare legate de plecările masive a șoferilor care activează la transporturile internaționale de mărfuri și călători. Se cere o implicare urgentă din partea Ministerului Finanțelor pentru modificarea HG nr.10 din 05.01.2012.

Situația creată este în defavoarea agenților economici din țară. Majorarea salariilor la șoferi la nivelul celor din România este practic imposibil. Materialele au fost prezentate Grupului de lucru din cadrul Consiliului Consultativ al Ministerului Finanțelor însă acțiuni reale nu se simt.

2. În prezent transportatorii din Republica Moldova suportă pierderi di lipsa acordurilor de retur de TVA cu așa țări ca: Austria, Polonia, Germania, România, Ungaria, Cehia, Slovacia. În primul rând este necesar de inițiat acordurile de retur TVA cu Austria, Polonia, și Germania.

Cu profund respect

Directorul executiv

E, Dațco

S.A. "TUTUN-CTC", str. Ismail, 116,
MD-2023, Chișinău, Republica Moldova
Tel.: +37322 570800, Fax: +37322 278601
E-mail: info@tutun-ctc.md

05.06.2023 nr. 86/84

La nr. _____ din _____

Către:

DI Radu Marian
Președintele Comisiei Parlamentare economie, buget și finanțe

Dna Sireteanu Veronica
Ministra Finanțelor

DI Bolea Vladimir
Ministru Agriculturii și Industriei Alimentare

Propunerile privind politica fiscală și vamală 2024

Stimați domni/Stimată Dnă Ministră,

Prin prezenta, Tutun-CTC vă adresează cele mai înalte considerațiuni și aducem mulțumiri pentru deschiderea dumneavoastră de a analiza propunerile noastre privind unele măsuri ale politicii fiscale pentru anul 2024.

În contextul situației economice din Republica Moldova și a stării industriei autohtone, venim cu unele recomandări care pot contribui atât la sporirea încasărilor la buget, cât și la dezvoltarea industriei autohtone, după cum urmează:

1. Revizuirea cadrului legal aferent perfecționării active a produselor din tutun.
2. Raționalizarea modului de calcul a cotelor de accize prin modificarea componentelor specifice și ad-valorem.

1. Revizuirea cadrului legal aferent perfecționării active a produselor din tutun

Propunere modificare: Codul Fiscal excluderea art.124 (6), art.103 (3) excluderea frazei "exceptând mărfurile supuse accizelor"

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	1
DATA 05. IUN. 2023	
CODUL	A-1918

SA "TUTUN-CTC"

Adresa: Moldova, MD-2023, mun. Chișinău, str. Ismail, 116

IBAN: MD38AG000000022514040174

BC Moldova Agroindbank S.A. Filiala Miron Costin, Codul Băncii AGRNMD2X710

Numărul de identificare de stat - IDNO1002600005141, cod TVA 0400226

SYSTEMS MANAGEMENT
CERTIFICAT CONFORM

ISO 9001

Argumentare:

În contextul situației economice din Republica Moldova și al stării industriei autohtone de prelucrare a tutunului, o direcție de îmbunătățire ar fi producerea produselor din tutun "la comandă", în regim de perfecționare activă, ceea ce ar atrage investiții suplimentare în economia țării și ar spori veniturile bugetare.

Cu toate acestea, conform legislației în vigoare, toată materia primă necesară producerii țigaretelor la comandă, introdusă pe teritoriul Republicii Moldova în regim de perfecționare activă, este supusă impozitării cu accize și TVA, cu posibilitatea restituirii acestora conform prevederilor legale.

Astfel, producătorul autohton imobilizează în mod semnificativ resursele financiare pentru achitarea accizelor și TVA pe o perioadă de timp, recuperând aceste sume doar după exportul produselor finite (într-un interval de 30-90 de zile de la momentul exportului produselor finite). Această situație face ca activitatea să devină nerentabilă din cauza costurilor financiare ridicate, a ciclului operațional îndelungat, de la introducerea materiei prime până la exportul produsului finit și a necesității de a menține un preț competitiv pentru serviciile de producere a țigaretelor la comandă.

2. Raționalizarea modului de calcul a cotelor de accize prin modificarea componentelor specifice și ad-valorem pentru pozițiile tarifare 240220

Impactul: asigurarea echității fiscale prin impozitarea progresivă a produselor din tutun, sporirea încasărilor sub formă de accize (+ 100 mln MDL)

Majorarea componentei ad-valorem (% din preț maximal de vânzare) a accizei și micșorarea componentei specifice (MDL pentru 1000 bucăți, ajustarea Anexa nr. 1 (cap. 5, Codul Fiscal):

Pozitia tarifară	Denumirea mărfii	Unitatea de măsură	Codul Fiscal	Proiect MF				Propunere		
			2023	2024	2025	2025	2025	2024	2025	2025
240220	Țigarete care conțin tutun	1000 bucăți/ valoarea în lei	893,75 lei+13%,	956,32 lei+13%,	1023,27 lei +13%,	1094,90 lei +13%,	500 lei +35%,	535 lei +36%,	572 lei +37%,	
	Țigări cu filtru		dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de	dar nu mai puțin de	
	fără filtru		1198,75 lei	1282,67 lei	1372,46 lei	1468,54 lei	1282,67 lei	1372,46 lei	1468,54 lei	

În acest context, anexăm unele informații privind analiza și evoluția pieței produselor de tutun pentru perioada 2014 -2023 (Anexa 1, care pot fi relevante în analiza și argumentarea propunerilor noastre).

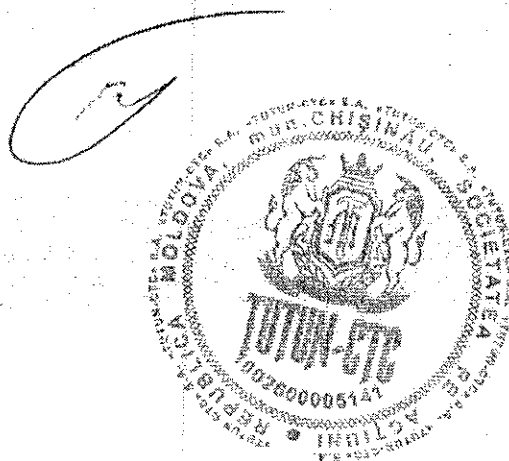
Prin implementarea acestor propuneri, vom putea asigura echitatea fiscală în impozitarea produselor din tutun, sprijini și dezvolta industria autohtonă a tutunului, creând un mediu favorabil pentru investiții și inovație în acest sector. De asemenea, aceste măsuri vor contribui la îmbunătățirea competitivității produselor autohtone și vor consolida poziția Republicii Moldova pe piața internațională.

Vă rugăm să luați în considerare aceste propuneri și să inițiați discuții și acțiuni corespunzătoare în vederea implementării lor. Suntem convinși că prin colaborare și dialog constructiv vom putea obține rezultate pozitive pentru industria noastră și pentru economia în ansamblu.

Vă mulțumim anticipat pentru atenția acordată și pentru eforturile dumneavoastră în promovarea dezvoltării sectorului nostru. Așteptăm cu interes răspunsul dumneavoastră și posibilitatea de a discuta mai detaliat aceste propuneri.

Cu respect,

Vladimir Capcelea
Director General

Anexa 1

Analiza și evoluția cotelor de accize pentru perioada 2014 -2022

Politicile statului în domeniul impozitării tutunului începând din anul 2014 până în prezent au sacrificat industria de creștere și prelucrare a tutunului în favoarea celor interesați de acapararea peții interne.

În a.2015 conceptul de impozitare a produselor a fost modificat substanțial, astfel cota specifică a accizei a fost majorată, pe când cota ad-valorem a fost micșorată, și începând din anul 2016 schimbarea cotelor de accize a fost numai în componenta specifică.

Poziția tarifara	Denumirea	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
240220	Țigărețe cu filtru	30 lei +30%	75 lei + 24%	200 lei +18%	300 lei+12%, dar nu mai puțin de 400 lei	360 lei +12%, nu mai puțin de 480 lei	410+12%, nu mai puțin de 540 lei	460+12%, nu mai puțin de 610 lei	540+13%, nu mai puțin de 700 lei	621+13%, nu mai puțin de 834 lei	715+13%, nu mai puțin de 959 lei	893,75+13%, dar nu mai puțin de 1198,75 lei

Conceptul de impozitare din anii 2007 până în 2013 prevedea majorarea componentelor specifice și ad-valorem (de la 6,5 lei+3% în a.2007 până 45 lei+24% în a.2013), însă din anul 2013 creșterea accizelor era asigurată numai prin creșterea componentei specifice și descreșterea componentei ad-valorem.

Descreșterea componentei ad-valorem din anul 2013, a afectat competitivitatea companiilor al căror portofoliu este majoritar din segmentele value-base (produse autohtone) fiind dezavantajate în raport cu companiile al căror portofoliu se situează în segmentele „mediu” și „premium” (produsele de import), fiind impozitate mai puțin.¹

La modificarea conceptului de impozitare a produselor din tutun a stat la bază „războiul de preturi” inițiate de către companiile internaționale, țigările de import au fost comercializate la preturi de „dumping”, mai jos decât preturile înscrise pe pachet, ex. prețul pe pachet de țigări este 24 lei în cazul produselor de import, iar în rețeaua de comerț cu amănuntul acestea se comercializau cu 14 lei.¹

Astfel, în an.2015 produsele autohtone au fost substituite cu cele de import în preferințele consumatorilor, și ca urmare cota de piață a producătorilor autohtoni s-a micșorat la nivelul minim.

Ca urmare a evenimentelor sus-menționate, începând cu Iulie 2016 a fost introdusă definiția „accizei minime” și creșterea ulterioară a accizei a fost asigurată numai prin creșterea componentei specifice.

https://constcourt.md/public/ccdoc/sesizari/ro-20a_201_03_17.pdf

<https://constcourt.md/ccdocview.php?l=ro&tip=hotariri&docid=492>

<https://agora.md/stiri/6366/video--fostul-ministru-al-finantelor- ceea-ce-vedem-pe-piata-este-ultimul-indiciu-al-sfarsitului-tutun-etc>

În condițiile eliminării din piață a producătorilor autohtoni, acestea au fost nevoiți să-și mențină capacitățile de producție prin comercializarea produselor din segment „ieftin” inclusiv țigarete fără filtru / cu muștiuc cu o rentabilitate scăzută, pe când produsele de import s-au poziționat pe segment „mediu” și „premiu”, obținând **facilități fiscale** neargumentate din imperfecțiunea legislației fiscale din domeniul tutunului.

De menționat, în anul 2019 în urma modificărilor în Codul Fiscal, accizele pentru țigarele fără filtru au crescut pînă la nivelul țigaretelor cu filtru, ca rezultat aceasta categorie de țigări nu a mai fost importată / produsă în Republica Moldova din cauza lipsei de raționament economic.

Conform analizei a pieței interne pentru perioada Ianuarie-Mai 2022, cota de piață a țigaretelor de import constituie cca 80% (cu excepția rezervelor din tutun pentru dispozitive de încălzire a tutunului), prețul cu amănuntul mediu ponderat constituind 46 lei pentru un pachet de țigări

Pe când producția autohtonă constituie 20% din cota de piață, și poziționate preponderent în segmentul de preț 38 lei pentru un pachet de țigări.

Denumirea	Producator	Pret / pachet	Pret / 1000 tig	TVA	Acciz	Pret net / 1000 tig (Pret-TVA-acciz)
Parliament Aqua blue	Philip Morris	61	3050	508.33	1290.25	1 251
Sobranie Golds	Japan Tobacco	56	2800	466.67	1257.75	1 076
Marlboro Red	Philip Morris	51	2550	425.00	1225.25	900
Marlboro Fine Touch	Philip Morris	49	2450	408.33	1212.25	829
Winston Blue	Japan Tobacco	49	2450	408.33	1212.25	829
Winston Xs Blue	Japan Tobacco	46	2300	383.33	1198.75	718
Bond Street Royal Blue	Philip Morris	39	1950	325.00	1198.75	426
Camel Original Blue	Japan Tobacco	39	1950	325.00	1198.75	426
Prima Red	Imperial Tobacco	39	1950	325.00	1198.75	426
Cherserfield tuned blue	Philip Morris	38	1900	316.67	1198.75	385
Ritm Blue Demi	International Tobacco	38	1900	316.67	1198.75	385
Temp Red	Tutun-CTC	38	1900	316.67	1198.75	385

Sursa: listele de preturi la data 01.06.2023

Diferența în accize între produsele din segmentul „jos” (38 lei) sunt și produsele din segmentul „mediu” (46 lei) constituie **0 (zero)**, pe când profiturile obținute sunt cu 86% mai mari.

Pe de altă parte, experiența impozitării produselor din tutun a țărilor UE, ne demonstrează corectitudinea aplicării conceptului propus (majorarea uniformă a ambelor componente de accize), după cum urmează:

Cotele accizelor pentru produse din tutun (poziția tarifara 2402) în țările Uniunii Europene

Tara	Valuta	Acciza specifica / 1000	Acciza specifica (% la pret mediu ponderat)	Acciza ad-valorem (% din pretul cu amanuntul)	Acciza minimala conform Art. 8(6) Dir. 2011/64/EU)
Austria	EUR	76.5	28%	33%	165.90
Cehia	CZK	1970	31%	30%	3 520.00
Belgia	EUR	114.2072	31%	37%	261.63

Tara	Valuta	Acciza specifica / 1000	Acciza specifica (% la pret mediu ponderat)	Acciza ad-valorem (% din pretul cu amanuntul)	Acciza minimala conform Art. 8(6) Dir. 2011/64/EU)
Franta	EUR	63.6	12%	55%	336.70
Ungaria	HUF	29500	33%	24%	41 800.00
Irlanda	EUR	402.32	56%	9%	452.52
Finlanda	EUR	90.6	20%	52%	343.20
Croatia	EUR	53.1	26%	34%	117.87
Slovacia	EUR	79.6	40%	23%	124.30
Italia	EUR	28	11%	50%	
Letonia	EUR	104	52%	15%	135.90
Grecia	EUR	82.5	39%	26%	117.50
Estonia	EUR	96.3	41%	30%	160.50
Bulgaria	BGN	117.5	43%	24%	185.50
Spania	EUR	24.7	11%	51%	131.50
Germania	EUR	111.5	35%	20%	176.54
Cipru	EUR	55	25%	34%	121.50
Slovenia	EUR	86.62	42%	24%	136.00
Danemarca	DKK	1935.4	72%	1%	
Lituania	EUR	79.6	38%	25%	130.00
Luxemburg	EUR	19.3914	8%	48%	126.00
Suedia	SEK	1780	57%	1%	
Polonia	PLN	250.91	33%	32%	518.78
Malta	EUR	107	40%	23%	165.00
Portugalia	EUR	112.5	47%	12%	143.04
România	RON	459.386	44%	13%	594.97

Sursa: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/advSearchForm.html?taxType=EDU_TOBACCO

Având în vedere practica impozitării produselor din tutun a țărilor UE, se propune revizuirea cotelor de acciza (majorarea graduală ambelor componente specifice și ad-valorem):

- 2024: 500 lei+35%, dar nu mai puțin de 1 282.67 lei
- 2025: 535 lei+36%, dar nu mai puțin de 1 372.46 lei
- 2026: 572 lei+37%, dar nu mai puțin de 1 468.54 lei

Avantaje conceptului propus:

- Impozitarea progresivă: majorarea componentei ad-valorem va asigura încasări la buget mai sporite din consumul produselor din tutun din segmentul „mediu” și „premium”, astfel se va asigura o echitate fiscală
- Structura mixtă va asigura flexibilitatea și receptivitatea la schimbarea condițiilor de piață. Majorarea componentei specifice este un instrument eficient de a se adapta preferințelor consumatorului, schimbărilor pieței.
- Generarea de venituri: Creșterea accizei ad-valorem poate genera venituri fiscale suplimentare pentru stat. Pe măsură ce prețul țigărilor crește, veniturile generate din componenta ad-valorem cresc și ele. Aceste venituri pot fi utilizate pentru finanțarea serviciilor publice, programelor de sănătate și a altor inițiative esențiale.

Calculul impactului modificării cotelor de acciza:

	Codul Fiscal	Propunere Ministerul Finantelor				Codul Fiscal	500+35%	535+36%	572+37%	Diferenta		
	2023	2024	2025	2026		2023	2024	2025	2026	2024	2025	2026
Pret de vinzare / pachet	46.0	48.0	50.2	52.5		46.0	48.0	50.2	52.5	-	-	-
Pret de vinzare / 1000 tigari	2 300.0	2 400.0	2 507.5	2 625.0		2 300.0	2 400.0	2 507.5	2 625.0	-	-	-
TVA	383.3	400.0	417.9	437.5		383.3	400.0	417.9	437.5	-	-	-
Acciz	1 198.8	1 282.7	1 372.5	1 468.5		1 198.8	1 340.0	1 437.7	1 543.3	57.33	65.24	74.71
Pret net (Pret - TVA-Accize)	717.9	717.3	717.1	719.0		717.9	660.0	651.9	644.3			
Ponderea accizei in pret	52%	53%	55%	56%		52%	56%	57%	59%			

* Pret de vânzare va crește în funcție de creșterea accizelor

Această modificare, de a impozita just produsele din segment "mediu și „premium” va aduce bugetului statului încasări adiționale cca de 100 mln MDL anual (reieșind din estimarea a pieței legale a RM de 2.5 mld de țigări anual)

(Signature)

